

Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2011

Consell Econòmic i Social
de Barcelona

La **Memòria Socioeconòmica de Barcelona 2011** ha estat aprovada pel Ple del Consell Econòmic i Social de Barcelona de 19 de juliol de 2012

El grup de treball ha estat format per: **Vicenç Tarrats**, **José Miguel Beneroso**, **Agustí Bonavia**, **Juan José Casado**, **Dolors Cotrina**, **José A. Fernández**, **Àngels Santigosa**, **Carles Salanova**, **Pascual Bayarri** i **Elena Alarcón**

Col·laboració extraordinària del degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya, **Joan. B. Casas**.

Amb dades i informes de:

Ajuntament de Barcelona: Gabinet Tècnic de Programació i Barcelona Economia, Àrea d'Estudis de Comunicació i Prospectiva Econòmica, Barcelona Activa, Fundació Barcelona Formació Professional, Consell Municipal de Persones amb Discapacitat de Barcelona, Agència de Salut Pública de Barcelona
Gabinets tècnics i departaments de formació de CC.OO, UGT i FTN
Generalitat de Catalunya: ACCIO, Servei d'Autoempresa i Servei d'Ocupació (SOC)
Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)
Delegació provincial de l'INEM.

Col·laboracions especials per al capítol 5:

Xavier Mena, conseller d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Sònia Recasens, segona tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Juan José Moreso, rector de la Universitat Pompeu Fabra

Didac Ramírez, rector de la Universitat de Barcelona

Daniele Porreta, arquitecte i coordinador del Sindicat d'Arquitectes de Catalunya

Salvador Guillermo, director del Servei d'Estudis Econòmics i Fiscals de Foment del Treball Nacional

Daniel García Tenorio, portaveu nacional d'Avalot – Joves UGT de Catalunya.

Antonio Madrid Pérez, professor titular de la Facultat de Dret, Àrea de Filosofia del Dret, Universitat de Barcelona

Direcció editorial i coordinació: **José A. Fernández**

Disseny i maquetació: **sSB**

Presentació. Vicenç Tarrats , President en funcions del CESB	4
Introducció. Joan B. Casas , Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya	5
Capítol 1. Situació econòmica l'any 2011	9
Marc econòmic internacional	
L'evolució de l'economia espanyola el 2011	
L'economia catalana el 2011	
L'economia de la ciutat el 2011	
L'obertura internacional de l'economia de Barcelona, motor d'activitat en temps de crisi	
Capítol 2. Mercat laboral 2011	39
Població activa i inactiva. Dades EPA	
Població ocupada i afiliació a la Seguretat Social	
Contractació	
Població aturada	
Demandes d'ocupació registrades	
Comparació Barcelona amb altres àmbits	
Afiliació i contractació	
Població aturada i taxa d'atur	
Atur registrat a l'RMB	
Expedients de regulació d'ocupació (ERO)	
Prestacions per desocupació (SEPE)	
Cost laboral	
Sinistralitat i salut laboral	
Satisfacció laboral	
Població emigrant de Barcelona	
Capítol 3. Polítiques actives d'ocupació	107
Agents econòmics i socials	
Generalitat de Catalunya	
Xarxa de Parcs Científics i Tecnològics de Catalunya (XPCAT)	
Mediació laboral i intermediació	
Capítol 4. Qualitat de vida	139
Agents econòmics i socials	
Població	
Renda familiar a Barcelona	
Educació i formació	
Cultura, lleure i esports	
Medi ambient i sostenibilitat	
Mobilitat	
Percepció de la ciutat	
Salut pública	
Habitatge	
Atenció a col·lectius vulnerables	
Les entitats de Barcelona en la lluita contra la pobresa	
Enquesta de victimització masclista a Barcelona	
Capítol 5. Perspectives	169
Del talent a la competitivitat, Xavier Mena , conseller d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya	
Talent, activitat econòmica i generació d'ocupació: tres dimensions, una prioritat, Sònia Recasens , segona tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona	
L'impacte de la universitat pública sobre el teixit econòmic i social, Juan José Moreso , rector de la UPF	
El paper de l'educació i la formació per millorar la productivitat i la competitivitat de les empreses: les relacions universitat- empresa, Didac Ramírez , rector de la UB	
Sobre el futur incert dels arquitectes, Daniele Porreta , arquitecte i coordinador del Sindicat d'Arquitectes de Catalunya	
Talent i activitat econòmica, Salvador Guillermo , director del Servei d'Estudis Econòmics i Fiscals de Foment del Treball Nacional	
De JASP a JESP en 10 anys, Daniel García Tenorio , portaveu nacional d'Avalot – Joves UGT de Catalunya.	
Fomentar i aprofitar el talent: una assignatura pendent, Antonio Madrid Pérez , professor titular de la Facultat de Dret, Àrea de Filosofia del Dret, Universitat de Barcelona	
Capítol 6. Valoracions i propostes	193
Sobre l'activitat econòmica	
Sobre el mercat de treball i les polítiques actives	
Sobre la qualitat de vida	

Presentació

Vicens Tarrats i Masó, president en funcions del CESB

Un any més presentem la Memòria Socioeconòmica de Barcelona que recull i analitza l'evolució dels principals indicadors socioeconòmics de la nostra ciutat.

Barcelona està patint les repercussions negatives de la profunda crisi econòmica que sacseja l'economia mundial en general i la del sud d'Europa en particular. Però, malgrat aquest context severament negatiu, hem d'assenyalar que la ciutat de Barcelona, tot i l'evolució dels indicadors d'un to negatiu resisteix millor els embats de la crisi. Les exportacions, el turisme i els viatges de negocis són les activitats que més i més bons resultats presenten en un context de greu pèrdua de llocs de treball i d'una crisi sense precedents del mercat financer i creditici.

Tal i com senyalem al capítol de propostes creiem que el treball és el principal element per a la cohesió social i que Barcelona té potencialitats per superar la crisi i tornar a ser el motor de l'activitat econòmica del nostre país. Però això no serà possible si una part de la nostra ciutadania queda aparcada en els llindars de l'exclusió social i econòmica.

Som conscients que estem patint una crisi global d'intensitat i durada desconegudes amb un horitzó amb poques expectatives positives.

Les polítiques d'austeritat, al marge d'altres valoracions, no són suficients, calen polítiques fermes de reactivació econòmica. El retard i/o paralització d'infraestructures com ara el Corredor Mediterrani o les connexions viàries internacionals de port de Barcelona poden terminar ofegant les nostres activitats i com a conseqüència augmentar el nombre de persones sense ocupació.

La caiguda del consum intern, l'augment de la desocupació, dels ajustaments pressupostaris tant en inversions com en serveis i de la manca de perspectives de recuperació a curt o mig termini, són elements que influeixen negativament en l'evolució de l'activitat econòmica.

Les polítiques d'austeritat, traduïdes en ajustaments pressupostaris, no poden aplicar-se de manera uniforme i generalitzada. Barcelona té uns comptes públics sanejats i, per tant, haurà de tenir marges i possibilitats per a la seva capacitat inversora. Si, a més, tenint en compte que Barcelona compta amb una població excel·lentment ben preparada, amb institucions de recerca que són referents mundials, amb una posició geoestratègica que pot convertir en la plataforma logística més important del Sud d'Europa, no veiem cap argument amb força que justifiqui la no inversió.

Lluny de la recentralització i homogenització de les actuals polítiques econòmiques estatals, reivindiquem, un cop més, el principi de subsidiarietat i de proximitat. L'administració pública local que ha gestionat amb una més que provada eficàcia ha de comptar amb els recursos necessaris per mantenir i millorar les activitats econòmiques existents i per impulsar d'altres.

Barcelona és el motor econòmic de Catalunya i d'Espanya i continuarem dient-ho tantes vegades com calgui. La recuperació econòmica no es pot reduir a polítiques d'ajustament sinó que cal reobrir el crèdit i la inversió, i impulsar les infraestructures de les que depèn la nostra activitat econòmica, els centres de recerca i innovació, les xarxes de mobilitat interna, la logística, l'educació i la formació, etc.

Barcelona gaudeix d'un excel·lent posicionament internacional. Compte amb institucions de reconeguda excel·lència, disposa de la generació amb més bona formació de la seva història, i tot això posat en valor hauria de ser la palanca que impulsés la reactivació econòmica de la nostra ciutat i del nostre país.

No podem caure en el pessimisme, sinó que hem d'encarar el nostre futur sabedors que tenim les eines necessàries per sortir-ne d'aquesta crisi.

Introducció

Joan B. Casas, Degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya

L'any 2011 és el cinquè de l'actual crisi econòmica, crisi que està passant per diferents fases. De fet, el 2011 es pot considerar l'inici d'una nova etapa a partir de l'estiu, amb la inestabilitat dels mercats financers europeus com a conseqüència del deute sobirà i de la prima de risc de determinats països com Espanya. La qüestió, però, és que el començament d'una nova fase no implica haver acabat amb els problemes de les anteriors i, consegüentment, s'arrossegueu moltes incògnites sense haver-les resolt. No obstant això, cal tenir l'esperança que el pas del temps acabi concretant les causes de la crisi i, el més interessant, permeti definir-ne amb més encert les possibles solucions.

L'any 2011, l'economia mundial va créixer, segons el Fons Monetari Internacional (FMI), un 3,9%, per sota, tanmateix, del 5,3% de l'any anterior. Aquesta evolució positiva, però més moderada que la del 2010, s'explica per la raonable bona marxa de l'economia dels Estats Units, gràcies a la demanda interna, i pel relatiu manteniment del dinamisme dels països emergents. En sentit contrari, cal destacar la situació especialment delicada de la zona euro, il·lustrada amb la crisi del deute sobirà i de l'euro, i concentrada, bàsicament, en els països més meridionals i el retrocés del Japó. Pel que fa la trajectòria al llarg del 2011, cal parlar de menys vigor de l'activitat econòmica durant la segona meitat de l'any.

Els Estats Units van experimentar, el 2011, un creixement de la seva economia d'un 1,7%, per sota del 3,0% de l'any anterior, amb una evolució més bona en el primer trimestre, un estancament del ritme en els trimestres centrals i una lleugera repuntada cap al final de l'exercici. Els EUA van acabar el 2011 amb uns resultats més positius del que es preveia i, segons alguns analistes, l'economia sembla palesar un perfil expansiu relativament sòlid i ferm. En el global de l'any, els components de la demanda agregada més dinàmics van ser la inversió no residencial –en equipament– i el consum privat, més fonamentat en una disminució de l'estalvi que en una millora dels ingressos. En la banda desfavorable s'ha d'assenyalar la important i contínua davallada del consum públic. El mercat laboral va registrar una lleugera millora que va permetre reduir la taxa d'atur fins a situar-la en un 9,0% (9,6% el 2010), nivell, no obstant això, encara alt.

En un altre sentit, la marxa de la Unió Europea durant el 2011 va estar marcada per l'evolució de les economies perifèriques i la desconfiança en algunes d'elles, amb l'aprovació d'ajuts financers a Portugal i Grècia, i per la inestabilitat dels mercats financers i del deute sobirà, sobretot a partir del mes de juliol. En conjunt va registrar un creixement del PIB d'un 1,6%, davant el 2,0% de l'exercici passat, percentatges que es van situar, respectivament, en un 1,5% i un 1,8% en el cas de la zona euro. La trajectòria durant l'exercici va reflectir una progressiva desacceleració del ritme d'activitat a mesura que passaven els mesos, amb un important afebliment al final de l'any. Cal remarcar que gairebé tots els països de la zona euro van palesar resultats positius de les seves economies, amb una evolució destacada dels més importants, amb Alemanya al capdavant. Malgrat això, al final del 2011 Itàlia, els Països Baixos, Bèlgica, Portugal i Grècia estaven en recessió. Els components més dinàmics de la demanda agregada de la zona euro van ser les exportacions i, en una proporció més petita, la inversió, encara que amb taxes molt reduïdes, mentre que el consum privat i el consum públic van acabar l'exercici amb davallades.

Fruit de tot això, la producció industrial va créixer un 4,8% (7,5% el 2010) i les vendes al detall van caure un 0,5% (0,9% el 2010), alhora que el mercat laboral palesava una taxa d'atur pràcticament estable, d'un 10,2% (10,1% el 2010).

El Japó, per la seva banda, va patir un retrocés de la seva economia d'un 0,9% durant l'any 2011, cosa que contrasta amb l'increment d'un 4,5% de l'any anterior. L'atonía de la demanda interna i l'evolució descendent dels principals motors de l'economia, la indústria i les exportacions, motivada per l'apreciació del ien, els alts costos energètics –a causa del tsunami– i l'alentiment de l'economia mundial, van condicionar la marxa del país, que va assolir un dèficit comercial històric amb un procés deflacionari.

Finalment, el 2011, les economies emergents i en desenvolupament van experimentar una evolució positiva, encara que l'activitat es va moderar com a conseqüència de la desacceleració de l'economia i del comerç internacionals. En conjunt, el PIB d'aquests països va créixer un 6,2% davant el 7,5% del 2010. L'Àsia va continuar sent la zona més

dinàmica, seguida de l'Àfrica subsahariana. Per països, cal destacar pels seus increments de PIB la Xina, l'Índia i, a certa distància, Rússia i Mèxic. En el cas concret de la Xina, l'economia va continuar mostrant un gran vigor, si bé amb uns registres progressivament més alentits, que palesen un aterratge suau del país. El PIB va créixer un 9,2% (10,4% el 2010), alhora que la producció industrial va augmentar un 13,8% (15,3% el 2010). No obstant això, els riscos van continuar sent evidents, amb un increment de les tensions inflacionistes i dels tipus d'interès, mentre que es va frenar el sector immobiliari i va perdre força el sector exterior.

En línia amb l'evolució general, el 2011 el comerç internacional va mostrar una moderació important. Les exportacions van créixer un 5,0% en termes de volum i les importacions un 4,9%, cosa que contrasta amb els augments sense precedents de l'any anterior, quan es van incrementar un 13,8% i un 13,7%, respectivament. Malgrat la desacceleració de les taxes, els augments més importants, tant de les exportacions com, sobretot, de les importacions, van correspondre a les economies emergents i en desenvolupament, entre les quals destaquen, com en altres anys, els països asiàtics.

Les tensions inflacionistes internacionals van tornar a repuntar durant el 2011, motivades, bàsicament, per la tendència alcista del preu del petroli. Els preus al consumidor van pujar un 2,7% a les economies avançades (1,5% el 2010) i es van assolir increments d'un 3,2% als Estats Units i d'un 2,7% a la zona euro. Per la seva banda, el 2011 els preus al consumidor de les economies emergents i en desenvolupament van créixer un 7,1% (6,1% el 2010), mentre que el preu del petroli va augmentar, segons l'FMI, un 31,6% de mitjana, per sobre del 27,9% de l'exercici passat, en part a causa de problemes socials i geopolítics d'importantes zones productores. Els nivells més elevats de les cotitzacions es van produir en els primers mesos de l'any i es van moderar posteriorment. La varietat Brent del mar del Nord, per exemple, va experimentar un increment del preu d'un 40,0% i al final de l'exercici es va situar en uns 107 dòlars per barril, mentre que en els primers mesos havia superat els 120 dòlars. Pel que fa als preus de la resta de primeres matèries, cal parlar d'un creixement global de l'índex de The Economist d'un 23,1%, amb augments importants en els productes industrials no metal·lúrgics.

La política monetària dels bancs centrals dels principals països desenvolupats es va caracteritzar, el 2011, per tres principis que van ser facilitar liquiditat a l'economia, impulsar l'expansió i estabilitzar els mercats financers. En aquesta línia, la Reserva Federal nord-americana va contenir els tipus oficials en el 0,25% i el Banc d'Anglaterra en el 0,50%. Per la seva part, el Banc Central Europeu (BCE) va ser qui va dur a terme l'esforç més considerable de tots els bancs centrals occidentals, atesa la delicada situació de la zona euro. A més dels principis que van regir el comportament de tots els bancs, en el cas del BCE s'ha de remarcar que va fer una important adquisició directa de deute públic dels estats sotmesos a més pressió pels mercats financers. Al respecte, cal mencionar les fortes tensions viscudes pel deute sobirà d'aquests països a partir de l'estiu, que va provocar ascensos en les seves primes de risc. Pel que fa l'evolució dels tipus d'interès oficials de la zona euro, cal diferenciar entre una primera part del 2011 caracteritzada per l'ascens, des d'un 1,00% a un 1,25% (abril) i després a un 1,50% (juliol), i una segona per una ràpida reducció a partir de l'octubre, de l'1,50% a l'1,25% (novembre) i a l'1,00% (desembre). Els tipus d'interès interbancaris a la zona euro van experimentar una pujada fins a l'estiu i després van caure, encara que van acabar l'any per sobre dels nivells amb què el van iniciar. Pel que fa la política de despesa pública a la Unió Europea, cal apuntar que els països perifèrics més afectats per la crisi van continuar immersos en durs programes d'ajustament pressupostari que van seguir tenint efectes negatius tant en la confiança dels agents econòmics com en la marxa de l'activitat.

L'any 2011, els mercats de divises es van caracteritzar per una elevada volatilitat. La cotització de l'euro no va registrar grans canvis respecte al dòlar nord-americà atès que es va apreciar un 0,5% en el global de l'exercici, però va patir depreciacions amb relació al ien japonès, la lliura esterlina i el franc suís.

El panorama de l'economia espanyola va empitjorar clarament durant el 2011, sobretot a partir de l'estiu. Es va aturar el procés de relativa millora dels indicadors que venia de l'any anterior, alhora que les expectatives de consumidors i empresaris empitjoraven, en un marc internacional d'inestabilitat financera i de desconfiança envers l'Estat. Espanya va continuar sent objecte de vigilància i debat per part dels organismes internacionals i de les autoritats europees, propenses a retallades de la despesa pública i a reformes estructurals. Internament, les polítiques públiques de consolidació fiscal i l'ajustament de la capacitat productiva privada van ser una constant, tot esperant un canvi de govern que va tenir lloc en les eleccions generals del mes de novembre. El PIB estatal va experimentar un creixement d'un 0,7% en el global del 2011 i va invertir les caigudes dels dos anys anteriors (0,1% el 2010 i 3,6% el 2009). El perfil de

l'exercici va denotar un inici esperançador (0,9% el primer trimestre), que es va alentir significativament en els darrers tres mesos (0,3%). A Catalunya, l'economia va créixer a la mateixa taxa que en el conjunt espanyol (0,4% el 2010), si bé el seu comportament va ser una mica més positiu en els tres primers trimestres, però més negatiu en el darrer.

Gairebé la totalitat de comunitats autònomes van experimentar una millora de les seves economies durant el 2011 en comparació amb l'exercici passat i van assolir taxes de creixement baixes però positives, amb l'excepció d'Extremadura i Múrcia. Les regions amb uns resultats més positius van ser les illes Canàries i les illes Balears gràcies a la incidència del turisme.

Igual que en exercicis passats, la demanda interna va ser la responsable de la manca de dinamisme de l'economia estatal i, també, de la catalana, amb una contribució negativa a la variació del PIB superior fins i tot a la del 2010. Dins de la demanda interna, el comportament més desfavorable va correspondre a la inversió en construcció (-8,1% a Espanya i -8,3% a Catalunya) i al consum públic (-2,2% i -3,1%, respectivament). Per la seva part, el consum de les llars es va veure arrossegat, també, a taxes negatives (-0,1% a Espanya i -0,2% a Catalunya) per diversos efectes (alta taxa d'atur, manca de confiança i expectatives, escanyament creditici, increment de l'estalvi per precaució, contenció salarial...). El component més dinàmic de la demanda va correspondre a les exportacions (9,0% a Espanya i 7,5% a Catalunya), alhora que les importacions van disminuir (-0,1% i -2,8%, respectivament), en línia amb la davallada de l'activitat interna. Les primeres es van moderar en comparació amb el 2010, mentre que les segones van invertir la tendència alcista, però en ambdós casos la trajectòria anual del 2011 va reflectir una desacceleració progressiva fins a assolir els resultats més baixos al final de l'exercici. Els mercats que van palesar una evolució més positiva per a les exportacions van ser els no comunitaris, com el Japó, Rússia, els països OPEP o els Estats Units. Com a resultats del millor comportament de les vendes que de les compres a l'exterior, el dèficit comercial estatal van disminuir fins a 46.338 milions d'euros, una mica per sobre el 4% del PIB.

Pel costat de l'oferta, l'exercici 2011 es va caracteritzar per un perfil similar en tots els sectors d'activitat, amb un millor comportament en els primers mesos i un afebliment progressiu dels indicadors fins a assolir els pitjors resultats en el darrer trimestre. En conjunt, els creixements més elevats a Espanya van correspondre a la indústria i als serveis, amb alces dels seus PIB respectius d'un 1,9% i d'un 1,1%, que van ser d'un 1,7% i d'un 1,3%, respectivament, a Catalunya. El primer gràcies a les exportacions i activitats derivades, que van impulsar branques com la química o la maquinària i l'equipament, i el segon pel turisme i la indústria exportadora, cosa que va dinamitzar activitats vinculades (activitats professionals, telecomunicacions, hoteleria i restauració, transport de passatgers...). Per la seva banda, la construcció va continuar en retrocés i va patir una davallada del PIB d'un 3,8%, amb davallades significatives en el consum de ciment, els habitatges iniciats i acabats i la licitació oficial. En general, les empreses es van veure afectades durant el 2011 per una manca de confiança i unes expectatives força negatives, per una extraordinària feblesa de la demanda interna, per unes greus dificultats d'accés al finançament en tots els sentits (tresoreria, inversió...) i per un alta morositat privada i pública. És un cas a part la situació del sistema financer, immers en una crisi sense precedents i prioritat màxima del Govern espanyol i de les autoritats comunitàries, que van impulsar, entre d'altres, successives mesures de concentració de l'oferta i de sanejament dels comptes a través de mecanismes com, per exemple, el Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB).

El mercat de treball va continuar sent, l'any 2011, l'apartat més afectat per la crisi econòmica. A Espanya, l'ocupació va patir un descens d'un 1,9% en el global de l'exercici, percentatge que va ser d'un 1,8% a Catalunya (-2,3% i -1,6%, respectivament, el 2010). Mentrestant, l'atur va créixer fins a situar-se en 5.273.000 persones a tot l'Estat i en 614.200 persones al Principat. Com a conseqüència, la taxa de desocupació va ser d'un 21,6% a Espanya, xifra més elevada des del 1994, i d'un 19,2% a Catalunya, amb nivells especialment elevats entre els joves amb formació més baixa.

En línia amb l'evolució de la situació econòmica general, especialment en l'apartat interior, el 2011 la inflació va experimentar una moderació en comparació amb l'exercici anterior, malgrat les tensions provocades pels preus internacionals del petroli i en contrast amb el repunt patit el 2010. El perfil anual va palesar un comportament descendent des de la primavera i, concretament, des del mes d'abril quan va assolir el màxim anual. A Espanya, l'índex de preus al consum va créixer en taxa desembre/desembre un 2,4%, alhora que a Catalunya registrava una alça d'un 2,5%, en ambdós casos davant el 3,0% del 2010. Els components més inflacionistes van ser l'habitatge, el transport i les begudes alcohòliques i el tabac, amb un paper destacat, sobretot, dels carburants, els combustibles i els productes energètics. Per contra, cal remarcar la tendència baixista dels preus dels apartats de medicina i comunicacions.

Un any més, el sector públic va ser el centre d'atenció i preocupació d'organismes i experts econòmics. El 2011, el dèficit estatal es va situar en un 8,9% del PIB, xifra inferior al 9,3% de l'exercici passat, però insuficient per complir amb l'objectiu marcat pel Govern i per la Comissió Europea. Els durs plans d'ajustament de la despesa es van enfrontar, durant el segon semestre, als efectes del deteriorament de l'economia sobre la recaptació dels ingressos públics i als costos més elevats de finançament del deute. Cal assenyalar la caiguda important dels ingressos per impostos indirectes, afectats per l'atonía del consum, i dels ingressos de la Seguretat Social, condicionats per la marxa del mercat de treball. Els dèficits de les comunitats autònomes no es van reduir, mentre que el de l'Estat va millorar molt lleugerament i el de la Seguretat Social i les corporacions locals es van desviar dels límits fixats. De l'exercici 2011 també s'ha de destacar la reforma de la Constitució Espanyola al mes d'agost per introduir-hi el principi d'estabilitat pressupostària. L'arribada del Partit Popular al Govern estatal va significar l'anunci de tot un conjunt de mesures d'ajustament, encaminades a reduir el dèficit i situar-lo en l'objectiu del 4,4% sobre el PIB el 2012. Per acabar, s'han d'apuntar les dificultats que va tenir el Govern espanyol a partir de l'estiu per col·locar les emissions de deute públic als mercats internacionals a uns preus baixos, lluitant contra una prima de risc que s'enlairava a nivells massa alts.

Com és tradicional, l'economia de Barcelona i de la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB) es va caracteritzar, el 2011, per una evolució semblant a la del global de Catalunya. El PIB va créixer prop d'un 1%, una mica per sobre del 2010, amb un comportament lleugerament millor a Barcelona que al conjunt de la Regió Metropolitana. Paral·lelament, el teixit productiu i l'ocupació van continuar immersos en una inèrcia baixista. En el cas de l'RMB, el nombre d'establiments empresarials va caure un 1,0% i el total de treballadors un 2,4%, davant del 2,0% i el 0,7% del 2010, respectivament. La construcció va ser el sector més crític i els serveis el més favorable. Dins d'aquest darrer cal esmentar, pel que fa a la ciutat de Barcelona, la reordenació que està experimentant en els últims temps el sistema financer, que el 2011 va perdre un 5,7% de les oficines de la xarxa que hi havia un any abans, i el bon comportament de l'activitat hotelera, que va assolir nous màxims històrics en visitants i pernoctacions. L'economia de Barcelona i de la Regió Metropolitana es va beneficiar dels elements més expansius del conjunt estatal i català, com el turisme i les exportacions, encara que pel costat negatiu va patir els mateixos desequilibris (retrocés del consum, ajustament de la construcció, manca de confiança...).

Tal com anem insistint des d'aquestes pàgines en els darrers anys, l'estructura econòmica de Barcelona i de l'RMB es caracteritza per dos fonaments bàsics per garantir una sortida ordenada i sostenible de la crisi: la vocació internacional de l'economia i de les empreses i unes activitats cada vegada més intensives en coneixement i innovació. El primer està avalat pel màxim històric aconseguit el 2011 pel volum d'exportacions de la província de Barcelona (42.036,2 milions d'euros) i el fort creixement assolit per aquestes (10,4%), així com pels trets esperançadors que presenten (nivell tecnològic, sectors i subsectors, destinació geogràfica...). El segon fonament el representa la "Marca Barcelona" i tot el que això porta associat (atracció per als negocis, pol de creativitat, referent turístic de qualitat, compromís amb la sostenibilitat...).

Finalment, cal fer esment als primers mesos de l'any 2012. El panorama internacional ha mantingut unes constants vitals similars a les dels darrers mesos de l'exercici passat. Creixement als Estats Units, millora al Japó i bon comportament als països emergents, tot això combinat amb una inestabilitat a la zona euro, concentrada en els països més meridionals, entre els quals Itàlia i Espanya han estat els que han donat més maldecaps. A l'Estat, els resultats del primer trimestre palesen un descens del PIB d'un 0,4%, amb un increment de la taxa d'atur. La crisi de confiança –interna i internacional– i la necessitat de restaurar-la tan aviat com sigui possible, l'aprovació d'importants reformes estructurals –sistema financer, mercat laboral i sector públic– i l'anunci continu de mesures de retallada de despesa pública estatal i autonòmica per tal de complir els compromisos de dèficit públic, han estat la tònica d'aquests mesos, encapçalada pel paquet més gran de mesures aprovat el 13 de juliol passat. En l'esfera internacional, cal esmentar les dificultats del Govern espanyol per col·locar les emissions de deute públic a un cost raonable i amb una prima de risc baixa. Per la banda positiva, s'ha de destacar que les economies espanyola i catalana, tot i que de forma traumàtica, estan millorant més o menys ràpidament els seus nivells de productivitat i de competitivitat internacional, amb una notable contenció de costos laborals, que a poc a poc estan afectant favorablement, per exemple, la quota exportadora. Ara només falta que la Unió Europea posi en marxa veritables polítiques de creixement impulsades pels països més enfortits, capaces de compensar les polítiques de contenció fiscal del sud, i que internament es defineixi sense dilació un clar model econòmic de futur pel qual apostin totes les forces socials prenent les mesures i endegant les reformes estructurals més apropiades.

Situació econòmica l'any 2011

Capítol 1. Situació econòmica l'any 2011

Marc econòmic internacional

L'economia mundial ha seguit una trajectòria notablement expansiva al llarg de 2011, però amb un to de creixement més moderat que el registrat l'any anterior i un perfil d'alentiment progressiu que s'ha anat intensificant en el transcurs de l'any. L'avenç de l'economia mundial, que l'FMI situa a l'entorn del 3,9%, engloba un conjunt de comportaments molt dispars, des d'un perfil expansiu relativament ferm als Estats Units, al procés de desacceleració del creixement de la Xina i la resta de grans economies emergents –tot i mantenir unes taxes de creixement molt destacades i continuar sent les que més aporten al creixement mundial–, passant pel retrocés de l'economia japonesa –enfrentada als devastadors efectes del tsunami i la posterior crisi nuclear– o la desacceleració de l'economia europea per la crisi del deute sobirà a la zona euro.

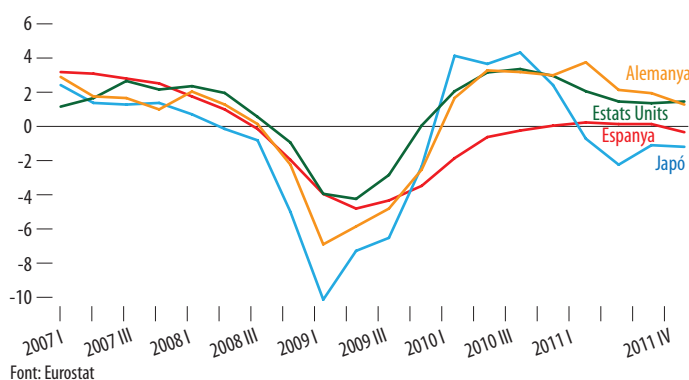
Principals indicadors econòmics de les economies avançades

	Producte interior brut			Preus del consum harmonitzats			Taxa d'atur		
	Taxa de var. real. Mitj. anuals %			Taxes de variació en %			% de la població activa		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Alemanya	-5,1	3,6	3,1	0,3	1,1	2,3	8,1	7,7	7,1
França	-2,6	1,4	1,7	0,1	1,5	2,1	9,2	9,4	9,3
Itàlia	-5,5	1,8	0,5	0,8	1,5	2,8	7,8	8,4	8,3
Regne Unit	-4,4	2,1	0,8	2,2	3,3	4,5	4,7	4,7	4,8
Espanya	-3,7	-0,1	0,7	-0,3	1,8	3,2	18,0	20,1	21,6
Zona euro	-4,2	1,8	1,5	0,3	1,6	2,7	9,6	10,1	10,2
Unió Europea	-4,2	2,0	1,6	1,0	2,1	3,1	9,0	9,7	9,7
Estats Units	-3,5	3,0	1,7	-0,4	1,6	3,2	9,3	9,6	9,0
Japó	-5,5	4,5	-0,7	-1,3	-0,7	-0,3	5,1	5,1	4,6

Font: Eurostat i OCDE

El creixement estimat del PIB a la Unió Europea al llarg de 2011 se situa en un 1,6% de mitjana anual, quatre dècimes menys que un any enrere i, segons les previsions, més del que s'espera per a 2012, atès que la desacceleració de l'activitat s'està convertint en la tònica en una gran majoria de països europeus. Segons Eurostat, totes les economies de la zona euro –amb l'excepció de Portugal i Grècia– han aconseguit créixer durant 2011. El detall de les quatre més potents de la zona posa de manifest que Alemanya (3%) i França (1,7%) han aconseguit registres per sobre de la mitjana i han exercit de motors principals del creixement, mentre que Espanya (0,7%) i Itàlia (0,2%) han actuat com a principals frens. Un paper al qual també s'ha sumat l'altra gran economia europea, el Regne Unit (0,8%).

Producte interior brut. Variació anual

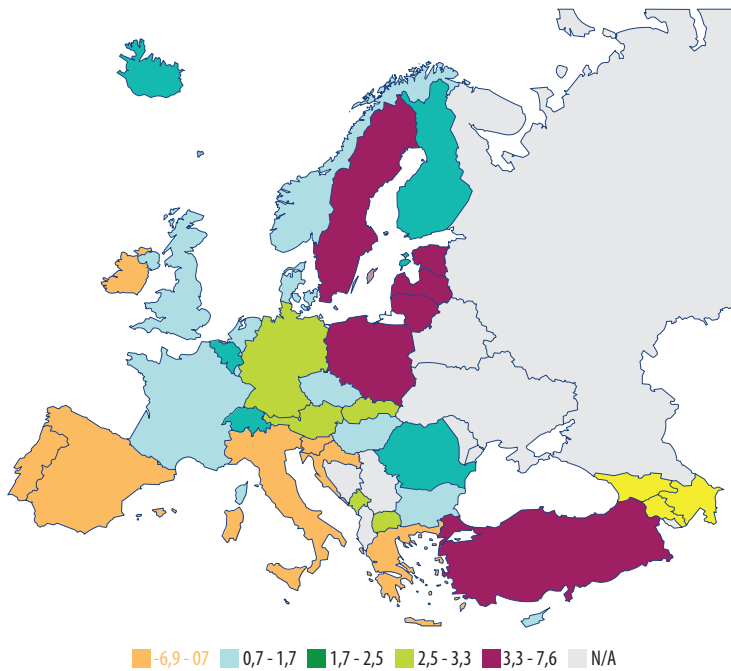

Font: Eurostat

En el terreny de la inflació, el repunt de 2011 està directament lligat a l'evolució del preu del petroli, si bé en els darrers mesos de l'any es va observar una certa contenció d'acord amb la feblesa de la demanda i la disminució de la capacitat productiva. Pel que fa al mercat de treball, en les economies avançades madures s'erigeix com un dels elements que genera més preocupació atesos els nivells d'atur que s'han assolit en alguns països. En aquest terreny,

com es veurà més endavant, la posició espanyola és molt delicada, atès que supera amb escreix el nivell de la resta de països europeus.

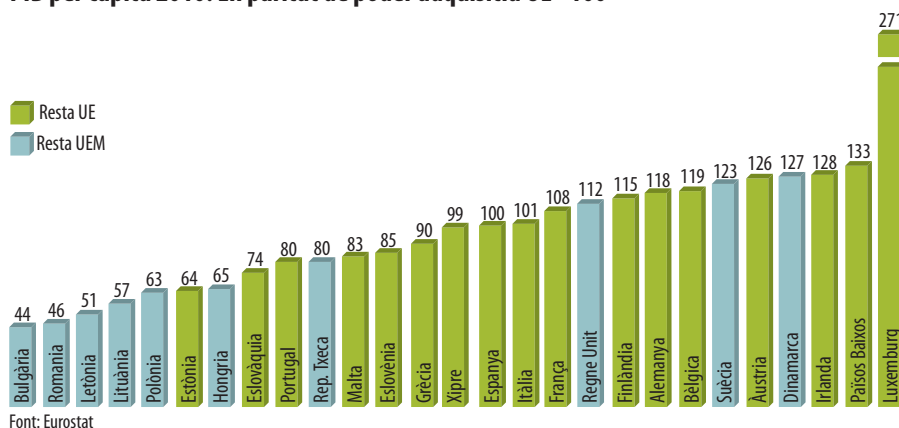
Creixement del PIB 2011 (%)

Les darreres dades disponibles de riquesa per habitant (mesurada en PIB/càpita en paritat de poder de compra) corresponents a 2010 i calculades per Eurostat situen Espanya en la mitjana de la Unió Europea i vuit punts per sota de la mitjana de la zona euro. Segons aquestes dades, Espanya ha perdut tres punts amb relació al nivell absolut el 2009 i ha retrocedit fins al nivell de 2002, de manera que s'ha trencat el llarg procés de millora que es va donar entre 1994 i 2008.

Amb relació a les economies de l'euro, el declivi econòmic derivat de l'impacte de la crisi encara és més elevat, ja que se situa en el 92%, amb la diferència més elevada des de 2004. Aquesta pèrdua en termes relatius es deu als factors marcadament diferencials que caracteritzen l'economia espanyola en la crisi actual, com ara la situació del sector de la construcció, de l'immobiliari (amb enormes implicacions en destrucció d'ocupació, paràlisi de l'activitat sectorial o contaminació del sistema bancari) i del mercat de treball, ja que un de cada tres aturats de la zona euro és espanyol.

PIB per càpita 2010. En paritat de poder adquisitiu UE=100

La classificació de 2010 també revela que s'ha eixamplat el diferencial entre el país que disposa d'un nivell més elevat de PIB/habitant, Luxemburg, i el del més baix, Bulgària. Luxemburg, que supera dues vegades i mitja la mitjana de la UE, ha fet l'avenç més notable (cinc punts) amb relació a l'any anterior, mentre que Grècia és el país que més posicions ha perdut en un sol any. Altres països que han fet avenços significatius són Dinamarca, Suècia i Alemanya. A la banda dels retrocessos, Itàlia acompanya Espanya i Grècia i queda situada en el 101%, just per sobre d'Espanya. L'altre gran país europeu amb dificultats, Irlanda, ha aconseguit mantenir el mateix nivell de 2009 després de dos anys de descensos.

Perspectives econòmiques per a 2012

L'alentiment de l'activitat general ha portat les diverses institucions que avancen previsions de creixement econòmic a rebaixar-les en els darrers mesos. Les noves previsions avançades per l'FMI preveuen que el creixement mundial es desacceleri des del 3,9% de 2011 al 3,5% el 2012 i que després es torni a recuperar el 2013. Tot això amb permís del preu del petroli, que continua sent un element de risc capaç de frenar la recuperació de l'economia atès que persisteixen alguns factors d'inestabilitat política que van ser tan presents el 2011 i se n'han incorporat de nous. S'espera que la moderació del creixement de l'activitat tingui una repercussió directa sobre el comerç mundial, amb un alentiment del creixement que s'estima que passarà del 5,8% el 2011 al 4% el 2012.

La dada més significativa de les previsions de l'FMI són els diferents ritmes de sortida de la crisi en els països avançats. Tot i que la majoria d'aquestes economies van registrar la gran sotragada de la crisi, moltes ja han recuperat, o estan a punt de fer-ho, el nivell d'activitat econòmica que tenien abans de l'esclat de la crisi financera. Moltes de les economies europees han tingut una recuperació discreta –han tardat entre dos i tres anys a recuperar el nivell previ a la crisi–, entre les grans, Alemanya i França a Europa, més els Estats Units. Es preveu que tinguin una recuperació lenta –que assoleixin el nivell previs a la crisi entre 2013 i 2015– països com el Japó, Holanda, el Regne Unit o Dinamarca.

PIB. Previsions macroeconòmiques per a 2012 i 2013. Taxa de creixement real en %

	OCDE (Des. 2011)		FMI (Ab. 2012)		Com. Europea (Feb. 2012)		The Economist (Ab. 2012)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Alemanya	0,6	1,9	0,6	1,5	0,6	1,5	0,6	1,4
França	0,3	1,4	0,5	1,0	0,4	1,4	0,1	0,8
Itàlia	-0,5	0,5	-1,9	-0,3	-1,3	0,7	-1,6	-0,1
Regne Unit	0,5	1,8	0,8	2,0	0,6	1,5	0,5	1,5
Espanya	0,3	1,3	-1,8	0,1	-1,0	1,4	-1,3	-0,4
Zona euro	0,2	1,4	-0,3	0,9	-0,3	1,3	-0,5	0,6
Unió Europea	-	-	-	-	0,0	1,5	-	-
Estats Units	2,0	2,5	2,1	2,4	1,5	1,3	2,1	2,3
Japó	2,0	1,6	2,0	1,7	1,8	1,0	1,6	1,4
Xina	8,5	9,5	8,2	8,8	-	-	8,3	8,5

Font: OCDE, FMI i Comissió Europea i The Economist

I finalment, a la cua d'aquest rànquing i en el grup de països amb una recuperació molt lenta –entre 2016 i 2017–, l'FMI inclou Irlanda i Espanya, amb una recuperació prevista per al 2016-2017, però encara per davant d'Itàlia i Grècia.

Les previsions apunten a una consolidació de la millora dels Estats Units, a una prolongació de la desacceleració de la Xina i altres grans economies emergents, i a l'estancament o fins i tot una petita contracció a la zona euro, depenent, entre altres factors i amb notables diferències per països, de les tensions dels mercats, l'evolució de la prima de risc, la crisi del deute sobirà o l'impacte dels programes d'ajustament, no només sobre aspectes essencials de l'Estat del benestar, sinó també sobre l'estabilitat política dels governs que a cada país estan duent a terme les respectives reformes.

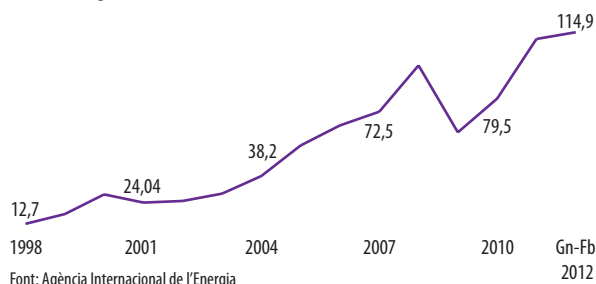
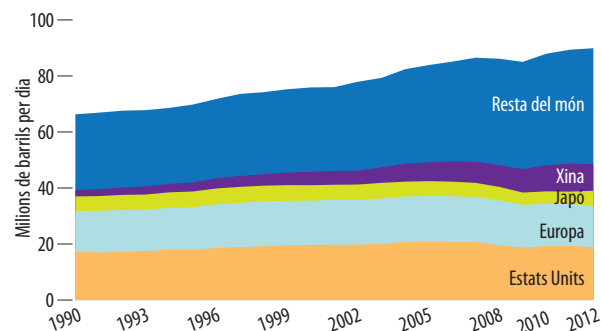
En el cas d'Espanya, els principals factors que llasten la recuperació de l'economia després que es trunqués la senda de recuperació durant la tardor de 2011 orbiten a l'entorn de la crisi del deute, de l'excés d'endeutament, de la situació de paràlisi del mercat immobiliari, de les restriccions al crèdit o de les mesures d'ajustament pressupostari, que postulen com a eines principals la restricció de la despesa i que compten amb les reformes aprovades recentment pel nou govern –reforma del sistema financer, reforma del mercat de treball, projecte de llei d'estabilitat pressupostària i de sostenibilitat financera...– per redreçar les perspectives que s'han fet per a 2012.

Unes perspectives que en les revisions més recents, amb els indicadors conjunturals i de fons a les mans, anuncien que la recessió serà més fonda i extensa del que es preveia a començament de l'any.

Inflació. Previsions macroeconòmiques per a 2012 i 2013. Taxes de variació en %

	OCDE (Des. 2011)		FMI (Ab. 12)		Com. Europ.(Feb. 2012)		The Economist (Ab. 2012)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013 (*)	2012	2013
Alemanya	1,6	1,5	1,9	1,8	1,9	1,8	2,2	1,8
França	1,4	1,1	2,0	1,6	2,2	1,4	2,3	1,8
Itàlia	1,7	1,1	2,5	1,8	2,9	1,9	2,8	2,1
Regne Unit	2,7	1,3	2,4	2,0	2,7	2,0	2,8	2,0
Espanya	1,4	0,9	1,9	1,6	1,3	0,8	1,8	1,4
Zona euro	1,6	1,2	2,0	1,6	2,1	1,6	2,4	1,7
Unió Europea	-	-	-	-	2,3	1,8	-	-
Estats Units	2,4	1,4	2,1	1,9	1,9	2,2	2,4	2,0
Japó	-0,6	-0,3	0,0	0,0	-0,1	0,8	-0,1	0,1
Xina	3,8	3,8	3,3	3,0	-	-	3,7	-

Nota: per als països europeus, la dada correspon a l'índex de preus de consum harmonitzat, mentre que per als Estats Units i el Japó és l'índex de preus de consum nacional. (*) Previsions de l'EEF de tardor 2011.
Font: OCDE, FMI i Comissió Europea

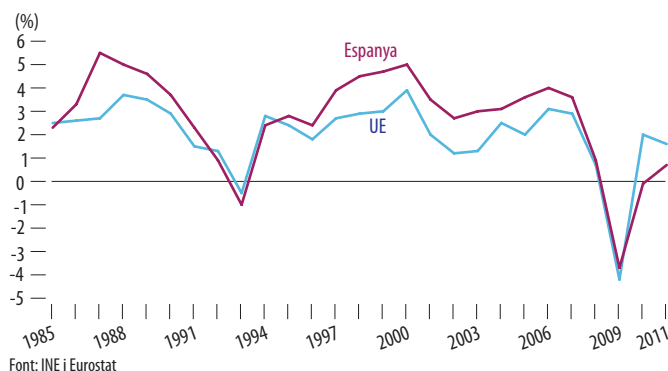
Preu del petroli. \$ barril Brent**Demanda de petroli****L'evolució de l'economia espanyola el 2011**

En el darrer trimestre de 2011, l'economia espanyola va veure interrompuda la trajectòria de recuperació que havia iniciat a la primavera de 2010: es va accentuar la desacceleració del creixement en taxes interanuals i va retornar a taxes negatives en termes intertrimestrals. Malgrat que l'increment mitjà anual va ser del 0,7% –i, per tant, superior al -3,7% de 2009 i al -0,1% de 2010– la sensació general de progressiu empitjorament de les expectatives i d'una forta inestabilitat financera en un entorn de crisi de la zona euro i d'afebliment de les economies de l'entorn van donar pas a una situació extremadament delicada en la qual l'ampliació del catàleg de dificultats o entrebancs sembla no haver-se tancat.

En són bons exemples la incapacitat de frenar l'augment de l'atur, els esculls dels diferents sectors productius per recuperar el dinamisme i la competitivitat, el fort endeutament del sector privat, els equilibris per trobar les millors fórmules de contenció de la despesa pública o l'escalada de la prima de risc; tot això en un context de canvi de govern –que ha engegat el seu mandat amb diverses reformes estructurals com la del sistema financer o la del mercat de treball– en el qual hi ha un encès debat públic sobre si austeritat i creixement són fórmules complementàries o excloents per remuntar el difícil entorn econòmic actual.

Un entorn marcat per la necessitat de combinar les reformes i les retallades amb polítiques de creixement i que es perfila com a principal causant de l'estancament demogràfic després d'un seguit d'anys d'expansió, en el qual s'albira un incipient canvi de tendència amb la inversió del signe del saldo migratori el 2011.

La radiografia de l'evolució de l'economia espanyola que difon l'INE a partir de l'evolució dels seus components en la Comptabilitat Nacional Trimestral revela que la pèrdua d'empenta va ser progressiva i força estesa. Ja ha quedat molt lluny el paper protagonista que va exercir la demanda interna entre 2003 i 2007, quan era fàcil disposar de recursos financers a baix preu i quan l'economia creixia a un ritme més gran que en els països veïns.

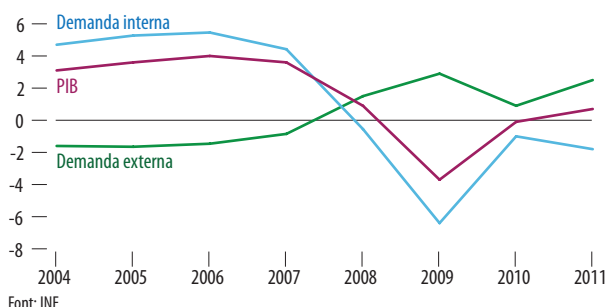
Evolució del PIB

D'ençà de 2008, la demanda externa va agafar el testimoni amb dinamisme, contrarestant l'impacte negatiu d'una demanda interna contractiva que, després de cinc trimestres encadenant taxes negatives, va intensificar la davallada durant el darrer trimestre de l'any amb una aportació negativa al creixement de 2,9 punts.

Els components amb una trajectòria més negativa van ser la despesa en consum final i la inversió en construcció. Entre els molts factors que han contribuït a retallar la despesa de les llars cal esmentar en primer lloc la deteriorada situació del mercat de treball, amb pèrdues objectives de llocs de treball i pèrdua de la confiança en el manteniment de l'ocupació, a banda d'expectatives de rebaixa nominal de remuneracions. A més, hi ha una notable minva de la confiança dels consumidors, que s'afegeix a les restriccions del crèdit i a les reduccions de la renda disponible i de la renda financera neta de les llars. Tot això redunda en un augment dels incentius per estalviar, que al seu torn contribueix a afeblir la demanda interna. Pel que fa a la despesa de les administracions públiques, el retrocés del 2,2% anual dilueix el fort descens de la segona meitat de l'any, quan es van esmoliar les polítiques restrictives de despesa orientades a la reducció del dèficit públic.

Pel que fa a la inversió, en el darrer tram de l'any es va accentuar la trajectòria descendent, si bé la dada mitjana del conjunt de l'any presenta uns valors lleugerament menys negatius que durant 2010. A l'efecte arrossegador a la baixa del component de la inversió en construcció, que acumula un quadrienni de descensos, es va sumar a final d'any –i després de sis trimestres de creixement– el retrocés de la inversió en béns d'equipament i actius cultivables. Més endavant, en l'anàlisi de l'evolució de l'economia per sectors, ja es veurà amb detall perquè la inversió en construcció continua amb un to inert; pel que fa a l'evolució negativa de la resta de la formació bruta de capital, les empreses acusen la feblesa de la demanda interna i la moderació de les exportacions en un entorn econòmic de dificultats d'accés al finançament i d'enfosquiment de les expectatives generals.

PIB i components de la demanda. Contribució al creixement

L'evolució de les exportacions al llarg de 2011 va ser molt positiva, amb un creixement anual del 9,0%, lleument inferior al creixement de l'any anterior però força superior a l'avanç del 6,8% del comerç mundial estimat per l'FMI. Aquest bon paper es va veure lleugerament aigualit cap a final de 2011, quan les exportacions de béns i serveis van moderar el creixement, fonamentalment perquè la major part dels països destinataris d'aquestes exportacions van veure frenada la seva recuperació, dins d'un context de forta crisi del deute a la zona euro i d'assumpció de polítiques de contenció de la despesa, de diferent abast segons els països, però força generalitzades.

Producte interior brut a preus constants, 2011. Demanda. Variació interanual (%)

	I	II	III	IV	2011
Consum final	0,4	-0,8	-0,6	-1,8	-0,7
Despesa en consum final de les llars	0,4	-0,3	0,5	-1,1	-0,1
Despesa en consum final de les adm. públiques	0,6	-2,1	-3,6	-3,6	-2,2
FBCF	-4,9	-5,4	-4,0	-6,2	-5,1
Béns d'equipament	5,5	1,0	2,2	-2,7	1,4
Construcció	-9,2	-8,1	-7,0	-8,2	-8,1
Variació d'existències ¹	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Demanda nacional ¹	-0,8	-1,9	-1,4	-2,9	-1,8
Exportacions de béns i serveis	13,1	8,8	9,2	5,2	9,0
Importacions de béns i serveis	6,0	-1,3	0,9	-5,9	-0,1
PIB a preus de mercat	0,9	0,8	0,8	0,3	0,7

¹ Aportació al creixement del PIB a preus de mercat. Nota: dades corregides d'estacionalitat i calendari. Volum encadenat de referència 2008. Font: INE

En conjunt, Espanya va mantenir el 2011 la quota mundial de les exportacions de béns. Les importacions, per la seva banda, van retrocedir força durant el darrer tram de l'any, en coherència amb el descens general de l'activitat, de la despesa en consum final i de la inversió. Quant a la correcció del desequilibri exterior, va prosseguir la millora i l'any es va tancar amb un dèficit del 3,4% del PIB, sis dècimes menys que un any abans. Van contribuir a aquesta millora tant la reducció del dèficit comercial com el superàvit de serveis, tant turístics com no turístics.

Des del punt de vista de l'oferta, al llarg de 2011 l'economia espanyola va presentar el mateix perfil de progressiva pèrdua d'alè en el ritme de creixement a la totalitat de les branques productives. Amb l'excepció de la construcció –instal·lada en terreny contractiu en els darrers anys–, la resta de grans branques havia començat l'any consolidant els ritmes d'avenç que havien anat assolint des de la primavera de 2010. Però cap al final de 2011, l'afebliment es va revelar generalitzat i fins i tot la indústria es va tornar a contaminar amb signe negatiu en el darrer trimestre.

En el detall de les branques, en el sector primari –agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca– ha estat moderadament expansiva gràcies a un any climàtic força plujós que ha afavorit les collites. S'ha mantingut el signe positiu durant tots els trimestres i s'ha registrat un avenç anual del 0,6% que cal valorar positivament si més no pel contrast que suposa amb un trienni anterior de caigudes.

Pel que fa a la indústria, el dinamisme i l'optimisme que es van detectar entre el començament de l'any i fins a passat l'estiu es va enfosquir en el darrer trimestre per l'evolució negativa de la demanda interna i de les exportacions de béns industrials. Aquest perfil contractiu, amb un nou descens de la utilització de la capacitat productiva, s'observa en el retrocés de l'índex de producció industrial o de les vendes de les grans empreses del sector, així com en altres indicadors qualitatius com l'índex de confiança empresarial, que va mostrar una gran resistència a la baixa fins a la tardor.

Producte interior brut a preus constants, 2011. Oferta. Variació interanual (%)

	I	II	III	IV	2011
Agricultura i pesca	1,1	0,5	0,4	0,3	0,6
Indústria	3,0	2,3	2,8	-0,4	1,9
Construcció	-4,9	-3,2	-3,2	-3,7	-3,8
Serveis	1,4	1,0	1,0	0,9	1,1
PIB a preus de mercat	0,9	0,8	0,8	0,3	0,7

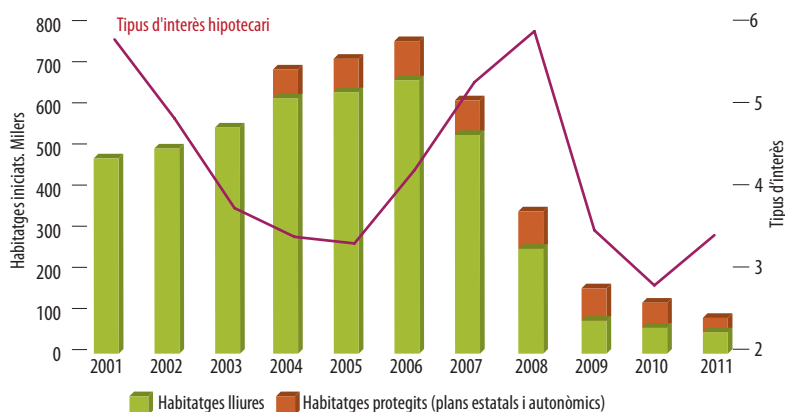
Nota: dades corregides d'estacionalitat i calendari. Volum encadenat de referència 2008. Font: INE

L'any 2011, un dels àmbits més foscos de l'economia espanyola va tornar a ser el relacionat amb l'activitat constructora i immobiliària. El VAB sectorial va encadenar el quart any en negatiu, tot i que el 2011 cal anotar un notable alentiment del ritme de descens: va tancar amb un retrocés de 3,8%, quatre punts negatius menys que el 2010. El to depressiu que envaeix el sector és generalitzat: els indicadors de producció, de consum de materials, d'ocupació sectorial, de dinàmica de mercat i de licitació oficial i, per la banda qualitativa, les enquestes de clima empresarial, certifiquen el deteriorament de la situació. La valoració dels empresaris és molt negativa tant pel que fa a la marxa del negoci com a la inversió o l'obra executada, amb caigudes que amplifiquen les del bienni 2009-2010. La feblesa de la demanda, seguida per les dificultats de finançament i de tresoreria, apareixen com els principals entrebancs per al creixement.

El degoteig a la baixa del nombre d'empreses i la destrucció d'ocupació van marcar el ritme del mercat laboral sectorial –intensiu en mà d'obra– i després de l'enorme increment de la capacitat productiva que es va donar durant la fase expansiva, entre 2007 i 2011 els assalariats del sector s'han reduït pràcticament a la meitat. Una reducció que ha acostat el pes relatiu d'aquests ocupats sobre el conjunt dels treballadors a la mitjana europea.

Pel que fa a la producció, en el segment de la construcció residencial, els edificis iniciats i acabats es van situar en mínims històrics, amb magnituds gairebé anecdòtiques si es prenen com a referència els anys expansius. Malgrat que els preus han continuat caient el 2011, les compravendes i les hipoteques s'han tornat a reduir per la feblesa d'una demanda que no té accés al finançament i que adopta una estratègia de molta prudència atesa la situació del mercat laboral. Pel que fa a la resta d'edificacions, la conjuntura actual és un fre per a les empreses a l'hora d'abordar inversi-
ons o iniciar edificacions destinades a l'economia productiva.

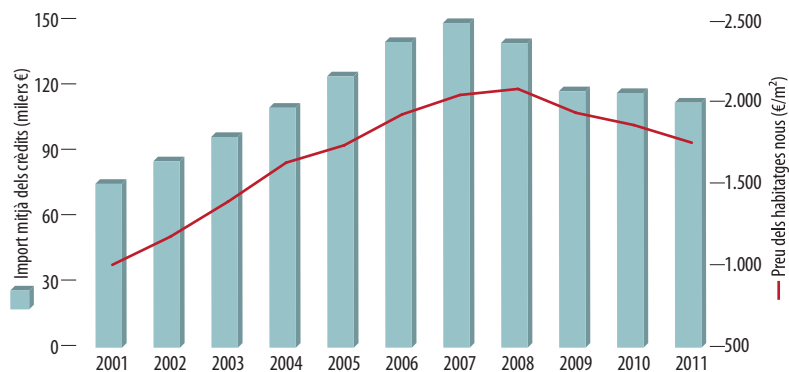
Habitatges iniciats i tipus d'interès hipotecari a Espanya

Nota: la sèrie d'habitatges protegits homògena s'inicia en 2004. Font: Ministeri de l'Habitatge i Banc d'Espanya

Al sector públic, el fre en la licitació oficial destinada tant a la construcció d'edificacions –sobretot equipaments– com a l'obra pública és simptomàtic dels ajustaments escomesos. Els forts descensos des que es va oficialitzar la crisi donen una idea de la situació de paràlisi que afecta aquest subsector, que a més està molt castigat pels retards en el cobrament de l'obra acabada. El cas és que un cop coneguda la desviació del dèficit fiscal sobre l'objectiu fixat amb la UE s'ha fet patent que el 2012 caldrà intensificar l'ajustament per assolir els compromisos acordats amb Brussel·les; això obre la via a noves retallades de la despesa pública entre les quals sembla inevitable una nova retallada de la licitació oficial.

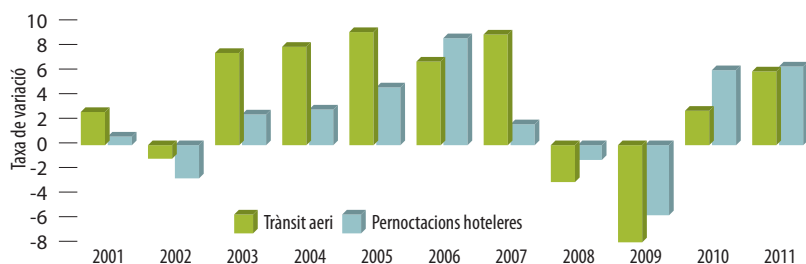
Crèdit hipotecari i preus del mercat residencial

Font: Ministeri de l'Habitatge i Banc d'Espanya

El sector serveis no ha escapat al perfil progressivament decreixent que ha caracteritzat la major part de les branques productives al llarg de l'any. En conjunt, la taxa mitjana de creixement ha estat de l'1,1% i ha recollit la desacceleració des de l'1,4% del primer trimestre fins al 0,9% del quart. Dins d'aquesta branca d'activitat, han destacat pel seu dinamisme les activitats professionals i les lligades a la tecnologia de la informació i les telecomunicacions. Pel que fa als serveis relacionats amb els transport de passatgers i el turisme, 2011 ha estat un any clarament expansiu, en el qual s'ha consolidat la recuperació iniciada l'any anterior bàsicament gràcies a l'impuls del segment internacional. Els turistes procedents de les grans potències de la UE i dels Estats Units, i recentment els de Rússia, el Brasil i d'altres potències emergents, han estat determinants de la bona marxa del sector, atès que el mercat nacional ha mantingut un perfil de suau contracció.

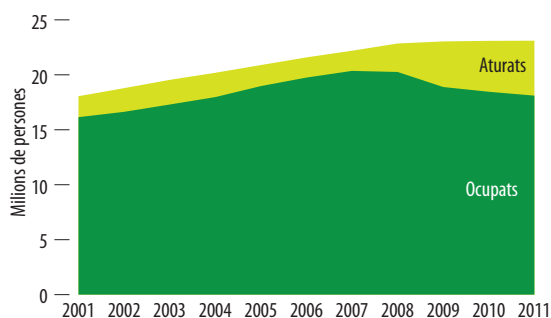
Evolució del tràfic aeri i de les pernoctacions hoteleres

Font: INE i Aena

Al llarg de l'any 2011 ha prosseguit el deteriorament del mercat de treball fins a tancar l'any amb un màxim històric d'aturats de poc més de 5,3 milions de persones i una taxa d'atur del 22,8% sobre la població activa, més del doble de la corresponent a la zona euro. L'empitjorament ha estat progressiu al llarg de l'any, en sintonia amb la pèrdua d'empenta de l'economia en general, i si bé el ritme d'augment dels aturats s'ha reduït molt amb relació al del bienni 2008-2009, el cert és que la xifra actual representa en termes absoluts pràcticament el doble de la de 2008, la qual cosa dóna una idea prou precisa de com ha estat de vertiginós el ritme de destrucció de l'ocupació.

Actius: ocupats i aturats

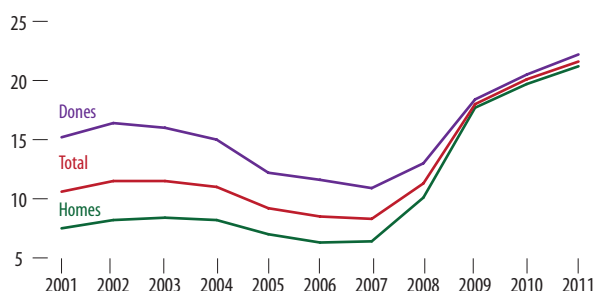

Font: INE

La població activa ha mantingut un perfil molt estancat per tercer any consecutiu, amb un petit descens durant el quart trimestre de l'any, que s'emmarca en un context poblacional en què l'expansió dels darrers anys –el motor de la qual ha estat el moviment migratori– ha donat pas a una fase d'estabilització en què s'albira una incipient disminució, derivada principalment d'un descens de la població estrangera de més de 16 anys. També ha contribuït al gir a la baixa de la població activa l'accentuació de la interrupció de la recerca activa d'ocupació per part de membres dels col·lectius més joves, que cerquen en el retorn als estudis una millora de la seva preparació atès que la taxa d'atur juvenil està situada a l'entorn del 48%, 2,4 vegades més que l'equivalent de la zona euro.

A banda dels joves, també registra un nivell de desocupació particularment alt el col·lectiu de persones amb nivell més baix de formació: la taxa d'atur entre els actius que només tenen estudis primaris és del 34,3%. Des del punt de vista dels sexes, la gradual convergència de les taxes d'atur masculina i femenina que s'havia registrat en la darrera dècada ha donat pas a una situació en la qual les diferències són pràcticament inapreciables ja que, per tercer any consecutiu, la diferència entre ambdues taxes és igual o inferior a 1.

Taxa d'atur per sexes. En % de la població activa

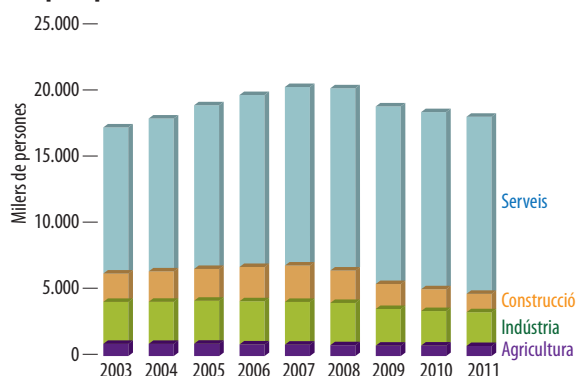

Des del punt de vista de les diferents branques d'activitat, la pèrdua de llocs de treball ha afectat la totalitat de sectors, amb particular incidència en la construcció –que entre 2007 i 2011 ha perdut la meitat dels efectius–, els sectors agraris –que, no obstant això, s'han revifat en el darrer trimestre de l'any–, i la indústria manufacturera. Les caigudes no només han estat generalitzades, sinó que s'han intensificat en els darrers mesos de l'any.

També és important subratllar que si bé l'atur ha augmentat al llarg de 2011 a cadascuna de les disset comunitats autònomes, s'han mantingut les enormes diferències d'anys anteriors, amb comunitats com el País Basc o Navarra, on la taxa no passa del 13%, menys de la meitat de la d'Andalusia. Entre la resta d'aspectes remarcables relatius al mercat de treball durant 2011 convé esmentar el repunt de l'atur de llarga durada, amb una incidència del 50%; també és significatiu que el descens d'ocupació hagi recaigut de forma molt semblant entre els assalariats i els no assalariats, amb taxes de descens del 3,2 i del 3,7%, respectivament.

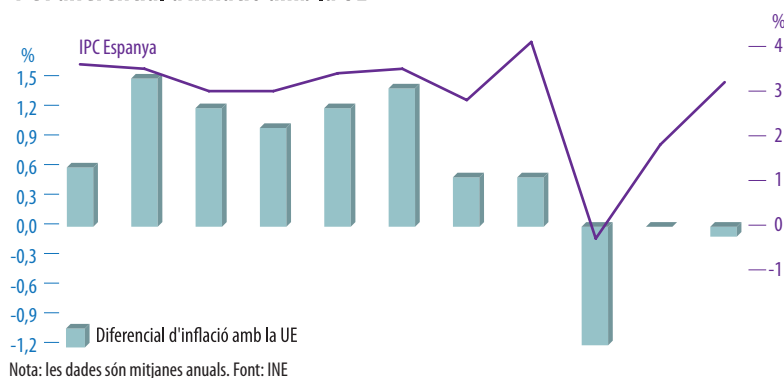
Per tipologia de contracte, l'atur ha afectat més intensament els que disposaven de contracte indefinit que els que en tenien un de temporal, amb taxes de variació del -3,4% i del -2,5%. Pel que fa a les despeses laborals, l'augment salarial pactat en convenis col·lectius –que cada cop agrupen menys treballadors– s'ha situat en un 2,5%, mentre que les despeses salarials per persona i les despeses laborals per unitat de producte s'han continuat reduint, en línia amb el context contractiu del mercat laboral i de l'economia.

Ocupats per sector d'activitat

L'evolució de la inflació al llarg de 2011 va tenir un caràcter marcadament descendent des de la primavera fins a final d'any, quan va tancar amb un augment del 2,4%. En termes de taxa interanual, l'augment mitjà es va situar en un 3,2%, 1,4 punts més que el 2010. La inflació subjacent va tancar l'any amb un creixement molt inferior, de l'1,5%, i una variació anual mitjana de l'1,7%. Els components de despesa més inflacionistes van ser el transport, l'habitatge i els subministraments a la llar –reflecteixen les tensions als mercats energètics–, el grup de begudes alcohòliques i el tabac. La resta de components es van mostrar continguts, en coherència amb el to contractiu de la demanda interna.

IPC i diferencial d'inflació amb la UE

El diferencial d'inflació amb la zona euro, s'ha tornat a endinsar en terreny negatiu, tal com va passar en la recessió de 2009. El perfil descendent de la inflació no ha estat tan marcat ni a la UE ni a la zona euro, en part perquè han gau-

dit d'una situació econòmica i d'unes perspectives més positives que no han afectat tant directament el consum. La contenció dels preus registrada ha contribuït a refermar la competitivitat dels productes autòctons a l'exterior.

Un dels capítols que ha resultat particularment nefast el 2011 és el del dèficit públic, tant pel fet que el 8,5% del PIB assolit significa una mínima reducció des del 9,3% de 2010 –lluny, per tant, del 6% acordat amb la UE i dels objectius previstos pel govern–, com pel fet que la seva evolució el 2012 ha esdevingut un assumpte de màxima preocupació atès que la fita d'aconseguir el 5,3% imposat per la Comissió Europea significa endurir notablement l'ajustament pressupostari. Això implica augments d'impostos i mesures de contenció i reducció de la despesa que afectaran molt directament, i amb intensitat, les prestacions directes als ciutadans.

Pel que fa al deute del conjunt de l'Administració pública, els severs plans de contenció engegats el 2011 no van aconseguir frenar-ne l'augment i es va situar en 735.000 milions d'euros, el 68,5% del PIB. Aquest valor és el més elevat de la història recent i supera el màxim de 1996, quan el deute va suposar el 67,4% del PIB. D'ençà del començament de la crisi, al final de 2007, l'endeutament gairebé s'ha duplicat, tant en valors absoluts com amb relació al PIB. No s'ha d'oblidar, però, que aquest nivell d'endeutament és inferior al 90% de la mitjana europea, si bé el contrapunt és que el cost de finançar-la és molt més elevat, sobretot per la desconfiança dels mercats envers l'economia espanyola.

Deute i dèficit/superàvit públics en % del PIB

La distribució regional del creixement del PIB de 2011 que esbossa el primer avanç de la comptabilitat regional d'Espanya revela que gairebé la totalitat de comunitats han abandonat el terreny negatiu en què van estar instal·lades el 2009 i 2010. Encapçalades per Canàries, les illes Balears i Navarra –les úniques que registren creixements iguals o superiors a la mitjana de l'1,5% de la UE–, una gran majoria de comunitats s'han mogut en un ventall que va del 0 a l'1%, mentre que Múrcia i Extremadura s'han situat en la banda més baixa amb un lleu decreixement.

Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament. En % del PIB (pm)

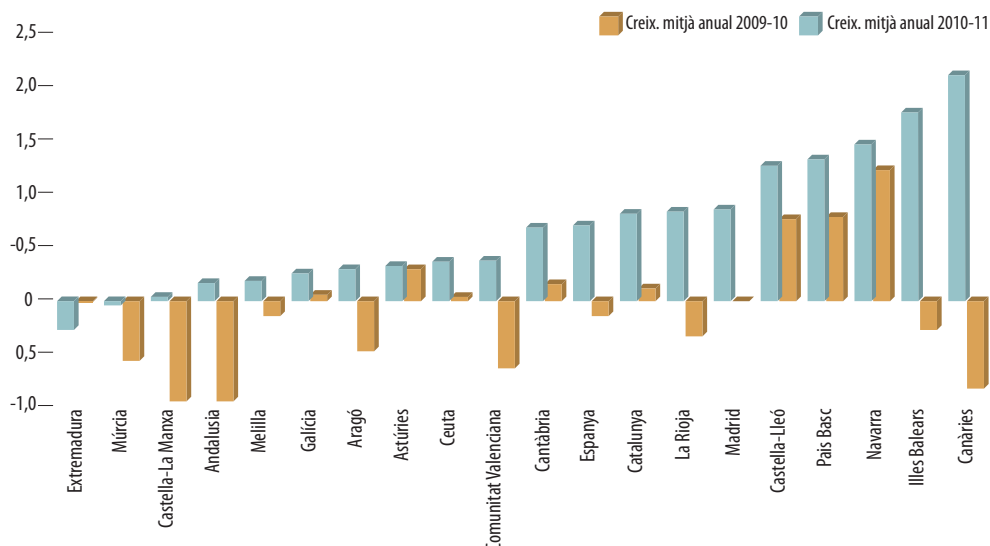
	2007	2008	2009	2010 (p)	2011 (p)
Administració central	1,2	-3,0	-9,4	-5,0	-3,0
Comunitats Autònomes	-0,2	-1,7	-2,0	-3,5	-4,7
Corporacions locals	-0,3	-0,5	-0,6	-0,6	-0,8
Seguretat Social	1,3	0,7	0,8	-0,2	-0,1
Total	1,9	-4,5	-11,2	-9,3	-8,5

Font: Banc d'Espanya

El diferent ritme d'avenç s'atribueix principalment a les aportacions de les branques industrials i de serveis, ja que tant la construcció com les branques primàries han tingut un perfil més homogeni en tot el territori. És particularment destacable l'impacte del sector dels serveis turístics a Canàries i les Balears, que ha actuat com a motor principal d'ambdues economies, ha capgirat el signe negatiu del bienni precedent i les ha impulsat a les posicions capdavanteres.

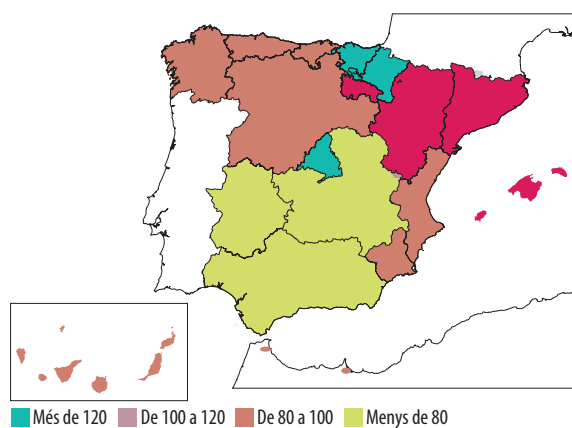
Pel que fa al PIB per habitant, els 23.271 euros de 2011 suposen un lleu augment del 0,9% nominal amb relació a la dada de 2010. Aquesta mitjana nacional s'ha situat un 7,4% per sota dels 25.134 euros de la mitjana de la UE. Com en anys anteriors, el País Basc ocupa la posició capdavantera, amb 31.288 euros/càpita; el segueixen Navarra, Madrid, Catalunya, la Rioja i Aragó, totes amb valors superiors a la mitjana de la UE. A l'altre extrem se situen Andalusia i Extremadura, amb valors situats, respectivament, un 24,4% i un 30,6% per sota de la mitjana espanyola.

Variació anual del PIB. En termes reals %

És simptomàtica l'elevada coincidència que hi ha entre aquesta classificació i la de les taxes d'atur per comunitats; a l'extrem de les menys afectades per l'atur se situen el País Basc i Navarra, mentre que Andalusia i Extremadura se situen a la banda oposada, amb més d'una quarta part dels actius en situació d'atur. En termes de dispersió del PIB/càpita, la distància entre els extrems superior i inferior s'ha ampliat lleugerament, i el de la comunitat més ben situada –el País Basc– gairebé dobla el d'Extremadura, que tanca el rànquing. Com en anys anteriors, l'eix de l'Ebre, el centre peninsular i les Balears concentren els territoris amb el nivell de riquesa per càpita més alt.

PIB per càpita. Espanya = 100

L'economia catalana el 2011

Evolució del producte interior brut

Segons les primeres estimacions oficials, el PIB de Catalunya durant 2011 ha crescut un 0,7%. Un avenç idèntic al d'Espanya i en la mateixa línia de feblesa d'un any abans. Les dades trimestrals mostren que l'evolució relativament expansiva –a l'entorn de l'1%– seguida durant la major part de l'any s'ha estroncat de manera sobtada durant el darrer trimestre, quan el creixement interanual s'ha situat en un -0,1%. Si el repunt de final de 2010 semblava anunciar la sortida definitiva de la recessió de 2009, el tancament de 2011 confirma que aquell impuls era només una reacció conjuntural mancada d'una base sòlida. Val a dir que l'evolució de l'economia europea tampoc no ha ajudat.

Producte interior brut. Catalunya. Variació interanual (%)

	2010	I	II	III	IV	2011
Agricultura	-0,3	0,7	1,1	1,4	0,9	1,1
Indústria	2,1	2,7	1,8	3,2	-0,9	1,7
Construcció	-7,3	-5,5	-4,2	-4,2	-5,0	-4,7
Serveis	1,5	1,7	1,7	1,1	0,6	1,3
Impostos nets s/productes	-1,4	0,5	1,1	1,4	2,5	1,4
PIB pm	0,4	1,0	1,1	1,0	-0,1	0,7

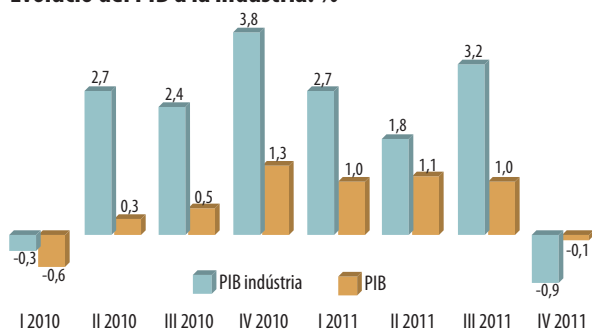
Nota: dades corregides d'estacionalitat. Font: Idescat

L'aparent reactivació protagonitzada per l'economia catalana durant la major part de 2011 presentava prou aspectes febles perquè el canvi de tendència que s'ha manifestat a final d'any tingués carburant suficient per endinsar-se en una nova fase recessiva. No cal insistir-hi perquè són qüestions prou conegudes, però un d'aquests aspectes –el més punyent– és la dificultat de capgirar la pèssima evolució del mercat de treball. Amb el repunt de l'activitat econòmica –moderat en intensitat i molt concentrat en pocs segments d'activitat– no n'hi ha hagut prou per redreçar l'evolució del mercat de treball, generar nous llocs de treball i reduir l'atur.

Tot i que aquest és un aspecte que es tracta a fons en una altre capítol d'aquesta memòria, es pot avançar que malgrat el lleu creixement del PIB, el saldo final de 2011 reflecteix una pèrdua d'uns 85.000 llocs de treball –un 2,8% dels existents a començament d'any– i un increment en les xifres d'atur registrat d'uns 50.000 nous demandants d'ocupació fins a superar els 614.000 aturats, un 9,2% més que un any abans. Pel que fa a la taxa d'atur registrat, acaba l'any en el 16,2% després de la relativa estabilització de 2010. A grans trets, l'economia catalana ha tancat 2011 amb un volum d'ocupació similar al de vuit anys enrere i sense que les perspectives anunciïn un redreçament del rumb durant el 2012.

La incapacitat de crear nova ocupació o de mantenir l'existent s'explica, entre altres raons, per l'aplicació de polítiques públiques de consolidació fiscal, necessàries per contenir el fort creixement del deute públic. També, i molt especialment, per raó de l'ajustament de la capacitat productiva privada a una demanda interna contractiva com a conseqüència de l'endeutament que arrossega. Un endeutament –molt polaritzat en el sector immobiliari– que ha forçat un procés de concentració d'entitats financeres i de reducció d'oficines i d'ocupació com no s'havia vist mai al país. Un procés que a final d'any encara es mantenia obert.

Evolució del PIB a la indústria. %

L'anàlisi de l'evolució del PIB per sectors posa en relleu el protagonisme desenvolupat per l'activitat industrial en la tasca de mantenir el PIB català en la senda expansiva durant el bienni 2010-2011. Si durant el primer any l'impuls era compartit tant per la demanda interna com per l'externa, la progressiva contracció de la primera i la pèrdua de vigor del creixement econòmic a l'entorn europeu han acabat per estroncar el procés de consolidació de la represa de la indústria catalana. Un procés que ha estat relativament breu i d'intensitat moderada atesa la situació de sortida, però que deixa l'agradable sensació d'una competitivitat en procés de recuperació. Cada dia que passa es fa més evident que la indústria exportadora serà un dels puntals bàsics a l'hora d'encarar la sortida de la crítica situació actual.

Un any enrere, quan s'albirava el que semblava la sortida de la fase baixista del cicle, apuntàvem que un dels factors que en aquell moment limitaven l'expansió i la modernització de la indústria catalana era la manca d'inversions en béns d'equipament per transformar en plenament operativa una capacitat productiva que havia esdevingut desfada. Un any més tard, aquest esforç inversor continua pendent. En part, per les dificultats del sector financer, però també per la crònica atomització del teixit industrial.

Per quart any consecutiu, durant el 2011 la construcció ha viscut una nova retallada d'activitat i de capacitat productiva. Un procés que sembla inacabable. Tot i que dels registres de la Seguretat Social es desprèn una reducció del 9% del nombre d'empreses i del 15% del nombre de treballadors del sector, en termes de comptabilitat nacional la pèrdua no ha estat tan intensa com en anys anteriors perquè el procés d'ajustament acumulat durant el trienni 2008-2010 ja va ser molt significatiu. Per contra, les dades del darrer trimestre de l'any semblen anunciar que l'ajust s'ha tornat a aguditzar a mesura que s'ha començat a fer notar la reducció del 66% de la licitació pública.

Evolució del PIB a la construcció.%

El procés d'ajustament del sector constructor i de la promoció immobiliària està resultant molt llarg i costós en termes econòmics i socials. Un problema local o intern com l'excés d'obra acabada o en execució –més privada que pública– que el canvi de cicle iniciat a partir de la crisi financera de 2007 ha fet aflorar s'ha convertit en una bacanal de difícil digestió per a promotores i financeres. L'endeutament que arrosseguen ambdós sectors en un context d'incertesa i desconfiança que no minva en els mercats financers internacionals, s'ha convertit en l'equivalent a una pedra de molí lligada al coll de la demanda interna.

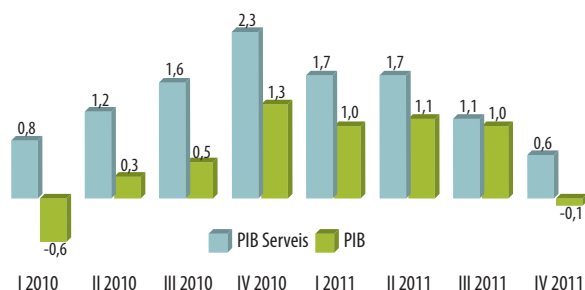
Un any més, el contrapunt a la davallada de la construcció s'ha de buscar en el terciari. Tot i mostrar un perfil de creixement que ha evolucionat de més a menys i ha posat de manifest la feblesa de la trajectòria alcista de 2010 i la forta dependència d'aquest sector de la resta d'activitats, el dinamisme del terciari ha estat cabdal per assolir una taxa de creixement anual del PIB més elevada que un any abans.

La magnitud del terciari –a Catalunya explica aproximadament tres quartes parts de l'activitat econòmica– afavoreix l'heterogeneïtat d'aquest sector pel que fa als resultats de les diferents branques productives que el conformen. Com a novetat, l'evolució de 2011 ofereix una contracció fins ara gens habitual dels serveis fora de mercat. Observat amb fredor, no es podia esperar altra cosa de l'aplicació de les ambiciosos polítiques de contenció de la despesa pública abocades a contenir el creixement desbocat del dèficit públic.

A més dels serveis de no-mercat –amb pèrdues d'activitat molt polaritzades en els serveis administratius i sanitaris– també han evolucionat a la baixa la major part dels de mercat. Els serveis a les empreses –especialment els menys qualificats i que aporten menys valor afegit–, el transport, els financers i els comercials han notat de valent la negativa

evolució de la demanda interna per quart any consecutiu. A la banda positiva sobresurten l'hoteleria i restauració, els serveis lligats al turisme, els serveis i tecnologies de la informació i algunes activitats professionals qualificades.

Evolució del PIB dels serveis.%

En definitiva, des de l'òptica de l'oferta i sense considerar l'aportació positiva del sector primari, l'economia catalana ha continuat mostrant dues cares ben oposades al llarg de 2011. La de la construcció, encara recessiva i sense perspectives de millora a mitjà termini, i la moderadament expansiva però en procés de desacceleració de la indústria i els serveis. Així, el raquític 0,7% de variació estimada per al conjunt de l'economia s'hauria pogut doblar sense l'impacte negatiu de la construcció.

Des del costat de la demanda s'observa igualment un comportament dual entre una demanda interna impossibilitada d'esquivar un nou període recessiu com a conseqüència de l'endeutament que arrossega i de l'aplicació de polítiques de consolidació fiscal molt restrictives i una demanda externa que, per quart any consecutiu, presenta un saldo positiu que contribueix decisivament a pal·liar els efectes de la feblesa de la interna sobre el creixement del PIB. Un saldo quantitativament rellevant perquè a l'augment de les exportacions s'hi ha afegit un descens de les importacions.

Producte interior brut. Catalunya. Components de la demanda. Variació anual (%)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Demanda interna	5,9	4,6	-1,1	-5,4	-0,2	-1,8
Consum privat	3,9	3,3	-1,1	-4,7	1,2	-0,2
Consum públic	7,2	7,4	5,9	7,6	1,0	-3,1
Formació bruta de capital	9,4	5,9	-4,6	-14,5	-4,5	-5,1
Béns d'equipament i altres	11,1	12,0	-2,9	-13,7	3,1	-0,6
Construcció	7,1	2,9	-4,9	-15,2	-9,7	-8,3
Saldo exterior	-1,8	-1,7	0,8	1,2	0,5	2,5
Exportacions	6,1	4,6	0,2	-12,5	15,2	7,5
Importacions	8,0	8,5	-5,9	-19,2	9,0	-2,8
PIB pm	3,8	2,7	-0,2	-4,0	0,4	0,7

Nota: el saldo exterior inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya i equival a l'aportació al creixement. Font: Idescat

Dels diferents components de la demanda interna, el que ha evolucionat de manera més negativa ha estat la inversió en capital fix. Després de quatre anys de retallades sostingudes d'activitat, la construcció acumula una pèrdua equivalent a més del 40% del seu volum de producció de 2007. Alhora, la inversió en béns d'equipament, que havia repuntat lleument al llarg de 2010, s'apunta novament a la tendència baixista.

L'enfosquiment de les expectatives de creixement tant al conjunt d'Espanya com a la resta de la UE i les dificultats ja cròniques per accedir a nou finançament apareixen com els principals arguments explicatius d'aquest nou període d'estancament de la inversió productiva.

Tant o més determinant que la persistent davallada de la inversió, el moderat creixement del PIB s'ha vist especialment condicionat per l'estancament del consum privat i la reducció del consum públic, un escenari que no es donava des de fa molts anys. La combinació d'ambdós factors explica que el retrocés de la demanda interna a Catalunya al llarg de 2011 hagi estat el més important dels darrers trenta anys, sense comptar el de 2009.

Comerç exterior

La substancial millora del saldo exterior, que s'ha traduït en una aportació determinant al creixement del PIB fins al punt de contrarestar àmpliament la davallada de la demanda interna, s'explica tant per l'augment del saldo turístic com per la moderada reducció del dèficit comercial amb l'estranger. Així, mentre que a Catalunya la despesa dels no residents ha continuat creixent, la que fan els catalans fora de Catalunya s'ha reduït de manera significativa.

Pel que fa als fluxos comercials de béns entre Catalunya i la resta del món, les xifres provisionals de 2011 mostren un augment del 13,5% de les exportacions i de poc menys de la meitat –un 6,5%– de les importacions. El saldo comercial, que continua sent deficitari, s'ha corregit lleument.

Comerç exterior de Catalunya. Milions d'euros

	2007	2008	2009	2010	2011	2011-10
Total exportacions	49.680	50.516	41.462	48.872	55.185	13,5%
Béns de consum	17.732	18.787	16.040	16.197	18.120	11,5%
Béns de capital	5.068	4.694	3.072	3.601	4.231	17,6%
Béns intermedis	26.880	27.035	22.350	29.073	32.835	14,2%
Total Importacions	80.363	77.234	57.664	67.621	71.593	6,5%
Béns de consum	23.637	22.358	18.371	19.226	20.169	5,2%
Béns de capital	7.586	6.427	4.709	4.854	4.521	-6,4%
Béns intermedis	49.141	48.449	34.584	43.542	46.903	8,5%
Saldo comercial	-30.683	-26.718	-16.202	-18.749	-16.408	-12,5%

Font: Idescat. Elaboració pròpia

Les exportacions de 2011 han superat àmpliament els màxims assolits immediatament abans de la recessió de 2009. El detall de les dades posa de manifest que la major part de l'augment exportador s'ha centrat en el segment dels béns intermedis. El resultat és que aquesta tipologia de productes –bàsicament inputs per a la indústria d'altres països europeus– es revela com la més dinàmica i representa ja gairebé el 60% de les exportacions catalanes, sis punts relatius més que abans de la crisi.

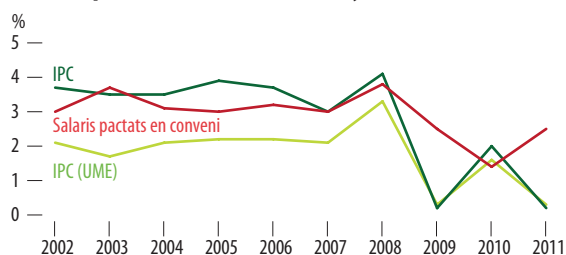
També s'ha produït una certa recuperació –més important en termes relatius que no pas absoluts i sense recuperar encara els volums d'abans de 2009– en l'exportació de béns de capital. Tanmateix, l'important segment dels béns de consum sembla que ha començat a reaccionar després de l'estancament de 2010.

Les importacions també han mantingut la trajectòria expansiva d'un any abans, però perdent intensitat. A diferència de les exportacions, estan lluny d'assolir els màxims registrats durant la darrera fase alcista del cicle econòmic. Copiant l'esquema de les exportacions, els béns intermedis mostren molt més dinamisme que els de consum. Una conseqüència directa de la contracció de la despesa en consum que ha registrat l'economia catalana. Cal remarcar, com a fet simptomàtic de l'enfosquiment de les expectatives de l'economia catalana, el descens de la importació de béns de capital fins a fixar un nou mínim anual.

Preus, salaris i crèdit

Per acabar de completar i fer més entenedora aquesta síntesi del que ha estat, a grans trets, l'evolució de l'economia catalana al llarg de 2011, cal una mínima referència a qüestions igualment estratègiques com ara el comportament dels preus de consum i dels salaris i la tan criticada i decisiva inaccessibilitat al crèdit.

Salari i preus de consum. Catalunya. Variació anual

Pel que fa als preus de consum, l'evolució de 2011 admet dues valoracions. En termes de variació mitjana anual, ha estat clarament inflacionista (3,3%) i ha superat àmpliament el 0,2% i el 2% del bienni anterior. L'estancament dels preus al llarg de 2009, motivat per la recessió de l'economia mundial, ha estat seguit per dos anys de recuperació dels preus en línia amb la represa de l'activitat econòmica, especialment de les economies emergents, i també per l'encariment del petroli arran de les conseqüències del tsunami del Japó, les revoltes al nord d'Àfrica i la feblesa del dòlar.

La segona valoració, que complementa i alhora puntualitza la primera, és que els preus de consum han evolucionat de més a menys al llarg de 2011. En termes de variació interanual, després de fixar el màxim anual del 3,8% a l'abril, l'evolució posterior ha estat baixista fins a tancar l'any en el 2,5%, mig punt percentual menys que un any abans i també lleument per sota de la taxa d'inflació de la zona euro. Una evolució afavorida per la contenció del preu del petroli i per la revisió a la baixa de les perspectives de creixement.

En el cas de l'evolució dels salaris pactats en conveni, el 2,6% de creixement de 2011 –una magnitud que sembla difícil de justificar en un context d'atonia del creixement econòmic, amb destrucció de llocs de treball i tensions inflacionistes relativament baixes un cop descomptats els components més conjunturals– reflecteix de manera im- millorable fins a quin punt alguns dels principals agents econòmics i socials d'aquest país van interpretar de manera clamorosament incorrecta els senyals, febles i parcials, que semblaven anunciar la imminent superació de la crisi.

Per tancar aquesta síntesi de l'evolució de l'economia catalana el 2011 utilitzarem una somera referència al crèdit del sistema financer al sector privat. Una variable que ha estat i estarà en el centre de moltes polèmiques. Segons el Banc d'Espanya, el saldo viu del crèdit en mans del sector privat a final d'any era un 4,5% més baix que a final de 2010. Una reducció que ha estat precedida per dos anys d'estancament i de dos més de desacceleració del creixement.

De manera resumida, el sector privat de l'economia catalana –tant empreses com consumidors– ha passat, en no més quatre anys, d'una oferta de crèdit que, en termes de saldo viu, creixia a una taxa anual de més del 20% durant el quadrienni (2003-2006), a una situació moderadament regressiva.

Crèdit al sector privat. Variació anual del saldo viu

No entrarem a valorar si en una situació d'excés d'endeutament privat com l'actual, amb les taxes de morositat en augment i enmig d'una reestructuració sense precedents del sistema financer espanyol, la contracció del crèdit ha estat causa o conseqüència de l'atonia i regressió del creixement econòmic. El que sí es pot fer es constatar que malgrat la negativa evolució dels darrers dos anys, el pes del crèdit sobre el PIB nominal al final de 2011 era similar al del tancament de 2007. Per contra, en aquests quatre anys, el nombre d'empreses operatives i possibles demandants de crèdit s'ha reduït més del 10%.

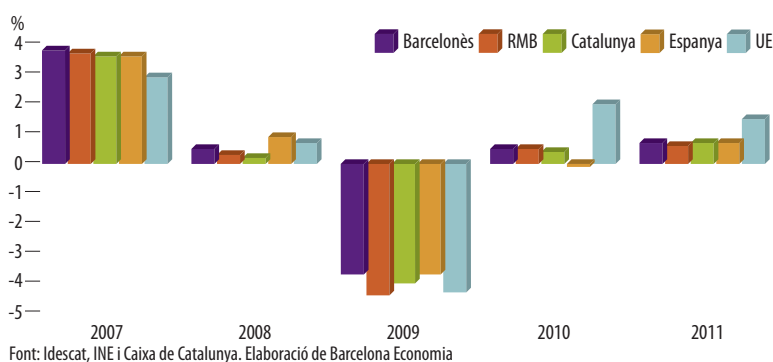
L'economia de la ciutat el 2011

Evolució general

La desacceleració del creixement que ha viscut l'economia de la Unió Europea s'ha reproduït també a Catalunya i, per descomptat, a l'àrea de Barcelona. Una simple ullada al gràfic adjunt permet constatar que per segon any consecutiu el creixement del PIB a Barcelona i la regió metropolitana ha estat més feble que al conjunt de la UE. Una situació similar a la registrada per part de l'economia catalana i de l'espanyola, però que implica un preocupant canvi d'escenari en el procés accelerat de convergència en termes de renda per càpita amb les economies europees més desenvolupades. Una situació que esperem que es redreci a mitjà termini gràcies a la creixent obertura que manté l'economia metropolitana i especialment a la competitivitat i la capacitat exportadora del seu teixit productiu.

Els desequilibris que arrossegueu tant l'economia catalana com l'espanyola –excés d'endeutament privat molt lligat a la inversió residencial, notable dèficit estructural del sector públic, taxa d'atur elevada i en creixement, etc.– han continuat condicionant l'accés dels agents econòmics i dels consumidors a nou finançament, la qual cosa ofega la reactivació de l'economia basada en el dinamisme de les exportacions i el turisme. La crisi del deute sobirà amb epi-centre a Grècia i la desconfiança amb què els mercats financers internacionals observen les economies perifèriques de la zona euro està sent un obstacle afegit en el difícil procés d'escapar als efectes d'un nou període recessiu o de minimitzar-los.

Variació del PIB. Preus constants

La impossibilitat de retornar al model de creixement d'abans de la crisi –basat en l'abundància de mà d'obra i de capital financer i marginant la productivitat i la sostenibilitat a un segon terme– manté el teixit productiu metropolità en una situació de notable desconcert. L'única sortida acceptable de la crisi sembla que passa necessàriament per un procés de renovació i modernització de la capacitat productiva, renyit amb les urgències i a les antípodes de l'anterior model expansiu basat en l'abundància i malbaratament de recursos.

El retrocés del consum i de la inversió i les magres expectatives a mitjà termini que les envolten per l'aplicació de polítiques de consolidació fiscal d'una magnitud sense precedents fan inviable que l'economia metropolitana continuï basant-se en els serveis personals i en el terciari de no-mercat.

La construcció, tot i l'ajust acumulat en el darrer quinquenni, tampoc no està en condicions d'afegir-se al canvi de tendència del cicle econòmic. Una purga dels excessos del passat és inevitable, i la durada i la intensitat que aquesta pugui tenir estaran condicionades per la conjuntura econòmica europea.

Evolució del teixit productiu metropolità

Les dades de tancament de 2011 corresponents al nombre d'establiments empresarials i treballadors en actiu mantenen la tendència baixista per quart any consecutiu. Amb relació a un any abans, el total de centres de treball amb algun ocupat assalariat s'ha reduït un simbòlic 1,0% i el de treballadors, incloent-hi els autònoms i els de la resta de règims especials, un 2,4%. Segons aquests registres de la Seguretat Social, d'ençà de l'inici de la crisi econòmica el teixit productiu de la regió metropolitana ha perdut més del 12% de les empreses i un percentatge similar de llocs de treball.

Nombre d'establiments empresarials i de treballadors a l'RMB

	Des. 2007	Des. 2008	Des. 2009	Des. 2010	Des. 2011	2011-10
Establiments						
Total	185.429	176.869	167.155	163.859	162.231	-1,0%
Indústria	22.434	20.851	18.318	17.401	16.898	-2,9%
Construcció	23.521	19.252	18.761	16.903	14.976	-11,4%
Serveis	138.854	136.108	129.790	126.269	130.057	3,0%
Treballadors						
Total	2.375.740	2.282.114	2.176.854	2.162.100	2.109.900	-2,4%
Indústria	399.598	368.585	328.277	314.338	302.472	-3,8%
Construcció	216.709	177.489	162.573	144.941	122.495	-15,5%
Serveis	1.697.448	1.668.130	1.612.725	1.630.726	1.608.202	-1,4%

Nota: el Total també inclou els afiliats del primari i els dels règims especials de la Seguretat Social

Font: Departament de Treball i Indústria de la Generalitat. Elaboració de Barcelona Economia

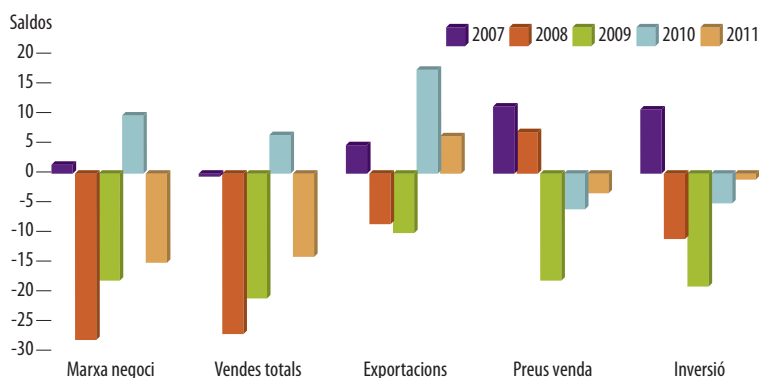
El detall per a grans sectors econòmics posa de manifest la intensitat de la retallada que un any més ha registrat la construcció i que ha penalitzat la reactivació del conjunt de l'economia. Les polítiques de contenció de la despesa pública obligaran el sector a continuar l'ajustament de capacitat productiva al llarg de 2012 i possiblement 2013. La reordenació i el sanejament del sistema financer, provocat per la crisi immobiliària, explica la dificultat per accedir a nou crèdit. És, en conseqüència, un altre factor que contreu l'activitat constructora i frena la represa econòmica.

L'augment relativament sostingut de les exportacions de productes manufacturats ha permès a una part del teixit industrial començar a desaccelerar de manera efectiva el procés de retallada de la capacitat productiva iniciat el 2008. Ara bé, sense una reactivació de la demanda interna –molt condicionada per la feblesa del mercat de treball i les dificultats d'accés a nou finançament– és difícil que pugui retrobar una trajectòria mínimament expansiva.

El repunt del nombre d'establiments productius dins del sector terciari s'ha de considerar un fet puntual atès que no va acompanyar d'un canvi similar en el nombre d'ocupats. Les reduccions de plantilles s'han imposat a l'aparició de noves empreses en un sector molt ampli i heterogeni. Amb l'afegit que algunes activitats fins ara poc afectades pel cicle econòmic entren en recessió com a conseqüència de la reducció del dèficit públic.

La conjuntura industrial

Els resultats de l'enquesta de conjuntura industrial corresponents a 2011 qüestionen la consistència del canvi de tendència d'un any abans. En un context de contracció de la demanda interna, només les exportacions han mantingut el to positiu de 2010. Les dificultats per encarrilar la crisi latent del deute sobirà a la zona euro, i sobretot la feblesa que ha evidenciat el seu ritme de creixement econòmic, han acabat per alentar l'expansió de les exportacions metropolitanes.

Evolució de l'activitat industrial metropolitana

Font: Cambra de Comerç Indústria i Navegació de Barcelona. Elaboració de Barcelona Economia

Els resultats anuals de les enquestes als empresaris del sector dibuixen un panorama en el qual s'imposa una notable caiguda de les vendes i, en conseqüència, de l'evolució del negoci en general. Un retrocés que anul·la la millora

detectada un any abans i situa novament l'activitat industrial metropolitana en la trajectòria descendent del bienni 2008-2009. La contenció dels preus de venda per tercer any consecutiu és un altre dels factors que perjudica la bona evolució del negoci. En un escenari com aquest, en què les expectatives no anuncien cap millora sensible ni a curt ni a mitjà termini, la majoria de les empreses enquestades anuncien ajustaments de plantilles i un esforç inversor mínim.

La valoració tan negativa de les vendes respon a la importància del mercat interior –espanyol en termes més precisos– en la facturació de la immensa majoria de les petites empreses industrials metropolitanes. Una valoració que queda matisada quan la qüestió es refereix a les exportacions perquè, efectivament, entre les empreses amb clients internacionals, són majoria, per segon any consecutiu, les que reconeixen increments en les exportacions.

Reordenació del sistema financer

En paral·lel a la reducció dels volums d'activitat típica del sistema financer –bàsicament la de facilitar crèdit al sector privat– com a conseqüència de la reducció de la demanda solvent i de l'augment de les taxes de morositat que ha obligat les entitats creditícies a ser més rigoroses en l'avaluació de riscos, durant el 2011 s'ha accentuat el procés d'ajustament del sector a una nova realitat caracteritzada per un sector privat sobreendeutat i unes perspectives a mitjà termini condicionades per la necessitat de reduir aquest excés d'endeutament.

Nombre d'oficines de les entitats de crèdit

	2007	2008	2009	2010	2011	Var. 2011-10
Barcelona	2.112	2.097	1.978	1.886	1.778	-5,7%
Resta província	3.767	3.769	3.583	3.439	3.053	-11,2%
Resta Catalunya	2.281	2.289	2.201	2.133	1.886	-11,6%
Catalunya	8.160	8.155	7.762	7.458	6.717	-9,9%
Madrid	3.258	3.312	3.221	3.127	2.893	-7,5%
Resta província	2.714	2.798	2.676	2.587	2.322	-10,2%
Espanya	45.499	46.064	44.431	43.163	40.103	-7,1%

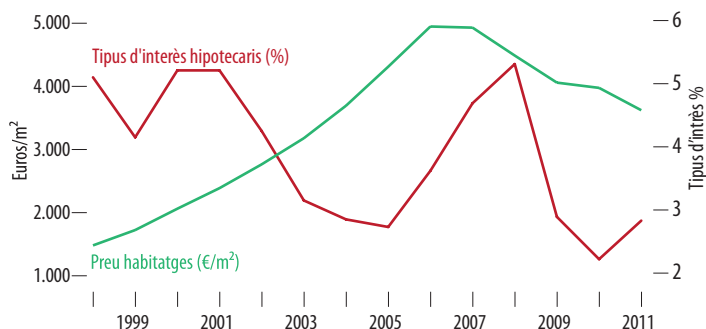
Font: Banc d'Espanya. Boletín estadístico. Elaboració de Barcelona Economia

A final de 2011, a la ciutat de Barcelona hi havia operatives 1.778 oficines d'entitats de crèdit, un 16,5% menys que tres anys i mig enrere, quan es va iniciar l'actual fase d'ajustament. A la resta de Catalunya –amb una dotació d'oficines bancàries/1.000 habitants més reduïda que a la ciutat central– la reconversió del sector ha comportat el tancament d'aproximadament el 19% de les oficines. Un procés de reestructuració que encara no ha tocat fons.

La construcció residencial i el mercat immobiliari

En línia amb l'evolució encara recessiva que ha mostrat l'aportació del sector constructor al creixement del PIB de Catalunya, el 2011 ha continuat sent un any de retallades d'activitat i de capacitat productiva sectorial a Barcelona. Segons els registres de la Seguretat Social, a final d'any el saldo de creació i tancament d'empreses de construcció i d'activitats immobiliàries presenta un retrocés del 5,1%, similar al d'un any abans.

Preus al mercat immobiliari residencial

Font: Barcelona Economia

La pràctica totalitat dels indicadors disponibles certifiquen que durant 2011 l'activitat constructora residencial –i també la resta, per la contenció de la despesa pública, l'enfosciment de les expectatives econòmiques i la manca de

finançament– ha continuat sense reaccionar. Una de les poques excepcions positives és la xifra de sostre residencial sotmès a reforma i rehabilitació, que repunta de manera significativa. Per contra, les llicències de nova construcció han continuat a la baixa en tots els epígrafs amb l'excepció del residencial gràcies a les promocions públiques i a les acollides a les diverses modalitats de protecció oficial.

Les raons d'aquesta paràlisi han girat un any més al voltant de la incapacitat de donar sortida a un estoc molt elevat d'habitatges en construcció o acabats, atès el replegament de la demanda efectiva com a conseqüència de la inestabilitat del mercat de treball i de les restriccions per accedir a finançament bancari. Per no parlar del fet que la demanda més solvent i més ben informada sap que els preus encara no han tocat fons.

En el cas de Barcelona, la relativa contenció per motius fiscals de la tendència descendent del preu mitjà de venda del sostre residencial durant 2010 ha donat pas a un nou descens que ha situat el preu mitjà per metre quadrat de 2011 en valors similars als de set anys enrere.

Activitat portuària i aeroportuària

La desacceleració de la reactivació de l'economia tant a Espanya com a la resta de la Unió Europea explica l'estancament dels fluxos comercials que han passat pel port de Barcelona durant l'any 2011. Un creixement de només dues dècimes percentuals, insuficient per recuperar els màxims assolits tres anys enrere.

Tràfic de mercaderies pel port de Barcelona (2011)

	Entrades	Sortides	Total	Variació
	Tones	Tones	Tones	2010-09
Líquids a granel				
Cabotatge	1.400.132	165.641	1.565.773	30,6
Exterior	8.536.222	659.507	9.195.729	-11,2
Total	9.936.354	825.148	10.761.502	-6,9
Sòlids a granel				
Cabotatge	70.685	22.653	93.338	35,1
Exterior	2.533.961	916.999	3.450.960	-0,6
Total	2.604.646	939.652	3.544.298	0,1
Càrrega general				
Cabotatge	1.660.799	3.374.973	5.035.772	2,0
Exterior	10.605.949	13.117.939	23.723.888	3,4
Total	12.266.748	16.492.912	28.759.660	3,1
Total				
Cabotatge	3.131.616	3.563.267	6.694.883	7,9
Exterior	21.676.132	14.694.445	36.370.577	-1,1
Total	24.807.748	18.257.712	43.065.460	0,2

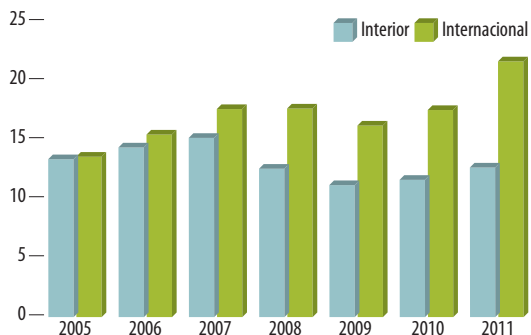
Nota: dades provisionals. Font: Port de Barcelona

El detall de les dades informa del protagonisme del tràfic internacional –i molt especialment del tràfic de gas natural i altres productes energètics– en l'atonía dels resultats anuals del tràfic portuari. La caiguda de la demanda d'aquest tipus de productes ha estat compensada per un augment del volum de càrrega general, epígraf que inclou la major part de mercaderies elaborades o semielaborades i, en conseqüència, de més valor afegit.

El 3,1% de creixement d'aquesta tipologia de càrrega sembla que reflecteix millor que el 0,2% del total la correlació existent entre l'evolució dels fluxos comercials internacionals i l'activitat al port de la ciutat. Una derivada de la posició estratègica del port de la ciutat en el tràfic de mercaderies entre les economies exportadores d'Àsia i Europa.

En la mateixa línia de recuperació de la trajectòria alcista d'abans de la crisi, el trànsit de passatgers pel port durant 2011 afegeix un 10,7% més de viatgers al total d'un any abans, fins a superar els 3,8 milions de passatgers i establir un nou màxim històric. Un creixement que es desmarca del que ha estat la tònica de la immensa majoria dels indicadors d'activitat i que s'ha basat fonamentalment en l'expansió del negoci dels creuers.

Tràfic de passatgers per l'aeroport de Barcelona

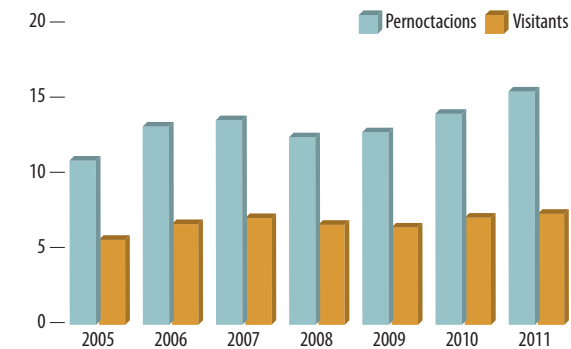

El transport aeri de passatgers també ha aconseguit uns resultats que reforcen el repunt d'un any abans. Un cop estabilitzat l'impacte de l'AVE en el trajecte Barcelona-Madrid, el trànsit interior es comença a recuperar. El trànsit internacional, ha tornat a liderar el creixement tant en termes relatius com absoluts gràcies a la millora de l'economia mundial i a l'augment de connexions internacionals que possibilita l'actual aeroport. Els més de 16 milions de desplaçaments anuals dins de l'àmbit de la Unió Europea supera àmpliament l'anterior màxim de 2007, mentre que els 5,3 milions de viatges amb origen o destinació fora d'aquest àmbit equivalen al doble dels registrats cinc anys enrere.

Activitat hotelera

Els principals indicadors d'activitat hotelera han tancat 2011 en positiu. El nombre de visitants i les pernoctacions en hotels de la ciutat han repuntat amb força fins al punt d'assolir nous màxims històrics. Una evolució que permet al sector hotelier consolidar els volums d'activitat d'abans de la crisi de 2008 i donar continuïtat al repunt de 2010.

Activitat hotelera a Barcelona

Font: Turisme de Barcelona

Els 7,4 milions de visitants que s'estima que han pernoctat als hotels de la ciutat durant 2011 representen un 3,6% més que els registrats un any abans. Amb una estada mitjana que augmenta lleument fins a 2,1 nits d'hotel/visitant, el total de pernoctacions ha superat els 15,5 milions, un 10,5% més que un any abans. Els visitants estrangers resten protagonisme als de la resta d'Espanya. A banda de la UE –àmbit de procedència del 43% dels visitants que pernocten a la ciutat– els procedents de la resta d'Europa representen més del 7,5% del total, són el col·lectiu que més ha crescut.

Els viatges de lleure –l'expansió que ha registrat el sector dels creuers n'és un bon exemple– han estat els principals protagonistes de l'expansió de l'activitat hotelera. Però també han repuntat, per segon any consecutiu, els viatges per motius professionals. Així, tant el nombre de congressos i convencions celebrats a Barcelona com el de delegats assistents han repuntat a l'entorn d'un 6% i s'han acostat novament als màxims assolits abans de 2009.

En definitiva, la moderada recuperació de l'economia barcelonina que les grans xifres macroeconòmiques plasmen per a 2011 no té gaires protagonistes. Deixant de banda els serveis d'allotjament i restauració associats a l'augment del nombre de turistes i algunes activitats i serveis amb un accentuat perfil científic i tècnic que guanyen pes relatiu en el teixit productiu barceloní, la resta d'activitats han viscut un any de transició i han ajustat la capacitat productiva als requeriments d'una demanda que es va afeblint en paral·lel al descens de les taxes d'ocupació.

L'obertura internacional de l'economia de Barcelona, motor d'activitat en temps de crisi

El 2011 ha estat un any globalment més positiu que el 2010 des del punt de vista macroeconòmic per a les economies barcelonina i catalana, però es va iniciar amb unes expectatives de recuperació econòmica que l'evolució posterior ha estroncat. Efectivament, a la segona meitat de l'any, la crisi del deute sobirà i els problemes de solvència específics que planteja als països del sud d'Europa, els processos d'ajust fiscal i l'alentiment de l'activitat a la zona euro s'han traduït en una caiguda generalitzada dels índexs de confiança, una accentuació de la feblesa de la demanda interna i un clar empitjorament de la majoria dels indicadors que situen l'economia –segons els experts– a les portes d'una nova recessió.

D'altra banda, l'actual fase de la globalització comporta un procés de convergència entre països que està desplaçant el centre de gravetat econòmic del planeta cap a l'Orient¹ i fent dels països emergents els principals motors de creixement i receptors de fluxos d'inversió estrangera a escala mundial.

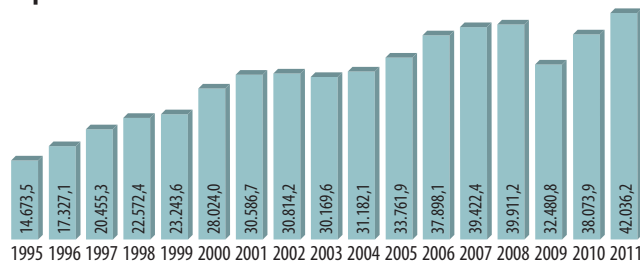
A continuació es presenta la dinàmica d'alguns dels indicadors clau vinculats a l'obertura a l'exterior de l'economia barcelonina durant l'any 2011 –el comerç exterior i la inversió estrangera– i l'evolució recent del posicionament internacional de la ciutat. Els resultats favorables del primer apartat –entre els quals destaca el màxim històric d'exportacions– i la força que manté la marca Barcelona permeten constatar, com en anys anteriors, l'actiu que suposa la internacionalització de l'economia barcelonina per impulsar l'activitat i pal·liar els efectes de la crisi.

Indicadors d'internacionalització de l'economia de l'àrea de Barcelona

Exportacions

Les exportacions de la província de Barcelona assoleixen un volum de 42.036,2 milions d'euros el 2011, xifra que suposa un màxim històric que supera per primera vegada els 40.000 milions d'euros. Després de la forta caiguda del 2009, les vendes exteriors han registrat un creixement vigorós per segon any consecutiu (+10,4%) i acumulen un increment del 29,4% en el bienni 2010-11.

Exportacions de l'àrea de Barcelona

El 2011, la província de Barcelona encapçala el rànquing exportador espanyol i genera prop de la cinquena part (el 19,6%) del total de les vendes de l'Estat a l'exterior. Aquest lideratge es manté any rere any i el pes relatiu de la demarcació supera la suma de Madrid (11,4%) i València (5,2%), les àrees urbanes que la segueixen en el rànquing.

Exportacions. En milions €

	2009	2010	2011	Percentatge s/Espanya 2011	Var. 2011-10
Barcelona	32.480,78	38.073,88	42.036,16	19,60%	10,41%
Catalunya	41.460,90	48.866,29	55.524,75	25,89%	13,63%
Espanya	159.889,55	186.780,07	214.485,55	100,00%	14,83%

Font: Elaboració departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Ministeri d'Economia i Competitivitat

L'any 2011 els trets més rellevants de les exportacions de l'àrea de Barcelona són:

Les vendes exteriors de productes de nivell tecnològic alt i mitjà-alt representen el 58,3% de les vendes totals a l'estranger. La província genera per si sola la quarta part (24,8%) d'aquestes exportacions a Espanya i lidera clarament el rànquing estatal. Aquest tipus d'exportacions han experimentat un augment interanual similar a l'àrea de Barcelona (+9,5%) i al conjunt d'Espanya (+10,1%).

Per grups de productes, el primer sector és el químic –incloent-hi els medicaments– seguit dels béns d'equip i maquinària industrial, cadascun dels quals suposa més d'una cinquena part del total exportat (23,1 i 20,4%, respectivament). El sector de l'automòbil els segueix de prop amb un 17,5% de les vendes totals de la província. A continuació se situen el tèxtil, confecció i calçat i el sector alimentari, amb pesos sobre el total del 8,5 i 7,9%, respectivament.

Pel que fa a la distribució geogràfica, el conjunt de la Unió Europea rep el 62,4% de les exportacions de Barcelona i la zona euro concentra més de la meitat (51,8%) de les vendes exteriors, amb França (18,1%), Alemanya (9,6%), Itàlia (8%) i Portugal (7%) com a principals destinacions. Per zones geogràfiques, però, els creixements més significatius són els de les exportacions a la resta d'Europa (+23,5%) i Àsia (+15,4%).

Importacions

Les importacions assoleixen 56.576,9 milions d'euros a la província de Barcelona el 2011, un 4,6% més que l'any anterior. El mateix any, l'increment de les importacions a Catalunya i Espanya ha estat del 5,3% i 8,7%, respectivament.

Importacions. En milions €

	2009	2010	2011	Percentatge s/Espanya 2011	Var. 2011-10
Barcelona	47.270,66	54.111,87	56.576,89	21,69%	4,56%
Catalunya	57.456,24	67.296,19	70.849,59	27,16%	5,28%
Espanya	206.116,17	240.055,85	260.823,23	100,00%	8,65%

Font: Elaboració departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de dades del Ministeri d'Economia i Competitivitat

Catalunya és la primera comunitat autònoma en importacions (amb un pes del 27,2% del total estatal) i Barcelona lidera el rànquing provincial (amb el 21,7%). Aquests percentatges, superiors –com en el cas de les exportacions– al seu pes relatiu dins del PIB espanyol, reflecteixen el superior grau d'obertura de les economies barcelonina i catalana.

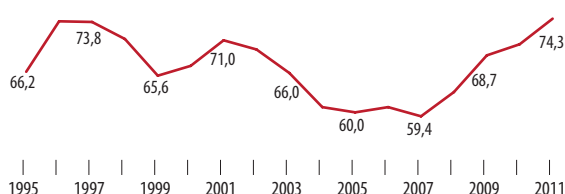
L'any 2011, les importacions presenten les característiques següents:

Per grups de productes, encapçalen el rànquing importador el sector químic –incloent-hi els medicaments– i els béns d'equip i maquinària industrial, cadascun dels quals absorbeix més de la cinquena part de les importacions de l'àrea de Barcelona (20,8 i 20,4%, respectivament), seguits de l'automoció (12,4%), l'alimentari (11,5%) i el tèxtil (10,5%).

Per procedència, la Unió Europea (58,8%) i Àsia (23%) concentren més de tres quartes parts de les importacions. El principal país proveïdor de la província de Barcelona és Alemanya (18%), seguit de la Xina, França i Itàlia, cadascun dels quals és l'origen d'aproximadament el 10% de les compres externes. Com en el cas de les exportacions, es detecta un increment progressiu del comerç amb economies emergents, ja que entre 1995 i 2011 el conjunt de països asiàtics ha augmentat en 7 punts percentuals la seva contribució a les importacions de la demarcació i l'Amèrica Llatina l'ha incrementat en pràcticament dos punts, mentre que ha disminuït el pes de les importacions des de la Unió Europea (en 8 punts percentuals) i l'Amèrica del Nord (en 1,5 punts percentuals).

El comportament diferenciat de les exportacions durant els últims anys –que a partir del 2010 creixen amb força– i les importacions –que no han recuperat els valors anteriors a l'inici de la crisi– fa que la taxa de cobertura (relació exportacions/importacions) hagi guanyat 25 punts en tres anys i el 2011 se situï en un 74,3% a l'àrea de Barcelona, el valor més elevat de la sèrie disponible Així doncs, el 2011 per cada euro importat s'exporten més de 74 cèntims d'euro.

Evolució de la taxa de cobertura* a l'àrea de Barcelona

*Quocient exportacions/ importacions per un període de temps determinat

Font: Elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona

Inversió estrangera directa

L'any 2011, la inversió estrangera bruta productiva a Catalunya² ha estat de 3.022 milions d'euros, que suposa el segon millor registre des del 2002 i una disminució del 24,7% respecte al valor de l'any anterior, que cal considerar excepcional. La inversió bruta total al Principat s'ha situat en 3.501,3 milions d'euros, un 23,7% menys que el 2010.

Inversió estrangera a Catalunya. En milions €

	2010	2011	Pes Catalunya/Espanya 2011	Var. 2011-10
Inversió bruta total	4.589,7	3.501,3	12,3%	-23,7%
Inversió bruta sense ETVE	4.012,0	3.022,0	13,4%	-24,7%
Inversió bruta en ETVE	577,7	479,4	8,1%	-17,0%

Font: elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona a partir de DatainveX, Ministeri d'Economia i Competitivitat

Amb aquests resultats, la inversió estrangera productiva a Catalunya representa el 13,4% de la realitzada a Espanya el 2011, que va ser de 22.480 milions d'euros després d'assolir un increment interanual del 85,7%. En el cas de la inversió bruta total, el Principat concentra el 12,3% del total estatal, percentatge que –com l'anterior– reflecteix un pes de Catalunya dins el conjunt espanyol inferior al que li correspondria per la seva aportació al PIB.

Per sectors de destinació destaquen les indústries manufactureres (38,3% del total), les activitats financeres i d'assegurances (15,4%) i el comerç i reparacions (12,5%). Es produeix una brusca caiguda de la inversió estrangera en el principal sector receptor de l'any anterior, els transports i emmagatzematge (-98,4%). En canvi, registren forts augments del volum d'IED les activitats financeres i d'assegurances (+1975,2%), l'aigua, sanejament i residus (+1580,2%), l'hoteleria (491,2%) i els serveis a les empreses (454,5%), quart sector receptor d'inversió estrangera, amb un 10,5% del total català. Per zona de procedència, el 2011 la Unió Europea genera novament el gruix de la IED a Catalunya i el seu pes relatiu se situa en el 75% del total. Per països d'origen últim, la inversió procedeix principalment del Regne Unit (23,1%), Luxemburg (19,2%) i Suïssa (16,1%).

D'altra banda, segons les dades facilitades per Acció10 de la Generalitat de Catalunya, el 2011 es compten 5.061 empreses estrangeres a Catalunya i s'han portat a terme 135 projectes d'inversió al Principat, 56 dels quals s'han localitzat a la ciutat de Barcelona i 115 a la província (un 41 i un 85% del total català, respectivament). Els EUA encapçalen la distribució dels projectes d'inversió estrangera per països d'origen –amb 30 projectes a Catalunya i 27 a la província de Barcelona–, seguits d'Alemanya, França, el Regne Unit i Itàlia.

D'acord amb l'estudi sobre la inversió estrangera a l'àrea de Barcelona elaborat per Esade³, la preferència –per part de les grans empreses– de localització de les seves filials en “ciutats hub” amb un teixit econòmic potent, dinàmic i connectat amb les xarxes mundials d'innovació i la seva tendència a crear centres especialitzats d'àmbit global i centres de serveis compartits (CSC) suposen oportunitats importants per atreure inversió estrangera al territori metropolità.

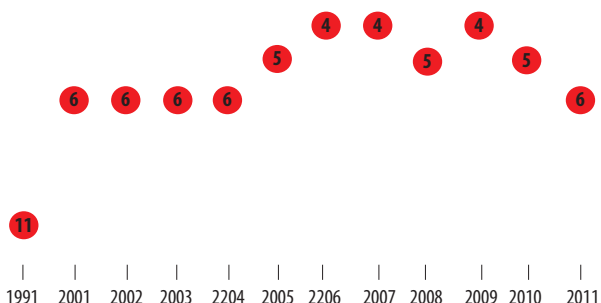
En aquest context, l'estratègia de la ciutat en matèria d'inversió estrangera en els propers anys hauria de centrar els esforços de captació a curt termini en els països inversors de més pes en l'actualitat, orientar i planificar polítiques de promoció respecte dels països emergents a mitjà i llarg termini, i gestionar proactivament la retenció, fidelització i potenciació de les empreses estrangeres que ja estan ubicades a la conurbació barcelonina.

La marca Barcelona, factor de competitivitat**Centre de negocis reconegut a Europa**

En un context d'alta incertesa a la zona euro que planteja grans reptes de solvència i competitivitat a les economies del sud d'Europa, Barcelona manté un bon posicionament internacional en diversos àmbits rellevants per a l'activitat econòmica i empresarial. Així, cal destacar que assoleix el sisè lloc en el rànquing de millors ciutats europees per als negocis segons l'informe European Cities Monitor (ECM) 2011 de Cushman&Wakefield, per darrere de Londres, París, Frankfurt, Amsterdam i Berlín. Tot i que la ciutat perd una posició respecte al 2010, cal tenir present que durant la dècada 2001-2011 se situa entre les sis primeres del continent de forma ininterrompuda, mentre que l'any 1990 ocupava l'onzè lloc d'aquest rànquing.

Així mateix, l'informe FDI Cities and regions of the Future 2012/2013, publicat pel prestigiós Financial Times atorga la quarta posició a Barcelona i la segona a Catalunya en els rànquings globals de promoció d'inversió estrangera i re-ferma el lideratge de Barcelona en aquest àmbit entre les ciutats i regions del sud d'Europa. Cal tenir en compte, però, que la posició global de Barcelona en aquest informe empitjora atès que passa del cinquè lloc al vint-i-dosè, tot i que és l'única representant del sud d'Europa entre les 25 primeres ciutats.

Millors ciutats europees per als negocis. Posicionament de Barcelona

Font: elaboració del Departament d'Estudis de l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona basat en dades de l'European Cities Monitor (Cushman&Wakefield) i la International Congress and Convention Association

D'altra banda, els rànquings difosos recentment sobre atractivitat comercial amb relació a les preferències de les empreses de distribució internacional –publicats per Jones Lang Lasalle– i les destinacions més valorades pels consumidors internacionals –segons el Globe Shoppers Cities Index 2011 de The Economist Intelligence Unit– també coincideixen a situar Barcelona entre les deu ciutats europees més atractives des del punt de vista del comerç al detall.

Malgrat la percepció internacional favorable de Barcelona fins aquí reflectida, l'impacte de la crisi econòmica ha afectat negativament l'evolució recent d'alguns indicadors quantitatius. Així, segons les dades de l'informe Global Entrepreneurship Monitor, el descens de la taxa d'activitat emprenedora a l'àrea de Barcelona en els últims dos anys –fins a assolir un 5,55% el 2010– ha suposat perdre posicions a escala europea davant de països com el Regne Unit, França o Finlàndia, tot i que continua superant les mitjanes espanyola i europea i les d'altres països europeus de referència com Suïssa, Dinamarca i Alemanya.

Pol d'economia del coneixement i creativitat

En l'àmbit del coneixement destaca especialment l'avenç assolit en el camp de la recerca: Barcelona se situa en cinquena posició europea i dotzena mundial en producció científica l'any 2011, segons l'informe elaborat per la universitat Politècnica de Catalunya. D'altra banda, després de quatre convocatòries, Catalunya és un dels territoris capdavaners d'Europa en excel·lència científica, amb una ràtio de projectes finançats pel Consell Europeu d'Investigació (ERC) per milió d'habitants que supera els de països com Àustria, Finlàndia, Bèlgica o Dinamarca.

Pel que fa a la dimensió del mercat laboral en sectors d'alt valor afegit, l'any 2010 Catalunya és la quarta regió d'Europa amb un nombre més gran d'ocupats en sectors manufacturers d'intensitat tecnològica alta i mitjana-alta, la cinquena pel que fa a treballadors en ciència i tecnologia i la setena quant al sector de serveis intensius en coneixement.

En l'àmbit de la formació, cal destacar que el percentatge de treballadors amb estudis universitaris a Catalunya és del 36,9% i el de treballadores del 41,4%, de manera que en aquest últim indicador el Principat ja supera regions com Dinamarca, Frankfurt o Lió. Així mateix, Barcelona ofereix una formació empresarial de prestigi europeu i mundial i és l'única ciutat amb dues escoles de negocis, IESE i ESADE, situades entre les dotze primeres d'Europa.

Finalment, en l'àmbit de la tecnologia –que tradicionalment no es considera un dels seus punts forts– la percepció de Barcelona millora, com ho mostra el fet que es troba entre les deu primeres ciutats tecnològiques d'Europa –amb la mateixa puntuació que Amsterdam– segons el rànquing elaborat per Buck Consultants International, i gaudeix d'un reconeixement incipient com a Smart City.⁵ La designació de Barcelona com a capital mundial de la telefonia mòbil per al període 2012-2018 aconseguida recentment suposa una gran oportunitat en aquest terreny, que a més de l'impacte sobre el turisme de negocis reforça el perfil tecnològic de la ciutat i la seva capacitat d'atreure empreses, professionals i innovació en sectors capdavaners.

La ciutat és un referent internacional de turisme urbà

Pel que fa al turisme de negocis, l'any 2010 Barcelona és la segona ciutat del món organitzadora de congressos internacionals –després de Viena– per segon any consecutiu segons la International Congress and Conventions Association (ICCA). Quant al nombre de turistes, la ciutat és la quarta destinació de turisme internacional a Europa i la setzena del món l'any 2011, segons Euromonitor International.

Així mateix destaca el manteniment de la primera posició de Barcelona com a port base d'Europa i de la Mediterrània en matèria de creuers des de l'any 2001, o el posicionament de l'aeroport del Prat en novè lloc d'Europa pel nombre de passatgers l'any 2011, després de guanyar una posició respecte al 2010. D'altra banda, pel que fa a l'oferta turística, Barcelona és la tercera àrea urbana amb més places hoteleres de la UE després de Londres i París l'any 2010.

Ciutat de qualitat de vida i compromesa amb el medi ambient

Barcelona és la ciutat europea amb millor qualitat de vida per als treballadors per catorzè any consecutiu segons l'European Cities Monitor. La qualitat de la vida de la ciutat es reconeix també de forma implícita en l'anàlisi de The Economist Intelligence Unit a l'informe Hot Spots. Benchmarking global city competitiveness, on Barcelona assoleix el cinquè i el novè llocs com a capital social i cultural i en atractivitat global, respectivament, entre les 120 ciutats més competitives del món.

Així mateix, la revista Monocle's la situa en catorzè lloc del món entre les ciutats on es viu millor i els informes de The Economist i Mercer sobre qualitat de vida la situen entre les 40 primeres del món.

El compromís de la ciutat amb la sostenibilitat es tradueix en el bon posicionament de Barcelona en alguns indicadors clau en aquest àmbit. Així, pel que fa al transport intern, la Ciutat Comtal manté la sisena posició d'Europa per tercer any consecutiu en l'European Cities Monitor i, d'altra banda, d'acord amb l'Scorecard on Prosperity 2011 del Toronto Board of Trade, és l'àrea urbana amb un temps mitjà més curt de trajecte per arribar al centre de treball entre 24 metròpolis analitzades d'Europa, el Canadà i els Estats Units, amb 48,4 minuts de mitjana.

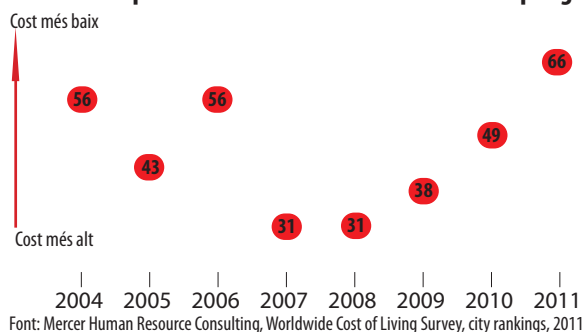
Aquests resultats es beneficien del model urbà compacte barceloní, que afavoreix la mobilitat sostenible – a la ciutat, més de vuit de cada 10 desplaçaments interns es fan amb transport públic, a peu o amb bicicleta – i l'estalvi de temps de desplaçament.

Millora de la competitivitat en matèria de costos

Pel que fa al cost de la vida, segons l'estudi anual elaborat per Mercer Consulting, Barcelona ha passat de la posició 49 el 2010 a la 66 del rànquing mundial el 2011, un abaratiment que es registra per tercer any consecutiu i que fa que abandoni el top 50 de les ciutats més cares. De la mateixa manera, altres preus rellevants per a l'activitat econòmica –en particular, els de lloguer del sòl industrial– han experimentat descensos considerables a conseqüència de la feblesa de la demanda i el procés d'ajust del mercat immobiliari, fet que pot suposar un augment de l'atractiu de Barcelona per fer-hi negocis i establir-hi empreses quan es reactivi l'economia.

Alhora, però, la ciutat es manté en posició intermèdia en el rànquing de nivells salarials de ciutats del món analitzades en l'informe de la Unió de Bancs Suïssos de 2011.

Evolució del posicionament de Barcelona en el rànquing sobre el cost de la vida

Deteriorament dels indicadors laborals respecte a la mitjana europea

Els indicadors que mostren resultats menys favorables són novament els relacionats amb el mercat de treball, ja que l'ajust en curs a Catalunya provoca un empitjorament de les taxes d'ocupació i atur amb relació a la UE-27 l'any 2010. Efectivament, la taxa d'ocupació torna a disminuir al Principat, mentre que la taxa d'atur augmenta, i en ambdós casos creix el diferencial amb relació a la mitjana europea. Tot i que les taxes d'ocupació i d'atur de la ciutat són més favorables, la rellevància socioeconòmica d'aquests indicadors els converteix en objectiu prioritari de les polítiques públiques.

En definitiva, els resultats comentats suggereixen que, en el difícil context actual, la internacionalització de l'economia de Barcelona és un gran actiu que es confirma com el seu principal motor d'activitat, i la marca Barcelona manté la força en un context internacional advers per als països del sud d'Europa que afecta negativament la imatge internacional de l'economia espanyola.

Cal esmentar que altres indicadors relacionats amb l'obertura de la ciutat a l'exterior també mostren resultats remarcables l'any 2011: en l'àmbit turístic s'assoleixen quatre màxims històrics –de pernoctacions hoteleres, de passatgers de creuers, de turistes i de despesa amb targeta de crèdit dels visitants internacionals. Pel que fa a les grans infraestructures productives, l'aeroport també obté un rècord històric de passatgers i el tràfic de contenidors del port s'incrementa.

A causa del valor estratègic d'aquesta temàtica, potenciar l'aportació internacional a l'economia de Barcelona i generar les condicions per atreure capital inversor a la ciutat són dos dels objectius de l'Ajuntament de Barcelona per al present mandat. Així mateix, l'estratègia Barcelona Creixement –que impulsa l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació per fer front a l'actual conjuntura econòmica– preveu accions orientades a la internacionalització dins d'un conjunt de trenta mesures de dinamització de l'activitat a la ciutat a curt i mitjà termini, entre les quals destaquen la promoció de la marca Barcelona en l'àmbit econòmic, la creació d'una taula internacional amb altres agents econòmics de la ciutat i la potenciació de xarxes de col·laboració amb altres ciutats i entorns.

Posicionament de Barcelona en rànquings internacionals

	Posició
Ciutats negocis	
Millors ciutats per a fer negocis	6
Les 25 primeres ciutats europees amb millor futur	22
Les 10 primeres ciutats del Sud d'Europa en promoció inversió	1
Les 10 primeres regions del Sud d'Europa en promoció inversió	1
Primeres ciutats del món en projectes d'inversió (any 2010 i període 2006-10)	10
Ciutats atractives per establir operacions	6
Principals regions d'Europa en recepció projectes d'EID	12
Ciutats del món en organització de reunions internacionals	2
Marc a	
Ciutats d'Europa més conegudes com centre de negoci	3
Ciutats d'Europa que més progressen	2
Ciutat més admirada pel seu model de desenvolupament urbà	1
Atractivitat global entre les ciutats més competitives del món	9
Qualitat de vida i turisme	
Ciutats d'Europa amb millor qualitat de vida pels treballador(e)s	1
Ciutats on es viu millor	14
Destinacions de turisme internacional Europa/món (any 2010)	4/16
Livability index	35
Quality of living	40
Coneixement	
Rànquing de ciutats tecnològiques d'Europa	10
Millors programes MBA. Rànquing mundial	IESE 9, ESADE 33
Millors programes MBA. Rànquing europeu	IESE 4, ESADE 12
Ciutats del món en producció científica rànquing mundial/europeu	12 món/5 Europa
Infraestructures	
Facilitat d'ús de transport en mobilitat interna	6
Aeroports d'Europa per volum de passatgers	9
Ports d'Europa en trànsit de contenidors	12
Espai oficines i comerç	
Disponibilitat d'espai d'oficines	6
Les 10 primeres destinacions d'Europa pel comerç al detall internacional	7
Millors ciutats d'Europa per anar de compres	2
Preus	
Ciutats del món amb major cost de la vida	66
Sostenibilitat	
Temps de desplaçament a l'àrea metropolitana	1
Consum d'aigua total per habitant i dia	1

Nota: el símbol = davant el número indica que la posició és compartida amb altres ciutats. Font: elaboració del departament d'estudis de l'Àrea d'economia, empresa i ocupació a partir de diversos informes de rànquings internacionals

1 Vegeu Pla estratègic metropolità de Barcelona (2012), Les tendències mundials i el seu impacte a les grans metròpolis, Informe de la Comissió de Prospectiva.

2 Es considera inversió productiva la que no té en compte els ETVE, que són societats establertes a Espanya que tenen com a objectiu la tinència d'accions de societats estrangeres. Les operacions d'aquest tipus de societats suposen la transferència dins d'un mateix grup empresarial. L'existència de les ETVE obeeix a estratègies d'optimització fiscal dins del mateix grup.

3 Ajuntament de Barcelona (2012), La inversió estrangera a l'àrea de Barcelona.

4 KMPG, Global Cities Investment Monitor 2011.

5 Barcelona se situa entre les primeres smart cities del món segons la classificació realitzada fa poc per Boyd Cohen. Ph. D. LEED AP, estratègia sobre el clima que assessora comunitats, ciutats i empreses en el camí cap a una economia amb baixes emissions de carboni.

Mercat laboral 2011

Capítol 2 El mercat de treball a Barcelona 2011

Població activa i inactiva. Dades EPA¹

Una radiografia de les principals magnituds que l'EPA dona per a la ciutat de Barcelona indica que la població activa suposava, al quart trimestre de 2010, el 60,7% de la població. Un 51% d'aquesta població estava ocupada i un 9,7% a l'atur. Un any després, el percentatge de població activa ha augmentat lleugerament, fins a arribar al 61,1% del total, increment que s'ha traslladat íntegrament a un augment de l'atur, que ja arriba al 10,3% de la població. Els ocupats baixen el seu pes 0,3 punts percentuals, fins al 50,7%.

Població activa a Barcelona 2011. Milers de persones

	2010				2011				Var. IV trim. 2011-10
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Població total	1.307,50	1.314,6	1.304,4	1.310,0	1.301,6	1.300,6	1.302,6	1.310,9	0,1%
Població activa	791,1	793,1	791,2	795,7	800,9	797,0	811,5	800,4	0,6%
Ocupats	672,2	658,7	657,2	668,6	672,7	684,7	676,4	665,2	-0,5%
Aturats	118,9	134,4	134,0	127,1	128,2	112,3	135,1	135,2	6,4%

Entre la població inactiva, que al quart trimestre de 2011 representava el 38,9% de la població total, hi destaca la reducció del nombre de pensionistes (2,8%), mentre que la resta de col·lectius presenten increments: el nombre de persones que s'ocupen de la llar puja un 5%, el d'estudiants un 0,6% i el de persones amb incapacitat un 26,3%.

Població inactiva a Barcelona 2011. Milers de persones

	2010				2011				Var. IV trim. 2011-10
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Població total	1.307,50	1.314,6	1.304,4	1.310,0	1.301,6	1.300,6	1.302,6	1.310,9	0,1%
Població inactiva	516,4	521,5	513,2	514,3	500,7	503,6	491,1	510,5	-0,7%
Estudiants	65,6	71,0	57,6	67,2	65,7	64,6	55,1	67,6	0,6%
Pensionistes	311,6	309,3	309,3	308,7	294,7	310,1	291,5	300,1	-2,8%
Feines llar	109,7	112,3	120,8	105,0	111,8	108,7	116,0	110,3	5,0%
Incapacitats	20,7	19,7	17,0	17,9	15,7	10,5	14,3	22,6	26,3%
Altres	8,8	9,2	8,5	15,5	12,8	9,7	14,2	9,9	-36,1%

Font: elaboració pròpia amb dades Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Al desembre de 2011 la població activa de Barcelona era de 800.400 persones. Això significa un increment del 0,6% respecte al 2010, però aquest augment de la població activa no afecta tots els sectors. La indústria, que havia crescut un 12,5% l'any 2010, al 2011 presenta una important reducció, de quasi un 27%. També cau notablement el nombre d'aturats que busquen una primera feina, un 43% (quan l'any 2010 van pujar un 8,1%).

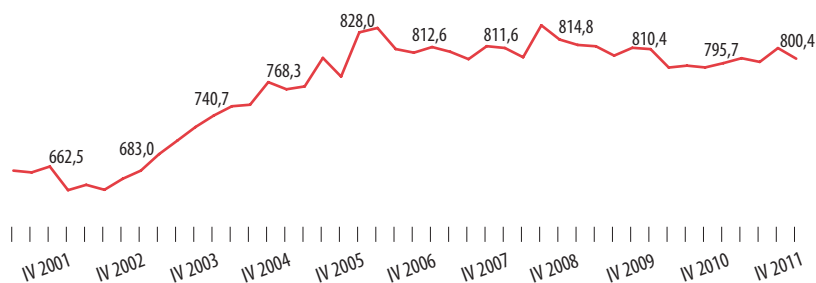
En canvi, la població activa relacionada amb la construcció, que havia caigut un 18,5 i un 23,4% el 2009 i el 2010, respectivament, aquest any puja un 24,3%. Els serveis presenten una evolució similar: descensos de la població activa els dos anys anteriors (6,6% l'any 2010 i 0,6% l'any 2009) i pujada del 2,8% l'any 2011. D'altra banda, el nombre de persones que fa més d'un any que són a l'atur torna a pujar, en aquest cas un 17,8%, menys intensament que l'any 2010 (71,2%).

Evolució de la població activa per sectors a Barcelona, quart trimestre. Milers de persones

	2010	2011	Var. 2010-11
Població activa	795,7	800,4	0,6%
Agricultura	1,1	1,0	-9,1%
Indústria	97,1	71,1	-26,8%
Construcció	37,9	47,1	24,3%
Serveis	585,7	602,2	2,8%
Aturat > 1 any	60,6	71,4	17,8%
Aturat busca 1a feina	13,3	7,6	-42,9%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Evolució de la població activa a Barcelona. Milers de persones

Els quatre trimestres de l'any presenten increments interanuals del nombre de persones actives a la ciutat, que van del 2,6% del tercer trimestre al 0,5% del segon. L'increment mitjà anual és de l'1,2%. L'anàlisi de l'evolució dels darrers anys mostra que l'any 2011 ha permès recuperar la població activa dels seus mínims de 2010.

Evolució de les principals variables de la població activa a Barcelona. Mitjana anual en milers

	2010	2011	Var. 2010-11
Població activa	792,8	802,5	1,2%
Per sexes			
Homes	420,0	417,4	-0,6%
Dones	372,8	385,1	3,3%
Per edats			
16-19 anys	10,1	8,8	-12,2%
20-24 anys	54,9	46,1	-16,0%
25-54 anys	611,5	628,3	2,7%
55 anys i més	116,4	119,3	2,5%
Per nacionalitat			
Espanyola	620,0	626,8	1,1%
Estrangera	172,8	175,7	1,7%
Per nivell formatiu			
Sense estudis i primària	116,4	78,5	-32,5%
Secundària 1a. etapa	138,3	133,8	-3,3%
Secundària 2a. etapa	169,8	192,4	13,3%
Educació superior	368,4	397,8	8,0%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

L'anàlisi comparativa de les dades mitjanes de població activa de 2010 i 2011:

Per sexe. La majoria de la població activa de Barcelona continua sent masculina (52%), però amb un descens d'un punt respecte a la mitjana de 2010.

Per edat. El grup de 25 a 54 anys representa el 78,3% del total de persones actives de la ciutat. Tots els col·lectius presenten increments de la població activa respecte la mitjana de l'any 2010, amb l'excepció dels dos grups més joves: els joves de 16 a 19 anys, que cauen un 12,2%, i les persones de 20-24 anys, que baixen un 16%.

Per nacionalitat. La població activa estrangera es manté molt estable a la ciutat entre 2010 i 2011, amb un increment d'un 1,7%, per damunt dels actius espanyols, que creixen un 1,1%. Els estrangers han passat de representar el 21,8% del total d'actius l'any 2010 a suposar el 21,9% un any després.

Per nivell formatiu. El 49,6% de la població activa ha fet estudis superiors (3,4 punts més que l'any 2010) i només el 9,8% té, com a màxim, estudis primaris (quasi cinc punts menys que l'any passat).

1 L'Enquesta de població activa (EPA) és una investigació contínua i de periodicitat trimestral adreçada a les famílies, realitzada per l'INE des de 1964. Té com a finalitat obtenir dades laborals de les persones entrevistades i, per tant, recull informació sobre atur, ocupació, etc. La mostra inicial és de 65.000 famílies al trimestre, malgrat que en la pràctica aquesta mostra queda reduïda fins al voltant de 60.000 famílies entrevistades de manera efectiva, que equivalen a unes 180.000 persones. Dins del conjunt de dades que es poden utilitzar d'aquesta enquesta, les més significatives es refereixen a població activa, població ocupada i població aturada.

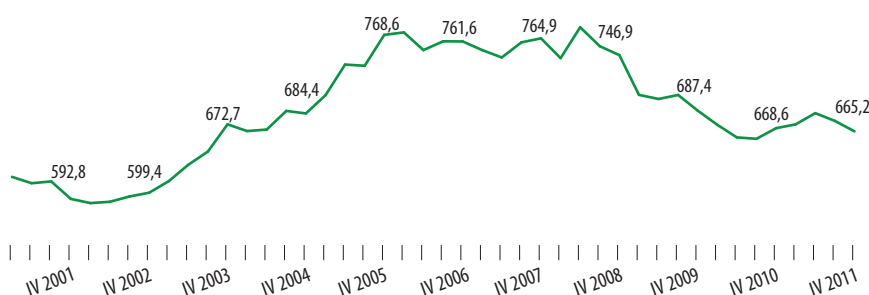
Població ocupada i afiliació a la Seguretat Social

Les estadístiques d'ocupació parteixen de dues fonts diferents: l'Enquesta de població activa (EPA), de la qual ja hem parlat, i el registre d'afiliats a la Seguretat Social.

Població ocupada segons l'EPA

L'any 2010, la població ocupada mitjana a Barcelona, segons dades de l'EPA, va ser de 674.800 persones, un 1,6% més que l'any anterior. En canvi, s'observa una reducció interanual de desembre a desembre, concretament del 0,5%, fins a arribar a 665.200 ocupats al desembre de 2011, un nivell que s'acosta a les xifres d'ocupats del començament de l'any 2004 i lluny del màxim (776.800 persones) que es va assolir al segon trimestre de l'any 2008.

Evolució de la població ocupada a Barcelona. Milers de persones

Anàlisi comparativa de les mitjanes de població ocupada de 2010 i 2011

Per situació professional. Quasi el 70% dels ocupats de Barcelona són assalariats en el sector privat. Els assalariats del sector públic i els empresaris representen un 14,3 i un 15,4%, respectivament. Tots els col·lectius, excepte els empleats públics que baixen un 0,1%, presenten increments interanuals al llarg de l'any 2011, amb taxes que van del 0,2% dels assalariats del sector privat al 7,8% dels empresaris.

A la ciutat, el nombre d'assalariats s'incrementa un 0,1% respecte a l'any 2010. Entre els 567.900 assalariats de la ciutat predominen els que tenen contractes indefinits (449.300), que representen el 79,1% del total, però amb una reducció de 2,5 punts respecte a l'any anterior. En mitjana anual són, en canvi, els contractes que baixen més respecte a l'any 2010: un 2,9%, mentre que els contractes temporals s'incrementen un 13,4%.

Principals variables de la població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total població ocupada	699,0	664,2	674,8	1,6%
Per situació professional				
Assalariats sector privat	487,9	470,7	471,6	0,2%
Assalariats sector públic	104,0	96,5	96,4	-0,1%
Empresaris	103,9	95,7	103,2	7,8%
Altres	3,2	1,4	3,7	172,2%
Per sexe				
Homes	364,4	347,3	347,0	-0,1%
Dones	334,6	316,9	327,8	3,4%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística, Ajuntament de Barcelona

Per sexe. L'ocupació entre els homes va caure un 0,1%, mentre que la femenina va pujar un 3,4%. L'any 2011 es manté el predomini dels homes entre la població ocupada (51,4% del total), però amb una reducció del seu pes en el darrer any, concretament de 0,9 punts.

Per edat. Segons les dades mitjanes anuals, el 2011 el 79,1% dels ocupats tenen entre 25 i 54 anys, i els menors de 25 anys suposen el 5,3% de la població ocupada. Tots els col·lectius presenten variacions positives respecte a 2010, menys el grup de 20-24 anys, que cau un 21,1%. Els joves menors de 20 anys que presenten l'increment anual més important (més del 65%, quan l'any 2010 van caure un 32,7%), seguits per les persones de 25-54 anys, que pugen un 2,8%.

Principals variables de la població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Per edat				
16-19 anys	5,3	3,6	5,9	65,5%
20-24 anys	39,2	37,5	29,6	-21,1%
25-54 anys	536,5	519,3	533,9	2,8%
55 anys i més	118,0	103,9	105,4	1,4%
Per nacionalitat				
Espanyola	564,5	534,9	541,5	1,2%
Estrangera	134,5	129,3	133,3	3,1%

Per nacionalitat. Al llarg de l'any 2011 s'ha reduït lleugerament el pes dels nacionals entre la població ocupada, que passen del 80,5 al 80,3% del total (80,8% l'any 2009), fet que s'explica perquè l'increment d'ocupació dels estrangers (3,1%) ha estat superior al dels nacionals (1,2%).

Principals variables de la població ocupada a Barcelona. Mitjanes anuals en milers

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Per nivell formatiu				
Sense estudis i ed. primària	93,8	90,1	64,2	-28,8%
Ed. secundària 1a. etapa	103,3	102,9	98,6	-4,2%
Ed. secundària 2a. etapa	159,6	141,8	158,7	11,9%
Educació superior	342,3	329,4	353,3	7,3%
Per sector econòmic				
Agricultura	0,8	0,6	1,2	100,0%
Indústria	86,7	86,6	74,3	-14,3%
Construcció	40,8	34,1	36,6	7,3%
Serveis	570,7	542,8	562,7	3,7%
Total assalariats				
	591,9	567,1	567,9	0,1%
Per durada del contracte				
Indefinit	483,3	462,5	449,3	-2,9%
Temporal	108,7	104,6	118,7	13,4%

Per nivell formatiu. L'any 2011, el 52,4% de les persones ocupades de la ciutat han cursat educació superior, quasi tres punts més que l'any anterior. Aquest grup, juntament amb les persones que tenen educació secundària de segona etapa, són els col·lectius que presenten increments d'ocupació respecte a l'any 2010: 7,3 i 11,9%, respectivament. L'ocupació de les persones amb educació fins a primària cau un 29%.

Per sector productiu. Els serveis ocupen el 83,4% de les persones que treballen a la ciutat l'any 2011, un percentatge 1,7 punts superior al de l'any anterior. A l'extrem contrari es troba la indústria, que ha passat de representar el 13% dels ocupats l'any 2010 a l'11% el 2011, amb una reducció anual d'un 14,3%, quan l'any anterior només va baixar un 0,1%.

Població ocupada a Barcelona per branques d'activitat. Mitjana anual en milers

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total per branques d'activitat (CCAIE-2009)	698,2	663,6	673,6	1,5%
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i arts gràfiques	23,7	22,6	19,3	-14,5%
Energia, aigua, química, cautxú i metal·lúrgia, maquinària, material elèc. i de transport	63,0	64,1	55,0	-14,2%
Construcció	40,8	34,1	36,6	7,3%
Comerç i reparacions, hosteleria	144,4	138,3	145,0	4,8%
Transports i emmagatzematge	38,9	34,7	34,4	-1,0%
Informació i comunicacions	40,5	42,3	40,2	-4,9%
Activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars	136,3	119,5	125,7	5,3%
Administració pública, educació i sanitat	148,1	147,3	147,5	0,1%
Activitats culturals i esportives, i altres	62,6	60,7	70,0	15,3%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

La construcció presenta l'increment anual més alt (7,3%) i el seu pes sobre el total d'ocupats passa del 5,1 al 5,4%. Si tenim en compte les dades del darrer trimestre, la situació de la indústria encara és més negativa, ja que al quart

trimestre de 2011 l'ocupació industrial baixa un 27,9% i el seu pes sobre el total d'ocupats arriba al 9,8%. És, justament, la situació contrària a la de l'any 2010, que va mostrar una recuperació significativa de l'ocupació industrial.

Si analitzem la població ocupada mitjana no agrària de Barcelona per branques d'activitat (CNAE 2009), observem que les activitats que concentren més ocupació són Administració pública, educació i sanitat (21,9%), comerç, reparacions i hotelaria (21,5%) i les activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i de serveis auxiliars, que suposen el 18,7% dels ocupats no agraris.

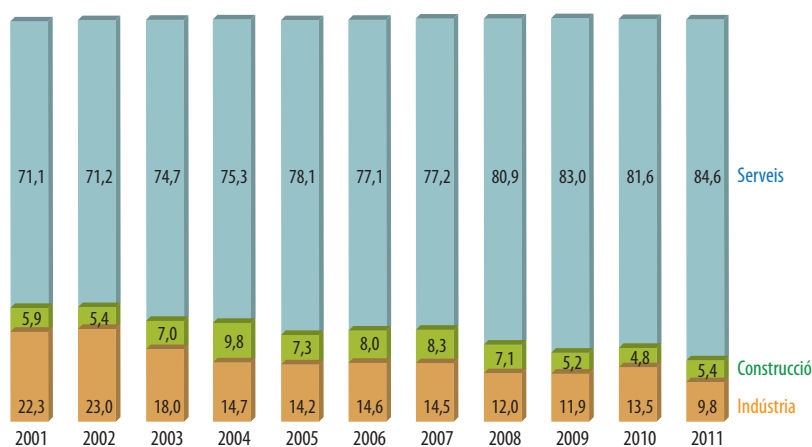
Evolució de l'ocupació a Barcelona per grans sectors. IV trimestre

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2001	0,7%	22,3%	5,9%	71,1%
2002	0,4%	23,0%	5,4%	71,2%
2003	0,3%	18,0%	7,0%	74,7%
2004	0,2%	14,7%	9,8%	75,3%
2005	0,4%	14,2%	7,3%	78,1%
2006	0,3%	14,6%	8,0%	77,1%
2007	0,0%	14,5%	8,3%	77,2%
2008	0,1%	12,0%	7,1%	80,9%
2009	0,0%	11,9%	5,2%	83,0%
2010	0,2%	13,5%	4,8%	81,6%
2011	0,2%	9,8%	5,4%	84,6%

Quant a l'evolució entre les mitjanes 2010-2011, cal assenyalar que baixen, per damunt del 14%, les dues branques industrials, d'una banda, i les d'informació i comunicacions (4,9%) i la de transports i emmagatzematge (1%), de l'altra. Els increments més importants s'observen al sector de la construcció (7,3%) i, dintre dels serveis, a les branques d'activitats culturals i esportives (15,3%), activitats financeres, immobiliàries, professionals, administratives i serveis auxiliars (5,3%), i comerç, reparacions i hotelaria (4,8%).

El pes dels serveis s'ha anat incrementant en els darrers deu anys, fins a suposar el 84,6% dels ocupats al darrer trimestre de 2011, i supera la reducció observada l'any 2010. La construcció trenca la tendència a la baixa i millora el nivell de 2009 i el 2010, el més baix dels darrers deu anys. La indústria, que havia arribat al mínim l'any 2009 i s'havia recuperat l'any 2010, torna a perdre protagonisme al llarg de l'any 2011 i arriba a un nou mínim històric atès que passa de representar el 13,5% de la població ocupada l'any 2010 al 9,8% l'any 2011. Ha perdut 12,5 punts en només deu anys.

Ocupació a Barcelona per grans sectors. En %

Afiliació a la Seguretat Social

Segons les dades del registre d'afiliats de la Seguretat Social, el nombre de treballadors assalariats (règim general i règims especials)¹ i els ocupats per compte propi (règim d'autònoms) a Barcelona era de 992.231 persones al quart trimestre de 2011, un 2,2% menys que al mateix període de 2010. Si bé aquesta reducció és inferior a les dels anys 2008 i 2009 (3,2 i 3,9%, respectivament), és superior a la de l'any passat (0,7%).

Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona

A diferència del que va passar al quart trimestre de 2009 i 2010, el descens més important es dona en el règim general, que baixa un 2,5%, mentre que el d'autònoms presenta un descens més moderat, de l'1,3%. Els règims especials, per la seva banda, s'incrementen un 2,1%.

Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona 2006-11

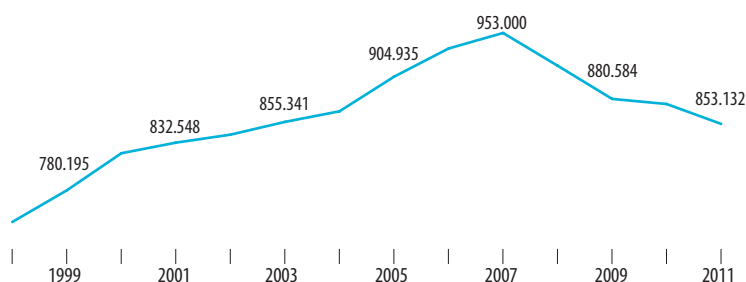
	Nombre d'afiliats				Variacions mateix període any anterior			
	Règim general	Règim autònoms	Règims especials	Totals	Règim general	Règim autònoms	Règims especials	Totals
2007								
1r trim.	953.648	122.723	23.255	1.099.626	4,30	1,42	-22,63	3,22
2n trim.	961.775	123.361	22.743	1.107.879	4,00	1,49	-22,53	2,99
3r trim.	950.463	122.954	21.663	1.095.080	1,96	1,57	-20,38	1,35
4t trim.	953.000	123.958	21.762	1.098.720	1,82	1,42	-12,38	1,45
2008								
1r trim.	953.143	123.909	22.398	1.099.450	-0,05	0,97	-3,69	-0,02
2n trim.	949.027	123.750	23.854	1.096.631	-1,33	0,32	4,89	-1,02
3r trim.	933.404	122.066	24.294	1.079.764	-1,79	-0,72	12,15	-1,40
4t trim.	917.061	121.170	25.021	1.063.252	-3,77	-2,25	14,98	-3,23
2009								
1r trim.	898.339	118.891	25.297	1.042.527	-5,75	-4,05	12,94	-5,18
2n trim.	890.414	117.718	25.647	1.033.779	-6,18	-4,87	7,52	-5,73
3r trim.	877.654	115.947	25.406	1.019.007	-5,97	-5,01	4,58	-5,63
4t trim.	880.584	115.972	25.418	1.021.974	-3,98	-4,29	1,59	-3,88
2010								
1r trim.	870.258	114.932	25.665	1.010.855	-3,13	-3,33	1,45	-3,04
2n trim.	868.676	114.869	26.289	1.009.834	-2,44	-2,42	2,50	-2,32
3r trim.	871.932	113.605	25.942	1.011.479	-0,65	-2,02	2,11	-0,74
4t trim.	874.976	114.151	25.880	1.015.007	-0,64	-1,57	1,82	-0,68
2011								
1r trim.	860.497	113.410	25.915	999.822	-1,12	-1,32	0,97	-1,09
2n trim.	847.049	113.557	25.458	986.064	-2,49	-1,14	-3,16	-2,35
3r trim.	845.625	112.351	26.530	984.506	-3,02	-1,10	2,27	-2,67
4t trim.	853.132	112.678	26.421	992.231	-2,50	-1,29	2,09	-2,24

Font: Institut General de la Seguretat Social

¹ Règims especials de la llar, agrari i del Mar.

L'evolució dels afiliats al règim general a Barcelona, amb dades del desembre, indica que l'afiliació havia pujat ininterrompudament des de l'any 1998 fins al 2007, per baixar posteriorment durant els anys 2008-2011 amb taxes de disminució més altes els dos primers anys (-3,8 i -4%, respectivament), una baixada pràcticament nul·la l'any 2010 (la taxa de variació va ser d'un -0,6%) i una nova intensificació del descens l'any 2011 (-2,5%). Al desembre de 2011 el nombre d'afiliats al règim general és de 853.132, el més baix dels darrers nou anys.

Afiliació al règim general de la Seguretat Social a Barcelona

A desembre de 2011, el 72,7% dels afiliats al règim general i el 61,6% dels autònoms treballen en altres serveis (el sector serveis, menys comerç i reparacions). El comerç i les reparacions suposen el 15% i el 24,7%, respectivament, mentre que la indústria ocupa el 8,8% dels treballadors del règim general i el 6,1% dels autònoms.

El sector d'altres serveis, com ja va passar l'any anterior, és el que es comporta millor, ja que presenta les reduccions interanuals més baixes si comparem les dades de 2010 i 2011, tant al règim general com al d'autònoms (baixades de l'1,1 i el 0,3%, respectivament).

La indústria presenta descensos inferiors al 6,5% en ambdós règims, mentre que l'afiliació a la construcció baixa quasi un 19% al règim general (sis punts més que els dos anys anteriors) i un 6,5% al d'autònoms, en aquest cas menys que el 2010 (que va ser de -8,9%). El sector del comerç i les reparacions mostra un comportament millor, ja que les reduccions no són superiors en cap cas al 3,2%, per sota de la de l'any anterior als autònoms (-1,8% l'any 2010) i molt superior en el cas del règim general (-0,5% l'any passat).

Afiliació a la Seguretat Social a Barcelona 2009-2011. Per sectors

Afiliació al desembre	Règim general				Règim d'autònoms			
	2009	2010	2011	Var. 2010-11	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total treballadors	880.584	874.976	853.132	-2,5%	115.972	114.151	112.678	-1,3%
Agricultura, ramaderia	297	261	221	-15,3%	147	156	166	6,4%
Indústria	83.411	78.216	74.802	-4,4%	7.809	7.366	6.888	-6,5%
Construcció	42.653	37.165	30.166	-18,8%	9.891	9.012	8.429	-6,5%
Comerç i reparacions	132.862	132.169	127.884	-3,2%	28.550	28.030	27.835	-0,7%
Altres serveis	621.361	627.165	620.059	-1,1%	69.575	69.587	69.360	-0,3%

Font: Institut General de la Seguretat Social

Pel que fa als grans sectors econòmics, l'evolució de les dades d'afiliats al règim general mostra la preponderància del sector serveis (en aquest cas englobant comerç i reparacions amb la resta de serveis) a la ciutat i el seu increment continu de pes. Es confirma així que aquest sector és el que presenta la dinàmica més positiva als darrers anys, en què passa del 77,9% dels afiliats l'any 1998 al 87,7% l'any 2011. La indústria ha perdut 8,1 punts en aquest període.

Aquesta situació és força similar a la que indicaven les dades d'ocupació de l'EPA al darrer trimestre de 2011. Recordem que, segons l'EPA, el 84,6% dels ocupats a la ciutat es trobaven al sector serveis, mentre que les dades d'afiliació parlen del 87,7%.

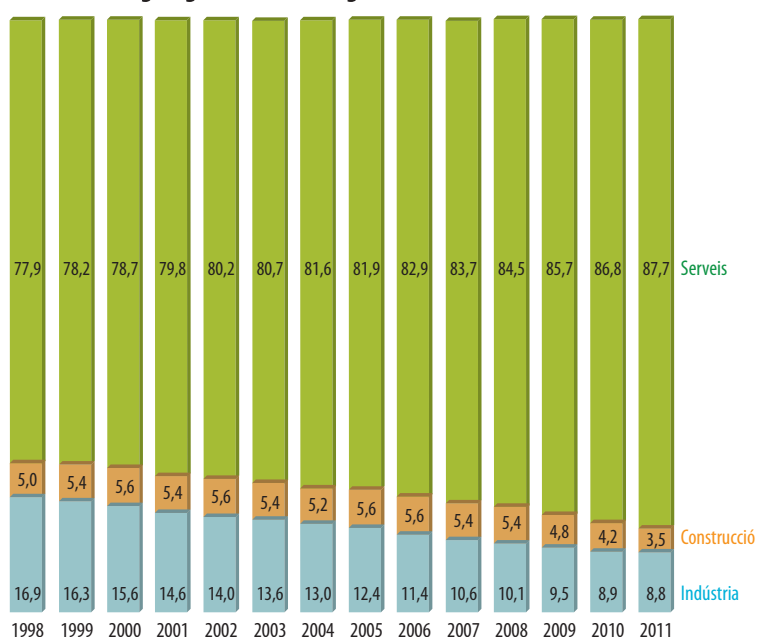
En canvi, les xifres d'ocupació de l'EPA mostren un pes més gran de la indústria i la construcció que el que mostren les dades d'afiliació: segons l'EPA, el 9,8% dels ocupats es troben a la indústria i el 5,4% a la construcció, mentre que les dades d'afiliació baixen aquests percentatges al 8,8 i el 3,5%, respectivament.

Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social per sectors

Any	Indústria	Construcció	Serveis	Agricultura
2005	12,4%	5,6%	81,9%	0,2%
2006	11,4%	5,6%	82,9%	0,2%
2007	10,6%	5,4%	83,7%	0,2%
2008	10,1%	5,4%	84,5%	0,0%
2009	9,5%	4,8%	85,7%	0,0%
2010	8,9%	4,2%	86,8%	0,0%
2011	8,8%	3,5%	87,7%	0,0%

Nota: fins a l'any 2007 es pren el cens d'activitats segons CCAE-93; per als anys següents es pren la CCAE 2009

Si fem una anàlisi desagregada per activitats econòmiques de l'afiliació al règim general segons CCAE 2009, cal remarcar que l'any 2011 algunes de les principals branques del terciari han creat ocupació neta, bàsicament l'hoteleria (3,7%) i l'educació (1,6%), mentre que el comerç i les reparacions (-3,2%), els serveis a les empreses (-2,6%), les activitats sanitàries i serveis socials (-3%) i la informació i comunicacions (-3,6%) perden afiliació. Aquestes sis branques representen el 63,1% del total d'afiliats al règim general a la ciutat l'any 2011.

Afiliació al règim general de la Seguretat Social a Barcelona. En %

Si fem la mateixa anàlisi, però sumant per activitats econòmiques segons CCAE 2009 l'afiliació al règim general i al règim d'autònoms, la situació varia lleugerament. Es manté la creació d'ocupació neta a l'hoteleria (3,6%) i l'educació (1,6%), amb percentatges pràcticament idèntics als del règim general. El sector del comerç i les reparacions perd un 2,8% d'ocupació i, per tant, la pujada dels autònoms compensa en part la reducció del règim general (-3,2%).

El mateix es pot dir dels serveis a les empreses (-2,3% comptant els dos règims), les activitats sanitàries i serveis socials (-2,7%) i la informació i comunicacions (-3,1%). Aquestes sis branques representen el 63,3% del total d'afiliats als règims general i d'autònoms a la ciutat l'any 2011, pràcticament el mateix percentatge que suposava la seva afiliació al règim general. Finalment, cal destacar que, segons la tipologia de centres de cotització, el grup de centres que ocupa de 101 a 1.000 treballadors és el més nombrós a la ciutat de Barcelona, ja que ocupa el 31,1% dels treballadors afiliats (l'any 2009 aquest percentatge era del 30,3% i l'any 2010 del 31%).

A Catalunya, en canvi, el grup majoritari és el de centres d'entre 11 i 100 treballadors (34,5% del total). Comparativament, a Catalunya els centres de cotització més petits són més importants que a Barcelona. Mentre que a Catalunya el 58,5% dels treballadors presta serveis en centres de fins a 100 treballadors, a Barcelona aquest percentatge baixa al

47,2%. En canvi, a la ciutat els centres amb més de 1.000 treballadors ocupen quasi el 21,7% dels treballadors afiliats al règim general de la Seguretat Social, per només el 13,3% a Catalunya.

Afiliació al règim general de la Seguretat Social per activitat econòmica al desembre a Barcelona. CCAE 2009

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total treballadors	880.584	874.976	853.132	-2,5%
Agricultura, ramaderia i pesca	297	261	221	-15,33%
Indústries extractives	67	55	50	-9,09%
Indústries manufactures	68.895	65.373	62.126	-4,97%
Energia elèctrica i gas	2.513	2.403	2.488	3,54%
Aigua, sanejament, residus	11.936	10.385	10.138	-2,38%
Construcció	42.653	37.165	30.166	-18,83%
Comerç i reparacions	132.862	132.169	127.884	-3,24%
Transports i emmagatzematge	40.332	40.340	33.840	-0,98%
Hoteleria	55.394	58.243	60.372	3,66%
Informació i comunicacions	45.322	45.844	50.139	-3,59%
Activitats financeres, assegurances	41.546	40.051	39.836	-0,54%
Activitats immobiliàries	9.179	9.429	9.483	0,57%
Serveis a les empreses	159.783	162.766	158.481	-2,63%
Administració pública	79.447	77.134	77.682	0,71%
Educació	58.415	60.602	61.572	1,60%
Activitats sanitàries i serveis socials	80.965	82.199	79.725	-3,01%
Activitats artístiques, recreatives	19.788	20.039	19.259	-3,89%
Altres serveis	26.326	25.612	24.753	-3,35%
Llars que ocupen personal domèstic	4.544	4.589	4.596	0,15%
Organismes extraterritorials	320	317	321	1,26%

Font: Direcció d'Estudis d'Activitats Econòmiques i Ocupació. Ajuntament de Barcelona

Quant a l'evolució interanual, s'ha de destacar que tots els centres de cotització, al marge de la seva grandària, presenten reduccions del nombre de treballadors, excepte el de centres d'1 a 10 treballadors a Barcelona, que puja un 0,3%. Les reduccions del nombre de centres de cotització són menys intenses als centres de cotització d'1 a 10 treballadors, tant a Barcelona com a Catalunya, al contrari del que va succeir l'any passat. A la ciutat hi ha 72.013 centres de cotització, 0,2% menys que l'any 2010 i 2,1% menys que l'any 2009 (a Catalunya les reduccions són de l'1,4 i el 3,4%, respectivament). El 86,3% té d'1 a 10 treballadors.

Afiliació a la SS (règ. general i d'autònoms) per activitat econòmica al desembre a Barcelona. CCAE 2009

	2010	2011	Var. 2010-11
Total treballadors	989.127	965.810	-2,36%
Agricultura, ramaderia i pesca	417	387	-7,19%
Indústries extractives	62	57	-8,06%
Indústries manufactures	72.677	68.951	-5,13%
Energia elèctrica i gas	2.426	2.514	3,63%
Aigua, sanejament, residus	10.417	10.168	-2,39%
Construcció	46.177	38.595	-16,42%
Comerç i reparacions	160.199	155.719	-2,80%
Transports i emmagatzematge	42.406	41.780	-1,48%
Hoteleria	68.518	70.726	3,22%
Informació i comunicacions	56.412	54.648	-3,13%
Activitats financeres, assegurances	42.054	41.818	-0,56%
Activitats immobiliàries	11.657	11.676	0,16%
Serveis a les empreses	185.355	181.136	-2,28%
Administració pública	77.151	77.700	0,71%
Educació	63.389	64.417	1,62%
Activitats sanitàries i serveis socials	86.777	84.426	-2,71%
Activitats artístiques, recreatives	24.562	23.660	-3,67%
Altres serveis	33.559	32.508	-3,13%
Llars que ocupen personal domèstic	4.595	4.602	0,15%
Organismes extraterritorials	317	322	1,58%

Font: Direcció d'Estudis d'Activitats Econòmiques i Ocupació. Ajuntament de Barcelona

Grandària dels centres de cotització a Barcelona i Catalunya. Afiliació al desembre

	Barcelona				Catalunya			
	2009	2010	2011	Var. 2010-11	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total treballadors	880.584	874.976	853.132	-2,5%	2.453.538	2.439.995	2.354.893	-3,5%
D'1 a 10 treballadors	164.032	160.799	159.895	-0,6%	588.889	575.211	564.692	-1,8%
D'11 a 100 treballadors	255.650	251.299	242.779	-3,4%	868.294	849.415	811.436	-4,5%
De 101 a 1.000 treballadors	266.414	271.530	264.923	-2,4%	675.880	694.114	665.410	-4,1%
Més de 1.000 treballadors	194.488	191.348	185.535	-3,0%	320.475	321.255	313.355	-2,5%
Total centres cotització	73.524	72.124	72.013	-0,2%	256.248	251.014	247.522	-1,4%
D'1 a 10 treballadors	63.175	61.977	62.135	0,3%	221.021	216.538	214.629	-0,9%
D'11 a 100 treballadors	9.235	9.018	8.789	-2,5%	32.268	31.476	30.001	-4,7%
De 101 a 1.000 treballadors	1.038	1.055	1.017	-3,6%	2.812	2.855	2.751	-3,6%
Més de 1.000 treballadors	76	74	72	-2,7%	147	145	141	-2,8%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Si analitzem la tipologia de centres de cotització de la ciutat per sectors d'activitat, observem que el grup de centres que ocupen de 101 a 1.000 treballadors és el més important a la indústria i als serveis, ja que ocupen el 33,9 i el 33%, respectivament, dels afiliats en aquests dos sectors. A la construcció i al comerç el grup que ocupa més treballadors és el d'empreses d'11 a 100 treballadors, amb un 39,3 i un 34,7%, respectivament. Les empreses més petites ocupen més treballadors a la construcció i al comerç. Així, el 76,4% dels treballadors de la construcció i el 67% dels del comerç treballen en empreses de fins a 100 treballadors.

Quant a l'evolució interanual, s'ha de destacar que tots els sectors, al marge de la seva grandària, presenten reduccions del nombre de treballadors, excepte el sector serveis, que presenta un increment del nombre de centres de cotització de l'1,4%, centrat en el creixement dels centres de cotització més petits (1,7%).

Grandària dels centres de cotització a Barcelona, per sectors . Afiliació al desembre

	Indústria		Construcció		Comerç		Serveis	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Treballadors	78.216	74.802	37.165	30.166	132.169	127.884	627.165	620.059
D'1 a 10	8.670	8.122	12.394	11.189	41.512	41.282	98.178	99.256
D'11 a 100	16.332	15.716	15.515	11.866	46.025	44.406	173.342	170.725
De 101 a 1.000	29.481	25.345	9.256	7.111	28.030	27.521	204.632	204.837
Més de 1.000	23.733	25.619	0	0	16.602	14.675	151.013	145.241
Centres cotització per nombre treballadors	3.607	3.432	5.480	4.979	17.482	17.398	45.527	46.174
D'1 a 10	2.896	2.776	4.805	4.457	15.563	15.541	38.691	39.337
D'11 a 100	597	553	637	491	1.787	1.730	5.992	6.010
De 101 a 1.000	106	94	38	31	128	124	782	767
Més de 1.000	8	9	0	0	4	3	62	60

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Contractació

Per tipus de contracte i sexe

El nombre de contractes formalitzats l'any 2011 a la ciutat va ser de 772.822, xifra que suposa una reducció del 0,6% respecte a 2010. Després del parèntesi que va suposar l'any 2010 (amb un increment de la contractació del 2,8%), Barcelona torna a patir un descens de la contractació, tal com va passar els anys 2008 i 2009 (amb una reducció que va arribar al 15% l'any 2009), malgrat que el 2011 la reducció és molt petita.

El nombre de contractes indefinits va disminuir un 10,1% (5,8% l'any anterior), mentre que el de temporals, en canvi, va pujar un 0,7% (quan l'any 2010 va pujar un 4,1%). L'any 2011 els contractes indefinits representen el 10,8% del total de contractes formalitzats al llarg de l'any, 1,1 punts menys que l'any 2010, 2,2 punts menys que el 2009 i 5,5 punts per sota de l'any 2008.

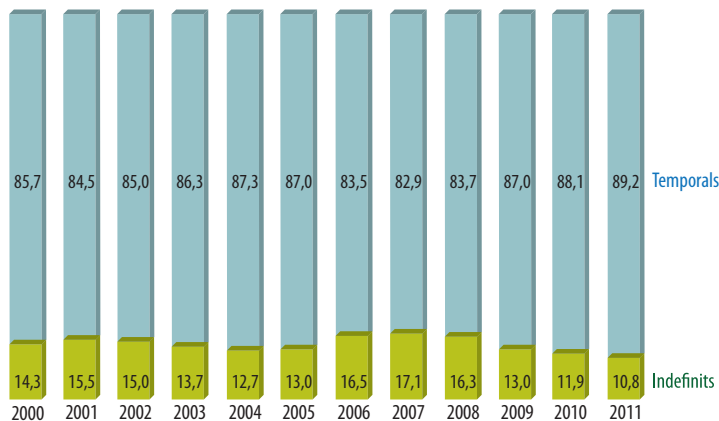
El percentatge de contractes indefinits sobre el total anual de contractes formalitzats és el més baix d'aquest segle. Els contractes temporals han augmentat el seu pes sobre el total 6,3 punts els darrers cinc anys, fins a suposar el 89,2% del total de contractes anuals.

Contractació a Barcelona per durada del contracte

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total	887.269	912.761	915.196	889.354	756.279	777.611	772.822	-0,6%
Indefinits	115.529	150.217	156.412	144.588	98.147	92.490	83.119	-10,1%
Temporals	771.740	762.544	758.784	744.766	658.132	685.121	689.703	0,7%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Contractació a Barcelona. Durada del contracte

Contractació indefinida per sexe

La majoria dels 83.119 contractes indefinits formalitzats a Barcelona l'any 2011 són contractes ordinaris, que suposen el 56,2% del total, seguits dels contractes convertits en indefinits, que arriben al 36,7%. Si comparem aquestes xifres amb les de l'any anterior observem que mentre que el pes dels contractes ordinaris puja (quasi deu punts en dos anys), la importància dels contractes de foment de la contractació indefinida cau bruscament (passen del 18,4% l'any 2009 al 6,6% de l'any 2011).

Contractació indefinida a Barcelona per tipus de contracte

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total indefinits	98.147	92.490	83.119	-10,1%
Ordinari temps indefinit	45.647	47.950	46.723	-2,6%
Foment de la contractació indefinida	18.043	12.102	5.522	-54,4%
Minusvàlids	468	428	346	-19,2%
Convertits en indefinits	33.989	32.010	30.528	-4,6%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

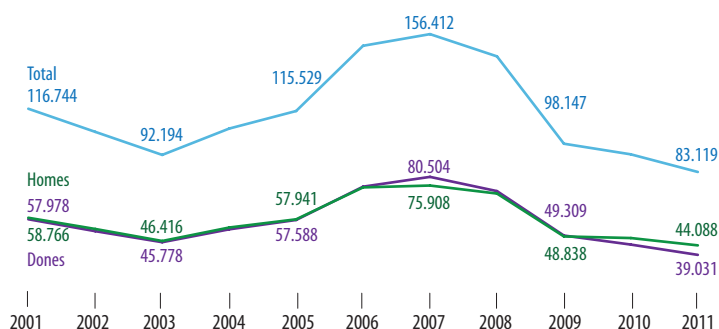
El 2011, la contractació indefinida ha disminuït en totes les modalitats de contractes, fins i tot entre els ordinaris, els únics que van pujar l'any anterior (5%). L'any 2011, com ja va passar l'any 2010, els homes són majoria en el total de contractes indefinits (53%), però només tenen un pes més gran que les dones en els contractes ordinaris i en els adreçats a minusvàlids (55,6 i 55,2% del total, respectivament).

Contractació indefinida a Barcelona per sexe i tipus de contracte

	2011	Var. 2010-11
Ordinari temps indefinit	46.723	-2,6%
Homes	25.991	-3,3%
Dones	20.732	-1,6%
Foment de la contractació indefinida	5.522	-54,4%
Homes	2.650	-48,6%
Dones	2.872	-58,7%
Minusvàlids	346	-19,2%
Homes	191	-20,4%
Dones	155	-17,6%
Convertits en indefinits	30.528	-4,6%
Homes	15.256	-2,9%
Dones	15.272	-6,3%
Total indefinits	83.119	-10,1%
Homes	44.088	-8,1%
Dones	39.031	-12,3%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Contractació indefinida a Barcelona. Segons sexe

Contractació temporal per sexe

En termes globals, els contractes temporals presenten, com a l'exercici anterior, una evolució a l'alça, ja que s'incrementen un 0,7%, un percentatge sensiblement inferior al 4,1% de l'any 2010.

Contractació temporal a Barcelona per tipus de contracte

	2011	Var. 2010-11
Total temporals	689.703	0,7%
Pràctiques	3.382	5,3%
Minusvàlids	816	13,5%
Obra o servei	235.906	-4,2%
Eventuals circumstàncies producció	300.239	6,2%
Interinitat	142.991	-2,2%
Substitució jubilació 64 anys	71	22,4%
Jubilació parcial	1.509	0,1%
Relleu	1.180	-6,9%
Formació	1.391	64,6%
Temporals d'inserció	94	108,9%
Altres	2.124	-9,2%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Per sexes, la contractació temporal continua sent dominada per les dones, que representen el 53,6% del total de contractes temporals de l'any 2011 a la ciutat. Malgrat això, i igual que va succeir l'any anterior, el nombre de contractes temporals creix més entre els homes (1,6%, per un 5,6% l'any 2010) que entre les dones, col·lectiu en el qual baixa, fins i tot, la contractació temporal global (0,1%, quan l'any anterior va pujar un 2,9%). Les dones copen, amb gran diferència, els contractes temporals d'interinitat i inserció i, amb menys diferència, els de pràctiques i els de relleu. Els homes dominen les modalitats de contractes lligats a la jubilació, els de minusvàlids, formació i els d'obra o servei, a més de l'apartat d'altres. En la modalitat d'eventuals circumstàncies de producció, la distribució per sexes és força similar.

L'any 2010, la contractació temporal va pujar després de quatre anys de baixades, per tornar a pujar, més lleugerament, l'any 2011. Tant la contractació masculina com la total presentaven reduccions anuals des de l'any 2006 al 2009 i van tornar a pujar els anys 2010-2011. La contractació temporal femenina havia presentat un lleuger repunt l'any 2007, havia caigut els anys 2008 i 2009 i va pujar de nou l'any 2010. L'any 2011 s'ha reduït mínimament.

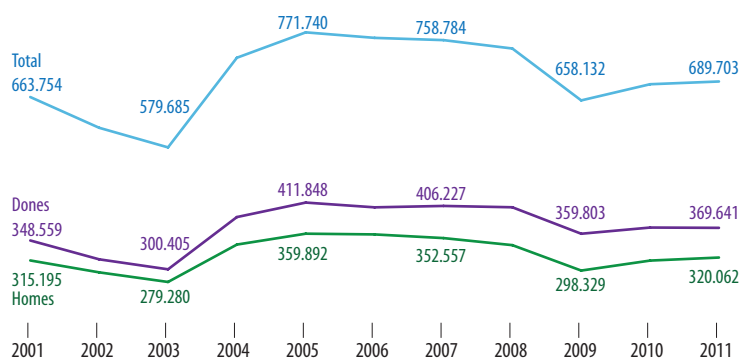
Contractació temporal a Barcelona per sexe i tipus de contracte

	2011	Var. 2010-11		2011	Var. 2010-11
Pràctiques	3.382	5,3%	Jubilació parcial	1.509	0,1%
Homes	1.501	12,5%	Homes	925	-6,4%
Dones	1.881	0,2%	Dones	584	12,3%
Minusvàlids	816	13,5%	Formació	1.391	64,6%
Homes	494	23,8%	Homes	770	92,0%
Dones	322	0,6%	Dones	621	39,9%
Obra o servei	235.906	-4,2%	Relleu	1.180	-6,9%
Homes	125.973	-4,9%	Homes	506	-13,8%
Dones	109.933	-3,3%	Dones	674	-1,0%
Eventuals circumstàncies producció	300.239	6,2%	Temporals d'inserció	94	108,9%
Homes	152.470	8,0%	Homes	33	106,3%
Dones	147.769	4,4%	Dones	61	110,3%
Interinitat	142.991	-2,2%	Altres	2.124	-9,2%
Homes	36.235	0,1%	Homes	1.115	-18,9%
Dones	106.756	-2,9%	Dones	1.009	4,8%
Substitució jubilació 64 anys	71	22,4%	Total	689.703	0,7%
Homes	40	21,2%	Homes	320.062	1,6%
Dones	31	24,0%	Dones	369.641	-0,1%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

La major part dels contractes temporals formalitzats a Barcelona l'any 2011 es concentren en tres modalitats: els d'eventuals circumstàncies de producció (43,5% del total), els d'obra o servei (34,2%) i els de interinitat (20,7%). Respecte a l'any 2010, i centrant-nos en les modalitats més rellevants, s'incrementen per sobre de la mitjana dels contractes temporals els contractes per eventuals circumstàncies de producció (6,2%, pujada més forta que la de l'any anterior, que va ser del 4,1%) i les modalitats de pràctiques (que pugen un 5,3% l'any 2011, un 13,8% l'any 2010), mentre que es redueixen els contractes d'obra o servei (4,2%) i interinitat (2,2%). La modalitat de jubilació parcial es manté estable i el contracte de relleu presenta una reducció del 6,9%.

Contractació temporal a Barcelona. Segons sexe

Per nacionalitat

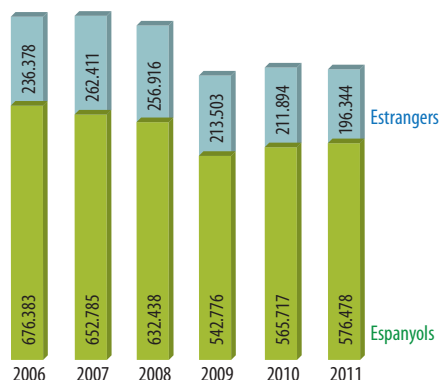
L'any 2011, els contractes formalitzats per estrangers baixen un 7,3% (quan l'any 2010 la reducció va ser de només un 0,8%), mentre que la contractació de nacionals puja un 1,9%, continuant la tendència de l'any 2010, quan van créixer un 4,2%. L'evolució del període 2006-2011 ja és més positiva entre els espanyols que entre els estrangers: els primers presenten una educció en aquest període del 14,8%, mentre que entre els segons és del 16,9%.

Contractació a Barcelona per nacionalitat

	2009	2010	2011	Var. 2010-11	Var. 2006-11
Total	756.279	777.611	772.822	-0,6%	-15,3%
Espanyols	542.776	565.717	576.478	1,9%	-14,8%
Indefinits	69.227	65.555	60.557	-7,6%	-46,6%
Temporals	473.549	500.162	515.921	3,2%	-8,4%
Estrangers	213.503	211.894	196.344	-7,3%	-16,9%
Indefinits	28.920	26.935	22.562	-16,2%	-38,8%
Temporals	184.583	184.959	173.782	-6,0%	-12,9%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

La contractació temporal puja entre els espanyols (3,2%), però baixa, al contrari que l'any 2010, entre els estrangers (6%), mentre que la indefinida cau en ambdós casos, amb menys intensitat en el col·lectiu nacional (reducció interanual del 7,6%) que entre els estrangers (16,2%), percentatges superiors als de l'any 2010 però molt inferiors a les caigudes, superiors al 27%, de l'any 2009.

Contractació a Barcelona. Segons nacionalitat

En els dos casos, el grau de temporalitat dels contractes formalitzats l'any 2011 és força similar: 89,5% entre els espanyols, 88,5% entre els estrangers. I aquest grau creix en els dos col·lectius respecte a l'any anterior, com ja va passar l'any 2010.

Per edat

El 41,6% dels contractes formalitzats l'any 2011 a la ciutat han estat de persones d'entre 30 i 44 anys. Després d'aquest grup se situa el col·lectiu de 25-29 anys, que representa el 20,8% del total. Els grups d'edat majors de 30 anys han experimentat increments del nombre de contractes respecte a l'any 2010. El col·lectiu que puja més és el de 30-44 anys (3,4%), seguit dels majors de 44 anys, que s'incrementa un 0,3%. La contractació de persones amb menys de 30 anys baixa en tots els casos: 13,9% per als menors de 20 anys, 3,5% per al grup 20-24 anys i 3,3% per al col·lectiu 25-29 anys. Per tant, tots els grups menors de 30 anys presenten un comportament pitjor que la mitjana de la ciutat, situació que no és nova ja que des de l'any 2006 es repeteix el mateix comportament.

En tots els casos, els contractes indefinits presenten reduccions respecte a l'any 2010, amb taxes que van del -5,7% del grup 30-44 anys al -19,7% dels menors de 20 anys. La contractació temporal baixa entre els col·lectius més joves, especialment entre els menors de 20 anys (13,3%), i puja entre els majors de 44 anys (1,9%) i al grup de 30-44 anys, amb un increment del 4,8%. En el període 2006-2011, la contractació entre els menors de 20 anys ha caigut un 53,4% i un 25% als grups de 20-24 anys i 25-29 anys.

El percentatge de contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats l'any 2011 va del 92,1% dels menors de 20 anys al 88% del grup de 30-44 anys. A mesura que creix l'edat de les persones contractades es redueix, encara que no gaire, el percentatge de temporalitat de la contractació anual. Tots els col·lectius, a més, presenten un increment d'aquest percentatge respecte a l'any 2010.

Contractació a Barcelona per edat

	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total contractes	756.279	777.611	772.822	-0,6%
<20 anys	34.514	32.592	28.077	-13,9%
Indefinitos	3.164	2.750	2.207	-19,7%
Temporals	31.350	29.842	25.870	-13,3%
20-24 anys	158.410	160.575	154.989	-3,5%
Indefinitos	15.200	13.611	11.213	-17,6%
Temporals	143.210	146.964	143.776	-2,2%
25-29 anys	165.857	166.177	160.655	-3,3%
Indefinitos	21.754	21.054	18.483	-12,2%
Temporals	144.103	145.123	142.172	-2,0%
30-44 anys	292.529	310.662	321.221	3,4%
Indefinitos	42.293	40.906	38.578	-5,7%
Temporals	250.236	269.756	282.643	4,8%
45 anys i més	104.969	107.605	107.880	0,3%
Indefinitos	15.736	14.169	12.638	-10,8%
Temporals	89.233	93.436	95.242	1,9%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Per sectors

El sector serveis representa el 93,3% del total de contractes formalitzats a la ciutat al llarg de l'any 2011, un percentatge d'1,3 punts superior al de l'any anterior i també als d'anys precedents: 89% l'any 2006, 89,6% l'any 2007, 91,1% els anys 2008 i 2009 i 92% l'any 2010.

Si l'any 2009 la construcció era el sector en què menys s'havia reduït la contractació (9,3%, per 14,9% els serveis i 25,8% la indústria) i l'any 2010 va ser l'únic sector, sense comptar l'agricultura, que va mostrar una reducció de la contractació al voltant del 13%, enguany torna a ser el sector amb un comportament més dolent de la contractació, amb una caiguda del 23,8%. El sector serveis torna a pujar l'any 2011 un 0,8%, mentre que la indústria, que s'havia recuperat l'any 2010 de dos anys de caigudes amb un increment del 7,1%, torna a caure l'any 2011 un 4,9%.

Contractació a Barcelona per sectors

	2007	2008	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total contractes	915.196	889.354	756.279	777.611	772.822	-0,6%
Agricultura	1.502	1.637	750	650	802	23,4%
Indefinitos	279	324	140	114	191	67,5%
Temporals	1.223	1.313	610	536	611	14,0%
Indústria	31.101	26.259	19.493	20.882	19.861	-4,9%
Indefinitos	9.138	7.637	4.379	3.785	4.383	15,8%
Temporals	21.963	18.622	15.114	17.097	15.478	-9,5%
Construcció	62.387	51.694	46.883	40.691	31.020	-23,8%
Indefinitos	10.273	8.061	7.265	5.810	4.029	-30,7%
Temporals	52.114	43.633	39.618	34.881	26.991	-22,6%
Serveis	820.206	809.764	689.153	715.388	721.139	0,8%
Indefinitos	136.722	128.566	86.363	82.781	74.516	-10,0%
Temporals	683.484	681.198	602.790	632.607	646.623	2,2%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Els serveis són el sector amb més presència dels contractes temporals sobre la contractació anual, un 89,7%, mentre que la indústria és el sector que manté un percentatge més baix de temporalitat: un 77,9%, quasi 12 punts inferior a la taxa dels serveis. A la construcció cauen la contractació indefinida (30,7%) i la temporal (22,6%), mentre que a la

indústria puja la contractació indefinida (15,8%) i baixa la temporal (9,5%). Al sector serveis, l'evolució és justament la contrària: cau la contractació indefinida un 10% i s'incrementa la contractació temporal un 2,2%.

En l'evolució de la contractació per activitats econòmiques, una desagregació dels diferents sectors permet una anàlisi més detallada. Les activitats que tenen un pes més gran sobre la contractació l'any 2011 a la ciutat són les activitats tècniques i professionals (31,5% dels contractes formalitzats l'any 2011), seguides, de lluny, per les activitats sanitàries i de serveis socials (16,1% del total), l'hoteleria i restauració (10,5%) i el comerç (8,5%), rànquing que es manté idèntic si ens centrem en la contractació temporal. En canvi, el comerç és l'activitat amb més pes a la contractació indefinida, ja que suposa el 21,6% dels contractes indefinits formalitzats a la ciutat l'any 2011.

Contractació a Barcelona per activitats

	Acumulat any 2011			Sobre el total			Var. gener 2012-11		
	Indefinits	Temporals	Total	Indefinits	Temporals	Total	Indefinits	Temporals	Total
Agricultura, ramaderia, pesca	191	611	802	0,2%	0,1%	0,1%	-43,5%	-39,4%	-40,2%
Indústries extractives	0	6	6	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-100,0%	-100,0%
Indústries manufactureres	3.827	11.805	15.632	4,6%	1,7%	2,0%	0,3%	-16,9%	-12,4%
Energia, aigua i gestió de residus	556	3.667	4.223	0,7%	0,5%	0,5%	-61,8%	152,0%	94,6%
Construcció	4.029	26.991	31.020	4,8%	3,9%	4,0%	-30,5%	-10,6%	-13,5%
Comerç	17.988	47.642	65.630	21,6%	6,9%	8,5%	-20,1%	4,0%	-4,0%
Transports i comunicacions	5.313	11.810	17.123	6,4%	1,7%	2,2%	-41,8%	119,6%	38,6%
Hoteleria i restauració	11.893	68.940	80.833	14,3%	10,0%	10,5%	-7,9%	11,3%	7,4%
Turisme	756	5.248	6.004	0,9%	0,8%	0,8%	15,0%	-56,4%	-54,3%
Activitats relacionades amb la informació	6.190	33.088	39.278	7,4%	4,8%	5,1%	-5,4%	7,3%	4,4%
Activitats financeres i d'assegurances	1.341	3.096	4.437	1,6%	0,4%	0,6%	-34,8%	-18,3%	-23,6%
Activitats immobiliàries	1.298	1.953	3.251	1,6%	0,3%	0,4%	1,7%	15,7%	9,1%
Activitats tècniques i professionals	10.494	233.090	243.584	12,6%	33,8%	31,5%	-19,6%	7,1%	5,5%
Activitats adm. jurídiques i comptabilitat	4.890	29.568	34.458	5,9%	4,3%	4,5%	-16,5%	34,4%	24,6%
Activitats sanitàries i de serveis socials	4.317	119.934	124.251	5,2%	17,4%	16,1%	6,6%	19,9%	19,4%
Educació	4.006	32.982	36.988	4,8%	4,8%	4,8%	-19,7%	5,2%	2,8%
Indústries culturals, artístiques i de lleure	2.327	35.916	38.243	2,8%	5,2%	4,9%	-28,3%	-7,4%	-9,3%
Altres serveis	3.703	23.359	27.062	4,5%	3,4%	3,5%	-18,5%	9,7%	4,5%
Total	83.119	689.706	772.825	100%	100%	100%	-17,4%	7,6%	4,3%

Si comparem les dades entre gener de 2011 i gener 2012, període en què la contractació puja un 4,3%, i ens centrem en les principals activitats econòmiques, destaca el fort increment de la contractació en activitats com l'energia i la gestió de residus (augment del 94,6%), les activitats administratives, jurídiques i de comptabilitat (24,6%) i les activitats sanitàries i de serveis socials (que pugem un 19,4%).

Per contra, destaca la reducció de la contractació al turisme (54,3%), a les activitats financeres i d'assegurances (23,6%), a les activitats lligades a la construcció (13,5%) i a les indústries manufactureres (12,4%). La contractació indefinida baixa pràcticament en totes les activitats econòmiques, amb l'excepció del turisme (increment d'un 15%, que no compensa la important caiguda de la seva contractació temporal), les activitats sanitàries i de serveis socials (6,6%) i les activitats immobiliàries (augment de l'1,7%). En total, la contractació indefinida cau un 17,4%.

Per nivell d'estudis

La majoria de les persones (el 59,2%) que han formalitzat contractes al llarg de 2011 a Barcelona tenen un nivell d'estudis de secundària general (batxillerat). Els universitaris són el segon grup en importància, amb un 17,4% del total. Per la seva banda, només el 14,1% de les persones contractades han fet estudis relacionats amb la formació professional (programes d'FP més tècnics professionals superiors), un punt menys que l'any anterior.

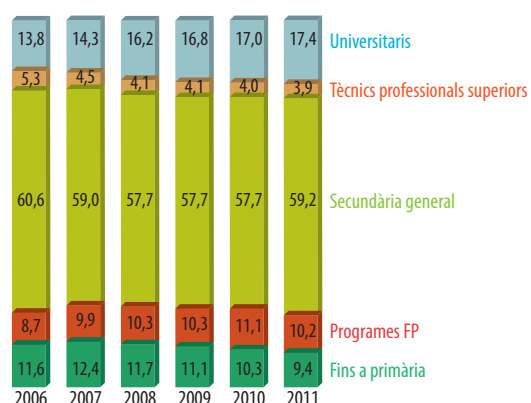
Els percentatges de contractació temporal són, en tots els casos, superiors als de l'any 2010. Són els més alts dels darrers cinc anys. El grau de temporalitat més alt s'observa entre les persones que han estudiat programes d'FP (92,4%), mentre que el més baix és el dels universitaris (85%) i el dels tècnics professionals superiors (84,9%).

Contractació a Barcelona per nivell d'estudis

	2007	2008	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Total	915.196	889.354	756.279	777.611	772.822	-0,6%
Fins a primària	113.304	104.188	83.699	79.861	72.484	-9,2%
Indefinitos	15.703	16.132	12.571	10.660	8.241	-22,7%
Temporals	97.601	88.056	71.128	69.201	64.243	-7,2%
Programes FP	90.232	91.933	78.031	85.967	78.501	-8,7%
Indefinitos	11.716	10.907	7.555	6.843	5.966	-12,8%
Temporals	78.516	81.026	70.476	79.124	72.535	-8,3%
Secundària general	539.552	513.161	436.115	448.503	457.176	1,9%
Indefinitos	89.274	80.249	53.102	49.469	44.150	-10,8%
Temporals	450.278	432.912	383.013	399.034	413.026	3,5%
Tècnics prof. superiors	41.100	36.282	31.263	30.914	30.126	-2,5%
Indefinitos	9.021	7.862	5.225	4.863	4.534	-6,8%
Temporals	32.079	28.420	26.038	26.051	25.592	-1,8%
Universitaris	131.008	143.790	127.171	132.366	134.535	1,6%
Indefinitos	30.698	29.438	19.694	20.655	20.228	-2,1%
Temporals	100.310	114.352	107.477	111.711	114.307	2,3%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Els percentatges de temporalitat han anat convergint en els darrers anys entre els diferents grups. Així, si l'any 2007 la diferència entre la taxa de temporalitat més alta (programes FP) i la més baixa (universitaris) era de 10,4 punts, l'any 2011 aquesta diferència s'ha reduït a 7,5 punts.

Contractació a Barcelona. Segons nivell d'estudis. En %**Per mesos**

Si durant l'any 2009 només hi va haver increments interanuals positius de la contractació en dos mesos (novembre i desembre) i l'any 2010 es van registrar vuit mesos amb variacions positives de la contractació, amb increments que van del 2% del setembre al 17,5% del març, l'any 2011 el nombre de mesos amb variacions positives va ser de sis, amb increments que van del 0,9% de l'octubre al 10,7% del gener, mes que el 2009 i el 2010 va ser, curiosament, el pitjor de l'any.

Contractació a Barcelona per mesos

	2010	2011	Var. 2010-11		2010	2011	Var. 2010-11
Gener	50.929	56.374	10,7%	Juliol	79.629	72.497	-9,0%
Febrer	58.495	57.109	-2,4%	Agost	45.125	46.323	2,7%
Març	68.433	71.014	3,8%	Setembre	71.665	71.502	-0,2%
Abril	60.867	56.091	-7,8%	Octubre	71.295	71.943	0,9%
Maig	68.757	69.889	1,6%	Novembre	69.824	68.197	-2,3%
Juny	69.839	66.085	-5,4%	Desembre	62.753	65.798	4,9%
Total	777.611	772.822	-0,6%				

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Població aturada

Les estadístiques sobre població aturada provenen de dues fonts diferents: l'Enquesta de població activa, que dona dades trimestrals i estimades, i el registre de persones desocupades, que proporciona mensualment el Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat.

Atur segons l'EPA

Segons l'EPA, Barcelona tenia una mitjana de 127.700 aturats l'any 2011, xifra que suposa una lleugera reducció (del 0,7%) respecte a l'any 2010, després de l'increment del 16% de l'any anterior i de la important pujada de l'any 2009 (el 78,4%). En canvi, si comparem les dades del darrer trimestre de l'any, s'observa un augment interanual de l'atur, concretament del 6,4%, que arriba fins a 135.200 aturats al desembre. Dels quatre trimestres de l'any, l'atur cau al segon (16,4%) i puja als altres tres (7,8% al primer i 0,8% al tercer).

Població aturada a Barcelona segons l'EPA. Mitjanes anuals en milers

	2010	2011	Var. 2010/11
Total	128,6	127,7	-0,7%
Per sexe			
Homes	72,8	70,4	-3,3%
Dones	55,8	57,3	2,7%
Per edat			
16-19 anys	6,5	3,0	-53,7%
20-24 anys	17,4	16,6	-5,0%
25-54 anys	92,3	94,3	2,2%
55 anys i més	12,5	13,8	11,0%
Per sector econòmic			
Agricultura	0,3	0,0	-100,0%
Indústria	5,4	6,6	21,2%
Construcció	8,0	10,0	25,1%
Serveis	51,7	41,0	-20,8%
Aturat > 1 any	49,1	62,25	26,8%
Aturat busca primera feina	14,2	8,0	-43,8%
Per temps de recerca de feina			
Ja trobada	2,8	5,7	102,7%
< 3 mesos	24,4	23,8	-2,6%
3 a 11 mesos	50,1	37,7	-24,8%
1 a 2 anys	36,1	32,2	-10,8%
> 2 anys	15,2	28,3	87,0%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Segons les dades mitjanes proporcionades per l'EPA corresponents a l'any 2011, el perfil de la persona aturada a la ciutat és el d'un home (55,1% del total d'aturats), d'entre 25 i 54 anys (73,9% dels aturats estan en aquesta franja d'edat), ocupat anteriorment al sector serveis (41% del total) i que fa entre 3 i 11 mesos que es troba a l'atur (29,5% de les persones en situació d'atur).

Si comparem les xifres mitjanes dels anys 2010 i 2011, al contrari del que va succeir l'any 2010, el comportament de l'atur entre els homes és millor que entre les dones, ja que mentre l'atur masculí cau un 3,3%, el femení puja un 2,7%. Per edats, cal ressaltar que els majors de 54 anys tornen a ser el grup que presenta la pujada més forta (11%), mentre que els joves de fins a 20 anys són el grup que presenta la millor evolució, amb una important reducció del seu atur: 53,7%. També baixa entre els joves de 20-24 anys (5%) i puja lleugerament (2,2%) entre el col·lectiu de 25-54 anys. L'evolució de l'atur per sectors durant els darrers anys és força erràtica.

Si l'any 2009 destacava el fort increment dels aturats procedents de la indústria (204,7%) i l'any 2010 tant el sector industrial com el de la construcció presentaven reduccions interanuals del nombre d'aturats (superiors al 24% en ambdós casos), l'any 2011 tornem a tenir importants increments de l'atur industrial (21,2%) i del sector de la construcció (25,1%). En canvi, l'atur en els serveis, després del lleuger increment de l'any 2010 (2,3%), cau aquest any, concretament un 20,8%. Es repeteix, per tercer any consecutiu, el fort increment del grup d'aturats que està en aquesta situació des de fa més d'un any. Si l'any 2009 era del 79,5% i l'any 2010 va pujar un 71,5%, l'any 2011 s'incrementa un 26,8%.

Finalment, les dades que l'EPA proporciona sobre el temps de recerca de feina de les persones en atur mostren que, de nou, els increments més forts es troben en les persones que fa més de dos anys que estan en aquesta situació (augment del 87%, quasi 97% l'any anterior). La resta de col·lectius presenten reduccions del nombre d'aturats, que van del 2,6% dels que fa menys de 3 mesos que són a l'atur fins al 24,8% dels que en fa entre 3 i 11. El pes dels aturats que fa un any o més que són a l'atur respecte al total d'aturats quasi s'ha duplicat en dos anys: si l'any 2009 el 25% dels aturats feia un any o més que estaven a l'atur, l'any 2011 aquest percentatge arriba al 47,4%.

L'increment dels aturats ha estat important al llarg dels darrers quatre anys. Al quart trimestre de l'any 2007 es va arribar a un mínim històric d'aturats a la ciutat segons dades de l'EPA, amb un total de 46.700 persones. En només tres anys, però, aquesta xifra ha pujat fins a 135.200 aturats que indiquen les dades del quart trimestre de 2011 (increment del 189,5% en només quatre anys).

Població aturada a Barcelona segons l'EPA. Milers de persones

Segons l'EPA, la taxa d'atur a la ciutat presenta una tendència a la baixa entre 2001 i 2006, fins a arribar al mínim històric al tercer trimestre de 2006 (5,6). Després es manté força estable l'any 2007 i creix posteriorment l'any 2008 i, amb gran intensitat, l'any 2009. L'any 2010 creix fins a arribar al 16,9 al segon i tercer trimestres, per baixar lleugerament al quart. L'any 2011 arriba un a un nou màxim històric (16,9) al quart trimestre: la taxa d'atur femenina se situa en el 16 i la masculina en el 17,7.

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona

	Homes	Dones	Total		Homes	Dones	Total
2007				2010			
1r. trim.	6,6	7,2	6,9	1r. trim.	15,9	14,1	15,0
2n. trim.	7,1	6,7	6,9	2n. trim.	15,9	18,1	16,9
3r. trim.	6,2	6,9	6,5	3r. trim.	18,7	14,9	16,9
4t. trim.	5,6	6,0	5,8	4r. trim.	18,8	12,8	16,0
2008				2011			
1r. trim.	6,7	7,9	7,3	1r. trim.	17,3	14,6	16,0
2n. trim.	7,5	6,5	7,0	2n. trim.	15,3	12,8	14,1
3r. trim.	8,7	6,8	7,8	3r. trim.	17,2	16,1	16,7
4r. trim.	7,7	9,0	8,3	4r. trim.	17,7	16,0	16,9
2009							
1r. trim.	13,2	13,6	13,4				
2n. trim.	14,2	11,5	12,9				
3r. trim.	13,0	13,5	13,3				
4r. trim.	15,9	14,4	15,2				

Les taxes d'atur entre els més joves superen la mitjana de la ciutat. Si al quart trimestre de 2011 la taxa mitjana és del 16,9, les taxes d'atur entre els més joves són del 37,1 (per als menors de 20 anys) i del 44,5 (col·lectiu 20-24 anys). Entre el quart trimestre de 2010 i el quart trimestre de 2011, la taxa d'atur puja especialment entre els menors de 20 anys (23,8 punts en només un any) i molt menys en el col·lectiu 25-54 anys (1,3 punts), mentre que baixa en els majors de 54 anys i en el grup de 20 a 24 anys (10,6 punts).

Evolució de les taxes d'atur a Barcelona. Total i per edats

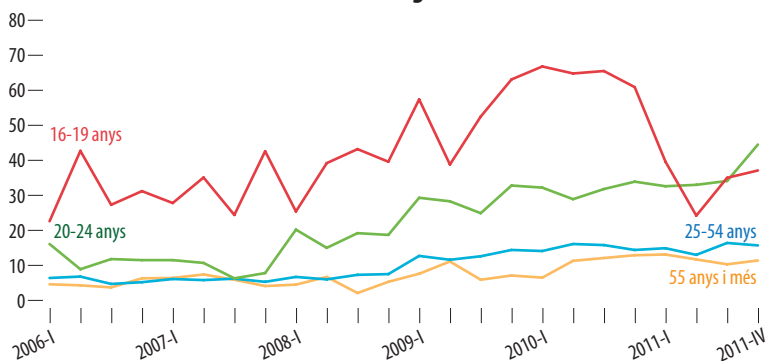
	16-19 anys	20-24 anys	25-54 anys	55 anys i més	Total
2007					
1r. trim.	27,8	11,5	6,1	6,4	6,9
2n. trim.	35,1	10,7	5,8	7,4	6,9
3r. trim.	24,4	6,3	6,2	5,9	6,5
4t. trim.	42,6	7,8	5,3	4,1	5,8
2008					
1r. trim.	25,4	20,2	6,7	4,5	7,3
2n. trim.	39,2	15,0	6,0	6,7	7,0
3r. trim.	43,2	19,2	7,3	2,1	7,8
4r. trim.	39,6	18,7	7,5	5,3	8,3
2009					
1r. trim.	57,4	29,3	12,7	7,6	13,4
2n. trim.	38,8	28,3	11,6	11,1	12,9
3r. trim.	52,5	24,9	12,6	5,9	13,3
4r. trim.	63,1	32,8	14,4	7,1	15,2
2010					
1r. trim.	66,8	32,2	14,1	6,5	15,0
2n. trim.	64,8	28,9	16,1	11,3	16,9
3r. trim.	65,5	31,8	15,8	12,1	16,9
4r. trim.	60,9	33,9	14,4	12,9	16,0
2011					
1r. trim.	39,6	32,6	14,9	13,1	16,0
2n. trim.	24,2	33,0	13,0	11,7	14,1
3r. trim.	35,0	34,1	16,4	10,3	16,7
4r. trim.	37,1	44,5	15,7	11,4	16,9

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Atur registrat. Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat

L'atur registrat a Barcelona, segons les dades publicades pel Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat, es va situar, al desembre de 2011, en 108.624 persones, amb un augment del 7,7% respecte al desembre de 2010. Desembre presenta l'increment interanual més gran de l'any 2011, molt lluny, d'altra banda, de la reducció del 0,2% que va tenir l'atur registrat al desembre del 2010, baixada totalment anecdòtica ja que va ser l'única reducció interanual de l'atur en els darrers 48 mesos.

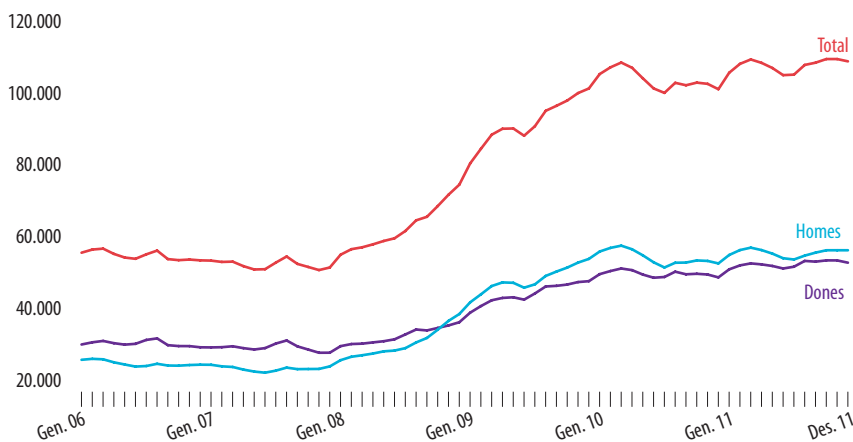
Les dades són menys negatives que les que reflectia l'EPA, atès que hem de recordar que segons aquesta font Barcelona tenia 135.200 aturats al desembre de l'any 2011, malgrat que l'increment interanual que reflectia l'EPA era menor, d'un 6,4%.

Evolució de la taxa d'atur a Barcelona segons l'EPA

L'increment de l'atur ha estat continu al llarg dels darrers dos anys, fins a arribar a un màxim històric (108.292 aturats) al març de 2010. A partir d'aquest mes, l'atur baixa fins al mínim anual a juliol, torna a pujar a l'agost i es manté amb alts i baixos fins al desembre, mes que presenta una reducció de 7.424 aturats des del màxim de març. Al llarg

de l'any 2011 s'ha mantingut aquestes oscil·lacions mensuals de l'atur, fins a arribar a un nou màxim històric: 109.266 aturats a l'octubre.

Població aturada registrada a Barcelona. Evolució mensual

Per sexe. L'atur creix tant entre les dones (8,4%) com entre els homes (7%). El pes dels homes sobre el total d'aturats s'ha tornat a reduir al llarg de l'any 2011, continuant la tendència dels darrers dos anys, en què ha passat del 53,1% al desembre 2009 al 51,6% (desembre 2011).

Població aturada registrada a Barcelona per sexe i edat a desembre

	2010	2011	Var. des. 2010-11
Total	100.868	108.624	7,7%
Per sexe			
Homes	52.374	56.042	7,0%
Dones	48.484	52.582	8,4%
Per edat			
16-19 anys	1.245	1.369	10,0%
20-24 anys	5.088	5.397	6,1%
25-54 anys	74.889	80.338	7,3%
55 anys i més	19.646	21.520	9,5%

Per edat. La majoria dels aturats registrats a la ciutat al desembre de 2011 tenen entre 25 i 54 anys (74% del total). Tots els col·lectius presenten increments de l'atur en el darrer any, que van del 6,1% del grup de 20-24 anys, fins al 10% dels joves menors de 20 anys.

Per nivell formatiu. Al llarg de l'any 2011 l'atur creix entre els grups amb un nivell formatiu més elevat, mentre que els col·lectius amb menys formació presenten reduccions interanuals. Així, l'increment interanual més accentuat de l'atur s'observa entre els universitaris (11,9%), seguit de les persones amb formació professional secundària (10,4%). Els únics grups que presenten reduccions del nombre d'aturats són les persones amb estudis primaris incomplets (0,3%) i les persones amb la primària acabada (1,9%). El grup majoritari és el de les persones amb educació secundària general, que representen el 61,4% del total d'aturats, amb un increment interanual del 7,3%.

Si agrupem els aturats segons grans tipologies en funció del nivell formatiu, el 69% de les persones en atur han estudiat fins a secundària general, el 15,1% han fet estudis relacionats amb la formació professional (secundària i superior) i el 15,9% són universitaris. No hi ha canvis substantius en aquest sentit respecte a l'any 2010.

Per nacionalitat. Si l'any 2010 el pes dels aturats estrangers a la ciutat va créixer, l'any 2011 aquest pes ha tornat a baixar i ha passat del 22,7% al desembre de 2010 al 22,1% un any després. La causa d'aquest comportament és, lògicament, que mentre l'atur ha crescut un 5% entre els estrangers al llarg de l'any 2011, l'increment entre els nacionals ha estat superior: un 8,5%. Dels 24.055 aturats estrangers registrats a Barcelona al desembre de 2011, el 61,7% són homes i el 38,3% dones.

Recordem que globalment, a la ciutat, el percentatge de dones aturades sobre el total era del 48,4%, fet que demostra que dins del conjunt dels treballadors estrangers l'atur ha castigat més els homes que les dones.

Població aturada registrada a Barcelona per nivell formatiu i nacionalitat

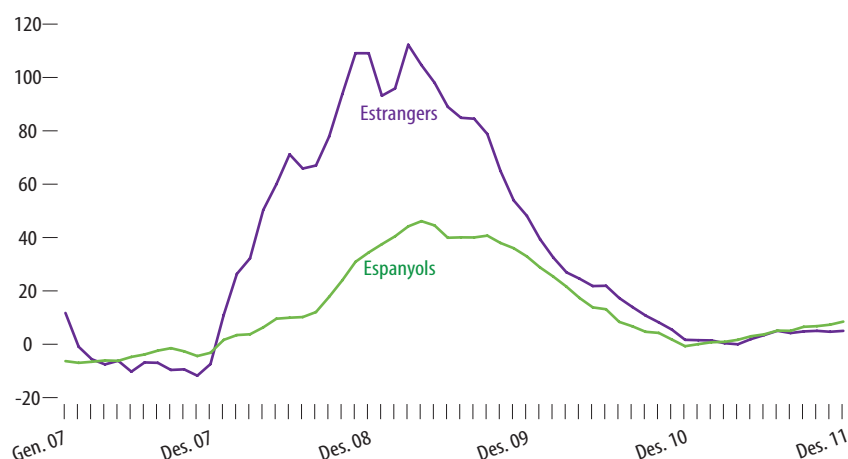
	2010	2011	Var. des. 2010/11
Total	100.868	108.624	7,7%
Per nivell formatiu			
Fins primària incompleta	2.939	2.929	-0,3%
Estudis primaris complets	5.397	5.293	-1,9%
Secundària general	62.127	66.649	7,3%
Formació professional	8.014	8.844	10,4%
Tècnics professionals superiors	6.964	7.640	9,7%
Educació superior	15.427	17.269	11,9%
Per nacionalitat			
Espanyols	77.961	84.569	8,5%
Estrangers	22.907	24.055	5,0%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

L'any 2007 l'atur presentava taxes de variació negatives tant per als nacionals com per als estrangers. L'any 2008 l'atur va presentar taxes de creixement cada vegada més grans, especialment entre els immigrants. Aquesta situació va continuar fins a mitjan any 2009, moment en què les taxes d'increment interanual es van començar a reduir, encara que es van mantenir en nivells força alts.

Aquesta tendència ha continuat al llarg de l'any 2010, així com un moviment de convergència entre les taxes de nacionals i immigrants que ha culminat, als darrers mesos de l'any, en una situació de creixement nul de l'atur en ambdós col·lectius. L'any 2011 mostra un creixement continuat de l'atur, especialment entre els espanyols.

Atur registrat a Barcelona. Taxa de variació interanual

Per temps de recerca de feina. El percentatge d'aturats que fa un màxim de 6 mesos que cerquen feina és el que més creix durant l'any 2011, un 8,2%, i es manté com el grup majoritari entre els aturats, ja que representa el 47,3% del total. El nombre d'aturats que fa més d'un any que es troben en aquesta situació creix un 7,2% i suposa el 34% del total.

L'atur de llarga duració (més de 12 mesos) afecta més a les dones que als homes: el 37,1% de les dones aturades porten més d'un any en aquesta situació. Entre els homes, aquest percentatge baixa al 31%. Aquesta situació és especialment evident dins del col·lectiu de majors de 44 anys, ja que el 54,8% de les dones d'aquest grup porten més d'un any a l'atur per un 46,7% dels homes.

Distribució de l'atur registrat a Barcelona. Per duració i sexe

	Total	<25 anys	25-44 anys	45 i més anys
Homes				
Total	56.042	3.781	29.582	22.679
Fins a 6 mesos	27.878	3.062	17.220	7.596
De 6 a 12 mesos	10.774	427	5.865	4.482
Més de 12 mesos	17.390	292	6.497	10.601
Dones				
Total	52.582	2.985	26.628	22.969
Fins a 6 mesos	23.496	2.485	14.523	6.488
De 6 a 12 mesos	9.577	316	5.366	3.895
Més de 12 mesos	19.509	184	6.739	12.586

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Per sector econòmic. El 73,8% dels aturats procedeixen del sector serveis, que és el que presenta l'increment interanual més alt (9,6%). A la construcció, l'atur puja un 6,4%, mentre que a la indústria pràcticament no varia, amb un increment de només un 0,2%. Només el grup de persones sense ocupació anterior baixa durant l'any 2011, concretament un 4,1%, quan l'any 2010 va ser el col·lectiu que va tenir l'augment més considerable: un 9,2%.

Les dades desagregades per activitats econòmiques segons el cens CCAE 2009 permeten analitzar amb més detall aquestes grans xifres. Les activitats econòmiques que concentren un nombre més elevat d'aturats al desembre de 2010 són el comerç i les reparacions (14,9% del total d'aturats), les activitats administratives i els serveis auxiliars (14%) i les activitats professionals i tècniques (11,1%), dins del sector dels serveis, i la construcció (11,5% del total). Aquesta situació és força diferent de la que mostra la mitjana catalana, ja que a Catalunya les activitats amb més pes sobre el total d'aturats són les de construcció (16,5% del total), indústries manufactureres (14,3%) i comerç i reparacions (13,9%).

Població aturada registrada a Barcelona per activitats econòmiques segons CCAE 2009 al desembre

	Barcelona			Catalunya		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Total aturats	100.868	108.624	7,7%	562.673	614.244	9,2%
Agricultura, ramaderia i pesca	372	483	29,8%	9.857	11.492	16,6%
Indústries extractives	45	57	26,7%	687	685	-0,3%
Indústries manufactureres	10.319	10.132	-1,8%	89.845	87.843	-2,2%
Energia elèctrica i gas	209	291	39,2%	906	1.285	41,8%
Aigua, sanejament, residus	641	760	18,6%	4.146	4.704	13,5%
Construcció	11.741	12.495	6,4%	96.735	101.619	5,0%
Comerç i reparacions	14.870	16.219	9,1%	78.467	85.429	8,9%
Transports i emmagatzematge	3.216	3.352	4,2%	17.938	19.026	6,1%
Hoteleria	9.018	9.946	10,3%	46.117	51.505	11,7%
Informació i comunicacions	3.456	3.941	14,0%	8.492	9.849	16,0%
Activitats financeres i assegurances	1.158	1.685	45,5%	3.927	5.646	43,8%
Activitats immobiliàries	995	1.046	5,1%	4.062	4.174	2,8%
Activitats professionals i tècniques	13.044	12.058	-7,6%	37.101	36.708	-1,1%
Activitats administratives i serv. auxiliars	13.742	15.227	10,8%	74.440	83.917	12,7%
Administració pública	865	1.304	50,8%	9.804	17.601	79,5%
Educació	2.964	3.671	23,9%	9.417	11.410	21,2%
Activitats sanitàries i serveis socials	3.695	4.650	25,8%	16.579	21.104	27,3%
Activitats artístiques i recreatives	2.026	2.267	11,9%	7.333	8.431	15,0%
Altres serveis	3.473	4.061	16,9%	15.745	18.427	17,0%
Llars que ocupen personal domèstic	523	674	28,9%	1.802	2.199	22,0%
Organismes extraterritorials	33	27	-18,2%	79	109	38,0%
Sense ocupació anterior	4.463	4.278	-4,1%	29.194	31.081	6,5%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Quant a l'evolució entre desembre de 2010 i desembre de 2011, cal assenyalar que dins de les activitats rellevants, les que més han incrementat el nombre d'aturats a la ciutat són l'Administració pública (50,8%), les activitats financeres i

d'assegurances (45,5%), les activitats sanitàries i els serveis socials (amb un increment del 25,8%) i l'educació (23,9%). Presenten reduccions de l'atur, per segon any consecutiu, les indústries manufactureres (-1,8%) i les activitats professionals i tècniques (-7,6%), mentre que els aturats sense ocupació anterior baixen un 4,1%.

En el cas de Catalunya, les activitats que més han incrementat el nombre d'aturats també són l'Administració pública (79,5%), les activitats financeres i d'assegurances (43,8%), les activitats sanitàries i els serveis socials (amb un increment del 27,3%) i l'educació (21,2%). Presenten reduccions de l'atur, per segon any consecutiu, les indústries manufactureres (-2,2%) i les activitats professionals i tècniques (-1,1%), mentre que els aturats sense ocupació anterior pugen un 6,5%.

Barcelona	Var.	Catalunya	Var.
Organismes extraterritorials	-18,2%	Indústries manufactureres	-2,2%
Activitats professionals, tècniques	-7,6%	Activitats professionals, tècniques	-1,1%
Sense ocupació anterior	-4,1%	Indústries extractives	-0,3%
Indústries manufactureres	-1,8%	Activitats immobiliàries	2,8%
Transports i emmagatzematge	4,2%	Construcció	5,0%
Activitats immobiliàries	5,1%	Transports i emmagatzematge	6,1%
Construcció	6,4%	Sense ocupació anterior	6,5%
Total aturats	7,7%	Comerç i reparacions	8,9%
Comerç i reparacions	9,1%	Total aturats	9,2%
Hoteleria	10,3%	Hoteleria	11,7%
Activitats administratives i serv. auxiliars	10,8%	Activitats administratives i serv. auxiliars	12,7%
Activitats artístiques i recreatives	11,9%	Aigua, sanejament, residus	13,5%
Informació i comunicacions	14,0%	Activitats artístiques i recreatives	15,0%
Altres serveis	16,9%	Informació i comunicacions	16,0%
Aigua, sanejament, residus	18,6%	Agricultura, ramaderia i pesca	16,6%
Educació	23,9%	Altres serveis	17,0%
Activitats sanitàries i serveis socials	25,8%	Educació	21,2%
Indústries extractives	26,7%	Llars que ocupen personal domèstic	22,0%
Llars que ocupen personal domèstic	28,9%	Activitats sanitàries i serveis socials	27,3%
Agricultura, ramaderia i pesca	29,8%	Organismes extraterritorials	38,0%
Energia elèctrica i gas	39,2%	Energia elèctrica i gas	41,8%
Activitats financeres i assegurances	45,5%	Activitats financeres i assegurances	43,8%
Administració pública	50,8%	Administració pública	79,5%

Per tant, s'ha de destacar que, tant a Barcelona com a Catalunya, l'atur creix de forma considerable a l'Administració pública, l'educació i les activitats sanitàries i els serveis socials (per sobre del 20% en tots els casos), fruit de les retallades de les diferents administracions i les seves repercussions sobre les prestacions de serveis públics. A l'altra banda, s'ha de ressaltar el bon comportament de les indústries manufactureres i les activitats professionals i tècniques que, per segon any consecutiu, mostren reduccions de l'atur a la ciutat i al conjunt de Catalunya. En conjunt, l'atur creix més a Catalunya (9,2%) que a Barcelona (7,7%).

Per districtes. Entre desembre de 2010 i desembre de 2011 l'atur creix per sota de la mitjana de la ciutat als districtes de Ciutat Vella (augment de 2,7%), Sarrià-Sant Gervasi (6,4%) i Sant Martí (7,6%). Els increments més rellevants s'observen a Nou Barris (10,2%), les Corts (8,8%) i Horta-Guinardó (8,8%).

Els districtes que al desembre de l'any 2011 concentren el nombre més gran d'aturats de la ciutat són els de Sant Martí (15,4% del total d'aturats de Barcelona), l'Eixample (14,2%) i Nou Barris (12,8%), amb xifres semblants a les del desembre de 2010.

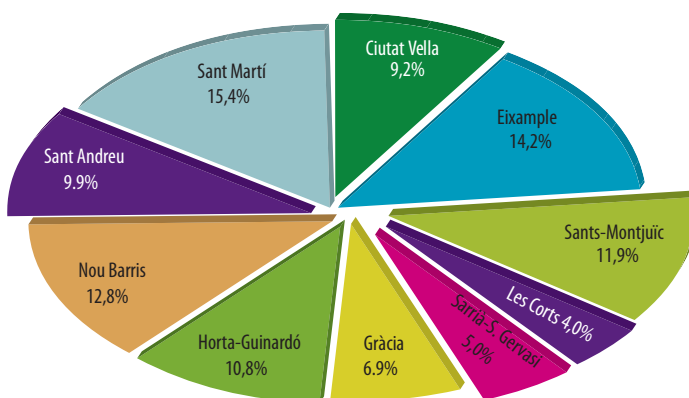
L'atur és predominantment masculí a Ciutat Vella, Nou Barris, Sant Martí, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó i Sant Andreu. Per la seva part, el 22,1% dels aturats són estrangers, però la seva distribució no és homogènia: mentre que a Ciutat Vella el 43,2% dels aturats no són espanyols, a Sarrià aquest percentatge baixa fins al 13,2%. El 59% dels aturats estrangers es concentren a Ciutat Vella (districte on resideix el 17,8% dels aturats estrangers registrats), Sant Martí, Nou Barris i Sants-Montjuïc.

Evolució del nombre d'aturats registrats per districtes. Dades al desembre

Barcelona	2010	2011	Var. 2010-11	% total aturats ciutat		Pobl. districte/ pobl. ciutat*
	100.868	108.624	7,7%	2010	2011	
Ciutat Vella	9.682	9.941	2,7%	9,6%	9,2%	7,2%
Eixample	14.357	15.470	7,8%	14,2%	14,2%	16,5%
Sants-Montjuïc	12.007	12.976	8,1%	11,9%	11,9%	11,7%
Les Corts	3.958	4.308	8,8%	3,9%	4,0%	5,0%
Sarrià-Sant Gervasi	5.108	5.433	6,4%	5,1%	5,0%	8,4%
Gràcia	6.961	7.488	7,6%	6,9%	6,9%	7,6%
Horta-Guinardó	10.730	11.678	8,8%	10,6%	10,8%	10,2%
Nou Barris	12.595	13.880	10,2%	12,5%	12,8%	10,0%
Sant Andreu	9.896	10.700	8,1%	9,8%	9,9%	9,2%
Sant Martí	15.568	16.748	7,6%	15,4%	15,4%	14,4%
NC	6	2	-66,7%	0,0%	0,0%	

(*) Població de 16 anys o més. (**) Lectura del Padró municipal d'habitants el 30.6.2011

Atur registrat a Barcelona per districtes. Desembre 2011

Distribució de l'atur registrat per districtes, sexe i nacionalitat. Desembre 2011

	Total			Homes		Dones	
	Espanyols	Estrangers	Estrangers sobre total	Total	Estrangers sobre total	Total	Estrangeres sobre total
Barcelona	84.570	24.054	22,1%	56.042	26,5%	52.582	17,5%
Ciutat Vella	5.651	4.290	43,2%	6.028	49,4%	3.913	33,6%
Eixample	12.341	3.129	20,2%	7.620	22,8%	7.850	17,7%
Sants-Montjuïc	9.784	3.192	24,6%	6.667	29,4%	6.309	19,6%
Les Corts	3.568	740	17,2%	2.077	20,1%	2.231	14,4%
Sarrià-Sant Gervasi	4.714	719	13,2%	2.532	14,5%	2.901	12,2%
Gràcia	6.128	1.360	18,2%	3.635	20,7%	3.853	15,7%
Horta-Guinardó	9.542	2.136	18,3%	5.914	21,1%	5.764	15,4%
Nou Barris	10.564	3.316	23,9%	7.504	28,6%	6.376	18,3%
Sant Andreu	8.915	1.785	16,7%	5.409	20,6%	5.291	12,6%
Sant Martí	13.361	3.387	20,2%	8.654	24,5%	8.094	15,7%
NC	2			2			

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Taxes d'atur. Per la seva banda, la taxa d'atur², que era del 12,7 al desembre de l'any 2010, ha pujat fins al 13,6 un any després. El 13,7 del mes de març de 2010, que va ser la taxa més alta dels darrers anys, s'ha tornat a repetir a l'octubre i al novembre de 2011. La taxa d'atur mitjana de l'any 2010 és del 13,1, mentre que la de l'any 2011 és del 13,4.

La taxa d'atur femenina s'ha mantingut per sota de la dels homes des del novembre de 2009 fins a l'abril de 2010, però després, i fins al desembre de 2011, ha tornat a ser superior, com passava històricament, fins a arribar al 14,0 a l'octubre i el novembre. Al desembre de 2011 la diferència era de 0,5 punts, similar a la del desembre de 2010.

² Calculada com el quocient entre l'atur mensual registrat a la ciutat i la població activa segons l'EPA. La població activa que es pren cada mes és la del trimestre corresponent.

Taxa d'atur registrat a Barcelona, per sexes

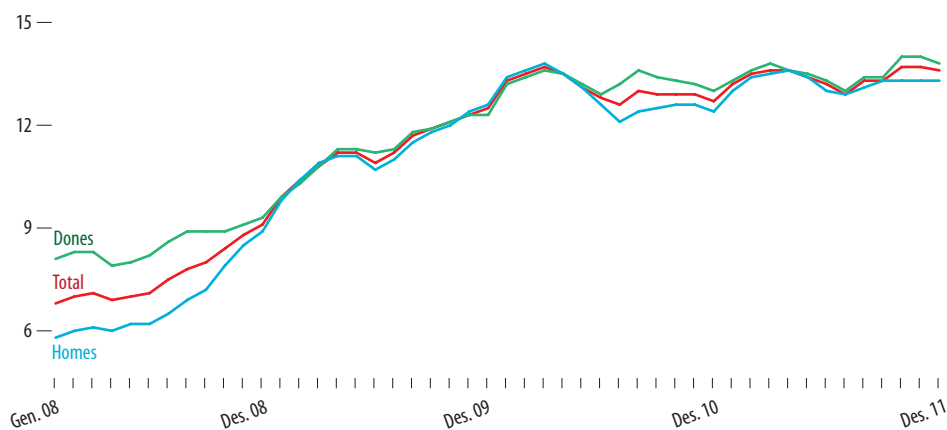
	2009			2010			2011		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Gener	9,8	9,9	9,9	13,4	13,2	13,3	13,0	13,3	13,2
Febrer	10,4	10,3	10,4	13,6	13,4	13,5	13,4	13,6	13,5
Març	10,9	10,8	10,8	13,8	13,6	13,7	13,5	13,8	13,6
Abril	11,1	11,3	11,2	13,5	13,5	13,5	13,6	13,6	13,6
Maig	11,1	11,3	11,2	13,1	13,2	13,1	13,4	13,5	13,4
Juny	10,7	11,2	10,9	12,6	12,9	12,8	13,0	13,3	13,2
Juliol	11,0	11,3	11,2	12,1	13,2	12,6	12,9	13,0	12,9
Agost	11,5	11,8	11,7	12,4	13,6	13,0	13,1	13,4	13,3
Setembre	11,8	11,9	11,9	12,5	13,4	12,9	13,3	13,4	13,3
Octubre	12,0	12,1	12,1	12,6	13,3	12,9	13,3	14,0	13,7
Novembre	12,4	12,3	12,3	12,6	13,2	12,9	13,3	14,0	13,7
Desembre	12,6	12,3	12,5	12,4	13,0	12,7	13,3	13,8	13,6
Mitjana anual	11,3	11,4	11,3	12,9	13,3	13,1	13,3	13,6	13,4

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

L'evolució de la taxa d'atur registrat a la ciutat durant els darrers tres anys mostra un creixement que al llarg del període ha arribat al màxim al març de 2010, amb una lleugera reducció a partir de llavors fins al desembre de 2010. Al llarg de l'any 2011, la taxa ha anat fluctuant des del 12,9 del juliol al 13,7 de l'octubre i novembre.

D'altra banda, les taxes masculina i femenina han mostrat un procés de convergència durant l'any 2008 que s'ha mantingut fins a mitjan any 2010 i ha tornat a mostrar diferències fins a final d'any. Aquesta convergència s'ha recuperat al llarg dels tres primers trimestres de l'any 2011 per tornar a divergir al darrer trimestre. Així, la taxa masculina mitjana anual va ser del 13,3 i la femenina del 13,6.

Taxa d'atur registrat a Barcelona per sexes

Demandes d'ocupació registrades

Al desembre de 2011 es van formalitzar a les oficines del SOC de Barcelona 142.584 demandes d'ocupació, un 7,5% més que al mateix mes de l'any anterior. El perfil del demandant d'ocupació és el d'un home (51,1% del total) d'entre 25 i 54 anys (72,3% del total pertany a aquest grup) amb secundària general (el 60% dels demandants tenen aquesta formació) i que treballa o ha treballat al sector serveis (74,1%).

Demandes totals d'ocupació a Barcelona. Dades a desembre

	2009	2010	2011	Var. 2009/10	Var. 2010/11
Total	131.731	132.576	142.584	0,6%	7,5%
Per sexes					
Homes	70.484	69.429	72.874	-1,5%	5,0%
Dones	61.247	63.147	69.710	3,1%	10,4%
Per edats					
16-19 anys	1.842	1.963	2.088	6,6%	6,4%
20-24 anys	8.074	7.304	7.775	-9,5%	6,4%
25-54 anys	96.437	96.329	103.155	-0,1%	7,1%
55 anys i més	25.378	26.980	29.566	6,3%	9,6%
Per nivell formatiu					
Fins a primària incompleta	4.081	4.004	3.995	-1,9%	-0,2%
Primària completa	7.681	7.294	7.190	-5,0%	-1,4%
Secundària general	80.009	80.414	85.451	0,5%	6,3%
Formació professional	9.939	10.275	11.373	3,4%	10,7%
Tècnics professionals	9.173	9.229	10.092	0,6%	9,4%
Estudis postsecundaris	20.848	21.360	24.483	2,5%	14,6%
Per temps de recerca de feina					
Fins a 6 mesos	68.746	62.925	69.842	-8,5%	11,0%
De 6 a 12 mesos	29.158	24.363	25.475	-16,4%	4,6%
Més de 12 mesos	33.827	45.288	47.267	33,9%	4,4%
Per sector econòmic					
Agricultura	565	710	766	25,7%	7,9%
Indústria	17.796	16.011	15.429	-10,0%	-3,6%
Construcció	14.217	13.704	14.655	-3,6%	6,9%
Serveis	93.516	95.951	105.753	2,6%	10,2%
Sense ocupació anterior	5.637	6.200	5.981	10,0%	-3,5%
Per nacionalitat					
Espanyols	101.862	102.448	110.791	0,6%	8,1%
Estrangers	29.869	30.128	31.793	0,9%	5,5%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Respecte a l'any anterior, cal destacar l'increment d'un 10,4% de les demandes d'ocupació entre les dones i entre les persones que tenen estudis universitaris amb un 14,6%. Per sectors, s'ha de destacar l'increment de les demandes de persones que treballen o han treballat al sector serveis que arriben al 10,2%. Amb relació a la nacionalitat, creix més el nombre de demandants d'ocupació entre els nacionals (8,1%) que entre els estrangers (5,5%).

Les demandes d'ocupació creixen a Barcelona en totes les activitats econòmiques menys a la indústria, on baixen un 3,6%, i entre les persones sense ocupació anterior (3,5%). Destaquen els importants increments en els serveis a les persones i les administracions públiques (38,9%) i a l'hoteleria (9,7%).

La major part d'aquestes demandes corresponen a persones que es troben a l'atur (76,2%, pràcticament el mateix pes que l'any 2010), mentre que només el 23,8% de les persones que demanen ocupació a les oficines del SOC són treballadors ocupats que volen canviar de feina. Les activitats on el pes dels aturats sobre el total de demandes és més gran són la construcció (85,3% dels demandants d'ocupació són a l'atur) i el comerç (82,1%).

A la banda contrària es troben els serveis a les persones i l'agricultura, on només el 63% dels demandants són aturats. La resta, quasi un 37% del total de demandants són persones que volen canviar de lloc de treball.

Demandes d'ocupació per activitats econòmiques a Barcelona

	2010	2011	Var. 2010-11
Agricultura, ramaderia i pesca	710	766	7,9%
Indústria	16.011	15.429	-3,6%
Construcció	13.704	14.655	6,9%
Comerç i reparacions	18.212	19.753	8,5%
Hosteleria	11.752	12.892	9,7%
Serveis per a activitats econòmiques	46.922	48.486	3,3%
Serveis a les persones, administracions públiques	10.960	15.225	38,9%
Altres serveis	8.105	9.397	15,9%
Sense ocupació anterior	6.200	5.981	-3,5%
Total	132.576	142.584	7,5%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Demandants d'ocupació no aturats

A Barcelona hi ha al desembre de 2011 33.960 demandants d'ocupació no aturats, és a dir, persones ocupades que cerquen un nou lloc de treball, dels quals 16.832 són homes i 17.128 dones. El 13% d'aquests demandants no aturats treballen en activitats professionals i tècniques (4.408 persones, 2.167 homes i 2.241 dones), el 11,2% en indústries manufactureres i el 11% en activitats administratives i serveis auxiliars.

La distribució per sexes demostra que mentre els demandants masculins són majoria en les indústries manufactureres (un 64,5% dels demandants en aquest sector són homes), la construcció (els homes representen el 85,5% del total) o els transports (81,6%), la presència femenina és molt significativa en activitats lligades als serveis a les persones: sanitat i serveis socials (el 75,3% dels demandants d'ocupació no aturats adscrits a aquest subsector són dones), educació (les dones suposen el 71,7% del total de demandants no aturats), administració pública (el 63% són dones), mentre que al sector d'aigua, sanejament, residus aquest percentatge arriba al 67,2%.

Demandants d'ocupació no aturats a Barcelona per activitats econòmiques. Desembre 2011

	Total	Sobre total	Homes	Sobre total sector	Dones	Sobre total sector
Total demandants	33.960	100,0%	16.832	100,0%	17.128	100,0%
Agricultura, ramaderia i pesca	283	0,8%	234	82,7%	49	17,3%
Indústries extractives	27	0,1%	20	74,1%	7	25,9%
Indústries manufactureres	3.820	11,2%	2.463	64,5%	1.357	35,5%
Energia elèctrica i gas	98	0,3%	75	76,5%	23	23,5%
Aigua, sanejament, residus	244	0,7%	80	32,8%	164	67,2%
Construcció	2.160	6,4%	1.848	85,6%	312	14,4%
Comerç i reparacions	3.534	10,4%	1.606	45,4%	1.928	54,6%
Transports i emmagatzematge	1.359	4,0%	1.109	81,6%	250	18,4%
Hosteleria	2.946	8,7%	1.524	51,7%	1.422	48,3%
Informació i comunicacions	1.169	3,4%	663	56,7%	506	43,3%
Activitats financeres i assegurances	306	0,9%	147	48,0%	159	52,0%
Activitats immobiliàries	216	0,6%	86	39,8%	130	60,2%
Activitats professionals i tècniques	4.408	13,0%	2.167	49,2%	2.241	50,8%
Activitats administratives i serv. auxiliars	3.719	11,0%	1.496	40,2%	2.223	59,8%
Administració pública	530	1,6%	196	37,0%	334	63,0%
Educació	1.794	5,3%	507	28,3%	1.287	71,7%
Activitats sanitàries i serveis socials	3.233	9,5%	799	24,7%	2.434	75,3%
Activitats artístiques i recreatives	753	2,2%	390	51,8%	363	48,2%
Altres serveis	1.378	4,1%	489	35,5%	889	64,5%
Llocs que ocupen personal domèstic	264	0,8%	86	32,6%	178	67,4%
Organismes extraterritorials	16	0,0%	4	25,0%	12	75,0%
Sense ocupació anterior	1.703	5,0%	843	49,5%	860	50,5%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Si ens centrem en la distribució per grups d'ocupació dels demandants d'ocupació no aturats, dir que predominen els treballadors de serveis (19,2% del total), els treballadors sense qualificar (18,2%) i els administratius (16,2%).

Demandants d'ocupació no aturats per grups d'ocupació. Desembre 2011

	Total	Sobre total	Homes	Sobre total sector	Dones	Sobre total sector
Total	33.960		16.382		17.128	
1. Directors i gerents	1.057	3,1%	759	71,8%	298	28,2%
2. Tècnics/Científics	5.960	17,6%	2.488	41,7%	3.472	58,3%
3. Tècnics/Professionals de suport	4.229	12,5%	2.447	57,9%	1.782	42,1%
4. Administratius	5.498	16,2%	1.673	30,4%	3.825	69,6%
5. Serveis	6.504	19,2%	2.418	37,2%	4.086	62,8%
6. Agricultura/Pesca	206	0,6%	182	88,3%	24	11,7%
7. Treballadors qualificats	2.767	8,1%	2.487	89,9%	280	10,1%
8. Operadors maquinària	1.547	4,6%	1.240	80,2%	307	19,8%
9. Treballadors sense qualificar	6.192	18,2%	3.138	50,7%	3.054	49,3%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Mentre que el 71,8% dels demandants no aturats que es declaren directors o gerents i el 89,9% dels treballadors qualificats són homes, les dones són majoria entre els administratius (un 70% del total d'administratius demandants d'ocupació no aturats són dones), els serveis (les dones representen el 62,8% del total) i, curiosament, entre els tècnics i científics (un 58% d'aquest grup que busca una feina millor són dones).

Comparació Barcelona amb altres àmbits

Població activa i taxa d'activitat

Si durant l'any 2010 l'evolució de la població activa (comparant mitjanes anuals) a Barcelona va ser pitjor que a Catalunya i a Espanya, l'any 2011 la situació és justament la contrària: els actius s'incrementen a la ciutat un 1,2% respecte a l'any anterior, mentre que a Espanya pugen un 0,1% i a Catalunya es redueixen un 0,03%. En els tres casos va baixar de nou (com els dos anys anteriors) la població activa masculina (entre 0,6% a Barcelona i 1,7% a Catalunya), mentre que la femenina es va incrementar als tres àmbits: 3,3% a Barcelona, 2% a Catalunya i 1,5% a Espanya. Barcelona continua sent l'àmbit on les dones tenen un pes més gran sobre el total d'actius, el 48% (un punt més que l'any anterior). A Catalunya representen el 46,1% i a Espanya el 45,1%. En els tres casos el seu pes s'ha anat incrementant en el darrer any.

L'evolució dels totals d'actius segons diferents grups d'edat és força similar als diferents àmbits territorials. Els menors de 20 anys i el grup de 20 a 24 anys són els grups que presenten les reduccions més significatives als tres àmbits (superiors a l'11% entre els menors de 20 anys i oscil·lant entre el 3 i el 16% en el col·lectiu 20-24 anys), mentre que creix, també als tres àmbits territorials, la població activa major de 54 anys, especialment a Espanya, on s'incrementa un 4,3%.

El grup de 25 a 54 anys puja a Barcelona (2,7%) i a Espanya (0,2%), i es manté pràcticament estable a Catalunya (reducció d'un 0,01%). Tant a Barcelona com a Espanya i Catalunya, el pes dels joves de menys de 25 anys sobre el total d'actius s'ha reduït des de l'any 2008: a Barcelona i Espanya 1,4 punts, i a Catalunya 0,8 punts.

Població activa per àmbits territorials. Mitjanes anuals en milers

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Total	809,8	792,8	802,5	3.807,6	3.814,7	3.813,5	23.037,5	23.088,9	23.103,6
Per edats									
16-19 anys	11,1	10,1	8,8	77,9	73,0	63,9	450,4	385,8	342,7
20-24 anys	55,2	54,9	46,1	282,5	269,9	262,1	1.772,8	1.661,9	1.571,3
25-54 anys	615,4	611,5	628,3	2.965,4	2.980,5	2.980,2	18.173,4	18.334,0	18.367,0
55 i més	128,2	116,4	119,3	481,8	491,3	507,4	2.640,9	2.707,3	2.822,6
Per sexes									
Homes	424,1	420,0	417,4	2.105,9	2.089,5	2.054,0	12.938,5	12.819,2	12.680,7
Dones	385,7	372,8	385,1	1.701,7	1.725,2	1.759,6	10.099,0	10.269,7	10.423,0
Per nivell formatiu									
Fins a primària	115,4	116,4	78,5	713,8	708,6	586,3	3.512,0	3.389,8	3.077,1
Sec. 1a etapa	132,3	138,3	133,8	938,0	942,0	995,2	6.583,9	6.529,7	6.611,7
Sec. 2a etapa	192,9	169,8	192,4	922,2	905,3	938,5	5.543,7	5.532,2	5.554,0
Educació superior	369,3	368,4	397,8	1.233,6	1.258,8	1.293,5	7.398,0	7.637,2	7.860,9

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística

Barcelona és l'àmbit on el percentatge de població activa amb educació superior és més alt, ja que arriba al 49,6% del total, quatre punts més que l'any 2008. A Catalunya i a Espanya aquest percentatge baixa al 34%, però en els dos casos augmenta al llarg dels darrers dos anys (1,5 punts a Catalunya, 1,9 punts a Espanya).

A Barcelona, la taxa d'activitat arriba al 79,6 al quart trimestre de 2011, amb un increment de 0,6 punts respecte al quart trimestre de l'any anterior. A Catalunya puja 0,1 punts, fins al 78,1, mentre que a Espanya baixa 0,7 punts, fins a arribar al 74,8.

Tant la taxa total com les taxes d'activitat femenina i masculina són més elevades a Barcelona que a Catalunya i Espanya al quart trimestre de 2011. Durant el darrer any, la diferència amb la taxa total espanyola (3,5 punts al desembre de 2010, 4,8 punts al desembre de 2011) i catalana (1 punt al 2010, 1,5 punts al 2011) s'ha incrementat. En canvi, si durant bona part de l'any 2010 Catalunya superava Barcelona quant a la taxa d'activitat masculina, l'any 2011 ha tornat a ser la ciutat la que presenta una taxa d'activitat superior entre els homes (0,3 punts més que Catalunya i 2,6 punts que Espanya al quart trimestre). La diferència és considerablement més gran en el cas de la taxa femenina (al desembre de

2011 és de 7,3 punts respecte a la mitjana nacional, 2,8 punts respecte a la catalana), però aquestes diferències s'han reduït lleugerament al llarg de l'any 2011.

Les taxes d'activitat a Barcelona són més altes que les mitjanes de l'UE-15, ja que al desembre de 2011 la taxa d'activitat a Barcelona supera en 6,8 punts a l'europea, l'àmbit que presenta les taxes més baixes dels quatre estudiats.

Taxa d'activitat per àmbits territorials

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2007												
1r trim.	77,2	83,0	71,0	76,5	85,1	67,7	72,2	82,3	61,9	71,6	79,0	64,1
2n trim.	77,0	83,6	70,1	76,7	86,0	67,2	72,6	82,8	62,1	71,8	79,2	64,4
3r trim.	77,0	84,2	69,8	77,3	86,8	67,5	72,8	83,1	62,3	72,3	79,8	64,8
4t trim.	77,4	84,8	70,2	77,4	86,4	68,0	72,8	82,6	62,8	72,1	79,3	64,9
2008												
1r trim.	78,2	86,6	69,9	77,7	86,6	68,5	73,1	82,8	63,2	72,0	79,2	64,8
2n trim.	80,3	86,4	74,2	78,1	86,4	69,4	73,6	83,1	63,9	72,3	79,5	65,1
3r trim.	79,0	86,1	72,1	77,8	86,2	69,2	73,9	83,4	64,1	72,6	79,8	65,3
4t trim.	78,9	85,2	72,8	78,2	86,0	70,1	74,1	82,7	65,3	72,4	79,4	65,4
2009												
1r trim.	78,9	83,2	74,8	78,2	85,7	70,4	74,2	82,7	65,5	72,3	79,2	65,4
2n trim.	78,0	83,4	72,7	77,2	84,9	69,3	74,2	82,5	65,7	72,4	79,2	65,6
3r trim.	79,0	83,7	74,4	77,6	84,3	70,7	73,9	82,0	65,7	72,5	79,3	65,6
4t trim.	79,0	84,7	73,4	77,0	83,9	70,0	73,9	81,6	65,9	72,4	79,0	65,7
2010												
1r trim.	79,1	84,2	74,1	77,1	84,1	70,0	74,1	81,6	66,4	72,2	78,8	65,6
2n trim.	79,2	83,9	74,5	77,9	84,7	70,9	74,5	82,2	66,6	72,4	79,0	65,7
3r trim.	79,8	84,4	75,1	78,5	85,8	71,1	74,5	82,2	66,8	72,5	79,1	65,9
4t trim.	79,0	83,1	75,0	78,0	84,3	71,7	75,5	81,6	67,3	72,4	78,9	65,9
2011												
1r trim.	80,2	84,0	76,4	78,5	85,1	71,8	74,4	81,3	67,4	72,2	78,6	65,9
2n trim.	81,3	85,3	77,4	78,8	84,3	73,3	74,9	81,5	68,2	72,5	78,8	66,2
3r trim.	81,0	85,3	76,9	79,1	84,8	73,4	74,9	81,8	68,0	72,7	79,0	66,3
4t trim.	79,6	84,0	75,3	78,1	83,7	72,5	74,8	81,4	68,0	72,8	79,0	66,6

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Nota: la taxa d'activitat es calcula per al col·lectiu de 16 a 64 anys, excepte a la Unió Europea, on comprèn la població de 15 a 64 anys

Població ocupada i taxa d'ocupació segons l'EPA

Si quan comparàvem la població ocupada mitjana dels anys 2009 i 2010, Barcelona presentava una reducció d'un 5%, superior a la catalana i a la del conjunt de l'Estat, l'any 2011 la situació és la contrària: si a Barcelona la mitjana anual de població ocupada puja un 1,6%, a Catalunya i Espanya s'observa un descens de l'ocupació (d'un 1,8 i 1,9%, respectivament).

Als tres àmbits es redueix l'ocupació masculina (entre 0,1% a Barcelona i 3,1% a Catalunya), com ja va passar l'any anterior, mentre que l'ocupació femenina puja a Barcelona (3,4%) i es redueix lleugerament a Espanya (0,7%) i Catalunya (0,4%).

Aquesta evolució ha fet que malgrat que l'ocupació masculina encara sigui majoritària en els tres àmbits, el seu pes s'hagi reduït els darrers tres anys 2,4 punts a Barcelona, 2,7 punts a Catalunya i 2,7 punts a Espanya. Barcelona és l'àmbit on el pes de la població ocupada femenina és més gran l'any 2011: 48,6%, 3,8 punts per sobre de la taxa estatal.

Pel que fa als grups d'edat, l'evolució als diferents àmbits varia segons el grup d'edat analitzat. Així, l'ocupació cau als tres àmbits en el grup de 20-24 anys (amb taxes que van del 12,1% de Catalunya al 21,1% de Barcelona) i puja també als tres àmbits en els majors de 54 anys (especialment en el conjunt de l'Estat, amb un augment del 3,3%).

Els menors de 20 anys són el col·lectiu que més ocupació perd a Catalunya (12,6%) i Espanya (17,3%), però, en canvi, és el que més creix a Barcelona (més d'un 65%). Finalment, el grup majoritari (entre 25 i 54 anys) puja a Barcelona (2,8%) i baixa a Catalunya i Espanya (1,7% en els dos casos).

Població ocupada per àmbits territorials. Mitjanes anuals en milers

	Barcelona		Catalunya		Espanya		Var. 2010-11		
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	664,2	674,8	3.137,6	3.079,6	18.456,5	18.104,6	1,6%	-1,8%	-1,9%
Per sexes									
Homes	347,3	347,0	1.699,8	1.647,2	10.289,9	9.991,4	-0,1%	-3,1%	-2,9%
Dones	316,9	327,8	1.437,7	1.432,4	8.166,6	8.113,3	3,4%	-0,4%	-0,7%
Per edats									
16-19 anys	3,6	5,9	27,5	24,0	149,0	123,1	65,5%	-12,6%	-17,3%
20-24 anys	37,5	29,6	180,1	158,3	1.046,6	901,9	-21,1%	-12,1%	-13,8%
25-54 anys	519,3	533,9	2.498,8	2.456,1	14.917,8	14.660,2	2,8%	-1,7%	-1,7%
> 54 anys	103,9	105,4	431,2	441,2	2.343,2	2.419,4	1,4%	2,3%	3,3%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística

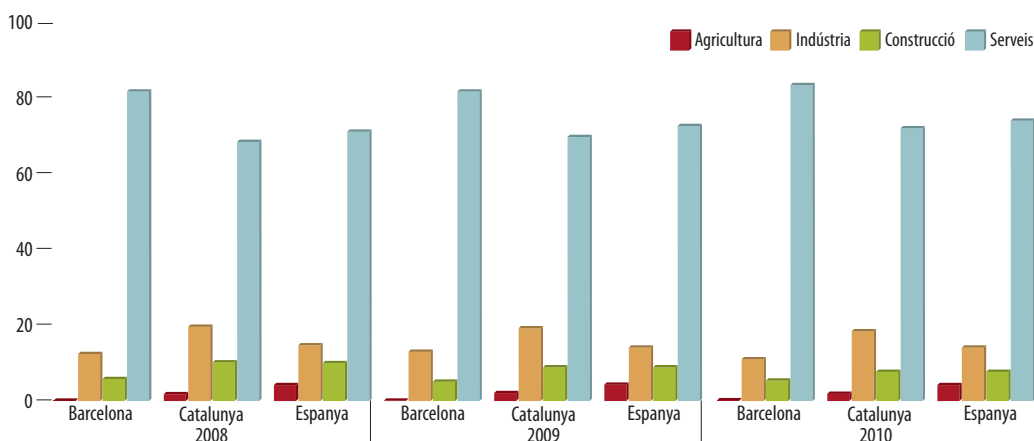
Si en comptes de comparar la població ocupada 2010-2011 entre mitjanes anuals la comparem amb dades del darrer trimestre de l'any, la situació és menys positiva, ja que l'ocupació cau un 0,5% a Barcelona, un 4% a Catalunya i un 3,3% a Espanya. L'any 2010, la reducció interanual al desembre havia estat del 2,7% a Barcelona, de l'1,3% a Espanya i del 0,1% a Catalunya.

L'ocupació baixa en el conjunt de l'Estat en tots els sectors productius, amb especial intensitat a la construcció (que cau un 15,6%), seguida de l'agricultura (4,1%) i la indústria (2,1%). Els sectors serveis pràcticament no varia. A Catalunya, el comportament de l'ocupació és força similar a l'espanyol: forta caiguda a la construcció (15,1%) i l'agricultura (11,5%) i reducció més moderada de l'ocupació industrial (6,1%). En canvi, hi ha un increment de l'ocupació als serveis (1,3%). Barcelona també presenta un creixement de l'ocupació als serveis, el més gran dels tres àmbits, amb un 3,7%, però difereix de Catalunya i Espanya en dos fets: s'incrementa l'ocupació a la construcció (7,3%) i cau, de forma més intensa, la població ocupada a la indústria (14,3%).

Població ocupada per àmbits territorials i sectors econòmics. Mitjanes anuals en milers

	Barcelona		Catalunya		Espanya		Var. 2010-11		
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	664,2	674,8	3.137,5	3.079,5	18.456,5	18.104,6	1,6%	-1,8%	-1,9%
Agricultura	0,6	1,2	66,5	58,9	793,0	760,2	100,0%	-11,5%	-4,1%
Indústria	86,6	74,3	603,6	567,0	2.610,5	2.555,3	-14,3%	-6,1%	-2,1%
Construcció	34,1	36,6	279,4	237,3	1.650,8	1.393,0	7,3%	-15,1%	-15,6%
Serveis	542,8	562,7	2.188,0	2.216,4	13.402,2	13.396,3	3,7%	1,3%	0,0%

Pes dels sectors a l'ocupació. Mitjanes anuals en %

El sector amb més pes en els tres àmbits és el dels serveis, però la seva importància varia força en els tres casos si analitzem la població ocupada mitjana de l'any 2011: mentre que a Espanya els serveis ocupen el 74% del total i a Catalunya el 72%, a Barcelona aquest percentatge puja fins al 83,4%. En els tres casos, el pes del serveis s'ha incrementant respecte als anys 2010 i 2011.

Si en lloc de comparar les mitjanes anuals tenim en compte les dades de quart trimestre de 2010 i 2011, cal ressaltar que, al quart trimestre, a Espanya la majoria del sectors presenten reduccions de l'ocupació superiors a la mitjana anual (amb l'excepció de l'agricultura, que puja un 0,5% al quart trimestre): la construcció baixa un 18,8%, més de tres punts per sobre de la mitjana, la indústria un 3,7% (1,6 punts per sobre de la mitjana) i els serveis un 1,6%, quan la mitjana anual mostrava un estancament.

Població ocupada per situació professional. Mitjanes anuals en milers

	2008	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Barcelona	756,0	699,0	664,2	674,8	1,6%
Assalariats sector privat	531,6	487,9	470,7	471,6	0,2%
Assalariats sector públic	97,3	104,0	96,5	96,4	-0,1%
Empresaris	123,0	103,9	95,7	103,2	7,8%
Altres	4,2	3,2	1,4	3,7	172,2%
Catalunya	3.494,6	3.188,9	3.137,5	3.079,6	-1,8%
Assalariats sector privat	2.538,7	2.261,4	2.229,4	2.190,7	-1,7%
Assalariats sector públic	372,1	402,6	405,3	403,3	-0,5%
Empresaris	558,2	505,3	483,8	467,2	-3,4%
Altres	25,5	19,7	19,0	18,5	-2,8%
Espanya	20.257,6	18.888,0	18.456,5	18.104,7	-1,9%
Assalariats sector privat	13.722,5	12.618,6	12.217,2	11.915,5	-2,5%
Assalariats sector públic	2.958,7	3.062,1	3.129,6	3.190,0	1,9%
Empresaris	3.290,6	2.990,9	2.916,3	2.821,1	-3,3%
Altres	285,9	216,5	193,3	178,1	-7,9%

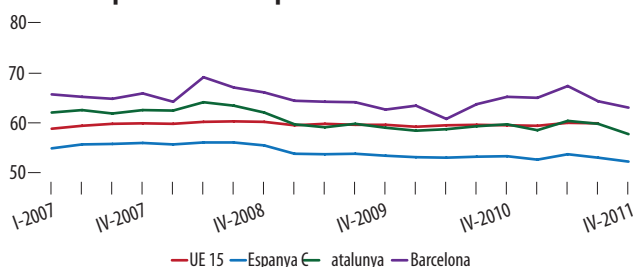
Catalunya redueix lleugerament la caiguda de la construcció (14% de reducció interanual al desembre, quan la mitjana anual era del 15,1%) i l'agricultura (-7,6% al quart trimestre, quasi quatre punts per sota de la mitjana), però, en canvi, empitjora la situació de l'ocupació industrial (que cau un 7,5%, 1,4 punts per sobre de la mitjana anual) i la dels serveis (que baixa un 1,8%, quan la mitjana anual s'incrementa un 1,3%). A Barcelona s'ha de ressaltar la forta caiguda, al quart trimestre de 2011, de la població ocupada a la indústria, que baixa un 27,9%, quasi el doble de la reducció mitjana anual. La construcció, en canvi, mostra un increment de l'ocupació superior a la mitjana anual: un 13,8% (la mitjana era del 7,3%), mentre que l'ocupació als serveis s'incrementa un 3,2%, 0,5 punts per sota de la mitjana anual.

Població ocupada assalariada. Mitjanes anuals en milers

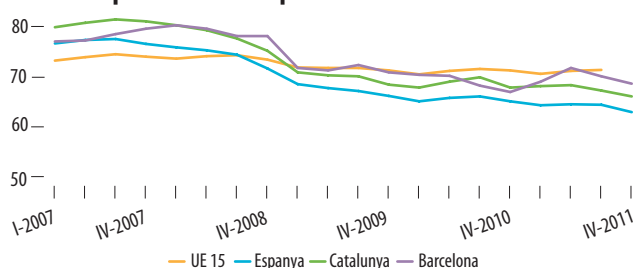
	Mitjanes anuals				Var. 2010-11
	2008	2009	2010	2011	
Barcelona	628,9	591,9	567,1	567,9	0,1%
Indefinit	506,8	483,3	462,5	449,3	-2,9%
Temporal	122,1	108,7	104,6	118,7	13,4%
Catalunya	2.910,9	2.663,9	2.634,6	2.594,0	-1,5%
Indefinit	2.292,9	2.185,1	2.160,0	2.072,9	-4,0%
Temporal	618,0	478,9	474,6	521,1	9,8%
Espanya	16.681,2	15.680,6	15.346,8	15.105,4	-1,6%
Indefinit	11.800,7	11.698,3	11.523,6	11.279,5	-2,1%
Temporal	4.880,5	3.982,4	3.823,2	3.825,9	0,1%

Si comparem la població ocupada als tres àmbits segons la situació professional, l'evolució al llarg de l'any 2011 és força diferent. Comparant les mitjanes anuals 2010-2011, a Barcelona, al sector privat, els assalariats s'incrementen (0,2%), però baixen a Catalunya i Espanya (1,7 i 2,5%, respectivament). Es redueix el nombre d'assalariats al sector públic a Barcelona (0,1%) i a Catalunya (0,5%), però s'incrementa al conjunt de l'Estat (1,9%). El nombre d'empresaris (que inclou els treballadors per compte propi) puja un 7,8% a Barcelona i es redueix a Catalunya (3,4%) i a Espanya (3,3%).

Taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials

Taxa d'ocupació masculina per àmbits territorials

Si analitzem com ha evolucionat el pes de les diferents situacions professionals al llarg dels darrers quatre anys, hem de destacar que als tres àmbits baixa lleugerament el pes dels assalariats al sector privat i dels empresaris, mentre que s'incrementa el dels assalariats al sector públic.

Taxa d'ocupació per àmbits territorials

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2007												
1r trim.	71,8	77,4	65,8	71,3	80,3	62,1	66,0	77,0	54,8	66,1	73,5	58,8
2n trim.	71,6	77,6	65,3	72,1	81,2	62,6	66,8	77,7	55,6	66,8	74,2	59,4
3r trim.	72,0	78,9	64,9	72,1	81,9	61,9	67,0	77,9	55,7	67,3	74,8	59,8
4t trim.	72,9	80,0	66,0	72,2	81,5	62,6	66,5	76,9	55,9	67,1	74,3	59,9
2008												
1r trim.	72,4	80,7	64,3	71,8	80,7	62,5	66,0	76,2	55,6	66,8	73,9	59,8
2n trim.	74,7	80,0	69,3	72,1	79,7	64,2	65,9	75,6	56,0	67,3	74,4	60,2
3r trim.	72,7	78,5	67,2	70,8	78,0	63,5	65,5	74,7	56,0	67,5	74,6	60,3
4t trim.	72,2	78,5	66,2	68,9	75,5	62,1	63,8	71,9	55,4	66,9	73,7	60,2
2009												
1r trim.	68,2	72,0	64,5	65,5	71,1	59,7	61,2	68,7	53,7	65,8	72,1	59,5
2n trim.	67,9	71,5	64,3	64,9	70,5	59,1	60,8	67,9	53,6	65,9	72,0	59,8
3r trim.	68,4	72,6	64,2	65,1	70,3	59,8	60,6	67,3	53,7	65,8	72,0	59,6
4t trim.	66,8	71,1	62,7	63,8	68,6	59,0	59,9	66,3	53,3	65,5	71,5	59,6
2010												
1r trim.	67,1	70,6	63,5	63,2	68,0	58,4	59,1	65,2	53,0	64,9	70,7	59,2
2n trim.	65,6	70,4	60,8	64,0	69,2	58,7	59,4	65,9	52,9	65,5	71,4	59,5
3r trim.	66,1	68,4	63,8	64,7	70,1	59,3	59,7	66,2	53,1	65,7	71,8	59,6
4t trim.	66,2	67,1	65,3	63,9	68,0	59,7	59,2	65,2	53,2	65,5	71,5	59,5
2011												
1r trim.	67,2	69,2	65,1	63,4	68,3	58,5	58,5	64,4	52,5	65,1	70,8	59,4
2n trim.	69,7	72,0	67,5	64,4	68,5	60,4	59,1	64,6	53,6	65,7	71,4	60,0
3r trim.	67,3	70,3	64,4	63,6	67,4	59,8	58,7	64,5	52,9	65,7	71,6	59,9
4t trim.	65,9	68,8	63,1	61,9	66,2	57,7	57,6	63,0	52,1	65,4	71,1	59,8

Font: elaboració pròpia amb dades del departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Els assalariats amb contracte indefinit arriben, de mitjana anual, a 449.300 a Barcelona (2,9% menys que l'any anterior) i suposen el 79,1% del total de contractes (1,5 punts menys que el 2008). A Catalunya han caigut un 4%, fins a 2,1

milions de persones, i suposen quasi el 80% dels contractes (1,1 punts menys que fa quatre anys). A Espanya el 2011 hi ha 11,3 milions d'assalariats amb contracte indefinit, un 2,1% menys que l'any 2010. Els treballadors amb contracte indefinit suposen, a Espanya, el 74,7% dels contractes, 4,4 punts menys que a Barcelona i quatre punts per sota del seu pes l'any 2008.

Al desembre de 2011, Barcelona encara manté una taxa d'ocupació (65,9) superior a la catalana (61,9) i l'espanyola (57,6). Aquesta diferència és especialment important en la taxa d'ocupació femenina, malgrat que aquestes diferències s'han reduït lleugerament l'any 2011. Així, a Barcelona aquesta taxa és 5,4 punts superior a la catalana i 11 punts superior a la mitjana estatal, quan al desembre de 2010 era de 5,6 i 12,1 punts, respectivament. En els tres casos, la taxa femenina s'ha reduït al llarg de l'any 2011.

En el cas dels homes, en canvi, la taxa d'ocupació de Barcelona s'ha incrementat lleugerament i ha passat del 67,1 (desembre 2010) al 68,8 (desembre 2011), mentre que a Catalunya i Espanya s'ha reduït 1,8 i 2,2 punts, respectivament, del desembre de 2010 al desembre de 2011.

Si l'any 2010 havia evolucionat pitjor a Barcelona que a Espanya i Catalunya, l'any 2011 la situació es la contrària: si al desembre de 2010 només superava la taxa espanyola 1,9 punts i era 0,9 punts inferior a la catalana, al desembre de 2011 la taxa a Barcelona és 2,6 punts superior a la catalana i 5,8 punts superior a l'espanyola.

La taxa d'ocupació de Barcelona supera fins i tot a la de l'UE-15, en aquest cas en 0,5 punts. Aquesta diferència es deu a l'ocupació femenina, ja que mentre la taxa d'ocupació masculina europea supera a la de Barcelona en 2,3 punts, en el cas de la taxa femenina és Barcelona la que està per sobre la de l'UE-15, concretament 3,3 punts. Espanya i Catalunya, en canvi, tenen taxes d'ocupació inferiors a la mitjana europea, tant entre els homes com entre les dones.

Tant a Barcelona com a Catalunya, Espanya i el conjunt de la UE 15 s'incrementa la taxa d'ocupació femenina fins a l'any 2008, però cau en tots els casos el 2009 i el 2010. L'any 2011 puja lleugerament a tots els àmbits, amb l'excepció d'Espanya, on baixa 0,3 punts. Barcelona és l'àmbit amb la taxa d'ocupació femenina més elevada (65 com a mitjana l'any 2011), 5 punts per sobre de l'objectiu per 2010 establert per a la taxa d'ocupació femenina de la cimera de Lisboa.

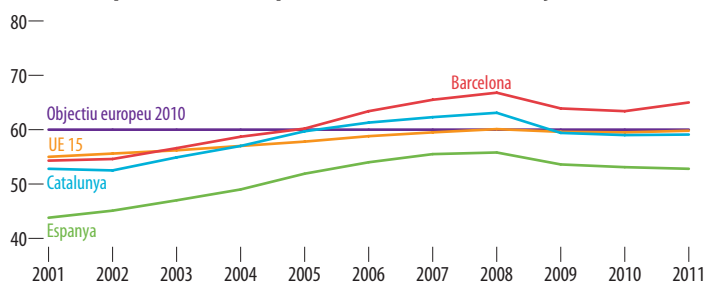
Taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials. Mitjanes anuals

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Barcelona	54,3	54,6	56,6	58,7	60,2	63,4	65,5	66,8	63,9	63,4	65,0
Catalunya	52,8	52,5	54,9	57	59,7	61,3	62,3	63,1	59,4	59,0	59,1
Espanya	43,8	45,1	47	49	51,9	54	55,5	55,8	53,6	53,1	52,8
UE 15	55	55,6	56,2	57	57,8	58,8	59,5	60,1	59,6	59,5	59,8
Objectiu europeu 2010	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

Barcelona és l'únic dels àmbits analitzats que compleix aquest objectiu.

Taxa d'ocupació femenina per àmbits territorials. Mitjanes anuals

Afluència i contractació

Afluència

La pèrdua d'afiliació a la ciutat de Barcelona es manté al llarg dels darrers quatre anys, ja que presenta, concretament, setze trimestres amb taxes de variació interanual negatives. A la província de Barcelona, Catalunya i Espanya l'evolució és molt semblant, malgrat que les reduccions comencen un trimestre després. Barcelona és l'àmbit que presenta les reduccions més moderades al llarg de l'any 2009, que s'igualen amb les d'Espanya al quart trimestre d'aquest any i convergeixen amb les de Catalunya i la província als dos darrers trimestres de l'any 2010. Als tres primers trimestres de l'any 2011 Barcelona redueix la seva afiliació de forma més intensa que la resta d'àmbits, mentre que al quart trimestre la baixada (2,24%) és inferior a la de la província (2,59%) i Catalunya (2,76%), però superior a la del conjunt de l'Estat (que arriba al 2,1%).

L'evolució que es va observar als quatre àmbits al llarg de l'any 2010 (reduccions interanuals màximes al primer trimestre, que van baixant progressivament fins al quart trimestre, que presenta les caigudes d'afiliació més petites de l'any) es trenca totalment l'any 2011, ja que l'evolució d'enguany és justament la contrària: als quatre àmbits les reduccions més petites s'observen al primer trimestre i les més intenses al quart, amb l'excepció de Barcelona, on la baixada interanual més intensa es produeix al tercer trimestre.

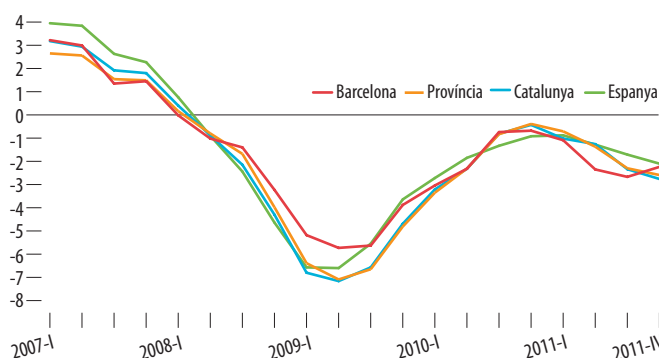
Evolució del nombre d'afiliats. Dades el darrer dia del trimestre

	Nombre d'afiliats				Variacions mateix període any anterior			
	Barcelona	Província	Catalunya	Espanya	Barcelona	Província	Catalunya	Espanya
2007								
1r trim.	1.099.626	2.564.828	3.403.062	19.085.110	3,22	2,65	3,18	3,95
2n trim.	1.107.879	2.582.668	3.458.835	19.358.772	2,99	2,56	2,94	3,84
3r trim.	1.095.080	2.560.927	3.424.527	19.307.990	1,35	1,54	1,92	2,63
4t trim.	1.098.720	2.564.016	3.398.642	19.195.755	1,45	1,49	1,80	2,27
2008								
1r trim.	1.099.450	2.568.838	3.416.517	19.230.480	-0,02	0,16	0,40	0,76
2n trim.	1.096.631	2.561.953	3.428.567	19.184.842	-1,02	-0,80	-0,88	-0,90
3r trim.	1.079.764	2.517.823	3.351.065	18.837.302	-1,40	-1,68	-2,15	-2,44
4t trim.	1.063.252	2.462.060	3.252.560	18.305.613	-3,23	-3,98	-4,30	-4,64
2009								
1r trim.	1.042.527	2.404.701	3.184.207	17.967.287	-5,18	-6,39	-6,80	-6,57
2n trim.	1.033.779	2.380.199	3.183.193	17.917.981	-5,73	-7,09	-7,16	-6,60
3r trim.	1.019.007	2.350.344	3.130.967	17.791.858	-5,63	-6,65	-6,57	-5,55
4t trim.	1.021.974	2.343.736	3.099.878	17.640.018	-3,88	-4,81	-4,69	-3,64
2010								
1r trim.	1.010.855	2.324.165	3.081.899	17.479.448	-3,04	-3,35	-3,21	-2,72
2n trim.	1.009.834	2.325.310	3.109.445	17.587.252	-2,32	-2,31	-2,32	-1,85
3r trim.	1.011.479	2.330.892	3.105.691	17.554.774	-0,74	-0,83	-0,81	-1,33
4t trim.	1.015.007	2.334.644	3.086.563	17.478.095	-0,68	-0,39	-0,43	-0,92
2011								
1r trim.	999.822	2.307.705	3.050.463	17.325.400	-1,09	-0,71	-1,02	-0,88
2n trim.	986.064	2.293.513	3.070.205	17.362.369	-2,35	-1,37	-1,26	-1,28
3r trim.	984.506	2.277.241	3.033.161	17.255.382	-2,67	-2,30	-2,34	-1,71
4t trim.	992.231	2.274.116	3.001.447	17.111.792	-2,24	-2,59	-2,76	-2,10

Font: Institut General de la Seguretat Social

La reducció de l'afiliació entre desembre de 2010 i desembre de 2011 a Barcelona, Catalunya i Espanya afecta amb més força, al contrari del que va passar l'any 2010, el règim general que el règim d'autònoms. Els afiliats al règim general cauen un 2,5% a Barcelona, un 2,6% a Espanya i un 3,2% a Catalunya, caigudes molt més intenses que les de l'any 2010, en què no van arribar en cap cas a l'1%. Mentre que els autònoms presenten variacions negatives que van de l'1,1% d'Espanya a l'1,5% de Catalunya, mentre que l'any 2010 es van situar prop de l'1,8% als tres àmbits. En canvi, els règims especials presenten increments en els tres casos, amb augments que van del 0,9% d'Espanya al 2,1% de Barcelona, l'any 2010 també es van incrementar de l'1,8% de Barcelona al 0,7% per al conjunt de l'Estat.

Taxes interanuals de variació del nombre d'afiliats

Això ha fet que el pes dels autònoms sobre el total de l'afiliació s'hagi incrementat lleugerament al llarg de l'any 2011 en tots els àmbits territorials, al contrari del que va passar els dos anys anteriors. Al desembre de 2011, els autònoms representen el 17,9% dels afiliats a Espanya, un percentatge molt similar al català, que és del 17,6%. A Barcelona és força inferior: 11,4%.

Tots els sectors econòmics pateixen baixades del nombre de treballadors afiliats al llarg de 2011. La construcció, com els dos anys anteriors, és el sector que té les reduccions d'afiliació més importants en els tres àmbits, amb taxes que van del -15,1% d'Espanya al -16,4% de Barcelona), baixades superiors en tots els casos a les de l'any anterior, que van anar del -9,4% d'Espanya al -12,1% de Barcelona.

Afiliats a la Seguretat Social al desembre. Per àmbits territorials

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Totals	1.015.007	992.231	-2,2%	3.086.563	3.001.447	-2,8%	17.478.095	17.111.792	-2,1%
Règim general	874.976	853.132	-2,5%	2.460.739	2.382.058	-3,2%	13.161.364	12.816.948	-2,6%
Autònoms	114.151	112.678	-1,3%	537.418	529.592	-1,5%	3.100.479	3.067.499	-1,1%
Règ. especials	25.880	26.421	2,1%	88.406	89.797	1,6%	1.216.252	1.227.345	0,9%
Per sectors*	989.127	965.810	-2,4%	2.998.157	2.884.485	-3,8%	16.261.843	15.884.447	-2,3%
Agricultura	417	387	-7,2%	34.254	33.106	-3,4%	333.499	320.977	-3,8%
Indústria	85.582	81.690	-4,5%	480.604	464.989	-3,2%	2.233.741	2.154.178	-3,6%
Construcció	46.177	38.595	-16,4%	239.808	202.612	-15,5%	1.422.948	1.208.057	-15,1%
Serveis	856.951	845.138	-1,4%	2.243.491	2.183.778	-2,7%	12.271.655	12.201.235	-0,6%
Règim general nacionalitat**	2.334.644	2.274.116	-2,6%	3.086.563	3.001.447	-2,8%	17.478.095	17.111.792	-2,1%
Nacionals	2.050.198	2.003.112	-2,3%	2.690.790	2.624.407	-2,5%	15.685.562	15.396.553	-1,8%
Estrangers	284.446	271.004	-4,7%	395.773	377.040	-4,7%	1.792.533	1.715.239	-4,3%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social (*) No inclou règims especials. (**) Dades provincials en el cas de Barcelona

Els serveis, de nou, són el sector que es comporta millor durant l'any 2011. Si l'any 2010 va tenir increments del nombre d'afiliats en els tres àmbits, enguany és el sector que presenta les reduccions més petites: 0,6% a Espanya, 1,4% a Barcelona i 2,7% a Catalunya. L'agricultura i la indústria, com ja va passar l'any 2010, també mostren reduccions del nombre d'afiliats, especialment importants en el cas de Barcelona.

El sector serveis és el majoritari en els tres àmbits i incrementa el seu pes entre desembre de 2010 i desembre de 2011. Aquest percentatge va del 75,7% de Catalunya (0,9 punts més que l'any anterior) al 87,5% de Barcelona (0,9 punts per sobre l'any 2010). A Barcelona, el pes dels serveis se situa quasi onze punts per sobre de la mitjana estatal.

El pes dels estrangers sobre el total de l'afiliació es mou, al desembre de 2011, entre el 10% del conjunt de l'Estat i el 12,6% del cas català. En tots els àmbits, com ja va passar els dos anys anteriors, la reducció de l'afiliació és més intensa en el cas dels estrangers que entre els nacionals, ja que mentre les reduccions dels primers són sempre superiors al 4%, l'afiliació dels espanyols baixa a Barcelona i Catalunya per sobre el 2% i l'1,8% en el cas d'Espanya.

Contractació

Si l'any 2009 la contractació va caure en tots els àmbits territorials amb taxes superiors al 15% en tots els casos i l'any 2010, en canvi, es va incrementar en tots els casos (a Barcelona i Espanya pujava un 2,8%, menys que a Catalunya, que va pujar un 4,7%), l'any 2011 torna a presentar reduccions de la contractació a Barcelona (0,6%) i a Catalunya (1,7%), mentre que a Espanya puja un 0,1%. Per tant, el comportament de la contractació l'any 2011 és pitjor en tots els àmbits si el comparem amb les dades de l'any 2010. L'empitjorament de la contractació s'explica bàsicament per les reduccions de la contractació femenina, que baixa un 3% a Catalunya, un 1,4% a Barcelona i un 0,9% a Espanya.

Per la seva part, la contractació masculina puja a Espanya (1%) i a Barcelona (0,3%) i cau lleugerament a Catalunya (0,5%). Barcelona és l'àmbit on la contractació femenina és més rellevant (52,9% dels contractes són formalitzats per dones, més de set punts per sobre de la mitjana estatal) i l'únic on és majoritària.

Seguint la tendència observada l'any 2009 i l'any 2010, la contractació indefinida es comporta pitjor que la temporal en els tres àmbits analitzats. Si l'any 2010 la contractació indefinida presentava reduccions superiors al 5% en els tres casos, mentre que els contractes temporals s'incrementaven en tots tres, amb taxes que oscil·laven entre el 3,8% d'Espanya i el 6,7% de Catalunya, el 2011 els contractes indefinits cauen al voltant del 10% en els tres àmbits, mentre que la contractació temporal s'incrementa a Barcelona (0,7%) i a Espanya (1%) i es redueix, però poc, a Catalunya, només un 0,5%. El pes del contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats anualment ha pujat, per tant, en els tres àmbits. En aquest sentit, l'any 2010 Barcelona presentava un percentatge de contractes temporals sobre el total anual de contractes formalitzats del 88,1%, 3,4 punts inferior a la mitjana estatal i igual a la taxa catalana, mentre que l'any 2011 aquest percentatge havia pujat fins al 89,2%, pes molt similar al català i més de tres punts per sota de la mitjana estatal.

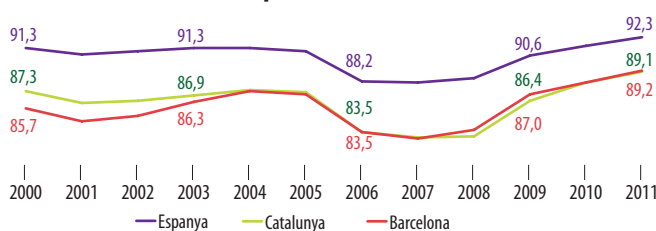
Contractació per àmbits territorials

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Indefinits	92.490	83.119	-10,1%	259.712	232.868	-10,3%	1.228.214	1.110.163	-9,6%
Homes	47.984	44.088	-8,1%	139.487	127.247	-8,8%	666.491	615.294	-7,7%
Dones	44.506	39.031	-12,3%	120.225	105.621	-12,1%	561.723	494.869	-11,9%
Temporals	685.121	689.703	0,7%	1.914.713	1.904.581	-0,5%	13.188.936	13.323.069	1,0%
Homes	314.985	320.062	1,6%	973.649	980.537	0,7%	7.146.248	7.272.089	1,8%
Dones	370.136	369.641	-0,1%	941.064	924.044	-1,8%	6.042.688	6.050.980	0,1%
Total	777.611	772.822	-0,6%	2.174.425	2.137.449	-1,7%	14.417.150	14.433.232	0,1%
Homes	362.969	364.150	0,3%	1.113.136	1.107.784	-0,5%	7.812.739	7.887.383	1,0%
Dones	414.642	408.672	-1,4%	1.061.289	1.029.665	-3,0%	6.604.411	6.545.849	-0,9%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social i el Departament de treball de la Generalitat de Catalunya.

La taxa anual de temporalitat, entesa com el percentatge de contractes temporals sobre el total de contractes formalitzats anualment, ha mostrat una tendència similar en els darrers deu anys tant a Barcelona com a Catalunya i Espanya. En els tres casos hi ha un increment de la temporalitat en el període 2001-2004, any en què s'arriba al màxim del període analitzat: 87,3% de temporalitat anual a Barcelona, 87,4% a Catalunya i 91,3% a Espanya. Posteriorment, assistim a una reducció de la temporalitat que arriba fins a l'any 2007, exercici que presenta el percentatge anual de temporalitat mínim d'aquests deu anys: 82,9% a Barcelona, 83% a Catalunya i 88,5% a Espanya. Finalment, els últims quatre anys la temporalitat torna a pujar, amb increments especialment elevats l'any 2009. L'any 2011 la temporalitat torna a pujar als tres àmbits: 1,1 punts a Barcelona, un punt a Catalunya i 0,8 punts a Espanya.

Evolució de la taxa de temporalitat anual

Evolució de la contractació per àmbits territorials. Per tipus de contracte

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Barcelona								
Indefinitos	106.188	115.529	150.217	156.412	144.588	98.147	92.490	83.119
Temporals	729.338	771.740	762.544	758.784	744.766	658.132	685.121	689.703
Total	835.526	887.269	912.761	915.196	889.354	756.279	777.611	772.822
Catalunya								
Indefinitos	317.610	341.822	472.770	485.787	425.932	282.630	259.712	232.868
Temporals	2.202.407	2.326.021	2.394.557	2.375.118	2.095.960	1.794.450	1.914.713	1.904.581
Total	2.520.017	2.667.843	2.867.327	2.860.905	2.521.892	2.077.080	2.174.425	2.137.449
Espanya								
Indefinitos	1.419.718	1.542.838	2.177.245	2.220.384	1.902.605	1.312.414	1.228.214	1.110.163
Temporals	14.931.066	15.622.127	16.349.527	16.401.724	14.698.632	12.709.423	13.188.936	13.323.069
Total	16.350.784	17.164.965	18.526.772	18.622.108	16.601.237	14.021.837	14.417.150	14.433.232

Font: Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Espanya manté, al llarg dels darrers deu anys, un percentatge de temporalitat anual superior al català i al de la ciutat de Barcelona, la qual, per la seva banda, tenia la taxa anual més baixa dels tres àmbits fins a l'any 2007. El 2008 i el 2009 Barcelona va presentar una temporalitat anual superior a la mitjana catalana, mentre que l'any 2010 ambdues es van igualar. L'any 2011 la temporalitat de Barcelona torna a ser mínimament superior a la catalana.

Si analitzem la contractació de l'any 2011 segons el nivell d'estudis assolit per les persones que formalitzen els contractes, les dades mostren que a Barcelona el pes de les que tenen estudis universitaris duplica la mitjana estatal, ja que mentre a Barcelona el 17,4% dels contractes són per a persones amb aquest nivell d'estudis, a Espanya el pes dels universitaris arriba només al 8,6% i a Catalunya al 12,3%. En sentit contrari, a Barcelona els contractes signats per persones que han estudiat fins a primària suposen el 9,4% del total, dos punts menys que a Catalunya (11,7%) i 10,2 punts per sota de la mitjana estatal (19,6%).

Les persones que han fet estudis de formació professional, siguin mitjans o superiors representen, a Barcelona, l'any 2011, un 14,1% del total de contractes (un punt menys que l'any anterior), mentre que a Catalunya aquest percentatge baixa al 12% i a Espanya al 9,4%. En els tres àmbits creix lleugerament el pes de la contractació a persones amb estudis universitaris, com va passar l'any 2010, però, al contrari del que va passar l'any 2010, es redueix el pes de la contractació a persones amb formació professional.

L'evolució de la contractació 2010-2011 mostra que mentre a Barcelona i Catalunya els contractes formalitzats per persones amb estudis fins a primària tornen a ser, com els dos anys anteriors, els que més baixen (9,2% i 6,5%, respectivament). A Espanya, en canvi, la contractació d'aquest col·lectiu puja un 0,4%, i són els tècnics professionals superiors els que presenten la reducció més important (2,8%).

Evolució de la contractació per àmbits territorials. Per nivell d'estudis

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Total contractes	777.611	772.822	-0,6%	2.174.425	2.137.449	-1,7%	14.417.150	14.433.232	0,1%
Fins a primària	79.861	72.484	-9,2%	268.359	250.977	-6,5%	2.813.891	2.825.203	0,4%
Programes FP	85.967	78.501	-8,7%	189.648	178.087	-6,1%	905.285	896.382	-1,0%
Secundària general	448.503	457.176	1,9%	1.371.526	1.366.320	-0,4%	8.978.789	9.011.788	0,4%
Téc. prof. superiors	30.914	30.126	-2,5%	79.682	78.385	-1,6%	472.839	459.766	-2,8%
Universitaris, postsec.	132.366	134.535	1,6%	265.210	263.680	-0,6%	1.246.346	1.240.093	-0,5%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut General de la Seguretat Social i el Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Població aturada i taxa d'atur

Segons l'EPA

Si a Barcelona l'increment de l'atur l'any 2010, comparant les mitjanes anuals, va ser del 16%, força inferior a l'observat l'any 2009 que va presentar increments superiors al 60%, l'any 2011 aquesta millora s'accentua, ja que l'atur presenta una reducció del 0,7% en termes anuals.

Cal destacar que si l'any 2010 Barcelona era l'àmbit on l'increment de l'atur era més significatiu (16%), per sobre de la taxa del conjunt de l'Estat (11,6%) i també de la taxa catalana (9,4%), l'any 2011 aquesta situació s'inverteix i Barcelona passa a ser l'àmbit que presenta una millor evolució de l'atur, ja que si a la ciutat es redueix un 0,7%, a Espanya s'incrementa un 7,9% i a Catalunya un 8,4%. Mentre que a Barcelona baixa l'atur masculí (3,3%), a Catalunya i Espanya s'incrementa un 4,4 i un 6,3% respectivament.

L'atur femení creix als tres àmbits, però de nou es comporta millor a Barcelona (2,7% d'augment) que a Espanya (9,8%) i a Catalunya (13,8%). Als tres àmbits, l'atur femení evoluciona de forma més negativa. Quant a la distribució per edats, l'atur a Barcelona es comporta millor que a Catalunya i Espanya en totes les franges d'edat, exceptuant-ne els majors de 54 anys, col·lectiu on l'atur s'incrementa més a Barcelona (11%) que a Catalunya i Espanya (increments del 10,1 i el 10,7% respectivament).

Per sectors, s'ha de destacar que el comportament de l'atur estimat a Barcelona és força diferent del que s'observa a Catalunya i Espanya, àmbits que, per la seva banda, mostren un comportament molt similar entre ells. Així, mentre que a Barcelona l'atur a la indústria i a la construcció puja (21 i 25%, respectivament), es redueix a Catalunya i Espanya (19,3 i 8,4%, respectivament, en el cas de la indústria, un 12% en el cas de la construcció). En canvi, als serveis la situació és la contrària: cau a Barcelona (quasi un 21%) i s'incrementa a Catalunya (10%) i a Espanya (4,8%).

Evolució de la població aturada mitjana anual. En milers

	Barcelona			Catalunya			Espanya			Var. 2010/11		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	Barcelona	Catalunya	Espanya
Total	110,9	128,6	127,7	618,7	677,1	734,0	4.149,5	4.632,4	4.999,0	-0,7%	8,4%	7,9%
Per edat												
16-19 anys	5,9	6,5	3,0	42,5	45,6	39,8	249,1	236,8	219,6	-53,7%	-12,6%	-7,3%
20-24 anys	15,9	17,4	16,6	91,1	89,8	103,8	592,4	615,3	669,4	-5,0%	15,7%	8,8%
25-54	78,9	92,3	94,3	437,2	481,7	524,2	3.003,8	3.416,2	3.706,8	2,2%	8,8%	8,5%
55 anys i més	10,2	12,5	13,8	47,8	60,1	66,2	304,3	364,2	403,2	11,0%	10,1%	10,7%
Per sexe												
Homes	59,7	72,8	70,4	360,2	389,6	406,8	2.292,1	2.529,3	2.689,3	-3,3%	4,4%	6,3%
Dones	51,1	55,8	57,3	258,5	287,5	327,2	1.857,5	2.103,1	2.309,7	2,7%	13,8%	9,8%
Per sector econòmic												
Agricultura	0,0	0,3	0,0	6,2	10,4	6,3	193,3	218,9	233,1	100,0%	-39,7%	6,5%
Indústria	7,2	5,4	6,6	79,6	57,9	46,7	363,7	261,6	239,7	21,2%	-19,3%	-8,4%
Construcció	11,4	8,0	10,0	100,4	64,9	56,7	670,6	507,3	445,0	25,1%	-12,6%	-12,3%
Serveis	50,5	51,7	41,0	203,8	190,9	210,0	1.432,8	1.435,9	1.504,2	-20,8%	10,0%	4,8%
Aturat > 1 any	28,6	49,1	62,3	171,1	287,6	344,3	1.189,2	1.853,4	2.155,6	26,8%	19,7%	16,3%
Busca 1a feina	13,1	14,2	8,0	57,5	65,6	70,1	300,1	355,2	421,3	-43,8%	6,8%	18,6%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'INE i el Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

En tots els àmbits creix el nombre d'aturats que fa més d'un any que es troben a l'atur, amb percentatges superiors al 16% tant a Barcelona com a Espanya i Catalunya, mentre que els aturats que busquen la primera feina es redueixen quasi un 44% a Barcelona, mentre que pugen a Espanya (18,6%) i a Catalunya (6,8%).

Si es prenen les dades del quart trimestre de l'any, la situació empitjora en els tres àmbits. A Barcelona l'atur s'incrementa un 6,4% de desembre de 2010 a desembre de 2011, quan comparant les mitjanes anuals es reduïa un 0,7%. A Catalunya i Espanya, per la seva banda, els increments de l'atur al desembre són del 12,9 i el 12,3%, respectivament. En qualsevol cas, a Barcelona l'evolució continua sent millor que als altres àmbits.

Evolució de la taxa d'atur 2007-2011 segons l'EPA

	Barcelona			Catalunya			Espanya			UE-15		
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones
2007												
1r trim.	6,9	6,7	7,2	6,8	5,6	8,3	8,5	6,4	11,4	7,6	7,0	8,3
2n trim.	7,0	7,2	6,7	6,1	5,5	7,0	8,0	6,1	10,5	7,0	6,3	7,8
3r trim.	6,6	6,3	7,0	6,8	5,7	8,2	8,1	6,3	10,6	6,9	6,2	7,7
4t trim.	5,8	5,7	6,0	6,7	5,6	8,0	8,7	6,9	11,1	6,9	6,2	7,7
2008												
1r trim.	7,3	6,8	8,0	7,6	6,8	8,8	9,7	7,9	12,0	7,1	6,7	7,7
2n trim.	7,0	7,4	6,5	7,6	7,7	7,5	10,5	9,1	12,3	7,0	6,5	7,6
3r trim.	7,9	8,8	6,8	9,0	9,6	8,3	11,4	10,4	12,7	7,0	6,5	7,6
4t trim.	8,4	7,8	9,1	11,9	12,3	11,5	14,0	13,0	15,2	7,6	7,3	8,0
2009												
1r trim.	13,6	13,4	13,7	16,3	17,1	15,3	17,5	17,0	18,1	9,0	8,9	9,0
2n trim.	13,0	14,2	11,6	16,0	16,9	14,7	18,0	17,7	18,4	9,1	9,1	8,9
3r trim.	13,4	13,2	13,7	16,1	16,6	15,4	18,0	17,9	18,3	9,2	9,2	9,1
4t trim.	15,4	16,1	14,7	17,1	18,3	15,7	18,9	18,7	19,2	9,4	9,5	9,3
2010												
1r trim.	15,2	16,1	14,2	18,0	19,2	16,7	20,2	20,1	20,3	10,1	10,3	9,8
2n trim.	17,2	16,1	18,4	17,9	18,4	17,2	20,2	19,8	20,7	9,6	9,7	9,5
3r trim.	17,2	19,0	15,1	17,6	18,3	16,7	19,9	19,4	20,5	9,4	9,3	9,5
4t trim.	16,2	19,2	12,9	18,1	19,4	16,6	20,5	20,1	20,9	9,6	9,4	9,7
2011												
1r trim.	16,3	17,6	14,7	19,2	19,8	18,4	21,4	20,9	22,1	9,9	9,9	9,9
2n trim.	14,3	15,6	12,9	18,2	18,7	17,6	21,0	20,7	21,4	9,4	9,4	9,4
3r trim.	16,9	17,6	16,3	19,6	20,5	18,5	21,7	21,2	22,2	9,6	9,4	9,7
4t trim.	17,2	18,2	16,2	20,7	20,9	20,4	23,0	22,6	23,5	10,1	10,0	10,2

Font: elaboració pròpia amb dades del departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Aquesta situació es reflecteix en l'evolució de la taxa d'atur. Al quart trimestre de 2011, Barcelona es manté un any més com l'àmbit territorial amb la taxa d'atur més baixa dels analitzats: 16,9%, mentre que a Catalunya és del 20,5% i a Espanya del 22,9%. L'any 2010, l'evolució de les taxes ha estat totalment diferent de l'observada l'any anterior. Si al quart trimestre de 2008 la taxa d'atur de Barcelona estava 3,5 punts per sota de la mitjana catalana i 5,6 punts per sota de l'estatal i un any després les diferències eren notablement inferiors (1,7 punts respecte a Catalunya i 3,5 punts respecte d'Espanya), als darrers dos anys la situació havia canviat radicalment, ja que les diferències respecte a Catalunya i Espanya tornaven a créixer al 2010 (eren d'1,9 i 4,3 punts, respectivament, al quart trimestre), mentre que enguany arriben a 3,6 punts respecte a Catalunya i 6 punts a Espanya i superen, per tant, les diferències de l'any 2008.

En qualsevol cas, les taxes a Barcelona, Catalunya i Espanya són molt superiors a les mitjanes de la UE-15. Al desembre de 2011, Barcelona té una taxa d'atur 7,1 punts superior a l'europea, diferència que puja fins a 10,6 punts en el cas de Catalunya i a 12,9 punts en el cas d'Espanya.

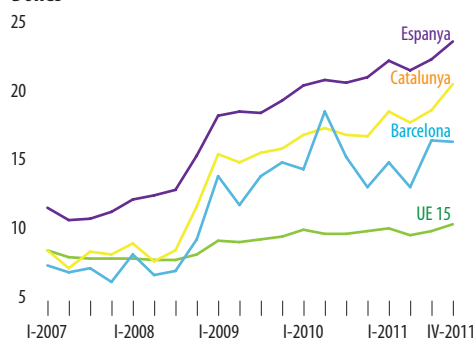
La taxa d'atur femenina és inferior a la masculina a Catalunya i especialment a Barcelona, ja que a Espanya les dones presenten una taxa d'atur 0,8 punts superior a la taxa masculina i molt per sobre de les que presenten Barcelona i Catalunya. A Espanya, la taxa d'atur femenina és del 23,3%, mentre que a Catalunya baixa al 20,3% i a Barcelona és encara inferior: un 16%. En els tres casos són superiors a les del quart trimestre de 2010: 3,1 punts en el cas de Barcelona, 3,7 punts en el de Catalunya i 2,4 punts en el d'Espanya. En el cas de la UE-15, les taxes d'atur masculina i femenina són força similars.

Les dades trimestrals dels anys 2001-2011 indiquen que en els tres àmbits nacionals la taxa d'atur presenta una tendència a la baixa fins a l'any 2005, es manté els dos anys següents i puja amb gran intensitat l'any 2008 i amb menys força els anys 2009 i 2010. Barcelona, que es manté normalment amb una taxa d'atur superior a la catalana i propera a la mitjana estatal fins a l'any 2004, de l'any 2005 al 2010 presenta una taxa d'atur inferior a les taxes catalana i espanyola. L'any 2011 s'accentua aquesta tendència. En el cas de la UE-15, la tendència és similar, però amb augments de la taxa d'atur molt inferiors als dels tres àmbits restants.

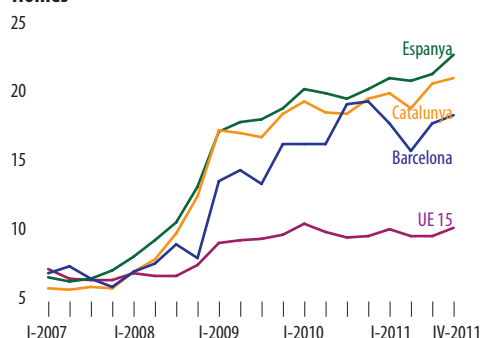
Així, si al primer trimestre de l'any 2007 la diferència entre la taxa d'atur mitjana de la UE-15 i l'espanyola era de només 0,9 punts, i fins i tot era superior a la taxa de Barcelona (0,7 punts) i Catalunya (0,8 punts), al quart trimestre de 2011 la situació és totalment diferent: la taxa d'atur europea està molt per sota de la de Barcelona, Catalunya i Espanya: 7,1, 10,6 i 12,9 punts, respectivament.

Taxa d'atur segons l'EPA. Per trimestres

Dones

Homes

Segons atur registrat

Si comparem les dades del desembre amb les que s'obtenen segons l'atur registrat a les oficines dels serveis públics d'ocupació, podem afirmar que l'increment de l'atur estimat segons l'EPA és superior al que es reflecteix a les dades d'atur registrat en el cas de Catalunya i Espanya, i, en canvi, és inferior a Barcelona, al contrari del que va succeir al desembre de 2010. Així, si a Barcelona al quart trimestre de l'any 2011 l'atur estimat segons l'EPA es va incrementar un 6,4%, amb dades d'atur registrat aquest increment va ser del 7,7%. A Catalunya, en canvi, l'augment segons l'EPA va ser del 12,9% i segons dades d'atur registrat del 9,2%. En el cas d'Espanya les taxes són, respectivament, del 12,3 i el 7,9%.

Evolució de l'atur registrat. Per mesos

	Barcelona				Província			
	2010	2011	Var 2009-10	Var. 2010-11	2010	2011	Var 2009-10	Var. 2010-11
Gener	105.073	105.456	31,00%	0,36%	434.881	436.194	28,29%	0,30%
Febrer	106.961	107.928	26,91%	0,90%	444.145	446.284	24,33%	0,48%
Març	108.292	109.153	22,77%	0,80%	451.255	453.767	20,86%	0,56%
Abril	106.836	108.203	18,88%	1,28%	444.064	449.861	16,66%	1,31%
Maig	103.907	106.774	15,53%	2,76%	431.451	445.923	13,12%	3,35%
Juny	101.089	104.784	14,98%	3,66%	418.019	434.688	12,61%	3,99%
Juliol	99.844	104.929	10,25%	5,09%	408.410	431.657	7,85%	5,69%
Agost	102.648	107.625	8,22%	4,85%	421.102	442.820	6,18%	5,16%
Setembre	101.972	108.250	5,94%	6,16%	418.931	450.142	4,18%	7,45%
Octubre	102.704	109.266	5,10%	6,39%	421.963	457.129	3,30%	8,33%
Novembre	102.364	109.265	2,57%	6,74%	419.303	456.770	0,88%	8,94%
Desembre	100.868	108.624	-0,20%	7,69%	416.795	454.961	-0,76%	9,16%

	Catalunya				Espanya			
	2010	2011	Var. 2009-10	Var. 2010-11	2010	2011	Var. 2009-10	Var. 2010-11
Gener	583.883	589.623	28,11%	0,98%	4.048.493	4.231.003	21,66%	4,51%
Febrer	597.287	602.611	24,57%	0,89%	4.130.625	4.299.263	18,63%	4,08%
Març	604.038	611.269	21,21%	1,20%	4.166.613	4.333.669	15,57%	4,01%
Abril	593.656	601.541	17,49%	1,33%	4.142.425	4.269.360	13,65%	3,06%
Maig	574.736	595.342	13,80%	3,59%	4.066.202	4.189.659	12,32%	3,04%
Juny	554.261	576.394	13,52%	3,99%	3.982.368	4.121.801	11,71%	3,50%
Juliol	539.191	570.869	8,73%	5,88%	3.908.578	4.079.742	10,28%	4,38%
Agost	555.894	584.648	7,08%	5,17%	3.969.661	4.130.927	9,38%	4,06%
Setembre	557.268	600.930	4,88%	7,84%	4.017.763	4.226.744	8,31%	5,20%
Octubre	566.496	615.558	4,21%	8,66%	4.085.976	4.360.926	7,29%	6,73%
Novembre	564.541	615.669	1,64%	9,06%	4.110.294	4.420.462	6,24%	7,55%
Desembre	562.673	614.244	0,16%	9,17%	4.100.073	4.422.359	4,50%	7,86%

Font: Departament de Treball, Generalitat de Catalunya. Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

Al desembre de 2011, l'atur registrat a Barcelona, segons dades del Servei d'Ocupació de Catalunya, s'incrementa un 7,7%, menys que a la província (9,2%), Catalunya i Espanya, on l'atur registrat puja un 9,2 i un 7,9%, respectivament. La ciutat presenta un comportament millor que els altres àmbits pràcticament durant tot l'any 2011, ja que només presenta un increment de l'atur superior al de la província als tres primers mesos de l'any i per sobre de la taxa estatal en el període juny-setembre.

Si el 2010 la taxa d'increment interanual de l'atur registrat havia anat baixant al llarg de l'any en els quatre àmbits analitzats, l'any 2011 l'evolució és justament la contrària, ja que la taxa va pujant en tots de forma pràcticament contínua.

De desembre de 2010 a desembre de 2011 l'atur masculí puja un 7% a Barcelona, increment lleugerament inferior al de Catalunya (8,7%) i al conjunt de l'Estat (7,6%). L'atur femení, com va passar l'any anterior, s'incrementa en els tres àmbits i de nou per sobre de l'augment de l'atur entre els homes. Barcelona torna a ser, per tercer any consecutiu, l'àmbit que té un millor comportament, ja que mentre a la ciutat l'atur femení s'incrementa un 8,4%, a Catalunya creix un 9,6% i a Espanya un 8,1% (increments, en tots els casos, superiors als de l'any anterior). Per edats, cal assenyalar que l'atur creix de desembre a desembre en tots els col·lectius, tant a Barcelona com a la resta d'àmbits. L'atur entre els menors de 25 anys puja en tots els àmbits al voltant del 6%, mentre que el grup que evoluciona millor al llarg de l'any 2011, amb increments que van del 4,1% de Barcelona al 5,9% de Catalunya, és el grup de 25 a 44 anys. L'atur entre els majors de 44 anys s'incrementa per sobre el 12% en tots els àmbits. Barcelona presenta una evolució millor que Catalunya i Espanya entre els majors de 24 anys i pitjor entre els menors d'aquesta edat.

Per sectors, la comparació de l'evolució de l'atur registrat a Barcelona i a la resta d'àmbits al llarg de l'any 2011 indica que en els tres àmbits, al contrari del que va passar l'any 2010, els serveis són el sector que presenta les pujades d'atur més elevades (després de l'agricultura), per sobre del 9% en tots els casos. L'atur industrial torna a presentar increments moderats a Espanya (3,6%) i Barcelona (0,2%) i fins i tot baixa a Catalunya (-1,1%), mentre que a la construcció puja un 3% a Espanya, un 5% a Catalunya i un 6,4% a Barcelona. Els aturats sense ocupació anterior pugen per sobre del 6% a Espanya i Catalunya i, en canvi, baixen a Barcelona (4,1%).

Principals variables de l'atur registrat. Dades al desembre en milers

	Barcelona			Catalunya			Espanya		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Total	100.868	108.624	7,7%	562.673	614.244	9,2%	4.100.073	4.422.359	7,9%
Per sexe									
Homes	52.374	56.042	7,0%	296.648	322.565	8,7%	2.053.188	2.209.738	7,6%
Dones	48.494	52.582	8,4%	266.025	291.679	9,6%	2.046.885	2.212.621	8,1%
Per edat									
16-24 anys	6.333	6.766	6,8%	46.344	49.269	6,3%	433.774	460.561	6,2%
25-44 anys	54.006	56.210	4,1%	301.352	319.081	5,9%	2.206.955	2.311.085	4,7%
45 anys i més	40.529	45.648	12,6%	214.977	245.894	14,4%	1.459.344	1.650.713	13,1%
Per sector econòmic									
Agricultura	372	483	29,8%	9.857	11.492	16,6%	126.829	145.961	15,1%
Indústria	11.214	11.240	0,2%	95.584	94.517	-1,1%	491.638	509.470	3,6%
Construcció	11.741	12.495	6,4%	96.735	101.619	5,0%	753.067	775.928	3,0%
Serveis	73.078	80.128	9,6%	331.303	375.535	13,4%	2.371.939	2.612.529	10,1%
Sense ocupació anterior	4.463	4.278	-4,1%	29.194	31.081	6,5%	356.600	378.471	6,1%

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball, Generalitat de Catalunya, i del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

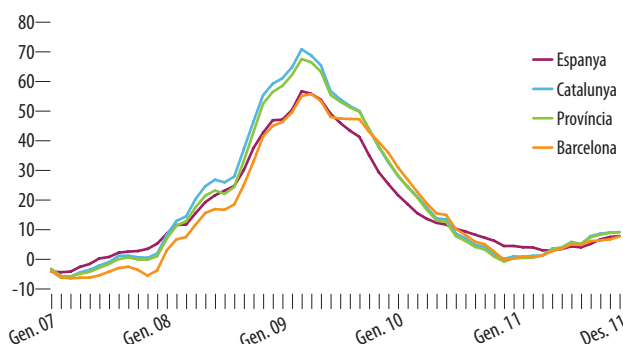
Són els serveis el sector que més atur registrat acumula al desembre de 2011, malgrat que amb una diferència rellevant: mentre que a Barcelona el 73,8% dels aturats pertany als serveis, a Catalunya i Espanya aquest percentatge arriba al 61,1 i al 59,1%, respectivament. El 2011, el pes dels aturats dels serveis sobre l'atur total puja als tres àmbits.

L'evolució de la taxa mensual de variació interanual manté, els darrers dos anys, unes pautes similars en els quatre àmbits territorials analitzats, Barcelona ciutat, Barcelona província, Catalunya i Espanya, malgrat que amb certes diferències. Al llarg de l'any 2007, l'atur presenta taxes de creixement negatives en tots els àmbits durant el primer semestre. Al llarg del segon semestre Espanya primerament i després Catalunya i la província de Barcelona comencen

a tenir variacions interanuals positives de l'atur, mentre que a la ciutat aquesta situació no es produeix fins al gener de l'any 2008. Durant l'any 2008, i fins al març-abril de l'any 2009, en els quatre àmbits s'observa un creixement continu de les taxes interanuals de variació de l'atur, particularment intens en el cas de la província de Barcelona i Catalunya. A partir d'aquest moment es produeix una reducció del ritme de creixement de l'atur, molt important a Espanya i, amb menys força a Barcelona, Catalunya i la província.

Aquesta tendència s'havia mantingut al llarg de l'any 2010, però amb la diferència que l'atur a Espanya ha tornat a créixer per sobre de la resta a partir del juliol. Al desembre, Barcelona i la seva província havien presentat, després de tres anys, reduccions interanuals del nombre d'aturats. Aquesta millora s'ha trencat als quatre àmbits l'any 2011, ja que l'increment interanual de l'atur ha anat pujant al llarg de l'any, amb comptades excepcions. Es manté, però, el fet del millor comportament de Barcelona respecte a la mitjana nacional al desembre. La província, en canvi, torna a tenir un increment de l'atur superior al del conjunt de l'Estat.

Evolució mensual de la taxa de variació interanual de l'atur registrat

Si l'any 2010 l'increment interanual (de desembre a desembre) de l'atur registrat a Barcelona, la seva província i Catalunya era inferior a la mitjana estatal, l'any 2011 aquesta situació s'ha invertit, i només Barcelona mostra un increment de l'atur inferior al d'Espanya.

Variació interanual de l'atur registrat 2011. Províncies

Províncies	Nombre d'aturats	Var. interanual	Províncies	Nombre d'aturats	Var. interanual
Total nacional	4.422.359	7,86%	Total nacional	4.422.359	7,86%
Castelló	58.357	1,50%	Lugo	25.405	8,79%
Las Palmas	140.934	2,21%	Sevilla	227.731	8,93%
Almeria	72.243	3,96%	Guadalajara	22.192	9,03%
Guipúscoa	41.130	4,26%	Jaén	48.499	9,05%
Palència	13.020	4,73%	Barcelona	454.961	9,16%
Alacant	214.734	5,17%	Saragossa	77.438	9,27%
Lleó	40.001	5,39%	València	261.945	9,30%
Cadís	185.202	5,68%	Sòria	5.856	9,58%
Màlaga	194.999	6,14%	Àlaba	22.368	9,74%
Còrdova	81.781	6,26%	Pontevedra	102.960	9,76%
Girona	58.620	6,55%	Toledo	79.714	9,93%
Orense	28.217	6,56%	Granada	98.158	9,96%
Salamanca	32.134	6,64%	Albacete	46.594	10,02%
Santa Cruz de Tenerife	124.635	6,76%	Ciudad Real	58.648	10,21%
Valladolid	45.422	6,93%	Lleida	30.262	10,24%
Zamora	16.509	7,28%	Tarragona	70.401	11,03%
Biscaia	81.896	7,58%	Badajoz	88.534	11,10%
Burgos	28.011	8,05%	Osca	14.543	11,13%
La Corunya	101.652	8,52%	Conca	18.694	11,93%
Huelva	60.539	8,54%	Segòvia	11.229	12,68%
Àvila	16.293	8,73%	Terol	10.001	14,76%
			Càceres	46.864	16,55%

De fet, si al desembre de 2010 Catalunya era la comunitat autònoma on l'increment interanual de l'atur era més reduït (0,16%), seguida de les illes Balears (0,2%) i Madrid (2,2%), l'any 2011 repeteix la situació que es va observar l'any 2009: Catalunya presenta un increment de l'atur (9,2%) superior a la mitjana estatal, lluny de les pujades de Canàries (4,3%), Melilla (4,5%) i Madrid (5,8%). Per la seva banda, la taxa interanual d'increment de l'atur registrat al desembre a la província de Barcelona, després de tres anys de mantenir-se per sota de la mitjana estatal i de la taxa de Catalunya, al desembre de 2011 supera l'increment estatal i iguala la de Catalunya. Castelló i Las Palmas són les províncies amb un millor comportament de l'atur de desembre de 2010 a desembre de 2011, amb increments inferiors al 2,3%.

Variació interanual de l'atur registrat 2011. Comunitats autònomes

CCAA	Nombre d'aturats	Variació interanual	CCAA	Nombre d'aturats	Variació interanual
Total nacional	4.422.359	7,86%	Total nacional	4.422.359	7,86%
Canàries	265.569	4,30%	Catalunya	614.244	9,17%
Melilla	10.357	4,48%	Aragó	101.982	10,05%
Madrid	488.709	5,80%	Castella-la Manxa	225.842	10,09%
País Valencià	535.036	6,73%	Múrcia (Regió de)	142.921	10,85%
País Basc	145.394	6,94%	Astúries	90.537	11,50%
Castella i Lleó	208.475	7,13%	Cantàbria	49.273	11,59%
Andalusia	969.152	7,21%	Extremadura	135.398	12,93%
Balears (Illes)	98.087	7,45%	Rioja (La)	25.381	13,28%
Galícia	258.234	8,82%	Ceuta	10.822	19,63%
Navarra	46.946	9,15%			

Font: Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

La taxa d'atur registrat arriba, al desembre de 2011, al 13,6 a Barcelona, al 16,2 a Catalunya i al 19,2 a Espanya. Si prenem la mitjana anual, aquesta és, l'any 2011, la més alta dels darrers anys als tres àmbits.

Quant a la diferència entre Barcelona i la mitjana espanyola, s'havia anant incrementat en el període 2008-2010; si al desembre de 2008 el diferencial era de 4,5 punts i al desembre de 2009 de 4,6 punts, al desembre de 2010 ja arribava a 5,1 punts. Al desembre de 2011 la diferència s'ha tornat a eixamplar i arriba a 5,6 punts. En termes de mitjana anual, el diferencial ha passat dels 3,5 punts de l'any 2008 als 5 punts de l'any 2011.

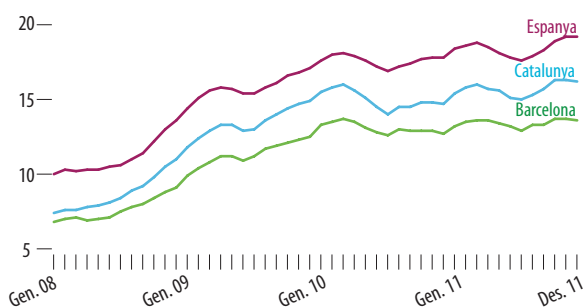
Evolució mensual de la taxa d'atur registrat

	2009			2010			2011		
	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya	Barcelona	Catalunya	Espanya
Gener	9,9	11,8	14,4	13,3	15,5	17,6	13,2	15,4	18,4
Febrer	10,4	12,4	15,1	13,5	15,8	18,0	13,5	15,8	18,6
Març	10,8	12,9	15,6	13,7	16,0	18,1	13,6	16,0	18,8
Abril	11,2	13,3	15,8	13,5	15,6	17,9	13,6	15,7	18,5
Maig	11,2	13,3	15,7	13,1	15,1	17,6	13,4	15,6	18,1
Juny	10,9	12,9	15,4	12,8	14,5	17,2	13,2	15,1	17,8
Juliol	11,2	13,0	15,4	12,6	14,0	16,9	12,9	15,0	17,6
Agost	11,7	13,6	15,8	13,0	14,5	17,2	13,3	15,3	17,9
Setembre	11,9	14,0	16,1	12,9	14,5	17,4	13,3	15,7	18,3
Octubre	12,1	14,4	16,6	12,9	14,8	17,7	13,7	16,3	18,9
Novembre	12,3	14,7	16,8	12,9	14,8	17,8	13,7	16,3	19,2
Desembre	12,5	14,9	17,1	12,7	14,7	17,8	13,6	16,2	19,2
Mitjana	11,3	13,4	15,8	13,1	15,0	17,6	13,4	15,7	18,4

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

Respecte a Catalunya, el diferencial havia anant augmentant al llarg de 2008 i 2009 (al gener de 2008 era de 0,6 punts i al desembre de 2009 de 2,4 punts), per reduir-se posteriorment el 2010, especialment a la primera meitat de l'any, i situar-se en 2 punts al desembre. L'any 2011 aquesta diferència ha pujat lleugerament, fins a 2,6 punts al desembre (2,3 punts si tenim en compte la mitjana anual).

Evolució mensual de la taxa d'atur registrat

Atur registrat a l'RMB

Per primera vegada, aquesta anàlisi del mercat laboral a Barcelona incorpora dades de l'RMB, en aquest cas sobre les característiques de l'atur registrat.

Atur registrat a l'RMB 2010-11. Per comarques al desembre

	2010	2011	Var. 2010-11		2010	2011	Var. 2010-11
Alt Penedès	7.736	8.508	10,0%	Maresme	34.986	38.533	10,1%
Baix Llobregat	60.984	66.359	8,8%	Vallès Occidental	72.689	79.652	9,6%
Barcelonès	156.651	170.223	8,7%	Vallès Oriental	31.934	35.213	10,3%
Garraf	12.073	13.267	9,9%				

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball. Generalitat de Catalunya

Al desembre de 2011, el 41,3% de l'atur de l'RMB es concentra a la comarca del Barcelonès, seguida pel Vallès Occidental, amb el 19,3% dels aturats. El Vallès Oriental i el Maresme són les comarques on més s'incrementa l'atur, mentre que el Barcelonès i el Baix Llobregat són les que presenten els augments més moderats.

Atur registrat a l'RMB. Evolució 2010-2011. Dades al desembre

	2010	2011	Var. 2010-11		2010	2011	Var. 2010-11
Total	377.053	411.755	9,2%	Total	377.053	411.755	9,2%
Per sexe				Per nacionalitat			
Homes	196.673	213.773	8,7%	Espanyol	299.151	327.269	9,4%
Dones	180.380	197.982	9,8%	Comunitari no espanyol	13.040	13.039	0,0%
Per edat				No comunitari i sense nac.	64.862	71.447	10,2%
Menors de 20	6.649	7.346	10,5%	Per sector econòmic			
De 20 a 24	22.237	23.772	6,9%	Agricultura	2.822	3.440	21,9%
De 25 a 54	280.205	305.578	9,1%	Indústria	64.891	64.719	-0,3%
55 anys i més	67.962	75.059	10,4%	Construcció	59.518	63.618	6,9%
Per durada de la demanda				Serveis	230.250	259.565	12,7%
Fins a 6 mesos	169.694	189.781	11,8%	Sense ocupació anterior	19.572	20.413	4,3%
De 6 a 12 mesos	69.140	74.973	8,4%				
Més de 12 mesos	138.219	147.001	6,4%				
Per nivell de formació							
Sense estudis/Prim. incomp.	20.224	21.559	6,6%				
Primaris complets	33.176	33.790	1,9%				
Programes de FP secundaris	31.074	35.052	12,8%				
Educació general - Secundaris	239.664	260.941	8,9%				
Tècnics- professionals sup.	21.566	24.206	12,2%				
Universitaris i postsecundaris	31.349	36.207	15,5%				

Font: Elaboració pròpia amb dades del Departament de Treball. Generalitat de Catalunya

A l'RMB, l'atur ha crescut un 9,2% entre desembre de 2010 i desembre de 2011, 1,5 punts per sobre l'increment de Barcelona. Al desembre de 2011, el 79,5% dels aturats són espanyols, el 17,4% no comunitaris i un 3,2% comunitaris no espanyols.

L'atur es concentra bàsicament al sector serveis (un 63% dels aturats corresponen a aquest sector), que és, a més a més, aquell on s'incrementa més, concretament un 12,7%, mentre que baixa lleugerament a la indústria (0,3%) i puja moderadament a la construcció (6,9%). Només el 14,7% dels aturats registrats a l'RMB al desembre de 2011 tenen estudis postsecundaris, malgrat que les persones amb estudis universitaris són precisament el col·lectiu on més creix l'atur el darrer any: un 15,5%.

L'atur creix més entre les dones (9,8%) que entre els homes (8,7%), però aquests encara són el grup majoritari entre els aturats: el 51,9% de les persones aturades són homes. D'altra banda, el 74,2% tenen entre 25 i 54 anys. Els menors de 20 i els majors de 54 anys són els grups on més creix l'atur de desembre de 2010 a desembre de 2011, per sobre del 10%. El 46,1% dels aturats es troben en aquesta situació des de fa menys de 6 mesos, mentre que el 35,7% ja fa més d'un any.

Expedients de regulació d'ocupació (ERO)¹

El total d'expedients de regulació d'ocupació que es van tramitar a la ciutat de Barcelona l'any 2011 va ser de 824, un 17,4% més que l'any anterior. Després de dos anys de forts increments en el període 2008-2009 (que l'any 2009 van arribar al 283%), i la reducció de l'any 2010 (del 13,5%), l'any 2011 torna a presentar un increment significatiu del nombre d'ERO. Totes les categories presenten increments del nombre d'expedients, a excepció dels de suspensió d'ocupació, que cauen un 22,8% en només un any. Les categories de rescissió i reducció d'ocupació pugen per sobre del 34%, mentre que el desistiment ho fa un 58,8%. Si el 2009 i el 2010 els expedients de suspensió eren la categoria més nombrosa, l'any 2011 aquesta posició l'ocupen els expedients de reducció de jornada.

Expedients de regulació d'ocupació a Barcelona i Catalunya

	2008	2009	2010	2011	Var. 2009-10	Var. 2010-11
Barcelona	212	812	702	824	-13,5%	17,4%
Autoritzats	194	729	654	756	-10,3%	15,6%
Rescissió	158	237	169	227	-28,7%	34,3%
Suspensió	25	377	267	206	-29,2%	-22,8%
Reducció	11	115	218	323	89,6%	48,2%
No autoritzats	5	17	14	14	-17,6%	0,0%
Desistits	13	66	34	54	-48,5%	58,8%
Catalunya	944	4.331	3.545	3.796	-18,1%	7,1%
Autoritzats	861	3.981	3.319	3.548	-16,6%	6,9%
Rescissió	511	841	620	736	-26,3%	18,7%
Suspensió	293	2.573	1.610	1.211	-37,4%	-24,8%
Reducció	57	567	1.089	1.601	92,1%	47,0%
No autoritzats	30	82	63	52	-23,2%	-17,5%
Desistits	53	268	163	196	-39,2%	20,2%
Barcelona/Catalunya	22,5%	18,7%	19,8%	21,7%		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

En el cas de Catalunya, les dades són molt similars, ja que també es redueix el nombre d'expedients de suspensió (24,8%) i augmenten els expedients de reducció (47%) i rescissió (18,7%), en ambdós casos amb taxes inferiors a les de la ciutat. L'increment total del nombre d'expedients de regulació d'ocupació en el cas català és del 7,1%, quasi deu punts inferior al de Barcelona.

El pes de la ciutat sobre el total català, que havia baixat del 28% l'any 2007 al 18,7% l'any 2009, ha pujat lleugerament des de llavors (fins al 19,8% l'any 2010 i fins al 21,7% l'any 2011).

A Barcelona, la majoria dels expedients de regulació d'ocupació portats a terme l'any 2011 corresponen el sector serveis (68% del total, 7,3 punts més que el 2010), seguit per la indústria (18,6% del total). Des de l'any 2009, cal destacar que el pes de la indústria sobre el total d'expedients ha caigut més de quinze punts percentuals, mentre que la construcció incrementa el seu pes 5,3 punts en el mateix període.

Expedients de regulació d'ocupació. Per sectors econòmics

	2009		2010		2011		Var. 2009-10	Var. 2010-11
	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total		
Barcelona	812		702		824		-13,5%	17,4%
Agricultura	0	0,0%	14	2,0%	3	0,4%	100,0%	-78,6%
Indústria	276	34,0%	173	24,6%	153	18,6%	-37,3%	-11,6%
Construcció	63	7,8%	89	12,7%	108	13,1%	41,3%	21,3%
Serveis	473	58,3%	426	60,7%	560	68,0%	-9,9%	31,5%
Catalunya	4.331		3.545		3.796		-18,1%	7,1%
Agricultura	14	0,3%	212	6,0%	61	1,6%	1414,3%	-71,2%
Indústria	2.483	57,3%	1.349	38,1%	1.255	33,1%	-45,7%	-7,0%
Construcció	374	8,6%	563	15,9%	709	18,7%	50,5%	25,9%
Serveis	1.460	33,7%	1.421	40,1%	1.771	46,7%	-2,7%	24,6%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

A Catalunya també s'observa una forta reducció del pes de la indústria sobre el total d'expedients presentats, però molt més forta que en el cas de Barcelona, ja que supera els 24 punts percentuals (del 57,3 al 33,1%) en només dos anys. Aquesta reducció fa que l'any 2011, a Catalunya, els serveis superin ja àmpliament la indústria com el sector que pateix amb més intensitat la regulació d'ocupació: l'any 2011 un 46,7% del total d'expedients afecten el sector serveis, amb un increment anual del 24,6% del nombre total d'expedients al sector (25,9% en el cas de la construcció, que presenta el segon major increment). La indústria, en canvi, torna a presentar, per segon any consecutiu, reduccions del nombre d'ERO, d'un 7% concretament.

Les dades de treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació també mostren increments l'any 2011. Si a Barcelona el nombre de treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació havia pujat espectacularment anteriorment (290% l'any 2008 i 231% l'any 2009), per baixar l'any 2010 (un important 49,3%), l'any 2011 el nombre de treballadors afectats s'ha incrementat de nou (un 13,6%). Si al període 2007-2009 el sector industrial és el que més pateix la pèrdua d'ocupació (passa de 937 treballadors afectats l'any 2007 a 17.539 l'any 2009), el 2010 i el 2011 ha estat la indústria el sector que ha presentat les reduccions més significatives de treballadors afectats (70 i 47%, respectivament), mentre que la construcció presenta una reducció del 2,9% del nombre de treballadors.

Els serveis és l'únic sector que registra un augment del nombre de treballadors afectats per regulació d'ocupació: un 59,4%. El resultat és que l'any 2011 la indústria ja no manté el seu tradicional primer lloc quant al pes sobre el total de treballadors afectats i, com ja va passar l'any 2010, els serveis (amb un 74,4% del total) són el sector on han estat afectats més treballadors per regulacions d'ocupació. A Catalunya, l'evolució de l'any 2011 és diferent que a Barcelona, ja que el nombre de treballadors cau un 9,2%.

Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació. Per sectors i sexe

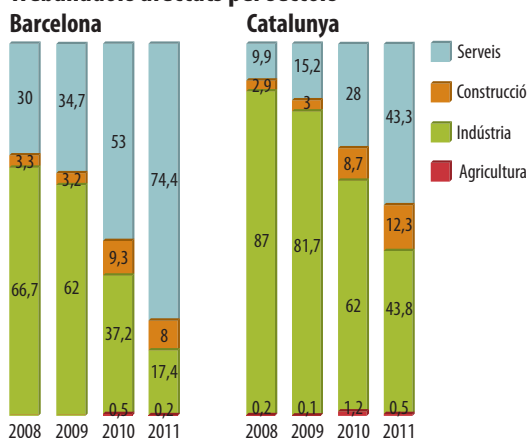
	2009		2010		2011		Var. 2009-10	Var. 2010-11
	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total		
Barcelona	28.272		14.330		16.275		-49,3%	13,6%
Per sectors								
Agricultura	0	0,0%	65	0,5%	31	0,2%	100,0%	-52,3%
Indústria	17.539	62,0%	5.334	37,2%	2.839	17,4%	-69,6%	-46,8%
Construcció	913	3,2%	1.338	9,3%	1.299	8,0%	46,5%	-2,9%
Serveis	9.820	34,7%	7.593	53,0%	12.106	74,4%	-22,7%	59,4%
Per sexe								
Homes	22.114	78,2%	11.151	77,8%	10.706	65,8%	-49,6%	-4,0%
Dones	6.158	21,8%	3.179	22,2%	5.569	34,2%	-48,4%	75,2%
Catalunya	149.721		68.834		62.497		-54,0%	-9,2%
Per sectors								
Agricultura	81	0,1%	852	1,2%	303	0,5%	951,9%	-64,4%
Indústria	122.443	81,8%	42.688	62,0%	27.402	43,8%	-65,1%	-35,8%
Construcció	4.459	3,0%	6.011	8,7%	7.709	12,3%	34,8%	28,2%
Serveis	22.738	15,2%	19.283	28,0%	27.083	43,3%	-15,2%	40,5%
Per sexe								
Homes	112.101	74,9%	52.562	76,4%	43.387	69,4%	-53,1%	-17,5%
Dones	28.272	25,1%	16.272	23,6%	19.110	30,6%	-56,7%	17,4%

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

A Catalunya, en canvi, la indústria torna a ser, com els darrers tres anys, el sector amb més pes sobre el total de treballadors afectats. Però si l'any 2009 quasi el 82% del total d'afectats es trobaven a la indústria, l'any 2011 aquest percentatge ja ha baixat al 43,8% i iguala gairebé el sector serveis. L'evolució dels darrers quatre anys és molt similar a Barcelona i Catalunya: reducció del pes de la indústria quant als treballadors afectats per regulacions d'ocupació i increment del pes de la construcció i els serveis.

Els expedients de regulació d'ocupació afecten, tant a Barcelona com a Catalunya, més els homes que les dones. L'any 2011, el 65,8% dels treballadors afectats a Barcelona i el 69,4% a Catalunya eren homes. Però, en ambdós casos, ha crescut el pes de les dones al darrer any, especialment a Barcelona.

Treballadors afectats per sectors

D'altra banda, l'any 2011, a Barcelona i a Catalunya els expedients de suspensió d'ocupació autoritzats es mantenen com els que afecten més treballadors, però el seu pes s'ha anant reduint considerablement respecte a l'any 2009: si aquest any el 73% del total de treballadors en el cas de la ciutat i el 80% en el conjunt de Catalunya estaven afectats per aquest tipus d'expedients, l'any 2011 aquests percentatges han baixat al 30,4 i al 35,1%, respectivament.

Els treballadors afectats per expedients de reducció d'ocupació, que van ser el col·lectiu que més va créixer l'any 2010, tant a Barcelona (258,8%) com a Catalunya (309%), són els que l'any 2011 presenten el major increment de treballadors afectats a Barcelona (80,2%) i els que tenen una reducció més petita (2,3%) a Catalunya.

Treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació

	2009		2010		2011		Var. 2009-10	Var. 2010-11
	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total	Nombre	Sobre total		
Barcelona	28.272		14.330		16.275		-49,3%	13,6%
Autoritzats	26.330	93,1%	13.463	93,9%	13.979	85,9%	-48,9%	3,8%
Rescissió	4.996	17,7%	4.464	31,2%	4.705	28,9%	-10,6%	5,4%
Suspensió	20.666	73,1%	6.602	46,1%	4.955	30,4%	-68,1%	-24,9%
Reducció	668	2,4%	2.397	16,7%	4.319	26,5%	258,8%	80,2%
No autoritzats	193	0,7%	458	3,2%	365	2,2%	137,3%	-20,3%
Desistits	1.749	6,2%	409	2,9%	1.931	11,9%	-76,6%	372,1%
Catalunya	149.721		68.834		62.497		-54,0%	-9,2%
Autoritzats	142.357	95,1%	65.179	94,7%	55.344	88,6%	-54,2%	-15,1%
Rescissió	16.918	11,3%	13.670	19,9%	11.806	18,9%	-19,2%	-13,6%
Suspensió	120.030	80,2%	29.384	42,7%	21.928	35,1%	-75,5%	-25,4%
Reducció	5.409	3,6%	22.125	32,1%	21.610	34,6%	309,0%	-2,3%
No autoritzats	1.496	1,0%	1.254	1,8%	937	1,5%	-16,2%	-25,3%
Desistits	5.868	3,9%	2.401	3,5%	6.216	9,9%	-59,1%	158,9%
Barcelona/Catalunya	18,9%		20,8%		26,0%			

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

El 26% dels treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació a Catalunya l'any 2011 es troben a Barcelona, quan l'any 2010 el seu pes era del 20,8%. Les activitats sanitàries i de serveis socials i l'educació presenten increments anuals del nombre de treballadors afectats per ERO superiors al 1000%, mentre que l'increment a les activitats relacionades amb la informació i la comunicació és del 93%. Les indústries manufactureres i l'hosteleria, amb reduccions superiors al 40%, són les activitats que presenten les baixades de treballadors afectats per regulacions més rellevants.

Aquesta evolució ha fet que l'any 2011 varies substancialment el pes dels diferents subsectors sobre el total de treballadors afectats per regulacions: si bé les indústries manufactureres mantenen encara el primer lloc, el seu pes ha caigut de l'any 2010 al 2011 del 33,5 al 15,9% del total de treballadors. En canvi, les activitats sanitàries i de serveis socials han passat del 0,9% del total de treballadors l'any 2010 al 13,1% un any després.

Treballadors afectats per ERO Barcelona. Per divisions econòmiques

	2010	2011	Var. 2010-11	Sobre el total	
				2010	2011
Agricultura, ramaderia, pesca	65	31	-52,3%	0,5%	0,2%
Indústries manufactureres	4.801	2.590	-46,1%	33,5%	15,9%
Energia, aigua i gestió de residus	533	249	-53,3%	3,7%	1,5%
Construcció	1.338	1.299	-2,9%	9,3%	8,0%
Comerç	1.670	2.048	22,6%	11,7%	12,6%
Transports i comunicacions	1.559	2.182	40,0%	10,9%	13,4%
Hosteleria i restauració	518	299	-42,3%	3,6%	1,8%
Turisme	38	51	34,2%	0,3%	0,3%
Activitats relacionades amb la informació i la comunicació	720	1.388	92,8%	5,0%	8,5%
Activitats financeres i d'assegurances	1.012	1.063	5,0%	7,1%	6,5%
Activitats immobiliàries	17	10	-41,2%	0,1%	0,1%
Activitats tècniques i professionals	1.220	1.601	31,2%	8,5%	9,8%
Activitats administratives, jurídiques i de comptabilitat	152	452	197,4%	1,1%	2,8%
Activitats sanitàries i de serveis socials	130	2.126	1535,4%	0,9%	13,1%
Educació	14	163	1064,3%	0,1%	1,0%
Indústries culturals, artístiques i d'oci	0	48	100,0%	0,0%	0,3%
Altres serveis	543	675	24,3%	3,8%	4,1%
Total	14.330	16.275	13,6%		

Font: elaboració pròpia amb dades del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

1 Un ERO és el procediment administratiu en què es demana a l'autoritat laboral autorització per portar a terme determinades reduccions de plantilla i que està basat en causes econòmiques, tècniques, organitzatives, productives o de força major. Pot ser:

Rescissió de contracte o acomiadament col·lectiu. Es considera acomiadament col·lectiu l'expedient que pretén l'extinció de contractes fonamentada en causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció quan, en un període de noranta dies, l'extinció afecti un percentatge mínim de persones (10% de la plantilla com a mínim). En cas d'expedients basats en causa de força major no es requereix un nombre mínim de persones afectades. **Suspensions temporals de contractes de treball.** És aquell procediment en què l'empresari pretén una suspensió temporal de contractes de treball per causes que han de correspondre a una situació conjuntural de l'empresa (per exemple: 30 dies consecutius de suspensió de contractes). **Reduccions temporals de contractes de treball.** És aquell procediment en què l'empresari pretén, amb caràcter temporal, una reducció d'entre un 10 i un 70% de la jornada de treball computada sobre la base d'una jornada diària, setmanal, mensual o anual, per causes també conjunturals.

Prestacions per desocupació (SEPE)

A partir de l'any 2009, el Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE) no elabora les dades del nombre de rebuts ni de l'import de les prestacions desagregades per municipis.

L'import total de les prestacions per desocupació que el SEPE va pagar a la província de Barcelona al llarg de 2011 va ser de 2.915,2 milions d'euros, un 9,2% menys que l'any anterior. Es trenca així la tendència alcista dels tres anys anteriors (2,4% el 2010, 60,5% l'any 2009, 35,3% l'any 2008). El nombre de beneficiaris va ser de 318.141, un 3% menys que l'any anterior, i el de rebuts 4.533.086, amb una reducció respecte a l'any 2010 d'un 7,4%. Es redueixen especialment les prestacions contributives (11,2%) mentre que les prestacions no contributives, que els dos anys anteriors havien crescut per sobre el 67%, presenten una lleugera reducció, del 0,8%. Les prestacions contributives baixen un 4,5% quant al nombre de beneficiaris, mentre que l'import íntegre cau un 11,9%. Per la seva banda, el nombre de beneficiaris de prestacions no contributives baixa un 1,1% i l'import pagat un 0,2%.

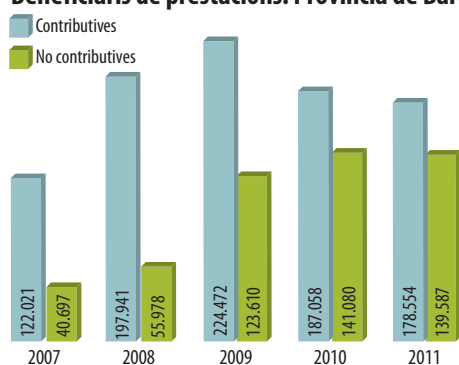
Prestacions del Servei Públic d'Ocupació Estatal a la província de Barcelona

	Des. 2009	Des. 2010	Des. 2011	Var. 2009-10	Var. 2010-11
Nombre rebuts	4.505.330	4.893.978	4.533.086	8,6%	-7,4%
Contributives	3.418.819	3.077.463	2.732.012	-10,0%	-11,2%
No contributives	1.082.690	1.812.976	1.797.957	67,5%	-0,8%
Altres	3.821	3.539	3.117	-7,4%	-11,9%
Beneficiaris	348.082	328.138	318.141	-5,7%	-3,0%
Contributives	224.472	187.058	178.554	-16,7%	-4,5%
No contributives	123.610	141.080	139.587	14,1%	-1,1%
Import íntegre	3.137.833.313	3.212.039.141	2.915.214.558	2,4%	-9,2%
Contributives	2.705.417.750	2.483.447.296	2.188.271.095	-8,2%	-11,9%
No contributives	431.823.516	728.243.144	726.855.728	68,6%	-0,2%
Altres	592.047	348.699	87.735	-41,1%	-74,8%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de les Ocupacions-Servei Públic d'Ocupació Estatal de Barcelona

Nota: les prestacions contributives inclouen l'atur LPD (Llei de protecció a la desocupació) i l'atur agrícola. En ambdós casos corresponen a persones que han contribuït prèviament i que han estat contractades. Les prestacions no contributives inclouen el subsidi d'atur, el subsidi agrícola i la renda activa d'inserció (RAI). Es tracta de prestacions a determinats col·lectius que no han cotitzat o que tenen un nivell de cotització baix i que, atès el nivell de renda, edat o situació familiar, són candidats a una ajuda pública. L'apartat d'altres inclou, bàsicament, les prestacions d'exportats, que són prestacions d'atur que l'INEM paga per delegació d'altres països de la UE a persones que han traslladat la seva prestació al nostre país

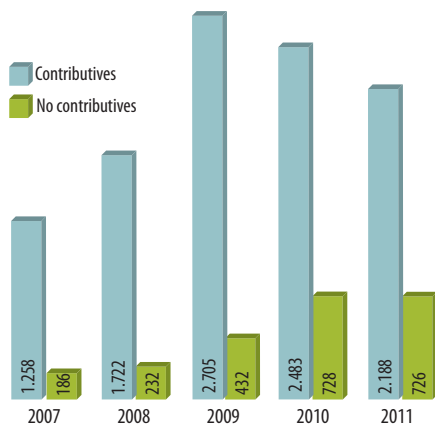
Beneficiaris de prestacions. Província de Barcelona

Per la seva banda, les dades de beneficiaris de prestacions a la ciutat de Barcelona indiquen que el nombre de beneficiaris ha baixat un 3,2%, quan l'any anterior s'havia reduït un 4,2%. El 38% d'aquests beneficiaris són per prestacions no contributives, col·lectiu que presenta una reducció del 4,2% aquest any.

El desembre de 2011, el 24,4% dels beneficiaris de prestacions de la província de Barcelona estan domiciliats a la ciutat de Barcelona, el mateix percentatge que l'any anterior.

Import de les prestacions en milions d'euros. Província de Barcelona

Beneficiaris de prestacions del SEPE a Barcelona. Dades del desembre

	2008	2009	2010	2011	Var. 2010-11
Beneficiaris	59.900	83.702	80.164	77.566	-3,2%
Contributives	47.040	56.000	49.414	48.111	-2,6%
No contributives	12.860	27.702	30.750	29.455	-4,2%
% Barcelona/ província	23,6%	24,0%	24,4%	24,4%	

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de les Ocupacions-Servei Públic d'Ocupació Estatal de Barcelona

Nombre de prestacions del SEPE a Barcelona, per oficines

	Contributives			Subsidis		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Aragó	11.201	10.938	-2,35	3.115	3.144	0,9%
Barri Gòtic	11.138	10.814	-2,9%	3.924	4.040	3,0%
Dant	9.604	9.387	-2,3%	3.522	3.399	-3,5%
Guineueta	15.524	14.965	-3,6%	7.495	7.664	2,3%
Lesseps	11.730	11.581	-1,3%	3.622	3.885	7,3%
Mallorca	11.650	11.370	-2,4%	2.980	3.145	5,5%
Poblenou	8.778	8.794	0,2%	3.247	3.223	-0,7%
Sant Andreu	10.892	10.363	-4,9%	3.813	3.871	1,5%
Sants	9.963	9.826	-1,4%	3.344	3.591	7,4%
Verneda	8.287	10.988	32,6%	2.878	5.212	81,1%
Sepúlveda	11.542	7.528	-34,8%	5.670	3.116	-45,0%
Total	120.309	116.554	-3,1%	43.610	44.290	1,6%
% província	27,7%	27,7%		23,2%	22,8%	

	RAI + renda agrària			PRODI			Total		
	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.	2010	2011	Var.
Aragó	172	89	-48,3	2.243	714	-68,2	16.731	14.885	-11,0
Barri Gòtic	268	152	-43,3	2.547	910	-64,3	17.877	15.916	-11,0
Dant	209	273	30,6	1.322	480	-63,7	14.657	13.539	-7,6
Guineueta	464	157	-66,2	2.602	1.019	-60,8	26.085	23.805	-8,7
Lesseps	269	220	-18,2	2.093	763	-63,5	17.714	16.449	-7,1
Mallorca	183	93	-49,2	1.637	589	-64,0	16.450	15.197	-7,6
Poblenou	110	40	-63,6	1.213	419	-65,5	13.348	12.476	-6,5
Sant Andreu	228	142	-37,7	1.517	635	-58,1	16.450	15.011	-8,7
Sants	239	136	-43,1	1.860	613	-67,0	15.406	14.166	-8,0
Verneda	230	118	-48,7	1.313	829	-36,9	12.708	17.147	34,9
Sepúlveda	235	124	-47,2	2.444	579	-76,3	19.891	11.347	-43,0
Total	2.607	1.544	-40,8	20.791	7.550	-63,7	187.317	169.938	-9,3
% província	24,0%	28,5%		29,3%	27,0%		26,6%	26,2%	

Font: Elaboració pròpia amb dades de l'Observatori de les Ocupacions-Servei Públic d'Ocupació Estatal de Barcelona

A Barcelona, el SEPE va gestionar 169.938 prestacions l'any 2011, un 9,3% menys que l'any anterior. Dins de les prestacions no contributives, s'incrementen els subsidis (1,6%) i baixen els PRODI (63,7%) i les rendes agràries (40,8%). Les prestacions contributives baixen un 3,1%. Les oficines amb més expedients de prestacions són Lesseps i Mallorca. Totes les oficines, exceptuant la del Poblenou i la de Verneda (que puja un 32,6%), presenten reduccions del nombre de prestacions gestionades, amb una baixada especialment intensa de l'oficina de Sepúlveda, concretament d'un 35%. El 26,2% del total de prestacions de la província corresponen a la ciutat de Barcelona, 0,4 punts menys que l'any anterior.

Grau de cobertura de les prestacions per desocupació

Si comparem la cobertura del subsidi d'atur entre el desembre de 2010 i el desembre de 2011 veiem que ha baixat 6 punts l'any 2011 (havia baixat 4,7 punts al desembre de 2010). Al desembre de 2011 les ajudes públiques arriben al 60,4% del total d'aturats de la ciutat. A l'octubre arribaven al 59,6%, el mínim dels darrers tres anys.

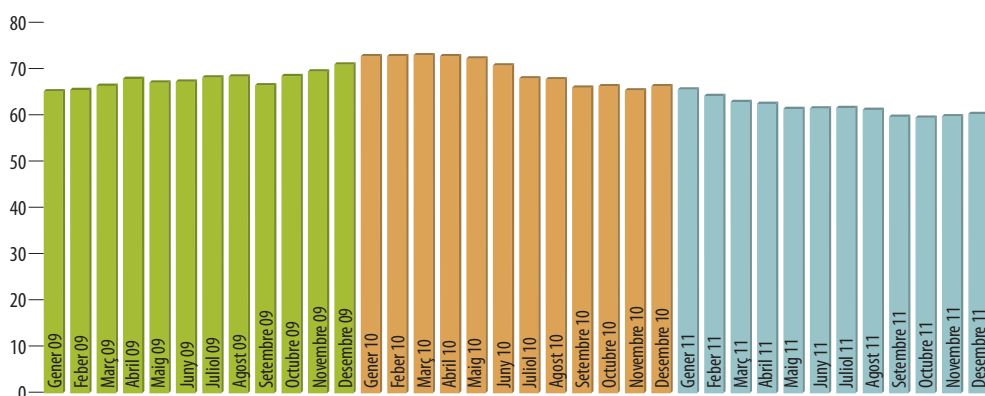
Grau de cobertura del subsidi d'atur

				Taxes de variació (*)	
	2009	2010	2011	2010	2011
Gener	65,3	72,9	65,7	7,6	-7,2
Febrer	65,6	72,9	64,3	7,3	-8,6
Març	66,5	73,1	63,0	6,6	-10,1
Abril	68,0	72,9	62,6	4,9	-10,3
Maig	67,2	72,4	61,5	5,2	-10,9
Juny	67,4	70,9	61,6	3,5	-9,3
Juliol	68,3	68,1	61,7	-0,2	-6,4
Agost	68,5	67,9	61,3	-0,6	-6,6
Setembre	66,6	66,1	59,8	-0,5	-6,3
Octubre	68,6	66,4	59,6	-2,2	-6,8
Novembre	69,6	65,5	59,9	-4,1	-5,6
Desembre	71,1	66,4	60,4	-4,7	-6,0

(*) En punts percentuals

Nota: percentatge d'aturats que reben qualsevol prestació o subsidi relacionant amb l'atur

Grau de cobertura del subsidi d'atur

Cost laboral¹

La memòria socioeconòmica de Barcelona inclou en aquesta edició 2011, per segona vegada, dades sobre l'evolució del cost laboral, segons dades de l'Enquesta trimestral del cost laboral, i fa una comparació entre els resultats estatals i els catalans, ja que no hi ha dades per a àmbits territorials més petits.

Segons aquestes dades, a Catalunya, el cost laboral mensual total s'ha incrementat un 1,6%, augment més elevat que el de l'any 2010 (0,3%). Per al conjunt de l'Estat, l'increment ha estat també de l'1,6%, quan l'any 2010 s'havia reduït un 0,3%. En el cas català, el lleuger increment del cost laboral s'explica per l'augment del cost salarial (1,5%) i dels costos no salarials (augment del 2%, quan l'any anterior la reducció va ser del 2,4%).

Cost laboral mensual (total i salarial) per treballador. Dades generals i per sectors . IV trimestre

	Catalunya				Espanya			
	2009	2010	2011	Var.	2009	2010	2011	Var.
Cost total	2.819,14	2.826,64	2.871,58	1,59%	2.649,12	2.642,19	2.683,86	1,58%
Cost salarial total	2.119,35	2.143,38	2.174,60	1,46%	1.993,15	1.992,90	2.020,13	1,37%
Altres costos	699,79	683,26	696,98	2,01%	655,97	649,29	663,73	2,22%
Percepcions no salarials	123,74	107,20	113,87	6,22%	111,07	106,60	114,86	7,75%
Cotitzacions obligatòries	602,01	601,75	609,85	1,35%	567,89	565,79	572,67	1,22%
Bonificacions Seguretat Social	25,96	25,69	26,74	4,09%	22,99	23,10	23,80	3,03%
Cost salarial/cost total	75,2%	75,8%	75,7%		75,2%	75,4%	75,3%	
Per sectors								
Indústria								
Cost total	3.316,24	3.295,19	3.415,47	3,65%	2.969,63	3.038,10	3.092,36	1,79%
Cost salarial total	2.468,30	2.501,28	2.595,01	3,70%	2.215,34	2.277,28	2.330,65	2,34%
Cost salarial/cost total	74,4%	75,9%	76,0%	0,09%	74,6%	75,0%	75,4%	0,55%
Construcció								
Cost total	3.078,99	3.034,49	3.120,24	2,83%	2.737,43	2.743,32	2.834,83	3,34%
Cost salarial total	2.256,08	2.224,01	2.273,50	2,23%	1.957,63	1.969,86	2.017,80	2,43%
Cost salarial/cost total	73,3%	73,3%	72,9%	-0,58%	71,5%	71,8%	71,2%	-0,87%
Serveis								
Cost total	2.658,73	2.689,00	2.720,78	1,18%	2.567,13	2.547,25	2.585,97	1,52%
Cost salarial total	2.012,22	2.046,22	2.065,87	0,96%	1.949,74	1.935,81	1.957,24	1,11%
Cost salarial/cost total	75,7%	76,1%	75,9%	-0,22%	76,0%	76,0%	75,7%	-0,41%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

Al conjunt d'Espanya, per la seva banda, l'any 2011 el cost salarial mensual dels treballadors s'incrementa un 1,4% i els altres costos un 2,2%, quan l'any anterior s'havien reduït un 0,01 i un 1%, respectivament. A Catalunya, els costos laborals entre el quart trimestre de 2010 i el quart trimestre de 2011 pugen en tots els sectors, amb increments que van de l'1% als serveis al 3,7% de la indústria. L'any anterior, els costos laborals s'havien incrementat al sector industrial (0,6%) i a la construcció (1,5%), i només havien crescut als serveis (1,1%).

A Espanya també s'observa un increment generalitzat dels costos laborals en tots els sectors, més gran que a Catalunya en el cas dels serveis (1,1%) i la construcció (2,4%) i més petit al sector industrial (2,3%). L'any 2010, a Espanya, se havien incrementat els costos salarials a la construcció (0,2%) i especialment a la indústria (2,3%), però havien baixat al sector serveis (0,8%).

Catalunya es troba en el grup de cinc comunitats autònomes que l'any 2011 presenten increments anuals del cost laboral superiors a la mitjana nacional. Canàries és la comunitat on més creix el cost laboral total i les illes Balears la que presenta la reducció més considerable. Si ens centrem en les dades anuals d'evolució del cost salarial, Catalunya presenta el vuitè increment més important, lleugerament superior a la mitjana estatal. Aragó, amb una reducció de l'1,8%, és la comunitat autònoma on més cau el cost salarial, i Castella-La Manxa la que presenta l'increment més gran (3,5%). El País Basc i Madrid són les comunitats autònomes que tenen els costos laborals, totals i salarials, més alts. El País Basc, la comunitat autònoma amb els costos laborals més elevats, té un costos mensuals totals per treballador un 8,4% més alts que Catalunya, percentatge que s'incrementa fins al 9,1% si ens centrem en els costos salarials.

Taxa de variació interanual del cost laboral (total i salarial) per CCAA. IV trimestre

Cost total				Cost salarial			
	IV 2010	IV 2011	Var.		IV 2010	IV 2011	Var.
Canàries	2.165,68	2.233,63	3,14%	Castella - La Manxa	1.781,69	1.843,97	3,50%
Andalusia	2.427,48	2.501,66	3,06%	Canàries	1.608,90	1.653,90	2,80%
Extremadura	2.258,87	2.324,12	2,89%	Extremadura	1.698,01	1.742,36	2,61%
Castella - La Manxa	2.393,47	2.450,90	2,40%	Castella i Lleó	1.828,00	1.872,55	2,44%
Astúries	2.634,66	2.679,56	1,70%	Astúries	1.997,72	2.032,29	1,73%
Catalunya	2.826,65	2.871,57	1,59%	Andalusia	1.810,30	1.840,29	1,66%
Nacional	2.642,17	2.683,86	1,58%	Madrid	2.268,79	2.304,42	1,57%
Madrid	2.990,45	3.037,54	1,57%	Catalunya	2.143,38	2.174,60	1,46%
Castella i Lleó	2.446,30	2.484,23	1,55%	Nacional	1.992,90	2.020,13	1,37%
País Basc	3.090,83	3.113,19	0,72%	Cantàbria	1.873,93	1.897,72	1,27%
Comunitat Valenciana	2.361,25	2.377,66	0,69%	País Basc	2.371,00	2.392,16	0,89%
Galícia	2.400,00	2.416,54	0,69%	Galícia	1.804,33	1.813,12	0,49%
Cantàbria	2.514,90	2.528,47	0,54%	Comunitat Valenciana	1.772,76	1.778,33	0,31%
Navarra	2.837,52	2.846,64	0,32%	Navarra	2.174,23	2.175,40	0,05%
Rioja, La	2.526,90	2.529,93	0,12%	Balears, Illes	1.943,34	1.939,47	-0,20%
Aragó	2.595,89	2.591,42	-0,17%	Rioja, La	1.932,98	1.924,76	-0,43%
Múrcia	2.505,12	2.485,98	-0,76%	Múrcia	1.883,94	1.851,62	-1,72%
Balears, Illes	2.609,37	2.571,02	-1,47%	Aragó	1.967,33	1.931,17	-1,84%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

L'Enquesta trimestral del cost laboral també ofereix dades sobre l'evolució de les hores treballades. A Catalunya, el nombre d'hores pactades per treballador i mes al quart trimestre de 2011, incloent-hi les jornades a temps complet i a temps parcial, va ser de 150,8 hores, un 0,9% menys que al mateix període de l'any anterior (any que, per la seva banda, ja va suposar una reducció del 0,6% respecte a l'any 2009).

Hores pactades i hores extra per treballador i mes. Catalunya. IV trimestre

Hores pactades per treballador					Hores extra per treballador				
	2009	2010	2011	Var.		2009	2010	2011	Var.
Ambdues jornades									
Total	153,1	152,2	150,8	-0,9%		0,81	0,79	0,74	-6,3%
Indústria	164,6	164,8	165,1	0,2%		1,21	1,33	1,46	9,8%
Construcció	162,7	162,7	161,8	-0,6%		0,88	0,76	0,57	-25,0%
Serveis	149,0	148,0	146,5	-1,0%		0,70	0,65	0,59	-9,2%
Temps complet									
Total	169,0	168,9	168,6	-0,2%		0,93	0,93	0,90	-3,2%
Indústria	170,9	170,9	170,9	0,0%		1,26	1,42	1,56	9,9%
Construcció	170,2	170,0	170,5	0,3%		0,96	0,77	0,63	-18,2%
Serveis	168,3	168,1	167,7	-0,2%		0,82	0,80	0,73	-8,8%
Temps parcial									
Total	83,8	84,7	84,1	-0,7%		0,27	0,21	0,14	-33,3%
Indústria	79,5	80,4	84,5	5,1%		0,43	0,13	0,09	-30,8%
Construcció	88,6	86,1	81,8	-5,0%		0,03	0,65	0,01	-98,5%
Serveis	83,9	84,9	84,1	-0,9%		0,27	0,20	0,15	-25,0%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

La indústria, amb una jornada de 165,1 hores, torna a ser el sector que presenta la jornada més llarga, i l'únic on s'incrementa la jornada laboral (0,2%). A la construcció, i especialment als serveis, s'observa una reducció de la jornada laboral durant els darrers dos anys. La jornada a temps complet es va reduir un 0,2% durant l'any 2011, mentre que la jornada a temps parcial va baixar un 0,7%, quan l'any 2010 s'havia incrementat un 1,1%.

La situació és molt similar per al conjunt estatal, ja que la jornada mensual pactada també baixa lleugerament (0,8%) per al conjunt d'ambdues jornades, fins a 151,3 hores (mitja hora més que a Catalunya). La jornada baixa als

tres sectors productius, especialment als serveis (0,7%), i el sector de la construcció es manté com el que presenta la jornada més llarga: 164 hores. Comparativament, Catalunya té jornades per sobre de la mitjana estatal a la indústria i més curtes a la construcció i al sector serveis, tal com succeïa l'any anterior.

Hores pactades i hores extra per treballador i mes. Espanya. IV trimestre

	Hores pactades per treballador				Hores extra per treballador			
	2009	2010	2011	Var.	2009	2010	2011	Var.
Ambdues jornades								
Total	153,8	152,5	151,3	-0,8%	0,64	0,66	0,63	-4,5%
Indústria	163,6	163,4	162,9	-0,3%	0,95	1,12	1,12	0,0%
Construcció	165,3	165,0	164,0	-0,6%	0,58	0,64	0,56	-12,5%
Serveis	150,1	148,8	147,7	-0,7%	0,58	0,56	0,54	-3,6%
Temps complet								
Total	168,0	167,8	167,7	-0,1%	0,73	0,75	0,74	-1,3%
Indústria	170,2	170,1	170,1	0,0%	1,01	1,20	1,21	0,8%
Construcció	170,7	170,6	170,7	0,1%	0,61	0,67	0,61	-9,0%
Serveis	167,0	166,8	166,8	0,0%	0,68	0,65	0,65	0,0%
Temps parcial								
Total	84,9	86,2	86,1	-0,1%	0,20	0,27	0,17	-37,0%
Indústria	80,8	84,0	87,6	4,3%	0,20	0,17	0,17	0,0%
Construcció	83,2	83,8	80,7	-3,7%	0,09	0,15	0,01	-93,3%
Serveis	85,3	86,4	86,1	-0,3%	0,21	0,28	0,17	-39,3%

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE)

El total d'hores extra mensuals per treballador, per la seva banda, s'ha reduït un 6,3% a Catalunya al llarg de l'any 2011, mentre que a Espanya ha baixat un 4,5% (reducció superior a la de l'any 2010 a Catalunya, que va ser d'un 2,5%, i un canvi de tendència a Espanya, ja que l'any 2010 el nombre d'hores extra havia pujat un 3,1% al conjunt de l'Estat). Tant en el cas català com per al conjunt de l'Estat, el sector industrial ha incrementat (o mantingut en el cas espanyol) el nombre d'hores extra treballades, mentre que, com ja passava l'any 2010, el sector serveis en ambdós casos mostra reduccions del total d'hores extra (del 3,6% en el cas espanyol, del 9,2% en el cas català). El mateix s'observa a la construcció, amb reduccions de les hores extra força importants: el 12,5% en el cas espanyol, el doble en el cas català (25%). L'any 2010 a Catalunya ja s'havia reduït un 13,6% el nombre d'hores extra mensuals per treballador, però a Espanya, en canvi, havia pujat un 10,3%.

¹ L'Enquesta trimestral del cost laboral és una operació estadística contínua elaborada per l'INE, de caràcter conjuntural i periodicitat trimestral, que aporta resultats nacionals i per comunitats autònomes. Té com a objectiu proporcionar informació sobre el cost laboral mitjà per treballador i mes, el cost laboral mitjà per hora efectiva de treball i el temps treballat i no treballat.

Sinistralitat i salut laboral

Sinistralitat al Barcelonès

El nombre d'accidents laborals amb baixa a la comarca del Barcelonès ha estat de 30.679 l'any 2011, un 11,7% menys que al 2010 (any que, per la seva part, ja presentava una reducció del 5,3% respecte l'any anterior). La majoria dels accidents han estat lleus (més del 99% del total) i s'han produït en el sector serveis (el 70,8% del total d'accidents es produeixen en aquest sector, quan l'any 2010 era el 73%). Respecte a la situació de l'any 2010, cal destacar que es manté la important reducció en el sector de la construcció (26,2 %, 20,3% l'any 2010), com a efecte de la important reducció de l'activitat al sector. També baixen els accidents a la indústria (14,2%) i als serveis (8,8%).

Accidents laborals amb baixa. Per sectors

	2011				Var. 2010-11			
	Lleu	Greu	Mortal	Total	Lleu	Greu	Mortal	Total
Agricultura	77	1	0	78	5,5%	0,0%	0,0%	5,4%
Indústria	4.262	27	6	4.295	-4,1%	-25,0%	100,0%	-14,2%
Construcció	3.142	26	3	3.171	-20,2%	-23,5%	50,0%	-26,2%
Serveis	22.978	149	8	23.135	-2,2%	8,0%	-33,3%	-8,8%
Total	30.459	203	17	30.679	-11,8%	-2,9%	0,0%	-11,7%

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

L'any 2011, el 63,9% dels accidents amb baixa afecten els homes, que per segon any consecutiu són el col·lectiu que presenta la reducció més important respecte a l'any anterior, i els treballadors amb contracte fix (que són majoritaris en el mercat de treball).

Accidents laborals amb baixa. Per sexe i tipus de contracte

	2011			Var. 2010-11		
	Eventual	Fix	Total	Eventual	Fix	Total
Home	5.136	14.119	19.616	-17,1%	-10,8%	-10,9%
Dona	2.662	8.342	11.063	-17,3%	-9,8%	-11,3%
Total	7.798	22.461	30.679	-17,1%	-10,4%	-11,0%
% sobre total tipus contracte						
Home	65,9%	62,9%	63,9%			
Dona	34,1%	37,1%	36,1%			

Font: Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Per valorar l'impacte de l'accidentalitat en els diferents sectors s'ha fet un càlcul de la seva incidència en el total de treballadors afiliats (règim general, règim d'autònoms i règim especial del carbó). Els resultats indiquen que els accidents són proporcionalment més nombrosos en els sectors agrícola i la construcció.

Percentatge accidents totals sobre l'afiliació del sector. IV trimestre

	2009	2010	2011
Agricultura	21,6%	15,9%	18,2%
Indústria	4,7%	4,7%	4,3%
Construcció	7,7%	7,0%	6,2%
Serveis	2,6%	2,6%	2,4%
Total	3,1%	3,0%	2,6%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya

Lesions per accident de treball a la ciutat de Barcelona

El 2011 es van produir 31.161 lesions per accident de treball (LAT) amb baixa, 285 de les quals van ser greus i 20 mortals. Seguint la mateixa tendència dels darrers anys, s'observa una disminució del total de lesions, enguany superior a la de 2010 (el 2010 van disminuir un 2,4% i el 2011 un 11,7%). El descens més important es va produir en les LAT lleus i mortals (11,7% i 13,0%, respectivament). D'altra banda, així com la incidència del total de LAT i de les lleus va disminuir de manera significativa respecte a 2010 (la incidència total va passar de 4.047,9 a 3.659,2 per 100.000 persones afiliades i la de les lesions lleus de 4.011,4 a 3.623,4 per 100.000), la de les LAT greus i mortals gairebé no

es va modificar (les lesions greus van passar d'una incidència de 33,9 a 33,5 per 100.000 i les mortals de 2,6 a 2,3 per 100.000 persones afiliades).

El 60,0% dels accidentats van ser homes, que també van patir les lesions més greus (el 76,1% de les greus i totes menys una –el 95,0%– de les mortals). Les ocupacions més freqüents en ambdós sexes van ser els serveis i el comerç (26,0% de les LAT masculines i 37,1% de les femenines), seguides en el cas dels homes de la indústria i la construcció (23,4%) i del treball en ocupacions elementals, en el cas de les dones (25,5%).

Entre les dones, la meitat (51,5%) de les LAT greus i l'única mortal es van produir *in itinere*, mentre que en els homes les lesions greus i mortals més freqüents van ser les traumàtiques en jornada laboral (48,8% i 31,6%, respectivament), seguides per les lesions *in itinere* (dues tercers parts de les greus i la mateixa proporció que les traumàtiques mortals).

La incidència de LAT amb baixa esdevingudes durant la jornada laboral a Barcelona va ser inferior a la de Catalunya tant amb relació al total (2.923,5 i 3.674,4 x 100.000, respectivament) com a les lesions mortals (1,5 i 3,1 x 100.000 a Barcelona i Catalunya, respectivament). Quant el total de lesions *in itinere*, la incidència va ser superior a Barcelona (735,7 x 100.000) que a Catalunya (581,6 x 100.000), però amb relació a aquestes LAT mortals, també va ser superior la incidència a Catalunya (0,8 i 1,4 x 100.000, respectivament).¹

Com s'observa a la taula següent, la majoria de les LAT es van produir en el sector dels serveis (79,5% de totes les lesions) seguit de la indústria (11,8%). No hi va haver diferències entre sectors quant a la gravetat, però sí pel que fa al tipus d'accident, de manera que el sector dels serveis va ser el que va tenir una proporció més alta de lesions *in itinere* (22,4% de totes les lesions en aquest sector) seguit de la indústria (13,1%), mentre que l'agricultura i la construcció van ser els sectors amb una proporció més elevada de lesions traumàtiques en jornada laboral (93,8% i 88,5% de totes les lesions dels sectors respectius). Finalment, la majoria de les LAT es van produir en personal amb contracte fix (el 73,8% de totes les LAT amb baixa).

Lesions per accident de treball amb baixa segons sector i gravetat. Barcelona 2011

	Lleus	Greus	Mortals	Total
Agricultura	65	0	0	65
Indústria	3.657	25	6	3.688
Construcció	2.594	27	1	2.622
Serveis	24.540	233	13	24.786
Total	30.856	285	20	31.161

Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya

Lesions per accident de treball amb baixa segons sexe i tipus de contracte. Barcelona 2011

	Fix	Eventual	Total
Homes	13.507	4.872	18.379
Dones	9.215	3.206	12.421
Total	22.722	8.078	30.800

Font: Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya

Malalties relacionades amb el treball

L'any 2011, els centres d'atenció primària (CAP) van notificar 530 casos de malalties relacionades amb el treball (MRT) a la Unitat de Salut Laboral (USL) de Barcelona.

Les característiques sociodemogràfiques, laborals, així com el diagnòstic, van mantenir el mateix perfil d'anys anteriors: es van notificar més casos en dones (63%), els trastorns ansiosos i depressius van ser els més freqüents (74,3% dels casos femenins i 61,2% dels masculins) i les ocupacions majoritàries entre els homes van ser les del grup d'elementals (20,7%) i els serveis i el comerç (19,2%), mentre que en les dones van ser aquesta mateixa ocupació (28,2%) i les feines de suport (24,5%).

Amb relació a l'any anterior hi va haver un descens del 10% en el nombre de casos, descens que va ser similar en homes i dones i també amb relació al diagnòstic. A la taula següent s'observa l'evolució dels casos des de 2007. Pel que fa a la incidència, que havia augmentat l'any anterior (va passar de 68,7 x 100.000 persones ocupades el 2009 a 84,5 el 2010), el 2011 va disminuir fins a 75,4 MRT per 100.000².

Malalties relacionades amb el treball segons diagnòstic a Barcelona. Percentatges i nombre total de casos

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Total (N)	151	266	206	319	178	333	228	363	196	334
Malalties del sistema musculoesquelètic (%)	20,5	20,9	25,7	18,8	20,8	16,2	22,4	17,6	23,5	12,6
Malalties del sistema respiratori (%)	2,0	3,0	3,4	2,2	1,7	1,8	4,4	1,1	2,0	3,3
Trastorns mentals i del comportament (%)	66,9	63,1	58,7	66,8	62,4	73,9	61,4	73,3	61,2	74,3
Malalties del sistema nerviós (%)	2,0	3,4	3,4	2,2	2,2	1,2	,4	1,4	2,0	2,4
Traumatismes i enverinaments (%)	2,6	2,7	2,4	3,1	3,9	1,5	4,4	3,0	6,6	1,8
Altres (%)	6,0	6,8	6,3	6,9	9,0	5,4	7,0	3,6	4,6	5,7

Font: Unitat de Salut Laboral de Barcelona, Agència de Salut Pública de Barcelona. Xarxa d'Unitats de Salut Laboral de Catalunya, Departament de Salut

1 El càlcul de la incidència de Catalunya s'ha fet sobre la base de l'afiliació a tots els règims que tenen coberta la contingència d'accidents de treball (règim general, règim especial de la mineria del carbó, règim especial agrari i règim especial de treballadors del mar i, des de gener de 2004 i de forma voluntària, alguns treballadors afiliats al règim especial de treballadors autònoms que han optat per la cobertura de les contingències professionals). Pel que fa a Barcelona, el càlcul es basa en l'afiliació al règim general i al règim especial de la mineria del carbó, atès que és l'única informació de què es disposa amb aquesta desagregació territorial.

2 El càlcul de la incidència s'ha fet a partir del nombre de MRT notificades en persones ocupades, respecte la mitjana anual de persones ocupades, segons l'Enquesta de Població Activa.

La satisfacció laboral

El concepte de satisfacció laboral va ser definit per Locke (1976) com “un estat emocional positiu o agradable de la percepció subjectiva de les condicions laborals del subjecte”. Aquest estat es produeix a través de diferents variables interrelacionades que inclouen des de les característiques del lloc de treball fins a les de la persona que l'ocupa.

Nombrosos estudis demostren que un grau de satisfacció laboral elevat influeix positivament en un bon estat d'ànim general, en la salut física i psíquica i en les conductes laborals.

Hi ha nombroses classificacions dels factors que influeixen en el grau de satisfacció de les persones amb la seva feina, però en destaquem les següents:

Salari: la quantitat percebuda i la percepció de la seva equitat.

Treball: oportunitat d'assumir noves responsabilitats i nous aprenentatges.

Carrera professional: oportunitat d'assumir noves responsabilitats i nous aprenentatges.

Comandaments: capacitat per mostrar interès pels treballadors/ores.

Col·laboradors/ores: grau de camaraderia i suport.

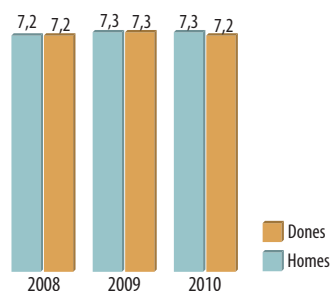
Quan el conjunt d'aquests cinc factors aconseguix un grau de satisfacció laboral elevat l'experiència demostra que l'actitud del treballadors s'enquadra en el que podríem denominar una actitud activa i constructiva, mentre que si predomina la insatisfacció l'actitud és passiva.

La satisfacció en el treball no només descriu la valoració que els treballadors i treballadores fan de les múltiples variables que els integren, sinó que és un indicador susceptible de passar a forma part de les anàlisis econòmiques del mercat de treball. L'Estudi Manpower Professional 2007 sobre qualitat laboral i productivitat afirma que “els resultats finals evidencien una forta relació positiva i de causalitat mútua entre qualitat laboral i productivitat i, a més, es pot afirmar que les diferències en el nivell de satisfacció laboral entre regions i sectors a Espanya expliquen un 1,1% de les diferències en els nivells de productivitat, mentre que les diferències en el nivell de qualitat laboral entre regions i sectors a Espanya expliquen un 12% de les diferències en els nivells de productivitat”.

Segons les dades de l'any 2010, la població ocupada barcelonina es manifesta satisfeta amb la seva feina (7,2 sobre 10), valoració que no presenta variacions substancials en els darrers anys. El grau de satisfacció entre homes i dones és força similar. Per edats, cal dir que no disposem de prou dades de la població de 16 a 24 anys, però de la resta de grups existents el que valora millor la seva feina és el de 25 a 44 anys (7,4) i el grup que la valora pitjor és el de 55 anys i més, amb un 6,8. Per nivell d'estudis, el col·lectiu de persones amb formació professional és el que està més satisfet amb la seva feina, amb un 7,5.

Els aspectes més ben valorats del lloc de treball són: ambient de treball (7,8), formació (7,6), desenvolupament personal (7,5), valoració dels superiors (7,3) i organització de la feina (7,3). Els aspectes més mal classificats per la població ocupada barcelonina són les ajudes socials (3,2), la participació en les decisions (5,5), la possibilitat de promocions (5,1) i el salari (5,7).

Valoració mitjana de la feina de la població ocupada de Barcelona

Els homes es manifesten més satisfets en la totalitat de diferents aspectes del lloc de treball. Només en un aspecte coincideixen homes i dones: en la valoració de les vacances i permisos (7,4).

En termes generals, la població ocupada barcelonina considera que té un nivell de risc baix a la seva feina (3), però considera que té un nivell mitjà de rutina (5) i un nivell elevat d'estrès (6,6). Les valoracions d'aquestes situacions per part dels homes són sempre superiors a les de les dones, excepte pel que fa al nivell d'estrès (0,1 inferior).

L'any 2010, la població ocupada barcelonina no se sent discriminada. Les puntuacions globals més altes arriben a 1 quan el barem sobre el qual es puntua és d'1 a 10. Les discriminacions més notòries en els centres de treball són per raó de sexe (1), d'edat (0,9), per discapacitat (0,8), per assetjament moral (0,8), per nacionalitat (0,7) i per assetjament sexual (0,2). Per edat, les diferents franges presenten valoracions molt similars pel que fa a la discriminació per sexe, edat i assetjament moral.

Respecte a l'organització del treball, la població ocupada barcelonina declara conèixer l'organigrama de l'empresa en un 7,5 dels casos i els seus objectius en un 7,4. Els homes han mostrat un millor coneixement d'ambdues variables. Els majors de 55 anys declaren tenir més coneixement dels dos factors. El fet que siguin aquestes persones les que en tenen un coneixement més gran pot ser conseqüència del temps de permanència a l'empresa i pot denotar una implicació més alta en la bona marxa d'aquesta. Conèixer l'estructura i els objectius de l'empresa facilita la participació dels treballadors/ores en els diferents processos. El coneixement és un factor fonamental per incrementar la motivació.

El grau de formació de les persones és un element que afavoreix el coneixement d'aquestes dues variables. Així, els universitaris són els que manifesten conèixer millor l'organigrama de l'empresa, seguits pels que tenen educació secundària i pels que han estudiat formació professional. Pel que fa als objectius, els que han cursat formació professional i estudis universitaris són els que tenen més coneixement de l'empresa.

La població ocupada barcelonina valora positivament les condicions ambientals de la seva feina. Les més ben valorades són la il·luminació (8,1) i l'espai (7,6). Les relacions personals entre treballadors/ores són més ben valorades que les relacions entre directius i empleats. Els homes valoren millor que les dones la darrera variable, mentre que ambdós sexes valoren igual les relacions entre treballadors/ores.

Les relacions entre la direcció i els empleats són bastant similars en els grups d'edat encara que més valorades entre els majors de 55 anys. Cal remarcar que hi ha una diferència significativa entre el col·lectiu d'ocupats d'entre 25 i 44 anys (8,0) i els majors de 55 anys (7,5) pel que fa a les relacions entre treballadors/ores.

D'altra banda, el grau més alt de confiança entre les persones de l'empresa es té amb els companys/anyes del mateix nivell (7,7); a més, la confiança dels superiors respecte dels subordinats és més gran (7,6) que a la inversa (7,2). En termes generals, els homes tenen un grau més alt de confiança que les dones. Amb relació al tipus de jornada, el 54,8% de la població ocupada barcelonina té jornada continuada: el 40% dels homes i el 60,4% de les dones. La jornada partida ocupa al 45,2% dels barcelonins/ines, el 60% dels homes i el 33,6% de les dones.

La mitjana d'hores treballades per la població barcelonina és de 39,6 hores setmanals: 40,9 hores els homes i 38,5 hores les dones. Per nivell d'estudis, els que treballen una mitjana d'hores més alta són els universitaris, seguits pels de formació professional i, finalment, els d'estudis secundaris.

La valoració de la seguretat en el treball és alta; en aquest sentit, les mesures de prevenció de riscos laborals i les mesures encaminades a treballar en condicions segures són valorades amb un 7,3, mentre que les mesures d'informació sobre riscos laborals es valoren amb un 7,1. La valoració que fan els homes és superior a la de les dones. Per edats, les valoracions més altes corresponen al grup dels majors de 55 anys.

Els ocupats barcelonins puntuen amb un 6,6 la utilitat de la formació acadèmica en el treball. Aquesta és més valorada per les dones que pels homes i per les persones del col·lectiu de 45 a 54 anys. Per nivell d'estudis, els universitaris són els que valoren més la utilitat de la formació acadèmica.

El temps de desplaçament des de casa fins a la feina de la població se situa al voltant de 0,4 hores. Hi ha un cert equilibri entre els que usen el transport privat per anar a la feina (36,9%) i els que viatgen amb transport públic (39,3%). Un 20,5% hi van a peu o amb bicicleta.

Pel que fa a la negociació col·lectiva, la població assalariada barcelonina valora el seu conveni col·lectiu amb un 5,5 i considera que estan més ben resolts els aspectes qualitatius, com el règim de vacances i dies lliures (7) o la seguretat i salut en el treball (6,4), que els relacionats amb qüestions econòmiques, com els complements a prestacions socials (5,5), el salari i els complements salarials (5,7). Cal assenyalar que el 81,9% de la població ocupada no pertany a cap associació professional.

Respecte a l'activitat sindical, la població ocupada demostra tenir-ne poc coneixement, amb un 3,1. Per sexe, no hi ha gaire diferència de coneixement entre homes (3,1) i dones (3). Per edats, els que tenen més coneixement de l'activitat sindical és el grup de majors de 55 anys. Per nivell d'estudis, els universitaris són els que declaren estar més informats de l'activitat sindical (3,5).

Amb relació als sous percebuts, el 80,5% de la població ocupada barcelonina declara tenir una remuneració fixa i el 19,5% variable. La remuneració fixa està més estesa entre les dones.

En relació a la conciliació entre vida laboral i personal, la mesura que es percep més difícil d'assolir és la reducció de jornada per motius familiars (4,2); per contra, la que es considera més factible és absentar-se de la feina per resoldre assumptes particulars (3,1). Per sexe, en gairebé totes les mesures valorades les dones perceben més impediments per poder sol·licitar-les i aplicar-les, tret de la reducció de jornada per motius familiars. Segons el nivell d'estudis, el grup que té formació professional considera més difícil la sol·licitud d'aquest tipus de mesures que els que provenen de la secundària i de la universitat.

El 73% de la població ocupada barcelonina prefereix treballar com a assalariada, mentre que el 27% prefereix fer-ho com a autònom. Les dones prefereixen treballar com a assalariades 8,5 punts més que els homes.

Atenent a la grandària de l'empresa, el 65,6% prefereix treballar en empreses grans i el 34,4% en empreses petites. Respecte al sector públic i privat, cal assenyalar que al 51,6% de la població ocupada li agradaria treballar en el sector públic i al 48,4% en el sector privat. Les dones amb preferència per treballar al sector públic dupliquen les volen treballar en el sector privat. Els aspectes més ponderats per canviar de feina són la millora del sou (6,6), l'horari (5,8) i l'estabilitat (5,3).

La població ocupada barcelonina, tot i manifestar estar satisfeta amb la seva situació econòmica (6,4), valora més positivament la seva vida personal (7,6) i les condicions del seu habitatge (7,6). Per nivell d'estudis, la població ocupada amb estudis universitaris és la que manifesta un grau de satisfacció més alt en totes les variables.

Fonts:

Enquesta de qualitat de vida en el treball. Dades de l'any 2010, resultats de Catalunya, Gabinet tècnic del Departament d'Empresa i Ocupació. Generalitat de Catalunya.

Encuesta de calidad de vida en el trabajo. Año 2010. Subsecretaría de Trabajo e Inmigración, Secretaría General Técnica, Subdirección General de Estadística, Ministerio de Trabajo e Inmigración.

Estudio Manpower Professional. Calidad laboral y productividad en España. Grupo de Investigación AQR. Institut de Recerca en Economia Aplicada (IREA). Universitat de Barcelona.

Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya.

Web del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Increment de la població emigrant de Barcelona

A l'Informe sobre el mercat de treball 2010, el Consell Econòmic i Social de Barcelona advertia del risc que suposa per a l'activitat econòmica la pèrdua del talent de les persones més qualificades. La prolongada crisi que estem vivint i l'augment constant de persones que perden la feina o que ni tan sols tenen l'oportunitat d'accedir a un lloc de treball són les causes que han donat lloc a una nova diàspora professional que, per primera vegada en les darreres dècades, el 2011 ha invertit el saldo migratori en favor de l'emigració al conjunt de l'Estat espanyol.

Encara que les causes més evidents d'aquest fenomen siguin la crisi econòmica i les altes xifres d'atur, no es pot ignorar que les diàspores professionals modernes s'han d'enquadrar en un context de forta competència entre empreses i països per captar i atreure talent per a les seves economies. Cal assenyalar que una part de l'emigració correspon a persones que, havent aconseguit la nacionalitat espanyola i fixat la residència a Barcelona, han optat per tornar al seu país d'origen, sobretot a països d'Amèrica del Sud, encara que no es disposa de dades desagregades d'aquest col·lectiu.

Augmenten els demandants de treball amb estudis superiors

A Barcelona, les persones amb titulació superior van augmentar més de tres punts entre 2008 i 2011. Això pot estar originat, entre molts factors, per una opció de continuar millorant la formació (estudis postsecundaris universitaris) davant la manca d'ofertes de treball.

La demanda de treball de persones amb estudis superiors ha augmentat un 47,6% i ha passat de 16.101 a 34.575 entre gener de 2008 i desembre de 2011; el total de la desocupació registrada ha augmentat el 47%, d'11.701 a 24.909, i els demandants de millora d'ocupació, que al gener de 2008 eren 4.400, han passat a ser 9.666 al desembre de 2011, és a dir, un augment del 45,5%. Adecco, empresa multinacional especialitzada en la gestió de recursos humans, sosté que entre 2008 i 2010 la quantitat d'espanyols/oles que busquen feina a l'estranger s'ha duplicat.

A aquesta perspectiva de desocupació s'ha d'afegir que els titulats superiors que opten per quedar-se a treballar a Espanya corren el perill d'incrementar el 44% de persones sobrequalificades que treballen en ocupacions per sota del seu nivell formatiu (a l'OCDE són el 23%). I tot això es produeix en un context de forta competència on el recurs més demanat pels països i empreses en fase de creixement és el talent.

Les ofertes de personal altament qualificat d'empreses i països en fase de creixement econòmic són una sortida professional per a un nombre creixent de persones que, reunint les característiques demandades, no troben un treball adequat al seu perfil i a les seves aspiracions. És per això que el nombre de persones que cerquen un desenvolupament professional en altres països ha experimentat un increment continuat i constant durant el darrer trienni, fet que ha invertit la tendència del saldo migratori global de l'Estat de les darreres dècades.

En termes econòmics, l'emigració ofereix una doble lectura: davant de les teories econòmiques clàssiques que afirmen que la migració de les persones més capacitades no ha de causar preocupació, altres autors adverteixen que "l'emigració de treballadors/ores capacitats pot tenir efectes desfavorables per a l'ingrés nacional, l'ingrés per càpita i l'ocupació tant del personal qualificat com del que no ho és (Bhagwati Jagdish i Hamada Koichi, *The Brain Drain*, international integration of markets for professionals and unemployment).

Augment dels residents a l'estranger

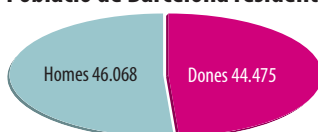
El nombre de persones nascudes a Catalunya majors d'edat i residents a l'estranger va augmentar un 29% entre gener de 2008 i desembre de 2011. L'augment de la ciutadania del Barcelonès que durant el darrer trienni van fixar la seva residència en altres països va ser superior a 15.000 persones, el 95% de les quals corresponien a Barcelona ciutat.

Aquesta tendència es preveu que es mantingui, en tot cas a curt termini, atès que s'està produint un augment sostingut del nombre dels demandats d'ocupació que cerquen treball en altres països. El seu perfil mitjà és el d'una persona jove molt qualificada, de 20 a 35 anys, sense responsabilitats familiars.

Emigració de Barcelona i comarques del seu entorn

	2009	2010	2011	Var. 2009-11
Barcelonès	81.488	88.975	97.358	15.870
Vallès Occidental	8.957	9.537	10.235	1.278
Baix Llobregat	5.532	6.027	6.587	1.055
Maresme	4.877	5.318	5.904	1.027
Vallès Oriental	2.415	2.645	2.908	493
Total	103.269	112.502	122.922	19.563
Barcelona ciutat	75.425	82.547	90.543	15.118

Font: IDESCAT. Població resident a l'estranger

Població de Barcelona resident a l'estranger. 2011

El primer element que cal destacar és que les dones que opten per traslladar la seva residència a altres països superen els homes en totes les comarques que formen la gran regió metropolitana de Barcelona, tendència que es manté a Barcelona ciutat on l'emigració femenina representa el 50,8% i el 73,6% del total de les comarques de l'àrea analitzada.

Comarca	Homes	Dones	Comarca	Homes	Dones	Comarca	Homes	Dones
Barcelonès	47.800	49.558	Baix Llobregat	3.256	3.331	Vallès Oriental	1.388	1.520
Vallès Occidental	5.105	5.130	Maresme	2.870	3.034	Barcelona ciutat	44.475	46.068

La població de 20 a 45 anys, la més afectada

El grup més nombrós és el de les ciutadanes de Barcelona amb edats entre 20 i 45 anys, és a dir, la població activa femenina amb plena capacitat per desenvolupar la seva carrera professional.

Població resident al estranger. Per edat i sexe

	Homes	Dones	Total
Menys de 20 anys	10.955	10.271	21.226
De 20 a 45 anys	15.838	16.473	32.311
De 45 a 65 anys	10.389	10.856	21.245
Més de 65 anys	7.2936	8.468	15.761
Total	44.475	46.068	90.543

Si retallem els intervals d'edat observem que, amb unes lleugeres variacions, el col·lectiu amb un nombre més gran de residents en altres països és el de 35 a 45 anys, que oscil·la entre el 15 i el 22%, segons el continent que es pren com a referència.

Població resident a l'estranger per continents

	Barcelonès	Barcelona ciutat	%
Unió Europea	26.522	23.509	25,9
Resta d'Europa	9.063	8.201	9,0
Àfrica	943	845	0,9
Amèrica Central i del Nord	19.070	18.404	20,3
Amèrica del Nord	38.349	36.382	40,2
Àsia	2.384	2.278	2,5
Oceania	1.027	924	1,0

El continent que ha rebut un nombre més gran de residents originaris de la ciutat de Barcelona és Amèrica, que agrupa el 60,5% del total d'emigrants. Els països d'Amèrica del Sud n'acullen el 40,2% i els països d'Amèrica Central i del Nord el 20,3%. Es repeteix la tendència general i els grups més nombrosos es troben a la franja de població activa de 20 a 44 anys, que representa el 36,2% en el cas dels residents a Amèrica del Sud el 34,4% en el dels residents a

Amèrica Central i del Nord. De la mateixa manera es repeteix la tendència segons sexe i les dones són majoritàries en ambdós casos.

El 35% dels ciutadans de Barcelona han decidit traslladar la seva residència a altres països europeus. Les dones representen el 52,2% de la població total emigrada a aquest àmbit i el 18,3% de la població total resident en altres països, mentre que els percentatges de població masculina són del 47,8 per a Europa i el 16,7 respecte al total.

Els continents amb menys presència de ciutadans de Barcelona són Àfrica (845), Àsia (2.278) i Oceania (924). En aquests tres àmbits territorials es trenca la tendència general i la població masculina supera la femenina, que assoleix el 46,5%.

Hi ha diverses causes que podrien explicar aquesta diferència : les barreres o facilitats lingüístiques, la proximitat geogràfica, les oportunitats i ofertes dels països més desenvolupats i les del països emergents.

Població emigrada per països

De les xifres globals, se'n desprèn que el continent preferit és Amèrica i, especialment, el subcontinent del sud. En segon lloc trobem els països de la Unió Europea on resideixen 23.509 barcelonins, xifra que s'incrementa en 8.201 si hi afegim els països de la resta d'Europa.

Població resident a l'estranger. Per països

	Homes	Dones	Total		Homes	Dones	Total
Argentina	5.138	5.532	10.760	França	4.030	4.253	8.283
Veneçuela	4.074	4.039	8.113	Alemanya	2.425	2.530	4.955
Mèxic	3.902	3.870	7.772	Suïssa	2.175	2.342	4.517
Brasil	3.357	3.028	6.385	Regne Unit	1.878	2.100	3.978
EUA	2.706	2.849	5.555				

L'Argentina, a Amèrica del Sud, els Estats Units, a Amèrica del Nord, i França, a la Unió Europea, són els països que encapçalen el rànquing de cadascun dels continents amb un nombre més gran de residents originaris de Barcelona ciutat. En el cas de països d'Amèrica del Sud caldria corregir les xifres absolutes descomptant-ne les persones que han optat per tornar al seu país d'origen.

Emigració i fuga de talent

Tot i que les estadístiques oficials no ofereixen dades sobre el nivell de qualificació de les persones que opten per fixar la seva residència en altres països, si prenem com a referència les ofertes es pot afirmar que l'emigració afecta, fonamentalment, les persones amb un nivell de qualificació més alt.

La patronal catalana CECOT, en un informe d'agost de 2011, assenyalava que 42.000 joves catalans residien a l'estranger, és a dir, un 2,18% del total, un 24,6% dels quals tenen entre 16 i 34 anys. Aquesta xifra duplica l'existent l'any 2005; alhora augmentava la tendència dels joves catalans a instal·lar als EUA, als països emergents (Xina, Brasil, Rússia, Turquia) i als països desenvolupats del nord d'Europa.

Les especialitats més sol·licitades són medicina, biologia, enginyers, arquitectes i informàtics. L'informe de la CECOT també assenyalava que, encara que els joves catalans es troben entre els més reticents a emigrar, el 41% dels universitaris i professionals està disposat a fer-ho, percentatge que s'eleva al 47% si es tracta del total de joves i que baixa al 36% si es té en compte tota la població. L'objectiu és millorar les condicions laborals.

Les conclusions de l'informe elaborat per la CECOT destaca que augmenten les persones joves que marxen i les disposades a fer-ho. Entre les raons esgrimides se citen la crisi econòmica, les diferències salarials i el reconeixement professional.

Logística

Empreses dedicades a la gestió de recursos humans com Randstad, Adecco i directius de zones logístiques adverteixen que cada vegada són més les persones que busquen desenvolupar la seva carrera professional en altres

països i, alhora, les empreses estrangeres interessades a captar professionals han duplicat les seves ofertes. A més de la desocupació creixent en el sector, adverteixen que els baixos salaris són una altra de les causes d'aquesta diàspora professional –a Espanya, un treballador especialitzat com a analista de cadena de subministrament percep un salari mitjà de 30.000 euros, mentre que a la UE en percep 60.000–. La captació d'aquests treballadors i treballadores per empreses d'altres països és assenyalada com una amenaça per a la competitivitat del sector logístic.

Arquitectura

Al final de 2011, el Sindicat d'Arquitectes va presentar els resultats d'una enquesta sobre la situació laboral dels professionals del sector on s'observa que el 58% dels arquitectes residents a l'Estat treballen d'acord amb la seva formació davant del 68% dels residents a l'estranger. L'atur és inferior entre els que exerceixen en altres països (13%) que entre els que resideixen a Espanya, que arriba al 26% d'aquests professionals. El 31,8% fa més d'un any que està sense feina i el 84,5% no té dret a prestació per atur. Aquesta darrera situació, sens dubte, és conseqüència de la situació laboral en què molts d'aquests professionals desenvolupen la seva tasca: fals autònom (24,4%), becari (8,5%), per compte propi (34,1%) i només el 33,1% són treballadors per compte d'altri. El 54% no està adscrit a cap conveni col·lectiu.

Com en el cas dels treballadors/ores del sector logístic, el salari mitjà nacional (15.842 euros) és inferior al dels que treballen a l'estranger (24.564 euros), a la qual cosa s'ha d'afegir que des de l'inici de la crisi el 63,1% dels arquitectes han vist reduït el seu salari.

Ciència i tecnologia

El programa estatal Ramón y Cajal persegueix la incorporació d'investigadors/ores a activitats d'R+D. Als participants, després d'un període de prova de cinc anys, se'ls ofereix la possibilitat d'accedir a un lloc de treball estable.

L'Associació Nacional d'Investigadors Ramón y Cajal ha fet diverses avaluacions sobre l'impacte de la crisi (retallades pressupostàries) en l'estabilització laboral d'aquest grup de científics. Els resultats determinen que el 22,7% dels Ramón y Cajal de 2004, el 45,9% del 2005 i el 62,9% dels de 2006 no han aconseguit l'estabilització que perseguia el programa: "No només no està incrementant la incorporació de personal científic, sinó que se n'està accelerant la pèrdua", assegura una de les conclusions de l'últim informe, i afegeix: "El col·lectiu no estabilitzat buscarà sortides bé fora del món de la recerca, bé en altres països on trobi millors oportunitats laborals."

EURES. Mobilitat professional a Europa

La xarxa EURES inclou els serveis públics d'ocupació dels països membres de l'Espai Econòmic Europeu, associacions transfrontereres, organitzacions empresarials, associacions de treballadors/ores i institucions locals i regionals. Els seus objectius són facilitar la recerca de feina als treballadors/ores i facilitar als empresaris la contractació d'aquests en qualsevol Estat.

Amb dades actualitzades al març del 2012, el país amb més nombre de sol·licitants d'ocupació és Espanya (192.238), seguit d'Itàlia, Romania i Portugal. Les ocupacions de les persones inscrites les encapçalen: administració, economia, dret (84.533); compres, rendes, màrqueting (55.556); hotels i restauració (52.722) i treball tècnic (46.640).

Les empreses registrades eren 26.685, 863 de les quals busquen enginyers i programadors de sistemes, 746 ofereixen places de cuiners, 687 volen incorporar cambrers i 580 ofereixen llocs de treball a enginyers mecànics i tècnics. Les qualificacions més sol·licitades són l'experiència de treball a l'estranger, la de gestió de projectes, l'experiència de capatàs, la recerca, el teletreball i llenguatges de programació (Java i CH). Els països amb un nombre més gran de vacants són Suècia (76.588), Àustria (54.207), Itàlia (3.054) i França (51.216).

Les dades ofertes d'EURES, extretes del portal que les actualitza permanentment, si bé no tenen valor estadístic són il·lustratives de les necessitats empresarials i de la creixent mobilitat d'un mercat de treball cada vegada més global.

Polítiques actives d'ocupació

Ajuntament de Barcelona

Barcelona Activa

Barcelona Activa és l'agència de desenvolupament local de l'Ajuntament de Barcelona que té per missió acompanyar i impulsar el creixement econòmic de Barcelona i el seu àmbit d'influència executant les polítiques de promoció econòmica per al suport últim a l'empresa i l'ocupació.

En aquest sentit, l'agència municipal dissenya i implementa iniciatives per assolir la seva missió que són cofinançades, en funció de cada programa, per l'Ajuntament de Barcelona, les administracions competents en el seu àmbit d'actuació, com ara la Generalitat de Catalunya, l'Estat espanyol i la Unió Europea, i una àmplia relació de partners públics i privats estratègics en els diferents sectors i col·lectius objecte de les diferents activitats.

Barcelona Activa s'organitza al voltant de les àrees de negoci següents:

Creació d'empreses: per facilitar la creació de noves iniciatives empresarials amb potencial de creixement i futur, amb especial incidència en el desenvolupament de sectors estratègics i en l'emprenedoria com a motor d'inclusió.

Creixement empresarial: per generar les condicions que impulsin la sostenibilitat i el creixement sostingut de les empreses de la ciutat a través de la internacionalització, l'accés a finançament, la cooperació i la millora de la gestió empresarial.

Ocupació: per facilitar la formació ocupacional i l'accés a l'ocupació de les persones en atur, avançar en un mercat laboral de qualitat i inclúsiu i atendre les necessitats de les empreses.

Capital humà: per promoure l'orientació professional, l'atracció i desenvolupament del capital humà i afavorir el progrés professional de les persones en actiu i en atur.

Divulgació i capacitat tecnològica: per difondre l'avenç tecnològic i formar els ciutadans, empreses i treballadors en el seu ús com a element de competitivitat i millora competencial.

Relacions econòmiques internacionals: per promoure els fluxos, intercanvis i relacions econòmiques de Barcelona amb l'exterior per tal d'impulsar l'economia de la ciutat i el lideratge empresarial, fent de Barcelona un entorn atractiu per a les inversions, els negocis i les activitats econòmiques.

Sectors estratègics: per donar impuls a les polítiques de promoció econòmica dels sectors econòmics de Barcelona més estratègics (TIC, media, biotecnologia, energies netes, etc...).

Promoció territorial i turisme: per coordinar accions de promoció econòmica territorial tant associades als districtes i barris de la ciutat com amb l'àmbit metropolità, així com les accions de promoció relacionades i les entitats vinculades com el Consorci Turisme de Barcelona o la Fira de Barcelona, canalitzant els recursos de la ciutat per augmentar les seves possibilitats d'èxit.

L'agència disposa d'una xarxa d'equipaments avançats, cadascun dels quals especialitzat en un àmbit d'activitat:

Centre per a la Iniciativa Emprenedora Glòries, l'equipament de referència de la ciutat per a la creació d'empreses.

Incubadora d'Empreses Glòries, l'entorn d'incubació per al creixement de noves empreses innovadores de la ciutat.

Incubadora d'Empreses Almogàvers, nou entorn d'incubació per al creixement de noves empreses innovadores.

Parc Tecnològic Barcelona Nord, entorn d'incubació d'empreses innovadores de base tecnològica en fase de creixement. També acull el Cibernàrium, un dels espais per a la formació tecnològica de nivell inicial.

Centre per al Desenvolupament Professional (Porta22), el centre de referència metropolità en l'orientació professional i el desenvolupament del capital humà.

Can Jaumandreu, espai que acull les activitats per a l'ocupació.

Convent de Sant Agustí, espai també especialitzat en activitats per a l'ocupació en matèria de comerç, restauració i turisme, i referent en programes d'emprenedoria inclusiva. Des de 2010 acull l'espai Crea, oficina per a l'impuls a la creació d'empreses en locals buits del districte en compliment del seu Pla d'usos.

Ca n'Andalet, equipament especialitzat en activitats de formació i millora competencial.

Centre de Formació Tecnològica per a professionals i pimes, ubicat a l'edifici MediaTIC.

L'empresa municipal Barcelona Activa està integrada en l'Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació de l'Ajuntament de Barcelona i desenvolupa les seves accions d'acord amb els objectius estratègics i funcionals d'aquesta àrea municipal. Com a principal instrument municipal per impulsar el creixement econòmic i donar suport a les persones aturades, l'agència municipal ha atès l'any 2011, a través de més de 70 programes, un total de 275.020 participants.

Resum dels principals resultats d'activitat i impacte assolit el 2011

	Activitat	Impacte
Total participacions	275.020	9.400 llocs de treball generats
Creació d'empreses		
Persones emprenedores ateses	13.483	1.700 empreses creades, 3.200 llocs de treball
Tramitacions electròniques de noves empreses	331	
Total participacions	36.566	
Creixement empresarial		
Empreses participants	2.322	23,3 milions d'euros aixecats amb suport municipal
Empreses incubades	139	Empreses incubades: 43 M € facturació any, 742 llocs de treball
Ocupació		
Persones ateses total	21.724	5.400 persones inserides
Participants formació	7.684	2.100 inserits formació
Persones aturades contractades	2.515	800 inserits contractació
Total participacions	80.064	
Capital humà		
Persones en accions de progrés professional	6.856	72% desenvolupa millor la seva feina
Participants ProVP orientació acadèmica i professional	22.000	80% continua estudiant dos anys després
Total participacions	74.989	
Cibernàrium		
Persones en formació tecnològica	12.895	74% iniciació ha utilitzat coneixements cerca feina
Total participacions	70.996	

Nota: els resultats d'impacte responen a estudis realitzats a participants de diferents programes de Barcelona Activa al llarg de 2011. Aquests estudis permeten conèixer el grau de constitució en empresa dels projectes que són atesos als programes d'emprenedoria i el grau d'inserció laboral dels participants en programes ocupacionals, així com l'impacte de les accions de facilitació financera i dels programes per a la millora de les competències tecnològiques i professionals.

Creació d'empreses

L'Ajuntament de Barcelona ha fet una ferma aposta per l'empresa com a motor de reactivació econòmica i creació d'ocupació, cercant la màxima col·laboració publicoprivada per donar suport i impulsar les empreses a Barcelona. A continuació es detallen les actuacions més destacades:

S'estima que amb l'acompanyament dels 2.453 nous projectes empresarials es crearan 1.700 noves empreses, generadores de prop de 3.200 nous llocs de treball. Constituïdes 331 noves empreses a través dels punts PAIT de constitució telemàtica, un 24% més que el 2010. S'amplia el servei per als emprenedors a través del punt PAIT que aquest 2011 ja permet les llicències per assabentats.

Impulsades cinc edicions de programes de creació d'empreses en sectors estratègics en col·laboració publicoprivada, com ara les TIC, bio, media i les energies netes i el medi ambient, en col·laboració amb entitats referents en cada sector. Noves edicions de programes d'emprenedoria inclusiva i per fomentar la creació d'empreses entre col·lectius com ara joves, dones emprenedores o majors de 40 anys, així com per emprendre en sectors en transformació com el comerç i la construcció. Els programes a mida de creació d'empresa han tingut 769 participants.

Consolidació de les activitats per a emprenedors estrangers en el marc de la iniciativa d'atracció de talent emprenedor estranger Do It in Barcelona i posada en marxa d'una sessió informativa on line que permet, des de qualsevol indret del món, conèixer els principals aspectes d'interès per emprendre a Barcelona i rebre assessorament i formació especialitzada.

Reforç de les accions per facilitar l'accés a finançament a empreses i projectes, que s'ha traduït en 23,3 milions d'euros aixecats per a la creació i el creixement empresarial. Això ha estat possible a través de l'establiment d'acords amb entitats financeres, com ara Banc de Sabadell, BBVA, CaixaBank, Microbank i Nova Caixa Galicia, accions d'informació, assessorament i suport en la tramitació de finançament públic, actuacions per a l'atracció d'inversors nacionals i internacionals i l'organització de fòrums d'inversió, a més d'un servei permanent d'informació i assessorament sobre finançament i formació executiva sobre la matèria.

Premi European Enterprise Awards de la Comissió Europea al servei de creació d'empreses de Barcelona Activa com a millor projecte europeu de promoció de la iniciativa emprenedora.

Creixement empresarial

En la línia estratègica de reforçar el suport a l'empresa com a mitjà de reactivació econòmica i creació d'ocupació, s'ha ampliat el dimensionament de programes per al creixement empresarial i s'ha incrementat molt significativament l'atenció a empreses, de manera que s'ha passat de 1.436 empreses ateses el 2010 a 2.322 empreses el 2011, amb un increment del 62%.

2.322 empreses han estat ateses i 798 acompanyades de manera intensiva mitjançant el conjunt d'accions per al creixement empresarial, a través de programes d'internacionalització, accés a finançament, cooperació empresarial –entre els quals destaca la dinamització de la plataforma metropolitana de cooperació empresarial, que ja té més de 1.500 empreses membres– i el suport en la gestió estratègica del creixement.

Ampliació de l'atenció i suport a l'empresa a través de l'increment de l'oferta formativa en les diferents àrees d'interès en la gestió i el creixement empresarial, amb més d'un centenar d'accions, prop del triple que l'any 2010.

Posada en marxa de la nova incubadora Almogàvers Business Factory per al creixement d'empreses innovadores. Amb 4.872 m², 27 empreses i projectes empresarials instal·lats el primer any i un model de gestió públicoprivat que es porta a terme amb set entitats col·laboradores, se suma als dos entorns d'innovació municipals ja existents, la incubadora Glòries i el Parc Tecnològic Barcelona Nord. En total, 139 empreses han estat instal·lades als tres espais d'incubació per al creixement, les quals generen més de 700 llocs de treball i 47 milions d'euros de facturació anual.

Més accions de foment de la internacionalització, amb 270 empreses participants en seminaris i tallers pràctics sobre la matèria i tres ponts tecnològics i d'innovació a Silicon Valley, la Xina i el Brasil, amb un pont invers amb empreses de països àrabs.

Inici del nou programa Mercat Públic per promoure i facilitar que les pimes es presentin amb èxit a concursos públics de compra de productes i serveis innovadors, amb informació, assessorament i suport expert, amb 165 empreses participants.

Impuls del BizBarcelona, l'esdeveniment d'emprenedoria i innovació d'abast internacional transferit a Fira de Barcelona, que ha tingut 13.366 visitants, més de 875 entrevistes entre emprenedors i inversors i la participació de 54 fons d'inversió privats i business angels.

Ocupació

L'atenció a les persones aturades i el foment de fórmules que contribueixin a generar contractació per part de les empreses i millorar l'ocupabilitat present i futura de les persones han estat actuacions prioritàries per a l'Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona Activa durant l'any 2011. A través dels programes ocupacionals s'han atès prop de 22.000 persones que han estat orientades de manera clara a les necessitats de les empreses. Així, destaquen les actuacions següents.

Intensificació de l'atenció a persones aturades, així com de la prospecció en empreses. S'han atès 21.724 persones aturades a través dels diferents dispositius i programes d'orientació, formació i contractació per a l'ocupació. S'han registrat un total de 80.064 participacions. Els programes ocupacionals de Barcelona Activa presenten un índex d'inserció del 57% de mitjana.

Desplegament de l'atenció i orientació laboral del programa "Activa't per l'Ocupació", impulsat conjuntament amb la Generalitat de Catalunya en 20 punts del territori de Barcelona. Facilita l'accés i el servei a més de 10.000 ciutadans i ciutadanes en situació d'atur, amb mòduls específics per a joves i autònoms. Aquest programa ha rebut el reconeixement com a bona pràctica europea amb l'European Public Sector Award.

Reforçada l'atenció al col·lectiu de joves aturats de la ciutat amb el programa integral d'orientació, formació i ajuts a la contractació "Joves amb Futur", que ha disposat de dos itineraris adaptats a les necessitats de joves amb baixa qualificació, d'una banda, i de joves amb qualificació de cicle formatiu o titulació universitària en atur, de l'altra. Amb orientació per a 1.700 joves, s'ha iniciat la fase que permetrà la contractació de 800 joves en el marc del programa, amb ajuts per a la contractació per a les empreses.

Activats nous mecanismes de suport a la recol·locació de persones aturades afectades per ERO. En aquest sentit, s'han atès 150 persones i s'ha aconseguit una inserció del 64% i un 21% de contractació indefinida.

Més persones formades a través d'una oferta de formació ocupacional que, amb 419 cursos, ha tingut 7.684 participants i prop de 70.000 hores de formació. L'oferta formativa presenta uns índex d'inserció del 65%.

Un total de 2.515 persones han estat contractades en programes de formació-treball per a l'aprenentatge i el desenvolupament d'oficis en projectes d'interès col·lectiu i en entorns de treball reals.

S'ha desplegat el programa d'actuacions ocupacionals i de suport a l'empresa i el comerç als 12 barris d'especial atenció reconeguts en el marc de la Llei de barris. S'ha orientat, format, contractat i/o acompanyat la inserció a 2.980 persones en risc d'exclusió d'aquests barris. Així mateix, de l'estudi realitzat sobre les necessitats de les empreses del Polígon Industrial del Bon Pastor se n'ha derivat un programa de creixement empresarial que s'impartirà al llarg de 2012 per millorar la competitivitat del polígon i de les empreses instal·lades.

Capital humà

L'any 2011, l'actuació desenvolupada per promoure el desenvolupament del capital humà a Barcelona ha estat caracteritzada, en primer lloc, per una extensió dels continguts i les eines multimèdia al conjunt de ciutadans i ciutadanes a través d'internet. D'aquesta manera, es facilita l'accés, sense desplaçaments i a qualsevol hora del dia, a la informació i les aplicacions desenvolupades des de Barcelona Activa per al desenvolupament professional i la recerca de feina, que es complementen amb una àmplia oferta de tallers i seminaris pràctics per millorar professionalment. Es millora i consolida, doncs, el servei municipal per trobar feina i millorar professionalment.

La lluita contra el fracàs escolar a través del desplegament territorial del programa d'orientació acadèmica i professional per a joves ha estat l'altra línia de treball prioritària en aquest àmbit. Entre el conjunt d'activitats impulsades, amb una participació de 74.989 participants, destaquen les següents:

Més de 900.000 visites durant el primer any de funcionament de la web Barcelona Treball (www.bcn.cat/treball), amb prop de 9.000 ofertes de feina, 930 perfils professionals tractats al detall i més de 150 recursos multimèdia com ara el test d'interessos professionals o el simulador per afrontar una entrevista de feina.

Nou espai per a les empreses al portal Barcelona Treball, la Plataforma Empresa-Ocupació, on trobar informació sobre la formació, l'experiència i les competències dels professionals, una eina complementària per fer processos qualitatius de reclutament i recerca de talent.

Ampliació del programa de desenvolupament competencial per millorar la posició en el mercat laboral amb 1.353 seminaris i tallers i prop de 7.000 persones participants. Més del 70% dels participants reconeix que desenvolupa millor la seva feina amb els coneixements i les competències apresos.

Desplegament del programa Projecte de Vida Professional d'orientació acadèmica i professional en col·laboració amb el Consorci d'Educació de Barcelona i la Fundació BCN Formació Professional en prop de 200 centres educatius de secundària i als 11 punts d'informació juvenil de Barcelona, per motivar i ajudar a decidir el futur professional dels joves. El programa s'ha completat amb el mòdul "Empresa en primera persona", en col·laboració amb FemCat, a través del qual empresaris reconeguts expliquen la seva experiència als joves amb l'objectiu de despertar i promoure la iniciativa emprenedora. El 75% dels participants considera que li ha servit molt per orientar el seu futur professional.

Segona edició del Programa de difusió dels valors del treball, que té com a objectiu la divulgació de la cultura del treball i el foment de l'èxit escolar. L'edició 2011 ha tingut 5.000 participants de centres d'ensenyaments secundaris de Barcelona, i, entre les diverses activitats, s'ha organitzat un cicle de conferències que ha permès conèixer l'experiència laboral de personatges rellevants com ara el cuiner Isma Prados, l'actriu Clara Segura i l'exjugador del Barça de handbol David Barrufet.

Divulgació i capacitat tecnològica

L'any 2011 ha estat el del desplegament i l'especialització de l'oferta formativa tecnològica de l'Ajuntament, en línia amb el Pla d'Alfabetització i capacitat 2010-2015 a Barcelona. La posada en marxa del Centre de Formació Tecnològica per a professionals i pimes a l'edifici MediaTIC, així com la consolidació de l'oferta formativa de nivell inicial a les 11 antenes de formació tecnològica, ha permès fer aquest salt d'escala com a servei de gran abast per a la plena immersió de la ciutadania en la societat del coneixement i la millora de la competitivitat de les empreses i professionals de Barcelona a través de les noves tecnologies.

Consolidació de l'espai MediaTIC com a centre de formació tecnològica per a professionals i pimes, que disposa d'un Consell Assessor de Continguts format per 25 entitats, empreses i institucions de referència en l'àmbit de les noves tecnologies i de la promoció econòmica.

Desplegament i reforç de les 11 antenes de formació tecnològica inicial a través de la xarxa de biblioteques públiques.

Ampliació de l'oferta de formació tecnològica a la ciutat fins a 5.340 seminaris i tallers, un 33% més que el 2010.

Pel que fa a la formació tecnològica inicial, un total de 6.628 persones han millorat els seus coneixement tecnològics. S'han programat, amb diferents horaris, càpsules específiques per trobar feina a través de les noves tecnologies, com a acció transversal al conjunt de polítiques ocupacionals.

6.267 professionals i treballadors de pimes han adquirit formació tecnològica avançada, amb temàtiques específiques per aprofitar al màxim les TIC a les empreses en moments de crisi, tant per incrementar la competitivitat com per estalviar costos. Així mateix, s'han programat 410 seminaris amb continguts tecnològics especialitzats en diferents sectors econòmics, com ara la salut, la mobilitat, l'educació, la informàtica i la programació, el disseny, la seguretat informàtica, el comerç electrònic o el turisme i la restauració. El 70% dels participants considera que ha millorat les seves competències tecnològiques professionals.

Impuls a Barcelona del programa Connecta el teu negoci, iniciativa que ha liderat Google a tot l'Estat. Organització de jornades formatives amb l'objectiu de promoure la presència a internet de les pimes i micropimes a través del desenvolupament de la seva pròpia pàgina web.

Consolidació com a punt de trobada de l'actualitat i avenç tecnològic amb l'organització de cinc jornades especialitzades en: open data, avenços tecnològics aplicats a l'educació, videojocs i continguts interactius, productivitat i eines de comunicació i col·laboració i Blackberry per a professionals i pimes.

Relacions econòmiques internacionals

Amb la missió de promoure l'increment dels fluxos, els intercanvis i les relacions econòmiques de Barcelona amb l'exterior, per tal d'impulsar la nostra economia i el nostre lideratge empresarial, s'ha treballat tant en mercats estrangers com a la nostra ciutat. Durant l'any 2011 destaquen les accions i els projectes següents:

S'ha fet una profunda anàlisi de la marca Barcelona per tal de poder impulsar-ne la promoció econòmica i posar-la a disposició de les empreses de la ciutat.

S'han liderat 11 missions de promoció a diferents destinacions estratègiques per a la ciutat de Barcelona: Wenzhou/Xangai, Munic, Holanda, São Paulo, Moscou, Londres, Estocolm, Shenzhen i Hong Kong, l'Orient Mitjà, els Estats Units i Singapur. Així mateix, s'han organitzat 69 ponts inversos empresarials i agendes de negocis per a delegacions empresarials estrangeres.

S'han fet 14 seminaris de presentació del programa Do it in Barcelona destinats a la captació de talent, en cooperació amb les escoles de negocis ESADE i IESE, en diversos llocs com ara: Amsterdam, Anvers, Ginebra, Londres, París, Munic, Düsseldorf, Milà, Lisboa, Porto i Mèxic DF.

S'ha participat a 11 fires i set congressos internacionals, on s'ha interactuat amb més de 2.500 persones interessades a conèixer la proposta de valor de Barcelona com a plataforma econòmica i de negocis, entre les quals destaca la participació a les fires MIPIM i Expo Real per promocionar l'espai econòmic metropolità de la innovació Barcelona Economic Triangle.

S'ha donat suport i acompanyament en l'estudi de 113 projectes d'inversió estrangera, 16 dels quals han escollit finalment Barcelona per desenvolupar una nova activitat econòmica.

Fruit de la tasca encomanada al Comitè de Rutes Aèries, s'han aconseguit set noves rutes intercontinentals per a l'aeroport de Barcelona, com ara Bamako (Mali), Nador (Marroc), Tànger, Sal (Cap Verd), Miami i São Paulo, i un creixement net de 22 noves freqüències de vols internacionals, de manera que s'ha passat de 162 a la temporada d'estiu de 2010 a 184 de la mateixa temporada de 2011.

S'han continuat la dinamització de la comunitat econòmica estrangera establerta a Barcelona amb sis seminaris Barcelona Updates amb consolat i cambres de comerç estrangeres de la ciutat, 10 actes de networking amb empresaris i professionals estrangers, 20 seminaris locals i internacionals amb estudiants estrangers en col·laboració amb ESADE i IESE, la difusió de la guia de deslocalització Welcome to Barcelona, i l'elaboració d'un curs de català per a professionals, "Catalan for business", amb la col·laboració del Consorci per a la Normalització Lingüística.

Sectors estratègics

En la promoció dels diferents sectors econòmics estratègics, territoris de nova activitat econòmica i innovació a la ciutat s'han intensificat i posat en marxa noves iniciatives per promoure el desenvolupament competitiu de les empreses mitjançant la coordinació de clústers i plataformes publicoprivades en els àmbits següents: sector TIC, aeroespacial, biosalut, disseny, media, energia, educació superior, agroalimentació, mobilitat, logística i medi ambient. L'any 2011 destaquen les següents iniciatives impulsades:

Consolidació de la plataforma per a la implantació del vehicle elèctric LIVE i del posicionament internacional de Barcelona com a regió referent en el camp de la mobilitat elèctrica. S'ha rebut el premi Territori Europe 2011 atorgat per l'Observatori de la Innovació Pública de França. S'ha obtingut la candidatura per acollir i organitzar l'ESV27 Barcelona 2013, simposi de referència mundial en el camp del vehicle elèctric.

S'han impulsat més de 50 accions i projectes de suport i promoció dels clústers i les plataformes publicoprivades, fins a arribar a 600 empreses clusteritzades. Hi destaca la creació de la xarxa BioNanoMedCat en el sector de la salut, la celebració de la segona edició de l'ICUF (fòrum internacional d'universitats corporatives) i el llançament de la web Barcelona Global Masters en l'àmbit de l'educació superior.

A través del servei de landing empresarial s'ha acompanyat la cerca d'ubicació a Barcelona de 144 empreses, un terç de les quals s'hi han acabat instal·lant. A través del web BCN Espais de negoci s'han atès 327 peticions d'espais de negoci per a un total de 305.000 m². Durant l'any s'han instal·lat al districte 22@ prop de 60 empreses que ocupen 59.000 m², entre les quals: Televida, Aristia, Seo Group, AmperSistemes, OutdoorMedia, RocwellAutomotion, Telefónica, Vodafone, Gigle i Pue.

Com a smart city, s'ha promogut la iniciativa d'Urban Lab per al testeig de solucions que permetin la millora constant dels serveis i infraestructures urbanes. En aquesta línia, s'han rebut més de 105 propostes de pilot i s'han organitzat dos concursos internacionals (Living Labs Global Award 2011 i Barcelona Smart City). D'aquests, s'han instal·lat cinc nous pilots: Worldsensing (sensores d'aparcament), Zolertia (mapes sonors), Urbìtica (sensores en contenidors d'escombraries), Bitcarrier (comptador de cotxes) i la continuació de Siiur (eficiència energètica en enllumenat i vehicle elèctric), que va rebre el premi internacional LLGA2011.

S'ha donat suport a la consolidació de la passarel·la 080 Barcelona Fashion, al trade show de moda urbana The Branded, amb obertura de les portes al gran públic, a la plataforma de moda emergent ModaFad i als premis Barcelona és Moda. També s'ha donat suport a la vint-i-unena edició de la plataforma de moda nupcial Barcelona Bridal Week i a l'aterratge a la ciutat de firmes internacionals, com ara Emporio Armani, Miu Miu o Manolo Blahnik, entre altres.

S'ha participat en l'organització de diferents congressos d'àmbit nacional o internacional a través de les plataformes publicoprivades i en el marc de promoció dels clústers, com ara el BDigital Global Congress, el BDigital Apps, el Forum BioCat, el IHT Global Clean Energy Forum o la Fira GameLab. S'ha fet el llançament del Barcelona Design Festival i de la Fira Smart City Expo and World Congress.

Promoció territorial i turisme

En el marc de desplegament del Pla estratègic de turisme de la ciutat de Barcelona 2015, i en col·laboració amb el Consorci de Turisme de Barcelona, durant l'any 2011 s'han endegat un seguit d'accions d'alineació amb el model de turisme proposat, basades en la desconcentració territorial de l'activitat turística, una nova governança del turisme en el marc de la ciutat i el seu entorn territorial; la generació de complicitats amb la societat i les institucions, i el lideratge i la millora competitiva de la destinació i dels sectors relacionats amb el turisme. Així mateix, s'ha articulat de manera sistemàtica la relació del conjunt de l'àrea i els seus districtes municipals. L'actuació desenvolupada en l'àrea de Promoció Territorial i Turisme durant 2011 es resumeix com segueix:

Obtenció de la candidatura com a Mobile World Capital per al període 2013-2017, que permetrà a Barcelona acollir el Mobile World Congress, congrés de tecnologies mòbils referent mundial.

Suport logístic i/o institucional a la realització de prop de 100 projectes i esdeveniments a Barcelona, com ara el Festival Docs Barcelona, Mobile World Congress, congrés Brain, Global Clean Energy Conference, Festival Sònar, Fira Internacional de Videojocs Gamelab, Barcelona Harley Days, 41st. Annual of the European Society for Dermatological Research, World Youth Students Travel Conference 2011 o l'EIBTM, entre d'altres.

Obtenció de la certificació Biosphere World Class Destination, mitjançant la qual Barcelona es converteix en la primera ciutat del món a obtenir aquesta certificació, sinònim de gestió turística responsable i destinació turística sostenible, atorgada per l'Institut de Turisme Responsable (ITR-UNESCO).

Presentació del projecte de reordenació de l'accés d'autocars turístics a la zona de la Sagrada Família amb la finalitat de crear una zona de pacificació del trànsit al voltant de la basílica, millorar l'espai urbà per facilitar els desplaçaments a peu i ampliar el nombre total de places d'aparcament per a autocars. Presentació, juntament amb el Gremi d'Hotels de Barcelona, del servei Mobec Hotels de motos elèctriques de lloguer disponibles per als visitants allotjats als hotels.

Creació de la xarxa World Tourist Cities Federation (WTCF), amb Barcelona com a ciutat fundadora. Així mateix s'ha organitzat, en col·laboració amb la Diputació de Barcelona, la jornada-debat "Destinació Barcelona, on comença, on acaba", sobre la destinació turística de Barcelona més enllà de la ciutat.

Redacció dels plans de turisme dels districtes de Sarrià-Sant Gervasi, les Corts i Horta-Guinardó amb l'objectiu de contribuir a la desconcentració de l'activitat turística a la ciutat i aprofitar el potencial turístic dels districtes i els seus barris per al seu propi desenvolupament econòmic i social.

Fundació BCN Formació Professional

A Barcelona van iniciar el curs 2010-2011 un total de 29.994 alumnes de formació professional, 11.894 dels quals es van matricular en cursos de grau mitjà i 18.100 en cursos de grau superior. La ciutat disposa d'una xarxa d'FP integrada per 92 centres, amb una oferta global de 104 titulacions distribuïdes en 21 famílies professionals. Dels alumnes matriculats, 13.686 ho van fer en un centre públic i 16.308 en centres de titularitat privada/concertada.

Evolució de la matriculació

La taula mostra l'evolució dels diferents estudis postobligatoris a la ciutat de Barcelona. Les dades apunten a un clar creixement general i comparatiu de l'alumnat matriculat en estudis professionals entre els cursos 2004-05 i 2010-11. En termes proporcionals, els estudis professionals de grau mitjà són els que han crescut més. Els estudis d'FP són els estudis de tipus postobligatori que experimenten un creixement més gran de l'alumnat matriculat a tenor de l'evolució negativa dels matriculats en estudis de batxillerat (-3,00) i l'evolució mínima dels universitaris (2,00).

Evolució de l'alumnat dels diferents estudis postobligatoris. Barcelona

	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	Var. 2007-11
CFGM	8.586	8.860	9.064	9.320	9.988	10.780	11.894	27,62%
CFGS	13.520	13.502	13.700	14.357	14.876	16.039	18.100	26,07%
Total FP	22.106	22.362	22.764	23.677	24.864	26.819	29.994	26,68%
Batxillerat	24.248	23.599	22.900	22.552	22.412	22.161	21.876	-3,00%
Universitat	188.170	190.141	187.689	185.055	187.179	188.748	-	2,00%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Consorci d'Educació de Barcelona i el Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona

Proves d'accés a estudis d'FP

Fent una comparació entre la participació a les proves d'accés als CFGM amb la de les proves dels CFGS s'observa que hi ha un percentatge més gran de persones que fan les proves dels CFGS. L'any 2010, 3.278 persones van fer les proves d'accés a CFGS, mentre que a les de CFGM n'hi van participar 2.012.

Tot i així, la participació en ambdues proves ha augmentat de forma significativa en els últims anys. L'any 2010, la participació a les proves d'accés a CFGM va augmentar un 92,5% respecte a l'any 2006, mentre que en CFGS l'augment va ser del 119%.

Participació global, per cicles, a les proves d'accés a Barcelona

	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	Var. període
CFGM	1.045	1.443	1.666	1.903	2.012	92,5
CFGS	1.497	1.987	2.066	2.638	3.278	119
Total	2.542	3.430	3.732	4.741	5.290	108,1

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona

Observant aquest augment de demanda de proves d'accés, sembla que la concepció de l'FP com a possible via de formació al llarg de la vida i com a opció de reciclatge i/o reinserció laboral pren força.

Accés a la universitat

Entre les vies d'accés previstes per accedir a la universitat, els estudis de CFGS són els que han experimentat una reducció més important, 2 punts amb relació a l'any 2010. Tot i això, l'evolució continua sent positiva amb relació a l'any 2007, fet que indica que els titulats en FP estan incrementant el seu pes específic entre l'alumnat universitari i que els estudiants valoren la formació professional com a via d'entrada a la universitat.

Distribució (%) de la preinscripció universitària segons procedència

	2007	2008	2009	2010	2011
Estudiants provinents de PAU	59,1	59,3	59,8	60,5	60,3
Estudiants provinents d'FP/CFGS	12,9	13,8	14,5	16,7	14,7
Estudiants universitaris (canvi de carrera)	21,2	19,9	19,0	16,0	17,2
Altres vies	6,8	6,9	6,7	6,8	7,7

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Departament d'Innovació d'Universitat i Empresa

Ateses les dades i el context que descriu aquesta evolució de l'alumnat procedent d'FP, resulta ascendent entre 2007 i 2010 i descendent en aquest darrer any on s'identifica un descens significatiu de l'entrada a través de l'FP, causat en gran part pels canvis legislatius amb relació a les proves d'accés a la universitat adreçades als alumnes d'FP.

Aquest canvi de tendència en termes de pes proporcional de cada via d'accés també es pot observar en termes absoluts ja que entre la preinscripció de 2010 i 2011 els alumnes procedents d'FP s'han reduït a tot Catalunya en 826, xifra que significa una reducció del 10%. Aquesta característica de l'evolució esmentada encara pren més rellevància si es té en compte la tendència interanual des de 2005.

Graduació i inserció laboral per família professional

De les 21 famílies professionals en què es divideix l'oferta d'FP a Barcelona, quatre presenten taxes d'inserció per sobre del 53%. Entre aquestes destaquen les famílies Arts gràfiques i Hoteleria i turisme; per contra, només dues famílies professionals presenten taxes d'inserció per sota del 33%, Informàtica i comunicació i Edificació i obra civil. De totes maneres, també cal assenyalar que l'FP se situa com una opció dinàmica per als graduats ja que només un 13,6% d'aquests s'estanca en una situació en què no estudia ni treballa.

Situació professional dels graduats recents per família. Curs 2010-11

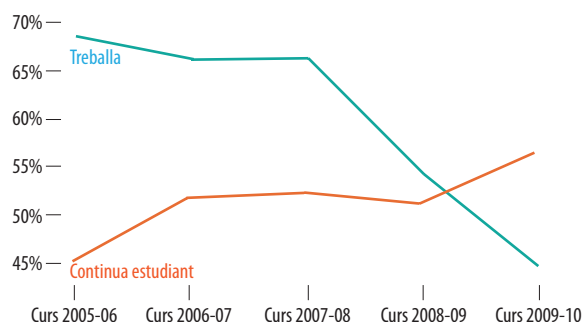
	Busca feina	Continua estudiant	Estudia i treballa	Treballa	Total treballant
01 Activitats físiques i esportives	9,3%	40,7%	28,0%	22,0%	50,0%
02 Administració i gestió	15,0%	46,0%	15,6%	23,4%	39,0%
03 Agrària	28,0%	20,0%	12,0%	40,0%	52,0%
04 Arts gràfiques	12,5%	29,8%	15,4%	42,3%	57,7%
05 Transport i manteniment de vehicles	19,3%	37,6%	9,1%	34,0%	43,1%
06 Comerç i màrqueting	14,7%	43,2%	14,4%	27,7%	42,1%
07 Edificació i obra civil	10,2%	55,9%	20,5%	13,4%	33,9%
08 Electricitat i electrònica	12,4%	42,3%	15,3%	30,1%	45,4%
09 Fusta, moble i suro	18,6%	41,9%	9,3%	30,2%	39,5%
10 Hoteleria i turisme	12,9%	26,5%	23,2%	37,4%	60,6%
11 Indústries alimentàries	2,9%	60,0%	17,1%	20,0%	37,1%
12 Imatge i so	17,9%	45,8%	14,3%	22,0%	36,3%
14 Fabricació mecànica	10,5%	50,7%	14,5%	24,3%	38,8%
14 Química	13,6%	38,9%	11,7%	35,8%	47,5%
16 Sanitat	14,2%	31,2%	18,9%	35,7%	54,6%
17 Serveis socioculturals i a la comunitat	8,5%	41,2%	26,4%	24,0%	50,3%
18 Imatge personal	11,2%	37,3%	16,8%	34,8%	51,6%
19 Instal·lació i manteniment	17,4%	29,0%	11,6%	41,9%	53,5%
20 Tèxtil confecció i pell	14,8%	40,7%	14,8%	29,6%	44,4%
22 Informàtica i comunicacions	9,2%	57,8%	9,9%	23,2%	33,1%
Total	14,0%	40,7%	16,5%	28,9%	45,4%

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona i del Departament d'Ensenyament

D'altra banda, una de les opcions dels graduats és continuar estudiant en comptes de treballar o fer les dues coses alhora. Des d'aquesta perspectiva, les dades apunten que un 57% de graduats continua cursant algun tipus d'estudi (suma de "Continua estudiant" i "Estudia i treballa"). Si analitzem aquesta informació per família professional concreta, observem en molts casos la correlació entre una taxa d'inserció més baixa i la taxa de graduats que continua estudiant.

En relació amb aquest darrer aspecte, les prioritats de les persones graduades de formació professional de la ciutat de Barcelona han variat en els últims anys. L'elecció de cercar feina o continuar els estudis un cop acabats els estudis professionals passa per múltiples factors, però l'actual conjuntura de recessió econòmica, amb les conseqüents implicacions per al mercat de treball i l'activitat econòmica, tant la de serveis com la productiva, provoca un descens significatiu respecte a l'any 2005 d'alumnes que treballen un cop acabats els estudis, però també un augment dels graduats que opten per continuar els estudis i especialitzar-se en el seu camp professional.

Inserció laboral dels graduats en FP

Àrea Observatori

L'Observatori de l'FP de Barcelona té com a finalitat proporcionar informació sistemàtica i permanent sobre la situació de la formació professional des de la perspectiva de les necessitats del teixit productiu i les empreses de la ciutat de Barcelona i la seva àrea.

Anuari FP 2011: mercat de treball i formació professional a Barcelona. Enguany s'ha consolidat el disseny i elaboració del sistema d'indicadors de la formació professional per respondre a les dues línies estratègiques: el monitoratge del sistema de formació professional a Barcelona i l'anàlisi dels diferents subsistemes de formació professional per a l'avaluació de l'evolució i l'estat actual de la formació professional a la ciutat.

Els sectors econòmics emergents i la formació professional a l'RMB. Aquest estudi dóna continuïtat a la primera edició que es va elaborar l'any 2010 amb els sectors de Logística, Medi ambient, Mitjans de comunicació i Biotecnologia. El present estudi se centra en el sector d'Indústries alimentàries. L'estudi proporcionarà evidències rellevants que poden contribuir al disseny d'una oferta de formació professional sensible a les transformacions de les ocupacions i a la representativitat empresarial en el territori.

Jornada Tribuna FP. La Jornada Tribuna FP es va dur a terme el 18 de novembre de 2011. És un espai de conclusions de l'anàlisi i el tractament d'alguns dels elements que afecten la realitat de la formació professional i es resumeix en quatre eixos principals: Empresa, Lideratge de centre, Integració de l'FP i Clusterització, que s'han tractat en el cicle de conferències de la Tribuna. En aquesta es va presentar el llibre Tribuna FP, document de síntesis, objectius i propostes, en el qual es desenvolupen els temes tractats en el cicle de conferències i que es converteix en l'espai on posar en comú les conclusions dels quatre eixos tractats així com l'exposició de les 30 mesures proposades.

Campanya FP 2011. L'edició de la guia, en el marc de la campanya 2011, va portar per títol Guia de la Formació Professional a Barcelona 2011/12 i recull una relació dels centres que la ciutat ofereix en l'àmbit de la formació professional; els més de 200 títols a l'abast; les vies d'accés i, també, els sectors econòmics que estan demanant ocupació malgrat la conjuntura econòmica del moment. Amb el leimotiv "Adapta't al nou món professional", s'ha divulgat la transformació dels sectors i els requisits que es demanen als futurs tècnics, amb una relació de més de 800 sortides professionals. La guia va adreçada a estudiants i famílies i, paral·lelament, a treballadors en atur, treballadors que busquen una formació contínua, treballadors sense titulació que volen acreditar els seus coneixements o experiència, empreses que necessiten requalificar els seus treballadors, etc.

Àrea FP i Empresa

Premis Fpempren. El Concurs Fpempren vol donar visibilitat a aquests projectes empresarials potenciant el reconeixement social de la formació professional i motivant els centres d'FP i l'alumnat a treballar el projecte d'empresa amb més profunditat i pensant en clau de viabilitat.

Els principals objectius del projecte són: a) Impulsar la creació i el disseny de projectes empresarials innovadors, b) Detectar la qualitat i l'excel·lència dels projectes empresarials d'FP, c) Fomentar la cultura emprenedora entre els estudiants i els centres d'FP, d) Afavorir la inserció laboral des del treball per compte propi, i e) Potenciar iniciatives empresarials per esdevenir empreses del territori.

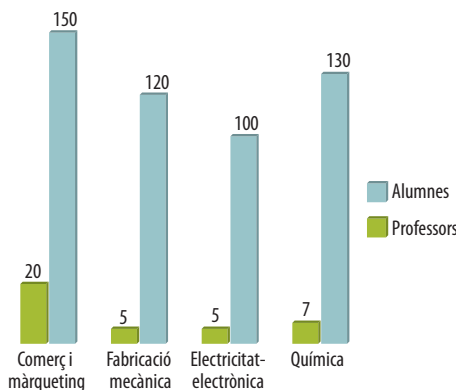
En aquesta segona edició s'han establert dues categories de premis. D'una banda, es consolida el Premi Emprenedor al projecte empresarial més viable i, com a novetat, s'instaura un premi especial, el Premi a la creativitat, al projecte empresarial més creatiu.

El projecte guanyador en la categoria premi emprenedor va ser Natura Vertical, amb la creació d'un parc d'aventures. Els autors eren alumnes de segon curs del CFGS Gestió i Organització de Recursos Naturals i Paisatgístics de l'Institut Rubió i Tudurí. El projecte guanyador del Premi Creativitat va ser Dubbe, amb una idea de negoci basada en posar a l'abast de qualsevol centre esportiu la realització de teràpies i entrenaments visuals per millorar així les destreses esportives. La idea prové de les alumnes de segon curs del CFGS d'Òptics d'ullera de l'Institut Joan Brossa.

Aula Empresa. A l'abril de 2011 es va presentar una convocatòria per concedir un ajut econòmic als centres d'FP que imparteixen el CFGM de Tècnic en gestió administrativa, anomenat Empresa a l'aula on, gràcies al programa Simulació d'Empreses amb Finalitats Educatives (SEFED) i la posada en marxa d'una aula taller, els alumnes poden fer de forma pràctica les tasques pròpies d'una empresa. En aquesta edició, vuit centres de formació professional s'han beneficiat de l'ajut en concepte de pagament del programari SEFED.

Cultura del treball. La finalitat principal d'aquest projecte és fomentar la cultura dels valors del treball per assolir una millora del capital humà i l'optimització del procés de trànsit cap al món laboral dels joves estudiants de formació professional, en el context d'una ocupació de qualitat que permeti reforçar el desenvolupament econòmic i social de Barcelona. El projecte Cultura del Treball, a més, vol confeccionar un recull de bones pràctiques que serveixi de referència en la transmissió d'aquests valors esmentats als estudiants de formació professional. Cultura del Treball és un dels projectes estratègics del PECB www.bcn.cat/educacio/pec i ha tingut el suport de la Fundació "la Caixa" i la col·laboració del Consorci d'Educació de Barcelona, el Consell de l'FP de Barcelona i l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

El projecte s'ha treballat en quatre jornades sectorials amb estudiants i professors que han pogut escoltar el testimoni d'empresaris i directius de cada sector. L'assistència a les jornades ha estat molt satisfactòria, tant per als professors com per als alumnes.

Concurs MECASEAT. El curs 2010-2011 va tenir lloc la segona edició del concurs MECASEAT, en col·laboració amb l'empresa SEAT, que reconeix als estudiants de grau mitjà les capacitats per a l'exercici de la professió de mecànic en les especialitats de Mecanització, Instal·lació i manteniment electromecànic de maquinària i Conducció de línies matriculats als centres de formació professional de la ciutat de Barcelona. La finalitat del concurs és potenciar el reconeixement i el prestigi social de la formació professional, en concret la de l'àmbit de la indústria de l'automòbil, i recuperar els valors del treball i l'esforç entre els estudiants. El nombre total d'alumnes que ha participat en el concurs ha estat de 21.

Beca Empresa Sigma. El projecte Beca Empresa promou ajuts a les pràctiques dels estudiants de cicles formatius en empreses que presenten un compromís social envers la formació i dona un valor formatiu afegit a la seva activitat professional. Aquestes pràctiques les poden fer titulats de Grau Superior d'informàtica a l'empresa col·laboradora SIGMA Gestión Universitaria.

En el curs 2010-2011, 40 alumnes van seguir formació en centres de treball (FCT), 17 dels quals van ser becats per continuar la formació a la mateixa empresa i 12 van ser contractats.

ÀREA Mobilitat i Relacions Internacionals

Beques erasmus per a estudiants. Durant el passat curs 2010-2011 es van atorgar 24 beques de mobilitat a estudiants dels diferents cicles de grau superior dels centres de formació professional de Barcelona. Aquestes beques, de vuit setmanes de durada, van significar 48 mesos de pràctiques en països de la Unió Europea per als estudiants de Barcelona. Els estudiants estaven matriculats en 15 centres de formació professional de Barcelona que formen part del Consorci Erasmus de la Fundació BCN Formació Professional.

Estudiants Erasmus per ciutat de destí

Anvers	3	Berlín	3	Lió	2	Milà	1
Munic	8	Nápoles	1	Torí	4	Tolosa	1

Els estudiants van fer les pràctiques en vuit ciutats europees de quatre països diferents, sis de les quals eren membres de l'Associació Xarxa FP, un organisme que va mobilitzar un total de 238 estudiants durant l'any 2011.

Estada formativa per a directius d'FP. Coneixement del sistema dual a Alemanya. La mobilitat de directius es va fer durant la setmana del 14 al 17 de novembre a les ciutats de Bonn, Westerbürg i Koblenza. La delegació de 12 persones va estar formada per nou directores de centres d'FP de Barcelona, una representant del Consorci d'Educació de Barcelona, el gerent de la Fundació BCN Formació Professional i la secretària general de l'associació de ciutats europees XARXA FP.

Els principals objectius de l'estada eren:

- 1) Conèixer el sistema educatiu alemany en general i el sistema de formació professional en particular.
- 2) Aprofundir en el coneixement del sistema de pràctiques en alternança (sistema dual) i l'estreta relació entre els centres de formació professional i el seu entorn empresarial.
- 3) Veure de primera mà quins son els avantatges i inconvenients dels actors que intervenen en el sistema dual d'FP alemany.
- 4) Conèixer el mètode d'organització de les pràctiques professionals i mètodes alternatius a l'hora de gestionar i administrar els centres de formació professional.
- 5) Cercar quins tipus d'organismes prenen part en l'organització i planificació tant de la formació professional inicial i continuada com en les pràctiques professionals en empreses.

Beques Leonardo per a estudiants. Durant el passat curs 2010-2011 s'han atorgat 28 beques de mobilitat a estudiants dels diferents cicles de grau mitjà dels centres de formació professional de Barcelona. Aquestes beques han tingut una durada de vuit setmanes i els alumnes han pogut fer pràctiques en deu ciutats de quatre països de la Unió Europea.

Estudiants Leonardo per ciutat de destí

Anvers	2	Berlín	2	Goteborg	1	Kuopio	3	Munic	4
Roma	4	Rovaniemi	4	Torí	3	Tolosa	3	Westerburg	3

Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

Itineraris personals d'inserció i programes d'orientació i suport a la inserció de col·lectius en situació de major vulnerabilitat.

Ordre TRE/560/2009, de 22 de desembre, modificada per les ordres TRE/20/2010, de 21 de gener i TRE/602/2010, de 22 de desembre

	POIN/022/2011/01	POIN/022/2011/02	POIN/022/2011/03
Nombre participants	42	38	30
Data inici	03/01/2011	03/01/2011	01/03/2011
Data finalització	31/12/2011	31/12/2011	30/09/2011
Subvenció	56.806,03 €	56.571,07 €	22.337,51€
Homes	26	27	24
Dones	16	11	6
Discapacitat			
Física	17	28	25
Intel·lectual	16	1	0
Trast. mental	4	4	2
Visual	3	2	1
Auditiva	2	3	2
Contractes	34	27	14
Indefinits	4	1	4
Temporals	30	26	10

Font IMPD

Programa de prospecció i acompanyament a la inserció de persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat de treball ordinari.

Ordre TRE/509/2009, de 2 de novembre

Nombre participants	3
Data inici	01/01/2011
Data finalització	31/12/2011
Cost total subvencionat	25.000 €
Homes	3
Dones	0
Discapacitat severa:	
Trast. mental	3
Visual	3
Contractes infinits	3

Programa de prospecció i acompanyament a la inserció de persones amb discapacitat i/o malaltia mental en el mercat de treball ordinari.

Ordre TRE/267/2008, de 22 de maig

	Homes	Dones
Nombre participants		17
Data inici	01/01/2011	
Data finalització	31/12/2011	
Cost total subvencionat	25.000 €	
Discapacitat	13	4
Física	5	1
Intel·lectual	3	2
Trast. mental	4	1
Auditiva	1	
Contractes		
Indefinits	0	1
Temporals	10	1

Agents econòmics i socials

Comissions Obreres del Barcelonès

Les accions formatives que CCOO ha desenvolupat durant l'any 2011 a la ciutat de Barcelona a través de la Fundació "Paco Puerto" han estat de formació continua, no havent-se realitzat cap curs de formació ocupacional. Tanmateix els participants han estat tant treballadors ocupats com aturats en així permetre-ho la normativa que regula les subvencions amb les quals ha estat finançada la major part d'aquesta formació. A continuació s'exposen les dades dels cursos realitzats i l'alumnat participant, tenint en compte que no s'inclou la formació sindical.

Dades dels cursos

Des de CCOO a la ciutat de Barcelona, durant l'any 2011 i a través de la Fundació per a la Formació i l'Estudi "Paco Puerto" s'han executat 378 cursos amb 6.128 alumnes¹. I en total s'ha impartit 13.213 hores de formació.

Aquesta formació ha estat bàsicament subvencionada pel Consorci per a la formació continua de Catalunya i el Fons social Europeu i en menor mesura per la Fundació Tripartita para la Formación en el empleo. La distribució de cursos i alumnes segons les hores de durada dels cursos ha estat la següent:

Durada	Cursos	Alumnes
1-10	38	510
11-30	230	3.848
31-60	73	1.158
Més de 60	37	612

Observem per tant que més del 60% dels cursos han tingut una durada entre 11 i 30 hores, formació en la que han participat 3.848 alumnes. La mitjana d'alumnes en un curs ha estat de 16.

Com es pot observar, la família professional majoritària ha estat la informàtica i comunicacions, destacant també la formació complementària transversal (prevenció de riscos, comunicació, intel·ligència emocional) i els idiomes. Dir que per CCOO aquestes són àrees prioritàries amb l'objectiu de trencar o minimitzar la escletxa digital i millorar l'ús de les llengües estrangeres, en particular l'anglès. Per famílies professionals, la distribució dels cursos impartits ha estat la següent:

Família	Cursos	%
Administració i gestió	22	5,82
Agrària	3	0,79
Comerç i màrqueting	2	0,53
Edificació i obra civil	3	0,79
Electricitat i electrònica	5	1,32
Energia i aigua	1	0,26
Ensenyament i formació	28	7,41
Fabricació mecànica	3	0,79
Formació complementària transversal	91	24,07
Hostaleria i turisme	3	0,79
Idiomes	52	13,76
Informàtica i comunicacions	91	24,07
Sanitat	28	7,41
Seguretat i medi ambient	20	5,29
Serveis socioculturals i a la comunitat	13	3,44
Transport i manteniment de vehicles	13	3,44
Administració i gestió	22	5,82
Agrària	3	0,79

Per modalitat de formació, la modalitat majoritària de la formació impartida és presencial, tot i que s'introdueix formació mixta amb hores a distància o teleformació.

¹ Es considera alumne a cada participant en un curs, pel que una mateixa persona serà tants alumnes com cursos hagi participat

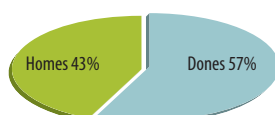
Modalitat	Alumnes	%
Presencial	5.833	95,2%
Mixta	295	4,8%

Característiques de l'alumnat

En relació a l'alumnat, els 6.128 alumnes assistents als cursos a la ciutat de Barcelona al llarg de l'any 2011 tenen les següents característiques:

Per sexe

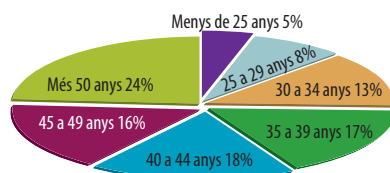
Dones	3.474	57%
Homes	2.654	43%

L'any 2011 a la ciutat de Barcelona a la nostra entitat observem que s'han continuat formant més dones que homes.

Per grup d'edat

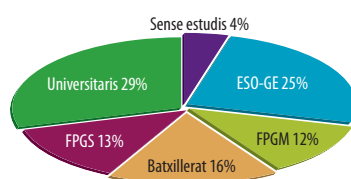
	Alumnes	%
< 25 anys	282	5%
25-29 anys	486	8%
30-34 anys	803	13%
35-39 anys	1.028	17%
40-44 anys	1.086	18%
45-49 anys	985	16%
> 50 anys	1.458	24%

S'aprecia la més alta participació d'alumnat amb edats compreses entre els 30 i els 44 anys, amb gairebé la meitat dels participants. En grups d'edat més petits, el grup d'edat que més formació ha rebut a CCOO a la ciutat de Barcelona a través de la Fundació Paco Puerto ha estat el de majors de 50 anys seguit del de 40 a 44 anys. El 40% de l'alumnat tenia una edat igual o superior als 45 anys i només un 5% menys de 25 anys. En relació a l'any anterior observem un lleuger envelliment dels assistents als cursos, en quant s'ha incrementat un 2% els majors de 50 anys.

Per nivell d'estudis

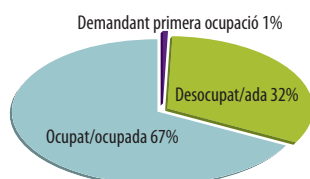
	Alumnes	%
Sense estudis	266	4%
ESO-GE	1.524	25%
FPGM	743	12%
Batxillerat	1.004	16%
FPGS	792	13%
Universitaris	1.799	29%

Cal destacar que tot i que 1.799 alumnes tenen estudis universitaris, un nombre important són participants en el pla de l'Administració Pública d'ensenyament i per tant com a mínim compten amb una diplomatura universitària. Tanmateix en la resta de cursos aquesta dada no és comprovada documentalment pel que considerem que el nivell de formació podria ser en realitat inferior al manifestat.

Per situació laboral

	Alumnes	%
Demandant primera ocupació	41	1%
Desocupat/ada	1.973	32%
Ocupat/ocupada	4.114	67%

La majoria de l'alumnat han estat persones ocupades, tot i la important participació en un 33% de persones en situació d'atur, el que significa un increment d'un 8% respecte a l'any 2011, quan va ser del 25%.

Distribució per nacionalitat

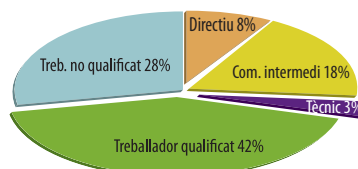
Nacionalitat	Alumnes	%
Estranger	720	12%
Nacional	5.408	88%

Observem que l'12% dels participants tenen nacionalitat estrangera.

Distribució per categoria professional

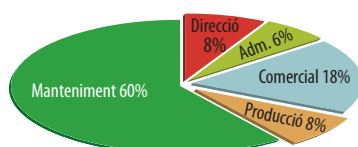
Categoria	Alumnes	%
Directiu	306	8%
Comandament intermedi	663	18%
Tècnic	113	3%
Treballador qualificat	1.552	42%
Treballador no qualificat	1.026	28%

Com podem observar, el 70% dels alumnes format per CCOO a la ciutat de Barcelona que han respost ha estat personal qualificat i de baixa qualificació, un 18% ha estat personal tècnic i únicament un 8% han estat comandaments intermitjos o directius.

Distribució per àrea funcional

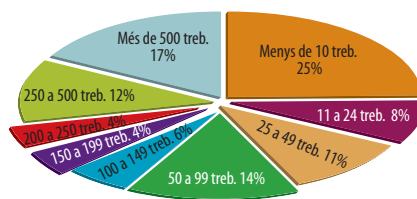
Àrea	Alumnes	%
Direcció	290	8%
Administració	229	6%
Comercial	667	18%
Producció	278	8%
Manteniment	2.196	60%

La formació impartida per CCOO a la ciutat de Barcelona durant l'any 2011 ha estat majoritàriament rebuda per treballadores i treballadors de l'àrea de producció, seguits a gran distància per personal de l'àrea administrativa.

Distribució per dimensions de l'empresa

Plantilla	Alumnes	%
< 10	823	25%
11 a 24	268	8%
25 a 49	354	11%
50 a 99	476	14%
100 a 149	192	6%
150 a 199	132	4%
200 a 250	129	4%
250 a 500	389	12%
> 500	559	17%

La majoria de l'alumnat ocupat assistent als cursos de CCOO i que ha proporcionat aquesta dada, en concret un 71%, ha estat personal de petites i mitjanes empreses. La formació realitzada per CCOO durant l'any 2011 ha estat en la seva majoria cursos de menys de 30 hores de durada i de l'àrea d'informàtica i comunicacions, formació transversal i idiomes. L'alumnat ha estat format en gran part per persones treballadores ocupades, més dones, en un 75% edats superiors als 35 anys, important presència d'alumnes amb estudis universitaris i ESO, majorment ocupats, i aquests pertanyen a categories professionals qualificades i no qualificades, de l'àrea de producció, i que treballen a pimes.

Foment del Treball Nacional

Foment del Treball Nacional és la confederació d'empresaris i organitzacions empresarials de Catalunya que agrupa tots els sectors de l'activitat econòmica: agricultura, indústria, comerç i serveis.

El seu centre de formació, amb més de 30 anys d'experiència acumulada, té per objecte oferir activitats formatives i serveis a les empreses que facilitin l'adaptació dels treballadors als canvis continus que s'imposen de forma accelerada en totes les àrees d'activitat i que afecten de manera transversal els llocs de treball de tots els sectors d'activitat empresarial. El coneixement privilegiat de les necessitats formatives de les empreses, tant sectorials com territorials, ha permès que el Centre de Formació de Foment pugui oferir un ampli programa d'activitats formatives.

El centre de formació disposa de 30 aules amb equipament audiovisual d'alta qualitat:

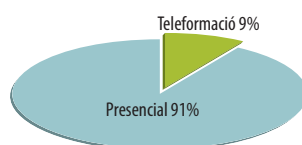
2 aules VIP, 6 aules informàtiques, 22 aules teòriques i sala polivalent i cafeteria

Tecnologia:

Virtualització de l'equipament informàtic, sistemes d'àudio, pantalles de TV LED de 55", sarxa Wi-Fi i videoprojectors.

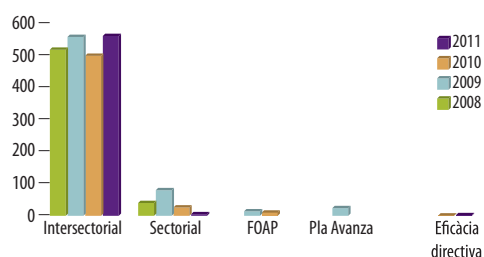
Modalitats de formació

Presencial	Mixta	Teleformació
518	2	49

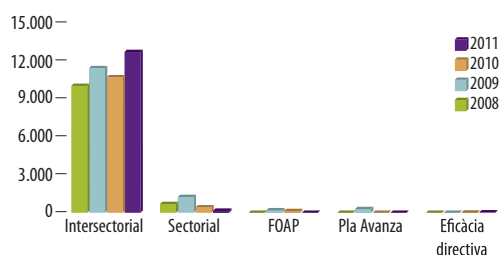
Nombre de cursos

	2008	2009	2010	2011
Intersectorial	519	559	500	562
Sectorial	40	80	26	5
FOAP	-	14	10	-
Pla Avanza	-	24	-	-
Eficàcia directiva	-	-	1	2

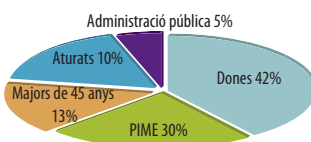
Nombre d'alumnes

	2008	2009	2010	2011
Intersectorial	10.032	11.434	10.713	12.712
Sectorial	694	1.249	426	165
FOAP	-	197	135	-
Pla Avanza	-	293	-	-
Eficàcia directiva	-	-	16	32

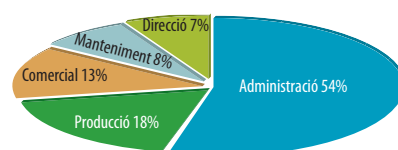
Perfil de l'alumnat. 2011

Dones	40%
PIME	23%
Majors de 45 anys	15%
Aturats	17%
Administració pública	5%

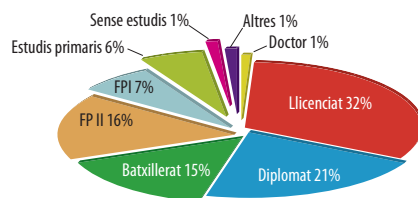
Per àrees. 2011

Administració	54%
Producció	18%
Comercial	13%
Manteniments	8%
Direcció	7%

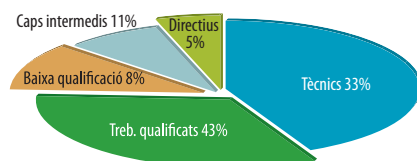
Per estudis. 2001

Doctor	1%
Llicenciat	32%
Diplomat	21%
Batxillerat	15%
Tècnic FP II	16%
Tècnic FP I	7%
Estudis primaris	6%
Sense estudis	1%
Altres	1%

Per categories. 2011

Treballadors qualificats	43%
Tècnics	33%
Caps intermedis	11%
Baixa qualificació	8%
Directius	5%

UGT de Catalunya

La intermediació laboral

El servei d'intermediació laboral de la UGT de Catalunya té com a objectiu afavorir la recerca de feina sistematitzada i la millora de la capacitat professional de les persones en situació de desocupació. L'any 2011, ha atès a Barcelona un total de 64 persones, entre les quals destaquen les majors de 45 anys. Segons el gènere, la distribució ha estat del 46% en el cas dels homes i el 44% en el cas de les dones.

L'orientació professional

L'orientació professional, el desenvolupament d'itineraris d'orientació professional, mitjançant la figura de tutors/ores personalitzats, el coneixement de les capacitats i actituds pròpies, així com les característiques del mercat de treball i les eines de recerca de feina per accedir-hi, són elements del tot necessaris que des dels nostres serveis d'orientació professional oferim als ciutadans i ciutadanes de Barcelona.

L'any 2011, mitjançant l'Institut de Desenvolupament de Formació i l'Ocupació (IDFO) hem orientat un total de 1.134 persones a la ciutat de Barcelona, el 60,49% de les quals han estat homes i el 39,51% dones. Pel que fa a les edats, el 32,89% de les persones orientades tenien entre 25 i 35 anys, el 31,12% entre 35 i 45 anys i el 27,42% han estat persones majors de 45 anys.

La formació

L'organització entén la formació com un dels elements cabdals per millorar l'ocupabilitat. Al llarg de l'any 2011, ha ofert formació a persones treballadores ocupades i desocupades, formació de persones adultes i formació sindical, amb un total de gairebé 700 cursos, més de 37.500 hores lectives i més de 9.000 persones formades.

Formació ocupacional. L'any 2011 s'ha impartit un curs de formació ocupacional per a treballador(e)s en situació de desocupació a Barcelona, amb una durada total de 180 hores i 20 alumnes.

Formació contínua. L'any 2011, la UGT de Catalunya ha fet un total de 624 cursos a la ciutat de Barcelona, entre formació sectorial i formació intersectorial per a treballadors i treballadores ocupats. Això ha suposat un total de 36.127 hores de docència i 7.566 alumnes formats. Pel que fa a la tipologia de formació, 268 cursos han estat de formació intersectorial i 356 de formació sectorial.

Formació de persones adultes. Mitjançant el Centre de formació de persones adultes Maria Rúbies, ofereix la possibilitat de millorar l'ocupabilitat de les persones mitjançant ensenyaments inicials i formació bàsica (castellà, català i graduat d'educació secundària) i ensenyaments no reglats (reciclatge de coneixements, preparació per a les proves d'accés als

CFGM, preparació per a les proves d'accés als CFGS, accés a la universitat per a majors de 25 anys, informàtica bàsica d'usuari i internet, anglès i francès). Aquest any 2011 han passat pel centre Maria Rúbies un total de 839 alumnes.

Formació sindical. Adreçada a delegats i delegades sindicals, de comitès d'empresa i de personal, amb l'objectiu de millorar les seves habilitats per al desenvolupament de funcions com a representants dels treballadors i treballadores. A Barcelona ciutat, al llarg de l'any 2011, s'han fet 56 cursos que han suposat un total de 1.278 hores lectives, amb un total de 835 alumnes.

	Nombre cursos	Nombre hores	Nombre alumnes
Intersectorial	356	11.840	4.808
Sectorial			
Serveis financers i oficines	155	18.792	1.104
Educació i formació	16	470	266
Hosteleria i turisme	7	172	118
Sanitat	13	690	168
Químiques	1	50	16
Alimentació	6	418	63
Comerç	48	2.055	734
Altres serveis i indústries afins	3	375	31
Transports	13	847	195
Serveis col·lectius i personals	6	418	63
Ocupacional	1	180	20
Persones adultes	Nd	Nd	839
Formació sindical	56	1.278	835

Atenció a diferents grups de població amb més dificultats d'inserció laboral

Les dones. El Servei d'Informació, Atenció i Mediació per a les Dones (SIAM) és un òrgan que treballa per defensar els drets de les dones, a les quals ofereix informació i assessorament de manera gratuïta, amb especial atenció a aquelles que estan vivint una situació problemàtica en el món laboral, familiar o bé de violència de gènere. S'han atès un total de 201 consultes. La majoria de les persones han estat dones, el 97% del total, fonamentalment d'entre 30 i 40 anys.

Els joves. La UGT de Catalunya impulsa, mitjançant l'AVALOT - Joves de la UGT de Catalunya, la Xarxa d'Assessorament i Mediació Sociolaboral Juvenil EIXAM! amb l'objectiu de proporcionar al jovent tots els recursos necessaris que li puguin ser d'utilitat per aconseguir una inserció laboral satisfactòria. En aquesta línia, la col·laboració entre AVALOT i la Regidoria de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona permet oferir un servei de qualitat i constitueix una eina per a la resolució de conflictes laborals dels joves de la nostra ciutat.

L'any 2011 es van informar, orientar i assessorar sobre temes relacionats amb la recerca de feina i aspectes laborals un total de 673 joves a la ciutat de Barcelona, de manera individual o en sessions grupals en diferents punts d'informació juvenil, centres d'educació secundària i oficines de l'AVALOT.

Del total de joves atesos, un 53% han estat dones i un 47% homes. La franja d'edat més representativa es troba entre els 26 i els 30 anys, que representa un 25% del total de les persones ateses, seguida per les franges d'edat dels 21 a 25 i de 16 a 20 anys amb un 22% de representació cadascuna.

Les persones immigrades. Mitjançant AMIC, Associació d'Ajuda Mútua d'Immigrants a Catalunya, es desenvolupen iniciatives, projectes, serveis i activitats per aconseguir la integració sociolaboral de les persones immigrants que viuen a Catalunya i dona suport i assessorament a aquelles que es veuen afectades per les situacions problemàtiques originades per la immigració. AMIC ofereix serveis d'assessorament jurídic en estrangeria, orientació sociolaboral, treball comunitari i mediació intercultural, sensibilització i formació.

L'any 2011, AMIC ha atès a la ciutat de Barcelona un total de 1.099 visites on s'han formulat 1.505 consultes (més de dos consultes per persona de mitjana) i 1.876 serveis. El nombre total de persones usuàries ha estat de 659. Pel que

fa al gènere de les persones ateses, el 52,5% han estat homes i el 47,5% dones. Hem de destacar que el 36,01% de les persones ateses provenien de països d'Amèrica del Sud, un 9,10% del Marroc i un 9,41% de països del centre i el sud d'Àsia. Un 50% de les persones ateses tenien entre 25 i 39 anys.

Així mateix, mitjançant el servei SAIER, Servei d'Atenció a Immigrants, Estrangers i Refugiats, AMIC col·labora amb l'Ajuntament de Barcelona per oferir informació, orientació laboral i formativa i assessorament per a l'homologació i convalidació d'estudis universitaris i no universitaris, informació i orientació sobre accés a l'habitatge i allotjament en general. Amb l'objectiu d'aconseguir la integració sociolaboral de la població immigrada, l'any 2011 AMIC va atendre un total de 1.184 usuaris i usuàries al SAIER, amb un total de 1.671 visites. De total de persones ateses 549 (46,4%) han estat homes i 635 (53,6) dones. La franja de 25 a 39 anys és la que presenta el nombre més elevat de persones usuàries, amb un 54,01% del total.

Respecte a la procedència de les persones ateses, destaca el 43% del total provinent d'Amèrica Llatina, un 19% del centre i el sud d'Àsia, un 9,08% de l'Àfrica subsahariana i un 12,92% del Magrib. Pel que fa a l'evolució de les nacionalitats que més visiten el servei, enguany i seguint el patró del 2010 la nacionalitat que agrupa un nombre més alt de persones usuàries continua sent la marroquina (12%). Per la seva banda, els nacionals de Bolívia se situen com a segon grup més nombrós i passen d'ocupar la tercera posició els anys 2009 i 2010 a estar en segon lloc l'any 2011, amb un increment de 3,5 punts percentuals (11%).

Col·lectius amb especials dificultats. El Servei Institucional Social (SIS), ofereix orientació, informació i assessorament sobre temes socials i vetlla per la reducció de les desigualtats socials mitjançant la promoció de la igualtat i la integració social i laboral, amb especial incidència en aquells col·lectius amb més dificultats. Durant l'any 2011 s'han portat a terme un total de 40 accions en el marc d'aquest servei a la ciutat de Barcelona, la majoria centrades bàsicament en consultes de tipus laboral, el 60% de les quals formulades per dones. Sobre l'edat de les persones ateses, el 35% tenien de 25 a 40 anys, el 32,5% més de 55 anys i el 30% entre 25 i 40 anys.

Generalitat de Catalunya

Servei d'Ocupació de Catalunya

Polítiques actives d'ocupació atorgades al municipi de Barcelona l'any 2011

		Accions/ projectes	Beneficiàries previstes	Import atorgat
Orientació professional				
Itineraris personals d'inserció	Resolució tre/4101/2010	14.847	5.449	1.500.381,92 €
Formació i qualificació				
Accions de formació per a l'ocupació (CIFO)	Pressupost SOC	46	690	246.958,74 €
Programa interdepartamental per a la integració de la formació professional a Catalunya (fp.Cat)	Pressupost SOC	11	239	121.824,24 €
Formació d'oferta mitjançant plans formatius en àrees professionals prioritàries	Resolució EMO/1481/2011	1.231	22.313	14.511.462,04 €
Formació del programa de qualificació professional inicial per al curs acadèmic 2011-2012 (PQPI)	Resolució EMO/2203/2011	33	537	1.248.528,15 €
Programa forma i contracta per a la realització d'accions de formació amb compromís de contractació	Resolució EMO/638/2011	111	1.639	2.607.518,22 €
Accions formatives a distància per a persones treballadores prioritàriament en situació d'atur	Contractació administrativa	700	5.881	1.300.000,00 €
Cursos semipresencials de formació i certificació en tic per a treballador(e)s prioritàriament en situació d'atur	Contractació administrativa	50	357	499.920,00 €
Programa de simulació d'empreses amb finalitats educatives (SEFED)	Conveni Fundació Inform	8	120	338.461,60 €
Projecte de capacitació professional en presons dirigit al col·lectiu de persones sotmeses a mesures penals	Conveni Dmt. de Justícia	29	348	361.091,40 €
Projecte de formació i d'aprenentatge professional (FIAP)	Conveni Dmt. d'Ensenyament	12	204	509.354,41 €
Plans de formació d'oferta intersectorial, destinats a treballador(e)s prioritàriament ocupats/ades ⁽¹⁾	Resolució EMO/1195/2011	596	21.084	9.761.909,92 €
Plans de formació d'oferta sectorial destinats a treballador(e)s prioritàriament ocupats/ades ⁽¹⁾	Resolució EMO/1195/2011	1.080	16.289	5.682.959,52 €
Oportunitats d'ocupació i foment de la contractació				
Accions per a l'ocupació amb entitats locals (Projecte Impuls). Convocatòria pluriennal 2010-2011, any 2011	Resolució Tre/2665/2010	2	88	616.000,00 €
Plans d'ocupació a entitats sense finalitat de lucre i universitats públiques	Pla xoc - resolució EMO/1679/2011	97	228	2.004.745,47 €
Plans d'ocupació	Conveni	13	1.445	10.905.364,80 €
Oportunitats d'ocupació i formació				
Programa d'experiència professional per a l'ocupació juvenil a Catalunya (Programa Suma't). Convocatòria pluriennal 2010-2011, any 2011 ⁽²⁾	Ordre Tre/500/2010	13	27	72.734,76 €
Promoció del desenvolupament i l'activitat econòmica territorial				
Agents d'ocupació i desenvolupament local (aodl)	Resolució EMO/1467/2011	29	29	784.311,56 €
Foment del desenvolupament local (fdl)	Resolució EMO/1467/2011	4	No aplicable	45.860,72 €
Projectes integrals				
Pla d'implementació de les polítiques actives d'ocupació i desenvolupament local a Barcelona per als exercicis 2010-2011	Conveni Ajuntament de Barcelona	300	25.872	14.646.146,87 €
Accions per a l'ocupació amb entitats locals, dins del marc del projecte impuls, per als anys	Resolució Tre/2665/2010	N. d.	N. d.	60.482,25 €
Subvencions en el marc del projecte "treball al barri"	Resolució EMO/1973/2011	58	1.059	4.100.357,06 €
Total municipi de Barcelona		19.270	103.898	71.926.373,65 €

Font: Servei d'Ocupació de Catalunya. Data de referència: gener de 2012.

(1) Font: Consorci per a la formació contínua de Catalunya. Previsió d'execució; el termini de finalització dels plans de formació és el 30 de setembre de 2012.

(2) Durant el mes de gener es van continuar atorgant subvencions relacionades amb la segona fase del projecte suma't, vinculat a la contractació dels participants en el programa.

ACC10

ACC10 és l'agència de suport a la competitivitat de l'empresa catalana que treballa amb l'objectiu d'impulsar la competitivitat empresarial mitjançant l'aposta per vectors clau com ara la innovació, la internacionalització i l'atracció d'inversions.

Amb aquest objectiu, l'agència disposa d'un equip a l'oficina central de Barcelona i de cinc delegacions territorials, la delegació de Madrid i la xarxa exterior de 34 oficines arreu del món que reforcen l'efecte multiplicador i de proximitat a l'empresa.

A continuació es presenten els principals resultats dels programes i serveis desplegats a Catalunya al 2011. En aquells casos en què es disposa de la informació corresponent, s'afegeixen els resultats de 2011 a la província de Barcelona.

Innovació empresarial

Comprèn accions i instruments destinats a incrementar la competitivitat de les empreses catalanes mitjançant l'estímul de l'R+D i la innovació en els vessants estratègic i operatiu, en qualsevol punt de la cadena de valor i en tots els processos de l'empresa.

Assessorament tecnològic especialitzat a empreses que duguin a terme projectes d'R+D+I de producte, procés productiu o servei, amb la finalitat que esdevinguin més competitives en un entorn econòmic global.

Gairebé 700 assessoraments que han generat una inversió en R+D de més de 20 milions d'euros.

Nuclis d'alta tecnologia per donar suport a grans projectes de recerca industrial i desenvolupament experimental realitzats per agrupacions d'empreses i que, per l'alt risc que presenten, difícilment es durien a terme de forma individual i sense suport públic.

S'està treballant en més de 80 nuclis d'alta tecnologia, amb una inversió generada de més de 100 milions d'euros.

TECNIO és la Xarxa que aglutina els principals agents experts en investigació aplicada i transferència tecnològica de Catalunya.

Més de 10.000 projectes d'R+D als quals s'ha donat suport. Més de 139 milions d'euros facturats en projectes d'R+D.

Valorització tecnològica. Eines d'assessorament, suport i ajut financer per facilitar l'arribada amb èxit al mercat de l'estoc de coneixement i tecnologia acumulat a les universitats i entitats de recerca de Catalunya.

Més de 1.000 projectes assessorats i més de 80 operacions tancades (noves empreses de base tecnològica i/o venda de patents) que han generat una inversió de més de 50 milions d'euros.

A la província de Barcelona s'han concedit 10 ajuts de valorització, que han generat una inversió de 794.000 euros.

7è Programa marc de la Unió Europea. Facilita l'accés a fons públics de suport als projectes d'R+D+I europeus i internacionals.

L'any 2010, la participació d'empreses i institucions catalanes va suposar un retorn de 122 milions d'euros per a Catalunya, un 28% del total estatal.

Internacionalització

Té com a objectiu potenciar aquells elements de la cadena de valor de l'empresa que poden millorar el seu posicionament internacional, des de la iniciació a l'exportació fins a la consolidació de la presència en els mercats internacionals, amb especial incidència en els mercats de fora de la Unió Europea.

Centres de promoció de negoci (CPN), instruments que donen suport a les empreses catalanes en el procés d'internacionalització a través de la prestació de serveis de consultoria adaptats a les necessitats de cada empresa, com ara la cerca de canals de comercialització, la realització d'estudis de mercat, la selecció de personal qualificat, la constitució d'empreses, l'organització de missions empresarials o el servei de plataforma empresarial, entre d'altres.

Prop de 700 projectes per a unes 500 empreses, dels quals se n'han desenvolupat 560, que representen més del 87% del total a la província de Barcelona.

Iniciació a l'exportació. Programes d'assessorament i ajut per a empreses que inicien el camí de l'expansió internacional.

Gairebé 200 empreses participants en els programes de primera exportació i NEX-PIPE.

A la província de Barcelona s'han aprovat 116 projectes, que han generat una inversió de 5,3 milions d'euros.

Programa d'inversió directa a l'exterior (IDE). Programa d'assessorament i ajuts per a la consolidació empresarial a l'exterior.

Suport a 190 projectes.

Missions i grups d'internacionalització. Accions col·lectives per a la prospecció de nous mercats, especialment de fora de la UE, i per al foment de projectes de cooperació empresarial per a la internacionalització.

Suport a més de 100 missions en les quals han participat 845 empreses.

Gestió de 10 grups d'internacionalització amb participació de 43 empreses.

Trobada de centres de promoció de negoci (CPN), celebrada dues setmanes l'any, consolidada i de referència en internacionalització. Enguany se n'ha celebrat la divuitena edició amb la presència dels directors i directores de les 34 oficines d'ACCIO al món.

Participació de més de 3.000 empreses i emprenedors i realització de 1.238 entrevistes.

Atracció d'inversions

Impulsar inversions empresarials d'alt impacte a Catalunya, econòmicament i tecnològicament sòlides, generadores de riquesa i d'ocupació estable i de qualitat.

Actuacions de promoció destacades

Definició d'un pla de promoció basat en una sèrie de roadshows de presentació d'oportunitats d'inversió de Catalunya arreu del món i en la potenciació dels centres de promoció de negocis d'ACCIO com a via d'identificació i entrada de projectes d'inversió productiva per Catalunya.

Projectes d'inversió materialitzats

Materialització de 38 projectes d'inversió que han generat una inversió de 240 milions d'euros, la creació de gairebé 2.000 llocs de treball i el manteniment de més de 1.800.

Finançament

Té com a missió impulsar la posada en marxa, el creixement i la sostenibilitat de les empreses catalanes facilitant-los l'accés al finançament més adequat a les seves necessitats i generant i difonent pràctiques de mercat.

Servei d'Orientació Financera (SOF). Assessorament personalitzat amb l'objectiu de facilitar informació sobre instruments financers públics i privats a les empreses.

Més de 300 empreses orientades i més de 1.000 contactes proporcionats.

Xarxa d'Assessors Financers (XAF). Servei de consultoria especialitzada per facilitar la cerca i obtenció de finançament.

Més de 600 empreses diagnosticades i 57 acompanyaments amb final reeixit a entitats financeres.

Línies de finançament per a projectes d'innovació, internacionalització i industrialització, per a projectes d'R+D, inversions exteriors i atracció d'inversions.

115 milions d'euros repartits en cinc línies.

Fòrum d'Inversió. Referent europeu i principal punt de trobada entre emprenedors i inversors de Catalunya. L'objectiu principal és la presentació de projectes empresarials innovadors i amb alt potencial per captar inversions per poder-los dur a terme.

Més de 100 projectes empresarials rebuts i analitzats. Participació de més de 200 inversors, d'un total de 560 assistents, tant nacionals com internacionals.

Clústers i vehicle elèctric

Té per objecte fomentar el canvi de la base competitiva de les empreses i els sectors productius al territori català a partir dels sectors madurs, així com potenciar sectors emergents com ara el del vehicle elèctric.

Vehicle elèctric. La indústria de l'automòbil té un pes rellevant a Catalunya on representa gairebé el 10% de la facturació del sector industrial. Actualment, aquest sector s'enfronta a un desafiament que suposa una oportunitat: el vehicle elèctric. S'ha elaborat un pla de suport per tal d'impulsar-ne la producció i la demanda.

Clústers, grup d'empreses del mateix negoci que comparteixen reptes estratègics i que els permeten endegar iniciatives per reforçar la competitivitat.

Programa Noves Oportunitats de Negoci: 63 projectes amb el suport de 2,9 milions d'euros que han generat una inversió de 9,1 milions d'euros.

Programa Dinamització de Clústers: 79 projectes amb una subvenció de 2,2 milions d'euros que generaran una inversió de 4,3 milions d'euros.

Suport estructural i financer al Kid's Cluster. Aportació de més de 200 empreses participants, facturació de 3.200 milions d'euros i 41 empreses vinculades.

Suport estructural i financer a Indescat (Catalan Sports Cluster). Aportació de gairebé 400 empreses participants, facturació de més de 4.000 milions d'euros i 40 empreses vinculades.

Dinamització del sector del benestar. 300 empreses participants, facturació de 4.500 milions d'euros i 60 empreses vinculades.

Diagnòstic i disseny d'un pla d'actuacions per al clúster de la bellesa. 308 empreses participants amb una facturació de més de 3.000 milions d'euros i 60 empreses vinculades.

Dinamització editorial 2.0 i acabament de l'estudi sectorial sobre el sector. 600 empreses participants, facturació de 1.500 milions d'euros i 35 empreses vinculades.

Promoció i orientació empresarial

Comprèn accions i instruments per millorar la competitivitat i el potencial en innovació i internacionalització de la pime catalana.

Servei d'Orientació Empresarial. Assessorament personalitzat a empreses per detectar les necessitats de competitivitat i el potencial en innovació i internacionalització de la pime i posar en marxa plans personalitzats de millora i acompanyament

Més de 2.000 empreses assessorades.

Estratègia i model de negoci (360°). Instruments de renovació de la pime catalana per millorar-ne l'eficiència i formulació de models de negoci diferenciats.

Gairebé 500 empreses assessorades en estratègia i més de 300 empreses participants en instruments de transformació del model de negoci.

141 projectes aprovats amb un pressupost total de més d'un milió d'euros.

Xarxa de parcs científics i tecnològics de Catalunya (XPCAT)

Segons l'Associació Internacional de Parcs Científics i Tecnològics (IASP), un parc científic és una organització gestionada per professionals especialitzats que té l'objectiu fonamental d'incrementar la riquesa de la seva comunitat promovent la cultura de la innovació i la competitivitat de les empreses i institucions generadores de coneixement instal·lades o associades al parc. Amb aquest objectiu, un parc tecnològic estimula i gestiona el flux de coneixement i tecnologia entre universitats, institucions de recerca, empreses i mercats; impulsa la creació i el creixement d'empreses innovadores mitjançant mecanismes d'incubació i generació centrífuga (spin-off); i proporciona altres serveis de valor afegit així com espai i instal·lacions de gran qualitat. Per tant, els parcs científics i tecnològics tenen com a objectius principals promoure i facilitar la recerca, facilitar el contacte universitat-empresa, difondre els resultats de la recerca universitària en la societat i crear empreses tecnològicament innovadores.

A Catalunya, des de l'any 2003, hi ha una xarxa que agrupa els diferents parcs científics existents al país. Actualment, la XPCAT ha arribat a la xifra de 24 parcs membres, grans espais de producció, transferència, difusió i ús del coneixement. En el seu sistema s'integren grups i centres de recerca universitaris, centres tecnològics, incubadores d'empreses, grans empreses amb els seus centres d'R+D associats, empreses focalitzades en la innovació i noves empreses basades en el coneixement. El 31 de desembre de 2011, la relació de parcs associats és la següent: Parc Científic de Barcelona, Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida, Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona, Parc Tecnològic de Tarragona, Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), Parc de Recerca de la UAB, Parc d'Innovació La Salle, Parc de Recerca i Innovació de la UPC (Parc UPC), Parc Tecnològic del Vallès, SA, TecnoCampusMataró (TCM), Tecnoparc, Parc Tecnològic del Camp, 22@Barcelona, Parc Tecnològic Barcelona Nord (Barcelona Activa), Parc Aeroespacial i de la Mobilitat de Viladecans (Deltabcn) i Consorci Biopol'H. D'altra banda, són membres associats de la XPCAT: b_TEC Barcelona Innovació Tecnològica, Parc Tecnològic de la Catalunya Central, Esade Creapolis, Parc de Recerca UPF - Ciències Socials i Humanitats, Parc Científic i Tecnològic del Turisme i de l'Oci i Parc Científic i Tecnològic de la Indústria Enològica (VITEC).

Al llarg de 2011, la XPCAT ha desenvolupat diferents projectes, en els quals han col·laborat alguns dels parcs associats, juntament amb institucions públiques i privades:

fem.talent. Projecte subvencionat pel Servei d'Ocupació de Catalunya i cofinançat pel Fons Social Europeu. Pretén enfortir el perfil i la posició de les dones en els àmbits de la ciència, la tecnologia i l'empresa, i generar espais proclius i oberts a la igualtat en el conjunt de la xarxa de parcs.

Vol impulsar l'esperit empresarial i el perfil tècnic i directiu de les dones empresàries, científiques i tecnòlogues que treballen a les empreses i entitats ubicades als parcs de la XPCAT per potenciar així el desplegament de tot el seu talent. Durant el 2011 s'ha culminat la segona edició del projecte, que desenvoluparà les accions següents:

Sensibilitzar les empreses sobre la necessitat i el benefici que les noves mesures de gestió del temps i els plans d'igualtat aporten a la productivitat i a l'eficiència econòmica.

Combatre la segregació vertical amb actuacions de detecció de talent femení en àmbits de la ciència i la tecnologia que puguin tenir un acompanyament professional i una formació per accedir a càrrecs en consells d'administració.

Combatre la segregació horitzontal. Contribuir a la incorporació de dones al sector de la ciència, la tecnologia i la innovació amb l'actuació directa als centres educatius per estimular la vocació científicotecnològica en les nenes i trencar estereotips al seu entorn.

Visibilitzar el talent femení i posar-lo en valor per mostrar-lo a tota la societat a fi que serveixi de referent i de model. I també perquè creï la massa crítica necessària per portar més dones al sector i millorar així el seu perfil professional.

World Atlas for Innovation. És una iniciativa de la IASP que pretén crear un directori internacional amb dades, estadístiques i informació de tots els parcs associats. Durant aquest exercici, la base de dades s'ha anant actualitzant.

EVALPARC i EVAL-XPCAT. La seva missió és revisar i avaluar l'estoc de coneixement acumulat en l'entorn dels parcs científics i tecnològics de Catalunya i identificar-ne les tecnologies prioritàries i els fulls de ruta corresponents. El compromís de la XPCAT de donar suport a la transferència de tecnologia no se centra només a identificar la cartera científicotecnològica.

lògica de la xarxa, sinó que aposta per estratègies de comercialització que ajudin els grups i les empreses a portar la seva tecnologia al mercat. En aquest sentit, el projecte VALUEPARC va revisar l'estratègia comercial de sis tecnologies seleccionades en una edició anterior a EVALXPCAT. En aquest segon projecte, VALUEPARC, tant la XPCAT com KIMbcn, han continuat la seva col·laboració promocionant aquelles activitats que impulsen la valorització i la innovació. VALUEPARC ha tingut el suport del Departament d'Universitats, Innovació i Empresa.

La XPCAT també ha fet, al llarg de l'any 2011, congressos, jornades, seminaris i cursos de formació sobre temàtiques relacionades amb la gestió diària dels parcs, la promoció de la innovació, etcètera.

Estadístiques 2011

La propietat i promoció majoritària dels 24 parcs catalans correspon a l'Administració pública, especialment local. Més del 30% d'entitats que formen part dels consells de direcció dels parcs són ajuntaments, diputacions i altres entitats locals. Les universitats són el segon propietari i promotor més freqüent dels parcs de la XPCAT, poc més del 18%. I en tercer lloc es troben empreses privades o altres entitats relacionades amb el suport a les empreses, un 12,5%. Si s'analitza quines d'aquestes entitats estan presents en més PCT, trobem dues universitats, la Universitat de Barcelona i la Universitat Politècnica de Catalunya, i la Generalitat de Catalunya.

Els parcs de Catalunya ofereixen majoritàriament espais de lloguer d'oficines per a la instal·lació d'empreses, grups i centres de recerca i altres entitats relacionades, com es pot veure a la taula següent. Actualment, els parcs consolidats tenen una ocupació dels seus espais del voltant del 87%. I són els projectes més nous els que disposen d'una oferta d'espais més àmplia. Els parcs catalans tenen una superfície construïda de més de tres milions de metres quadrats. La mitjana de superfície construïda per parc és de 150.000 m², amb un nombre mitjà de 126 empreses i 10 centres d'R+D i centres tecnològics instal·lats en els seus espais.

El creixement de l'ocupació als parcs científics i tecnològics de la XPCAT durant el 2011 és una de les dades més rellevants dels presents indicadors. El darrer any, el nombre de treballadors dels parcs científics i tecnològics de la xarxa s'ha incrementat gairebé el 60% respecte a l'any anterior, fins a arribar a 104.007 persones treballadores. D'aquestes, aproximadament el 50% són treballadors en R+D, dada que es manté any rere any. El nombre de persones treballadores ha mantingut una evolució positiva des del 2005. La major part dels parcs tenen 2.000 treballadors o menys, gairebé el 74% del total de parcs. A més, segons les dades disponibles, la distribució de les persones treballadores per gènere és d'un 66,50% d'homes, davant el 33,50% de dones.

En l'àmbit de la recerca pública, els PCT de la XPCAT tenen als seus espais 200 centres de R+D i centres tecnològics, gairebé un 30% dels quals pertanyen a la xarxa TECNIO, una xarxa creada per ACCIÓ que aglutina els principals agents experts en investigació aplicada i transferència de tecnologia de Catalunya. En l'àmbit privat, el nombre d'empreses instal·lades als PCT catalans continua creixent any rere any. Durant el 2011, els parcs de la XPCAT tenen un total de 2.653 empreses innovadores, fet que suposa un creixement d'un 11,24% respecte a l'any anterior. D'aquestes empreses, i segons les dades disponibles, més d'un 63% són de base tecnològica i al voltant del 45% són spin-offs.

La consolidació dels parcs catalans en aquests gairebé vint-i-cinc anys d'història es reflecteix també en el creixement de la mida de les seves empreses. El percentatge d'empreses de mida petita i mitjana puja durant el 2011 gairebé vuit punts i representa el 42,37% del total d'empreses.

Amb tot, el volum de microempreses continua sent el més elevat, el 47,78%. Per la seva banda, el percentatge de grans empreses es manté més o menys estable respecte a l'any anterior. Aquest fet es pot explicar perquè un dels objectius dels PCT és donar suport a la formació de noves empreses i ajudar a fer-les créixer i consolidar-les. L'increment del nombre de parcs membres de la XPCAT en els darrers anys, amb nous projectes en fases inicials, també ha incrementat el nombre de microempreses. En l'altre vessant, el manteniment de la gran empresa es pot explicar per l'efecte directe del creixement d'empreses ja instal·lades en PCT consolidats i per la incorporació de parcs amb models més orientats a l'atracció de la gran empresa.

Pel que fa a l'origen, les empreses situades als PCT de la XPCAT continuen sent majoritàriament catalanes (76,38%), la qual cosa es correlaciona amb un dels principals objectius dels parcs que ofereixen serveis per donar suport a la creació i consolidació d'empreses al territori on s'ubiquen.

Més dels 85% dels parcs catalans tenen una incubadora en funcionament o en procés en els seus espais (el 71,45% ja en tenen i el 14,3% estan en procés). Actualment hi ha 28 incubadores funcionant als parcs de la XPCAT que incuben 348 empreses, una xifra que ha crescut d'una manera sostinguda durant els darrers cinc anys. En més de la meitat dels casos és el mateix parc qui gestiona la incubadora, o el parc en col·laboració amb l'oficina de transferència de tecnologia de la universitat de referència. En un 20% dels casos és una entitat aliena qui gestiona la incubadora.

El volum de facturació total dels PCT i de les entitats instal·lades als seus espais ha crescut exponencialment des que es disposa de dades. Si l'any 2005 la facturació dels parcs dels quals es tenien dades era de 950.000 euros, l'any 2011 aquesta xifra ha pujat fins a 11,2 milions d'euros, amb un increment del 56,3% respecte al 2010. El 2011, la facturació mitjana dels PCT se situa al voltant d'1 milió d'euros.

El sector més present als parcs continua sent, un any més, el de les TIC, telecomunicacions i media, ja que un 54,17% dels parcs catalans tenen aquest sector entre les seves àrees prioritàries. El segueixen les tecnologies mediambientals, presents en un 50% dels PCT, i la biotecnologia i les ciències de la vida, presents en un 37,50%. Si es comparen amb les dades de 2010, els percentatges es mantenen. Només augmenta lleugerament el nombre de parcs que declaren tenir el sector agroalimentari entre les seves àrees de coneixement, el quart sector més present als parcs de la XPCAT.

Nom del Parc	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Parc Tecnològic del Vallès				X								X	X							X		X	X					
Parc Científic de Barcelona		X		X					X							X						X	X	X				
Parc de Recerca UAB				X			X									X			X	X	X	X	X	X				
22@Barcelona						X																X	X	X				
Parc d'Innovació La Salle													X										X	X				
Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB)				X					X														X					
Parc de Recerca i Innovació de la UPC	X	X	X			X						X	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X				
Parc Científic i Tecnològic de la UDG		X		X		X	X					X	X						X		X	X			X			
Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida		X		X																	X	X	X	X			X	
Parc Tecnològic de Tarragona**																				X								X
Parc Tecnològic del Parc Tecnop@rc		X		X		X			X				X				X					X	X	X	X	X	X	
Parc Tecnològic Barcelona Nord						X							X										X					
Tecnocampus Mataró (TCM)																X							X	X	X			
BTEC Barcelona Innovació Tecnològica										X				X						X		X						
Parc Tecnològic de la Catalunya Central																				X	X							
ESADE- Creapolis Campus																												
Parc de Recerca UPF (Ciències Socials i Humanitats)					X																							
Parc Científic i Tecnològic del Turisme i l'Oci																							X	X				
Parc Científic i Tecnològic de la Indústria Enològica								X																				
Deltabcn - Parc Aeroespacial de la Mobilitat de Viladecans	X													X														
Biopol'H				X					X							X											X	
BZ Barcelona Zona Innovació		X			X																							
Parc de l'Alba				X		X	X									X				X	X	X	X	X				
Orbital 40. Parc Científic i Tecnològic de Terrassa		X	X														X				X	X	X	X	X			

1 Aeronàutica, aeroespacial 2 Agroalimentari 3 Arquitectura 4 Biotecnologia i ciències de la vida 5 Ciències humanes i socials 6 Disseny i serveis d'enginyeria 7 Electrònica, microelectrònica 8 Enologia 9 Farmàcia 10 Finances 11 Formació, educació 12 Industrial i sistemes de manufactura 13 Informàtica, software 14 Metall, Metal·lúrgic 15 Mobilitat 16 Nanobioenginyeria, nanotecnologia 17 Òptica 18 Serveis a l'empresa 19 Tecnologies dels aliments 20 Tecnologia de l'energia 21 Tecnologia dels materials 22 Tecnologies mediambientals 23 Tecnologies mèdiques 24 TIC, Telecomunicacions, media 25 Turisme, oci 26 Salut 27 Seguretat alimentària i nutrició 28 Química

Mediació laboral, intermediació i negociació

La mediació laboral

Fruit de l'Acord Interprofessional de Catalunya (Foment del Treball Nacional, Comissió Obrera Nacional de Catalunya i Unió General de Treballadors de Catalunya) que es va signar el 7 de novembre de 1990, va néixer el Tribunal Laboral de Catalunya, que va ser constituït formalment el 21 de febrer de 1992 i que funciona regularment des del maig de 1992. Els resultats de l'experiència iniciada el 1992 amb la instauració del Tribunal Laboral de Catalunya són altament significatius.

Dades 2011:

Amb relació als conflictes col·lectius, a Catalunya s'han desconvocat 19 vagues que han suposat 142.564 hores desconvocades. Si multipliquem aquestes hores pel seu cost (15,32 euros/hora segons Coste salarial medio total por hora efectiva, por comunidad autónoma. Anuario 2010, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social), tenim que el valor d'aquestes hores desconvocades és de 2.184.072,82 euros, quantitat que reflecteix la importància de la tasca que ha dut a terme el TLC. S'han presentat un total de 1.157 expedients, entre conciliacions i arbitratges.

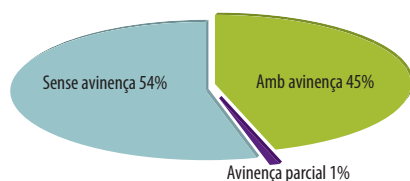
Pel que fa a les conciliacions (993), 838 són tramitacions efectives de conciliacions que han afectat 1.720 empreses i 313.730 treballadors. Pel que fa a les tramitacions efectives el 45,11% han resultat amb acord i han afectat 1.122 empreses i 108.188 treballadors. El 0,95% de les conciliacions efectives han acabat amb acord parcial.

Per províncies, a la de Barcelona s'han gestionat el 87% del total de procediments, amb 886 expedients que afectaven 1.768 empreses i 359.680 treballadors.

Per comarques, el Barcelonès ha generat el 37% dels procediments de tot Catalunya, amb 379 expedients, per davant del Vallès Occidental (amb un 18%) i el Baix Llobregat (amb un 13%).

I, finalment, a la ciutat de Barcelona ens trobem que de les 220 conciliacions efectivament tramitades, el 40,45% (89 conciliacions) van acabar amb el resultat d'acord.

Tramitacions efectives. 2011

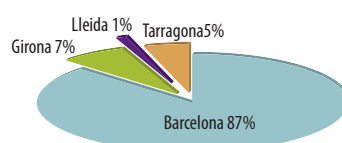

Totes les delegacions. 2011

Totes les delegacions. 2011		Nombre	Empreses	Treballadors
Expedients presentats		1.015	1.907	381.802
Arbitratges	22	2,17%	23	2.335
Conciliacions/mediacions	993	97,83%	1.884	379.467
Tramitacions efectives	838	82,56%	1.720	313.730
Amb avenença	378	45,11%	1.122	108.188
Amb avenença parcial	8	0,95%	9	599
Sense avenença	452	53,94%	589	204.943
Tramitacions no efectives	155	15,61%	164	65.737
Intentades sense efecte	122	78,71%	130	11.180
Desistides	15	9,68%	16	53.220
Arxivades	18	11,61%	18	1.337

Procediments per províncies

	Procediments	Empreses	Treballadors
Barcelona	886	1.768	359.680
Girona	71	72	9.089
Lleida	12	14	1.344
Tarragona	46	53	11.751
Total	1.015	1.907	381.864

Procediments per comarques

	Procediments	Empreses	Treballadors	% procediments
Alt Penedès	21	20	3.055	2%
Bages	30	30	6.602	3%
Baix Llobregat	127	128	31.296	13%
Barcelonès	379	1.226	286.750	37%
Gironès	24	25	2.884	2%
Maresme	27	31	2.039	3%
Osona	11	11	2.831	1%
Selva	19	19	1.848	2%
Tarragonès	26	33	8.773	3%
Vallès Occidental	180	185	19.545	18%
Vallès Oriental	85	109	4.961	8%
Altres	86	90	11.218	8%
Total	1.015	1.907	381.802	100%

Font: TLC

Procediments a la ciutat de Barcelona 2011

Total	273	
Arbitratges	3	Tramitacions no efectives 50
Conciliacions	270	Intentades sense efecte 39
Tramitacions efectives	220	Desistides 5
Amb avinença	89	Arxivu 6
Sense avinença	131	

Hores de vaga desconvocades

Vagues desconvocades		Hores desconvocades(*)		Convocatòries indefinides desconvocades		Valor mensual hores desconvocades (**)	
2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
36	19	154.674	142.564	11	2	2.369.605,68 €	2.184.072,82 €

La intermediació laboral després de la reforma

La intermediació laboral és un dels instruments de les polítiques d'ocupació que ha estat modificat de manera més profunda arran de les darreres reformes laborals (RDL 35/2010 i RDL 3/2012) amb relació als agents que hi intervenen.

Normativament, al nostre país, la intermediació laboral ha estat competència exclusiva dels serveis públics d'ocupació. La Llei 51/1980, bàsica d'ocupació, prohibia l'existència d'agències privades de col·locació de qualsevol tipus i àmbit funcional i establia l'obligatorietat que les agències o empreses dedicades a la selecció de persones treballadores fessin constar en els seus anuncis el número de la demanda en l'oficina d'ocupació i la seva identificació.

No és fins a l'any 1995, amb el Reial Decret 1/1995 pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'estatut dels treballadors, que es prohibeix expressament l'existència d'agències de col·locació amb finalitat lucrativa però s'autoritza l'existència d'agències de col·locació sense afany de lucre.

Malgrat aquest fet, la realitat social ha estat ben diferent i altres agents d'intermediació han operat, com a intermediadors en el mercat de treball, de manera "alegal": borses d'ocupació d'entitats i institucions, empreses de treball temporal, empreses de selecció de personal, empreses d'outplacement, empreses headhunters, agències virtuals d'ocupació, entre d'altres.

La Llei 56/2003, d'ocupació, defineix la intermediació com un instrument bàsic de la política d'ocupació, en la qual és possible la col·laboració amb la societat civil. En aquest sentit, la Llei inclou les agències de col·locació (sense especificar-ne la tipologia), degudament autoritzades, com a agent d'intermediació en el mercat de treball, juntament amb els serveis públics d'ocupació, les entitats que col·laborin amb aquests i aquells altres serveis que reglamentàriament es determinin per a les persones treballadores a l'exterior.

No va ser, però, fins a l'any 2010, amb la Llei 35/2010, de 17 de setembre, de mesures urgents per a la reforma del mercat de treball, quan es va obrir explícitament la porta de la col·laboració publicoprivada amb l'objectiu de millorar els mecanismes d'intermediació laboral, mitjançant la regulació de les agències privades de col·locació amb finalitat de lucre.

En aquest sentit, aquesta Llei manifestava la voluntat del govern estatal d'aquell moment de continuar millorant i potenciant els serveis públics d'ocupació i defensava la centralitat d'aquests per tal de que no es produís la substitució de la iniciativa pública per la iniciativa privada en l'àmbit de la intermediació i la col·locació, ja que considera que els serveis públics són sempre necessaris per acompanyar i promoure els canvis en l'accés i la millora de l'ocupació, per garantir la igualtat d'oportunitats i per gestionar les prestacions per desocupació, i justifica la regulació de les agències privades de col·locació amb finalitat de lucre com a agent d'intermediació complementari a l'activitat dels serveis públics d'ocupació.

Aquesta mateixa Llei defineix el que s'entén per intermediació laboral i també considera la recol·locació de les persones treballadores que resultin excedents en processos de reestructuració empresarial, sempre que es prevegi en els plans socials o en els programes de recol·locació com a activitat d'intermediació laboral. En aquest sentit, les empreses de recol·locació també són considerades agències de col·locació especialitzades en ERO.

Així mateix, la Llei permet que aquestes agències de col·locació desenvolupin actuacions relacionades amb la recerca d'ocupació com ara l'orientació i informació professional i la selecció de personal, i diferencia entre les agències de col·locació que funcionen com a col·laboradores dels serveis públics d'ocupació i aquelles que funcionen de manera autònoma.

La centralitat dels serveis públics respecte a aquestes agències, segons el govern, quedava assegurada per l'exigència d'una autorització administrativa per al desenvolupament de la seva activitat, que havia de ser notificada amb resolució expressa pel servei públic d'ocupació estatal o pel servei públic d'ocupació autonòmic, segons l'àmbit d'actuació de l'agència, atesa la configuració d'aquestes agències com a entitats col·laboradores dels serveis públics d'ocupació, quan subscriuissin convenis de col·laboració, com també per controlar-les i inspeccionar-les.

En l'àmbit estatal, el desplegament d'aquesta norma es fa mitjançant el Reial Decret 1796/2010, de 30 de desembre, pel qual es regulen les agències de col·locació i que estableix les obligacions d'aquestes agències, el procediment per a la concessió, ampliació de l'àmbit d'actuació i extinció de l'autorització, i les particularitats de les agències de col·locació com a entitats col·laboradores dels serveis públics d'ocupació.

Quan aquestes agències actuïn com a entitats col·laboradores dels serveis públics d'ocupació han de subscriure un conveni amb aquests serveis i poden ser finançades mitjançant fons públics. A més, han de comunicar les incidències que es produeixin en relació amb les obligacions de les persones treballadores i de les persones sol·licitants i beneficiàries de prestacions per desocupació als serveis públics d'ocupació per tal que aquests adoptin les mesures que siguin procedents.

Són els convenis de col·laboració els que determinen les activitats que aquestes agències de col·locació han de desenvolupar com a entitats col·laboradores dels serveis públics d'ocupació i on s'estableixen els indicadors d'eficàcia que han de servir per renovar els convenis i establir la quantia de les subvencions.

A Catalunya, aquest Reial Decret es concreta en l'Ordre EMO/123/2011, per la qual es determina el procés d'autorització i l'activitat de les agències de col·locació a Catalunya, on s'estableixen les obligacions que han de complir per tal de ser autoritzades, el procediment de concessió de l'autorització i les causes d'extinció de l'autorització i infraccions.

També s'especifica que aquestes agències de col·locació poden desenvolupar actuacions relacionades amb la recerca d'ocupació, com l'orientació i la informació professional, i amb la selecció de personal, però no es concreta el paper de les agències de col·locació com a entitats col·laboradores del Servei d'Ocupació de Catalunya.

El Reial Decret Llei 3/2012, de mesures urgents per a la reforma del mercat de treball, més enllà de defensar la necessitat de reforçar els Serveis Públics d'Ocupació i la intermediació pública en el mercat de treball, considera que aquests serveis públics d'ocupació s'han mostrat insuficients en la gestió de la col·locació, amb unes taxes de penetració molt escasses dins del total de col·locacions. Al contrari, considera les empreses de treball temporal com a un potent agent dinamitzador del mercat de treball i que contribueixen a la creació de llocs de treball. Per aquests motius s'autoritza les empreses de treball temporal a operar com a agències de col·locació.

Aquest Reial Decret Llei també modifica el procediment d'autorització de les agències de col·locació, ja que podran obtenir aquesta autorització per silenci administratiu.

Ens trobem, doncs, davant un nou escenari de la intermediació laboral on infinitat d'agents podran actuar com a intermediadors entre l'oferta i la demanda, en un moment en què el nostre mercat de treball es troba sotmès a una crisi econòmica brutal, amb 836.900 persones en situació de desocupació, una taxa d'atur del 22,16% a Catalunya, segons les dades de l'EPA del primer trimestre del 2012, un creixent nombre de persones en situació d'atur de llarga durada, més dificultats d'inserció laboral i poca demanda de treballadors i treballadores per part de les empreses.

L'any 2009, a l'article elaborat per la UGT de Catalunya per a la memòria del CESB, La intermediació laboral, recordàvem la baixa taxa d'intermediació laboral dels serveis públics d'ocupació i reclamàvem un paper molt més actiu d'aquests serveis públics d'ocupació, assumint la seva funció com a principal interlocutor en la intermediació laboral entre empreses i persones treballadores, així com la necessitat de garantir una intermediació pública, gratuïta i universal que vetlli per la igualtat d'oportunitats en l'accés al mercat de treball i la no-discriminació, sota paràmetres de qualitat, quantitat, eficiència i transparència.

L'Administració, però, en lloc d'enfortir la intermediació pública, ha optat per privatitzar-la i autoritzar empreses privades de col·locació amb finalitat de lucre i empreses de treball temporal.

Actualment, a Catalunya s'han autoritzat més de 70 agències privades de col·locació, sense comptar les que operen exclusivament per mitjans electrònics, entre les quals trobem empreses de treball temporal, consultores de recursos humans, fundacions privades, unions empresarials, centres de formació, entitats del tercer sector, entitats especialitzades en determinats col·lectius, etc.

Ara és el moment d'establir els criteris per tal d'evitar que l'entrada d'aquestes agències privades de col·locació com a agent d'intermediació laboral derivi en la substitució de la iniciativa pública per la iniciativa privada en l'àmbit de la intermediació i la col·locació, un afebliment dels serveis públics d'ocupació i una intermediació de primera (portada a terme per les empreses privades amb ofertes de feina de llocs de treball altament qualificats per a perfils fàcilment inseribles en el mercat de treball) i una intermediació de segona (realitzada pels serveis públics d'ocupació i reservada a col·lectius amb pocs recursos o en risc d'exclusió social i referida a ofertes de llocs de treball poc qualificats).

L'autorització de les agències privades de col·locació com a agents d'intermediació ens suscita molts dubtes i incògnites sobre:

La gratuïtat i la igualtat d'oportunitats en l'accés als serveis adreçats a les persones treballadores.

La protecció de dades de les persones que utilitzin aquestes agències com a canal de recerca de feina.

Els mecanismes de control de les agències privades de col·locació.

La funció assignada a aquestes agències d'informar els serveis públics d'ocupació de les incidències que es produeixin amb relació a les obligacions de les persones treballadores beneficiàries de prestacions per desocupació.

L'inici de l'externalització de les funcions dels serveis públics d'ocupació i que aquests quedin reduïts a simples gestors de prestacions.

En aquest sentit, haurem d'estar atents a la concreció de l'actuació de les agències de col·locació com a entitats col·laboradores dels serveis públics d'ocupació, quins criteris de finançament públic es determinaran i quines polítiques actives d'ocupació podran desenvolupar més enllà de la intermediació laboral, en un moment en què la despesa en polítiques actives d'ocupació s'ha reduït considerablement.

Qualitat de vida

4

Població

La població oficial de Barcelona al gener del 2011 era de 1.615.448 habitants, amb una lleugera disminució del 0,2% amb relació a la xifra del 2010 com a conseqüència de l'estancament dels fluxos migratoris.

Població total

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població	1.496.266	1.505.325	1.527.190	1.582.738	1.578.546	1.593.075	1.605.602	1.595.110	1.615.908	1.621.537	1.619.337	1.615.448

Nota: població l'1 de gener de cada any

Creixement de la població total i població estrangera. En %

L'entrada migratòria del començament del segle ha canviat l'estructura d'edats de la població i ha substituït una fesomia demogràfica determinada per l'envelliment progressiu, per una altra en la qual la població jove i adulta ha anat creixent.

Evolució de la població per edats

	2000		Pes sobre la població		Var. 2000-11
	2000	2011	2000	2011	
De 0 a 14 anys	175.541	198.391	11,6%	12,3%	12,7%
De 15 a 24 anys	176.140	144.105	11,6%	8,9%	-18,2%
De 25 a 64 anys	829.625	936.598	54,8%	58,0%	12,9%
De 65 anys i més	331.665	336.891	21,9%	20,8%	1,6%

La població de més de 65 anys ha passat del 21,9% l'any 2000 al 20,8% el 2011. Malgrat que en termes relatius el pes dels majors de 65 anys sobre el conjunt de la població disminueix, el nombre de persones grans és lleugerament més alt que el 2000. Així, l'atenció a la gent gran es manté com un dels principals requeriments de la ciutat per als propers anys, especialment per l'augment de l'esperança de vida. Igualment, el creixement de la població infantil incidirà directament en la provisió de serveis educatius.

Nens i joves

	2000		Pes sobre la població		Var. 2000-11
	2000	2011	2000	2011	
De 0 a 2 anys	37.543	43.157	2,5%	2,7%	15,0%
De 3 a 16 anys	164.585	179.701	10,9%	11,1%	9,2%
De 17 a 19 anys	46.855	39.632	3,1%	2,5%	-15,4%

La incidència en l'estructura d'edat de la població no ha estat homogènia a tota la ciutat i els districtes amb més influència d'immigrants són els que mostren una tendència més accentuada al rejuveniment de la població.

El cas més destacat és el de Ciutat Vella, abans un dels districtes amb més pes relatiu de gent gran i ara el que en té menys. Aquesta tendència, tot i que amb menys intensitat, també s'observa a l'Eixample, Sants-Montjuïc, Gràcia i Sant Martí.

Estructura de la població dels districtes. Per edat

	2000				2011				Var. 2000-11
	0-14	15-24	25-64	65 i més	0-14	15-24	25-64	65 i més	
Ciutat Vella	8.918	9.230	49.603	22.078	11.164	9.667	67.346	15.879	15,8%
Eixample	27.380	26.154	134.052	62.068	28.643	22.305	155.841	58.208	6,1%
Sants-Montjuïc	19.746	19.706	92.294	36.355	21.262	16.719	109.118	35.672	8,7%
Les Corts	10.175	10.657	46.271	15.569	9.622	7.884	46.034	18.800	-0,4%
Sarrià-Sant Gervasi	18.880	14.608	71.382	28.702	22.574	14.470	77.102	30.645	8,4%
Gràcia	12.248	12.312	62.817	27.184	13.746	9.697	72.311	25.676	6,0%
Horta-Guinardó	18.574	20.037	93.100	34.921	20.588	14.525	95.337	39.062	1,7%
Nou Barris	18.189	20.700	89.939	35.999	21.364	15.452	92.262	38.470	1,7%
Sant Andreu	16.086	17.715	75.526	26.483	18.987	13.257	85.641	29.071	8,2%
Sant Martí	25.345	25.021	114.641	42.306	30.441	20.129	135.606	45.408	11,7%
Total	175.541	176.140	829.625	331.665	198.391	144.105	936.598	336.891	6,8%

Tanmateix, els barris on la proporció de joves és més important no sempre coincideixen amb els que tenen un percentatge més gran de població immigrant, ja que les variables socioeconòmiques incideixen de manera notable en una natalitat més alta. Així, per exemple, la Vila Olímpica té un alt percentatge de població menor de 14 anys, quasi un 19%, i tan sols el 9,3% de majors de 65. Aquest fenomen també s'observa a Vallvidrera, el Tibidabo i les Planes, Diagonal Mar, Sarrià i les Tres Torres, tots amb percentatges de població menor de 14 anys al voltant del 18%.

Renda familiar a Barcelona

La renda familiar bruta disponible (RFB) és una mesura dels ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los a consum o a estalvi. L'Institut d'Estadística de Catalunya estima aquesta macromagnitud per als municipis catalans més grans de 5.000 habitants i la darrera estimació correspon a l'any 2008.

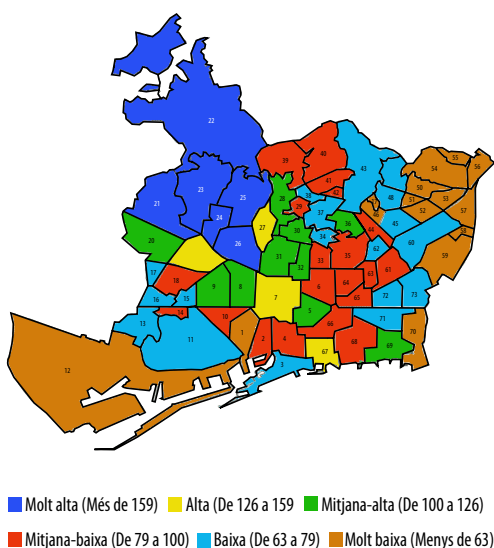
En termes per càpita, la renda de la ciutat s'estima en 19.700 euros, un 16% superior a la mitjana de Catalunya. A partir d'aquesta dada oficial, l'Ajuntament de Barcelona elabora una aproximació a la capacitat econòmica dels residents mitjançant l'elaboració de l'índex RFD.¹ L'indicador, que inclou una projecció de les dades d'RFD per a 2009 i 2010, es construeix sobre la base a la ponderació de diverses variables i no es tracta d'una mesura en termes monetaris sinó del càlcul de la posició relativa de cadascun dels barris amb relació a la mitjana de la ciutat fixada en un valor igual a 100.

Arran de l'aprovació de la nova divisió de la ciutat per barris, l'anàlisi va passar a fer-se per barris a partir de 2007. Les dades dels darrers anys confirmen l'estabilitat d'un dels trets més significatius de la distribució de la renda a Barcelona, com és que Barcelona és una ciutat de rendes mitjanes, amb un gran segment de la població que viu en barris propers a la mitjana. El 2010, aquesta proporció se situa a l'entorn del 80%. De la resta de població, un 12,3% viu en barris situats a l'extrem superior, on la renda mitjana és almenys un 40% més alta que la mitjana de la ciutat, mentre que als barris del segment inferior es concentra un 7,4% dels residents.

En el darrer bienni ha augmentat la dispersió mesurada com la distància entre els valors extrems, conseqüència tant de l'augment del valor del barri amb l'índex més elevat (les Tres Torres) com del retrocés registrat pel barri amb el valor més baix (Can Peguera). L'índex obtingut el 2010 del primer equival a 5,9 vegades el del segon, una distància important que s'atenueja quan es considera que el primer té set vegades més residents que el segon. En tot cas, les darreres dades palesen una interrupció del procés de reducció de les desigualtats que s'havia registrat fins a 2007, que ha estat substituït per un procés de signe contrari amb una lleugera ampliació de les diferències, un fet que s'explica pel desigual impacte de la crisi en els diferents barris de la ciutat.

El mapa següent mostra les diferències entre barris, els de rendes elevades situats a l'oest de la ciutat i per sobre de la Diagonal, amb gairebé cent mil persones censades, amb contrast amb els baixos valors dels barris del nord. Hi destaquen, així mateix, les poques diferències internes dins d'alguns districtes com Gràcia o Sants-Montjuïc i la important dispersió entre alguns barris del districte de Sant Martí com els de la Vila Olímpica del Poblenou i el Besòs-Maresme.

Renda familiar disponible per càpita. Any 2010 (Números índex. Base Barcelona=100)

Ciutat Vella

- 1 Raval
- 2 Barri Gòtic
- 3 Barceloneta
- 4 Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera

Eixample

- 5 Fort Pienc
- 6 Sagrada Família
- 7 Dreta de l'Eixample
- 8 Antiga Esquerra de l'Eixample
- 9 Nova Esquerra de l'Eixample
- 10 Sant Antoni

Sants-Montjuïc

- 11 Poble Sec
- 12 Marina del Prat Vermell
- 13 Marina del Port
- 14 Font de la Guatlà
- 15 Hostafrancs
- 16 Bordeta
- 17 Sants-Badal

Les Corts

- 19 Les Corts
- 20 Maternitat i Sant Ramon
- 21 Pedralbes

Sarrià-Sant Gervasi

- 22 Vallvidrera, Tibidabo i les Planes
- 23 Sarrià
- 24 Tres Torres
- 25 Sant Gervasi-la Bonanova
- 26 Sant Gervasi-Galvany
- 27 El Putxet i el Farró

Gràcia

- 28 Vallcarca i els Penitents
- 29 El Coll
- 30 La Salut
- 31 Vila de Gràcia
- 32 Camp d'en Grassot i Gràcia Nova

Horta-Guinardó

- 33 Baix Guinardó
- 34 Can Baró
- 35 Guinardó
- 36 La Font d'en Fargues
- 37 El Carmel
- 38 La Teixonera
- 39 Sant Genís dels Agudells
- 40 Montbau
- 41 La Vall d'Hebron
- 42 La Clota
- 43 Horta

Nou Barris

- 44 Vilapicina i la Torre Llobeta
- 45 Porta
- 46 El Turó de la Peira
- 47 Can Peguera
- 48 La Guineueta
- 49 Canyelles
- 50 Roquetes
- 51 Verdun
- 52 Prosperitat
- 53 Trinitat Nova
- 54 Torre Baró
- 55 Ciutat Meridiana
- 56 Vallbona

Sant Andreu

- 57 Trinitat Vella
- 58 Baró de Viver
- 59 Bon Pastor
- 60 Sant Andreu
- 61 Sagrera
- 62 Congrés i els Indians
- 63 Navas

Sant Martí

- 64 Camp de l'Arpa del Clot
- 65 Clot
- 66 Parc i la Llacuna del Poblenou
- 67 Vila Olímpica del Poblenou
- 68 Poblenou
- 69 Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou
- 70 El Besòs i el Maresme
- 71 Provençals del Poblenou
- 72 Sant Martí de Provençals
- 73 La Verneda i la Pau

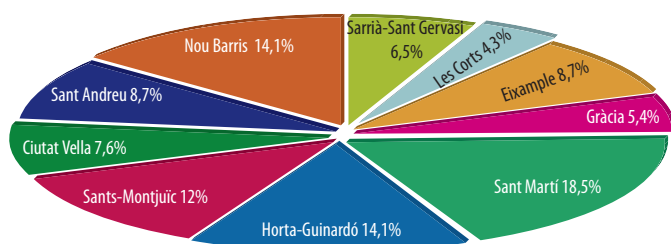
¹ Per als detalls metodològics i els resultats d'anys anteriors consulteu: Distribució territorial de la renda familiar a Barcelona, Ajuntament de Barcelona, 2007, i els números 71 i 74 de Barcelona Economia, disponibles a www.bcn.cat/publicacions.

Educació i formació

Fins al curs 2010-2011 la ciutat tenia 72 escoles bressol municipals, amb 4.500 infants matriculats i durant el curs 2011-2012 se n'han obert gradualment 25 més, cinc de les quals són de substitució. Això suposa la creació de 1.972 places noves i incrementa el nombre de matriculats en 2.235.

L'oferta d'escoles bressol municipals es concentra principalment als districtes de Sant Martí (18,5% del total), Nou Barris i Horta-Guinardó (14,1% cadascun) i Sants-Montjuïc (12%).

Escoles bressols municipals. En % per districte

Durant el curs 2011-2012 el nombre d'alumnes en ensenyaments bàsics (3-16 anys) ha pujat en 1.849. Si s'hi afegeixen els augments d'alumnes en ensenyaments secundaris (363) i FP superior (253), l'augment del nombre d'alumnes és 2.463, que situa el total d'alumnes en 226.014. Aquest augment es concentra majoritàriament en els centres públics (80% dels nous alumnes) i la resta en privats concertats. D'altra banda, la proporció d'alumnes estrangers ha disminuït lleugerament i se situa en l'11,2% del total d'alumnes no universitaris.

Alumnes règim general. 3 a 18 anys

Aquest curs la ciutat ha estrenat sis nous equipaments educatius: Institut Pere IV (Sant Martí); Institut Josep Pla (Horta), rehabilitat després d'un incendi; Escola Oficial d'Idiomes Barcelona VI-Guinardó (Horta); Institut Escola Roquetes (Nou Barris); Serveis Educatius de Sant Martí i Escola Fluvià (Sant Martí).

Durant el curs, es van concedir un total de 16.550 beques de menjador, 1.542 més que en el curs anterior, per cobrir les necessitats de les famílies amb dificultats econòmiques.

Cultura, lleure i esports

El nombre de visites a les biblioteques de Barcelona ha superat els sis milions, amb un augment del 3,3% amb relació a la xifra de 2010. En canvi, el nombre de documents prestats s'ha mantingut estable, mentre que el nombre de nous carnets ha disminuït en 7,5% i ha passat de 70.000 a 65.000.

L'augment del nombre de visites als museus municipals i consorciats ha estat un 3,2% superior al de 2010 i ha assolit la xifra de 7,2 milions de visites.

Els espectadors assistents a espectacles d'arts escèniques han registrat igualment un important creixement aquest any (8,3%). Més d'un milió de persones van assistir als més dels 200 actes de la festa de la Mercè de 2011. Aquests es van repartir en 20 espais de la ciutat, entre els quals els més visitats van ser l'avinguda Maria Cristina, el parc del Fòrum i la plaça Catalunya.

El Zoo ha superat el milió de visitants per sisè any consecutiu i l'ha incrementat un 10% amb relació a 2010, tant per l'augment del nombre de visitants socis com per l'accés general al recinte. El nombre de contractes actius supera els 31.700, la qual cosa representa 108.000 persones.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Visitants al Zoo	1.017.427	1.102.939	1.064.541	1.049.422	1.054.885	1.164.027

Barcelona s'ha consolidat com a referent pel que fa a les curses populars, que baten rècords cada any. Hi destaquen els més de 20.000 participants a la cursa dels Bombers i els més de 58.000 a la cursa d'El Corte Inglés, la més popular d'Europa. Aquesta darrera figura entre el grup d'elit de les curses populars i urbanes més grans del món amb dues proves més que se celebren a Sidney i Atlanta, però és l'única gratuïta.

La Marató de Barcelona va aplegar 15.000 corredors, també amb un nou rècord de participació que la situa entre les set millors d'Europa. I la cursa de la Mercè en va reunir 14.000, amb un augment de la participació femenina que va representar el 25% del total. Aquest any la cursa presentava dos quilòmetres adaptats per a persones discapacitades i amb problemes de mobilitat.

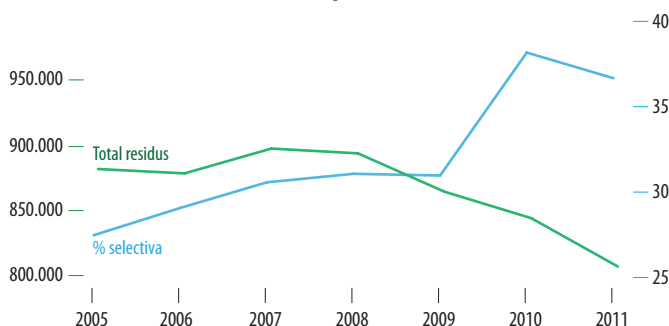
Els barcelonins també s'han mostrat participatius en altres convocatòries, com la passejada popular amb bicicleta i patins celebrada al mes de juny, de caràcter lúdic i no competitiu.

Al darrer trimestre de l'any va entrar en funcionament un nou centre esportiu municipal al districte de Nou Barris, un equipament integrat en el pol d'equipaments de l'illa de Cotxeres de Borbó.

Medi ambient i sostenibilitat

La generació de residus urbans ha estat un 4,5% inferior a la de l'any anterior i ha disminuït un punt i mig el pes de la recollida selectiva sobre el total a causa d'una acusada reducció del volum de paper recollit (-22%) i de la matèria orgànica (-5%). Malgrat aquesta disminució, el pes de la recollida selectiva se situa en el 38%.

Evolució recollida residus total i pes de recollida selectiva

Des de la introducció de la darrera contracta de neteja, el pes de la matèria orgànica dins de la recollida selectiva ha estat creixent i ja suposa ja el 45% del total, mentre que el paper redueix el seu pes relatiu i suposa un 26%.

Durant el 2011 s'han obert tres nous punts verds de barri a les Corts, el Poblenou i la Bordeta i s'ha recuperat el punt verd del Fòrum. Així, la xarxa de punts de reciclatge de la ciutat consta de 22 punts verds de barri, set punts de zona i vuit punts verds mòbils que tenen 96 punts d'estacionament setmanals. Aquesta xarxa de punts verds va rebre més de 663.000 visites el 2011, un 20% més que el 2010.

El consum d'aigua es manté al mateix nivell de l'any anterior, 109 litres per habitant i dia, de manera que ha s'ha frenat la reducció del consum que havia caracteritzat el període 2006-2009. En canvi, continua la millora en la gestió de l'aigua, en especial pel que fa a la utilització d'aigua freàtica. Així, l'ús d'aquestes aigües pels serveis municipals representa el 31%, davant el 23% de l'any 2010.

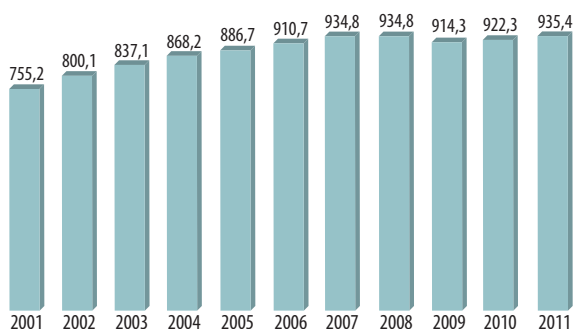
Pel que fa a la qualitat de l'aire, els índexs relacionats amb el diòxid de nitrogen continuen disminuint però les partícules PM10 han repuntat aquest any i se situen en valors del 2009 (37 micrograms/m³).

Durant aquest any ha tingut lloc la reobertura dels jardins de Mossèn Costa i Llobera, ubicats a Sants-Montjuïc i tancats al públic durant cinc anys per obres de consolidació estructurals i de millora del sistema de drenatge. Aquest espai verd de 6,15 hectàrees, és un dels jardins temàtics destacats de la ciutat i té la col·lecció de cactus i plantes crasses més rellevant de Barcelona i una de les més destacades de Catalunya.

Mobilitat

Durant el 2011 l'ús del transport públic ha crescut mentre que s'ha reduït l'ús del vehicle privat, tant a l'àrea de Barcelona com en el conjunt de Catalunya. En el cas de l'àrea de Barcelona, aquest increment ha estat de l'1,4% i s'han assolit 935,4 milions de viatgers, un màxim històric des de la creació de l'ATM.

Milions viatgers ATM Barcelona

L'augment ha estat, a més, generalitzat en tots els operadors de transport públic, amb un increment destacat del nombre de viatgers de Rodalies (2,4%), especialment important atès el tall de servei a l'agost per obres, i també el del metro (2%).

Els usos del bicin també han experimentat un increment durant el 2011, del 29%, i superen els 14 milions. El nombre d'usuaris s'acosta a 122.000 abonats, que han recorregut més de 39 milions de quilòmetres durant el 2011.

	2007	2008	2009	2010	2011
Intensitat de trànsit (vehicles en dia feiner):					
Principals vies de la ciutat (mostreig 17 carrers)	884.397	869.630	846.799	846.125	826.735
Accessos de Barcelona	1.218.934	1.166.382	1.120.823	1.121.512	1.088.546
Ronda Litoral (Poblenou)	108.968	108.456	106.481	106.698	102.988
Ronda de Dalt (Collserola)	167.559	166.611	165.319	167.468	163.513
Nombre viatgers transport públic (milions):	934,8	934,5	914,0	922,3	935,4
Metro	366,4	376,4	361,6	381,2	389,0
Autobús	351,3	339,5	338,6	333,8	335,3
FFCC	79,1	80,9	79,8	80,1	80,7
Rodalies	117,1	114,4	110,1	103,7	106,2
Tramvia	20,9	23,2	23,9	23,8	24,2

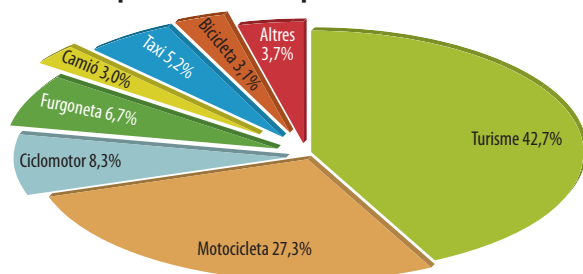
La disminució de la mobilitat privada s'ha reflectit en menys intensitat de trànsit tant als accessos a la ciutat com a les principals vies. L'empitjorament de la situació econòmica explica una part d'aquesta reducció, però també l'augment de l'oferta de servei públic pot haver contribuït a un canvi en la forma de transport. Segons la darrera Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF 2011), els residents de Barcelona fan el 31% dels desplaçaments per la ciutat amb transport públic, el 14% amb transport privat i el 55% a peu o amb bicicleta.

La sinistralitat ha continuat la tendència a la baixa a la ciutat i se situa per sota de 9.000 accidents el 2011. El nombre de víctimes es redueix un 5,2% i el nombre de morts passa de 39 a 31, la xifra més baixa des de l'any 2000. Els dos col·lectius que presenten una mortalitat més elevada per accidents de trànsit, els motoristes i els vianants, són els que han registrat una reducció més gran de víctimes mortals. Una de les mesures que contribueix a disminuir el nombre de lesionats en accidents és la reducció de la velocitat, especialment l'establiment de zones 30. Aquestes s'han implantat a gairebé tots els districtes amb un total de 300 quilòmetres de carrers pacificats.

Dels 16.820 vehicles implicats en accidents de trànsit, el 43% correspon a turismes, el 27,4% a motocicletes i el 8,3% a ciclomotors. La implicació d'aquests últims en accidents s'ha reduït força (-16%), mentre que el descens de les

motocicletes és només de l'1%. En canvi, pugen considerablement els accidents de bicicleta, tot i que representen únicament el 3% del total de vehicles implicats en accidents.

Tipus de vehicles implicats en accidents

Percepció de la ciutat

La intensificació de la crisi econòmica es reflecteix en la creixent preocupació dels ciutadans pels temes econòmics i la situació del mercat de treball, que continua ocupant la primera posició entre els principals problemes de la ciutat i també de Catalunya. En el cas de Catalunya, aquestes dues qüestions prenen una dimensió més gran.

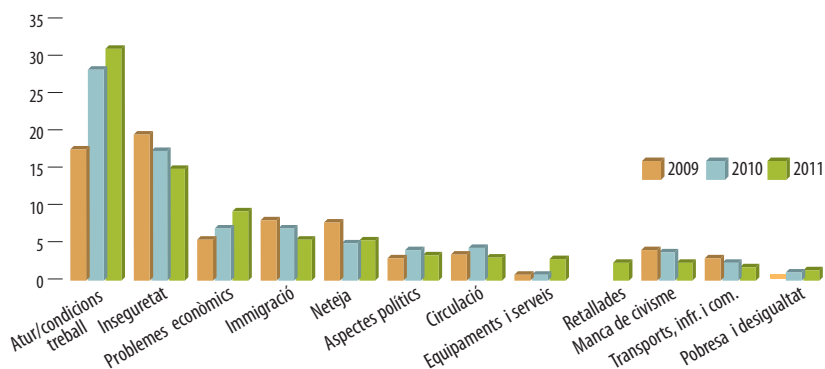
Principals problemes que pateix Barcelona i Espanya

	Barcelona					Catalunya					
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011	
Atur/condicions treball	2,4	18,8	17,6	28,3	31,1	Atur/condicions de treball	5,1	29,4	27,8	39,9	35,9
Inseguretat	10,5	10,4	19,6	17,4	15,0	Problemes econòmics	6,0	12,6	11,8	15,4	15,8
Problemes econòmics	1,5	7,0	5,5	7,0	9,3	Encaix de Cat a Espanya	8,4	9,5	9,9	9,0	5,3
Immigració	9,3	11,8	8,1	7,0	5,5	Immigració	7,5	10,8	5,9	6,1	5,1
Neteja	7,8	7,1	7,8	5,0	5,4	Aspectes polítics	6,6	4,9	4,8	6,1	5,0
Aspectes polítics	3,5	3,0	3,0	4,1	3,4	Inseguretat	4,4	3,3	4,0	3,5	4,6
Circulació	8,3	5,8	3,5	4,4	3,1	Retallades					3,4
Equipaments i serveis	2,8	2,4	0,8	0,8	2,9	Equipaments i serveis	2,4	1,5	1,4	0,4	3,0
Retallades					2,4	Transports, infr. i comunicacions	18,9	4,5	3,1	2,1	2,5
Manca de civisme	2,8	2,9	4,1	3,8	2,4	Gestió Generalitat	3,0	2,8	3,4	2,5	2,4
Transports, infr. i comunicacions	16,6	7,1	3,0	2,4	1,8	Manca de civisme	1,1	0,1	1,4	2,0	1,3
Pobresa i desigualtat	0,4	0,3	0,6	1,1	1,4	Corrupció i frau			1,1	1,0	0,8

Font: Baròmetre Semestral de Barcelona. Desembre 2011. Ajuntament de Barcelona

La preocupació per la seguretat disminueix respecte de l'any 2010, tot i que continua ocupant el segon lloc en importància. També disminueix la preocupació amb relació a la immigració, la circulació, els aspectes polítics, la manca de civisme i els transports i les comunicacions. En canvi, augmenta pel que fa a neteja, equipaments i serveis i pobresa i desigualtat.

Principals problemes de Barcelona

Salut Pública

La taxa d'incidència de tuberculosi de l'any 2010 ha estat de 26,5 casos per 100.000 habitants, amb un total de 429 casos en residents a Barcelona. Es tracta d'una malaltia més freqüent en els homes que entre les dones. En el cas dels homes immigrants, l'augment arriba fins al 50% i és el col·lectiu entre 15-39 anys els més afectats.

Pel que fa a la infecció pel virus de la immunodeficiència humana (VIH), el retard en el diagnòstic és elevat (48%), malgrat la disponibilitat de la prova. És important millorar la promoció de la prova en la població general i en poblacions més vulnerables, ja que la major part de les morts degudes a la infecció pel VIH es produeixen en persones que es diagnostiquen tardanament. El 2010 hi ha hagut 371 persones diagnosticades de VIH per primera vegada, segons els registres de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. D'altra banda, els casos de sida han estat 99. Les infeccions de transmissió sexual es configuren com a infeccions emergents que afecten desproporcionadament homes amb pràctiques homosexuals. La prevenció i el control d'aquests processos requereix millorar el diagnòstic precoç i l'estudi de les parelles sexuals. Al llarg de 2010 es van detectar 308 casos d'infecció gonocòccica i 303 de sífilis infecciosa, dues malalties per a les quals disposem d'un tractament antibiòtic eficaç.

Amb relació a la salut sexual i reproductiva, les darreres dades disponibles (2009) indiquen una davallada de la fecunditat i dels avortaments en les dones en edat fèrtil (15-49 anys) i per primera vegada en els darrers anys també en les dones de 15 a 19 anys. Aquest any ha continuat la disminució de la fecunditat entre les dones en edat fèrtil, així com el nombre d'avortaments i els embarassos no planificats, principalment a causa de la disminució d'aquests en les dones provinents de països no desenvolupats. Entre les dones més joves disminueix la taxa de fecunditat i la taxa d'avortaments també mostra una davallada del 26,8 per mil al 18,7 pel mil, tot i que el percentatge d'embarassos no planificats continua en xifres similars a la dels darrers anys. El nombre de naixements en què els dos pares són originaris de fora d'Espanya arriba al 27,5% del total.

Indicadors de mortalitat ordenats segons l'índex de desigualtat social¹ als districtes. Barcelona, 2009

	Sant Andreu	Gràcia	Eixample	Les Corts	Sarrià-Sant Gervasi
Homes					
Mortalitat ²	1.285,7	1.255,0	1.256,3	1.280,0	1.131,3
Mortalitat prematura ³	4.150,3	3.632,4	3.417,2	3.579,8	3.207,7
Esperança de vida en néixer ⁴	79,4	79,9	79,5	80,0	80,6
Dones					
Mortalitat ²	721,3	743,5	747,7	749,1	698,6
Mortalitat prematura ³	1.596,8	1.943,4	1.356,9	1.781,5	1.912,0
Esperança de vida en néixer ⁴	85,8	85,1	85,9	85,6	86,2

	Ciutat Vella	Nou Barris	Sants-Montjuïc	Sant Martí	Horta-Guinardó	Barcelona
Homes						
Mortalitat ²	1.659,2	1.476,1	1.212,4	1.248,3	1.251,7	1.300,8
Mortalitat prematura ³	5.535,2	4.305,8	4.360,4	3.644,1	3.457,4	3.744,6
Esperança de vida en néixer ⁴	75,2	78,2	79,0	79,7	79,6	79,0
Dones						
Mortalitat ²	841,9	757,4	784,4	777,4	731,1	763,4
Mortalitat prematura ³	2.385,4	1.870,0	2.246,1	1.913,8	2.440,8	1.969,4
Esperança de vida en néixer ⁴	84,0	85,6	84,9	85,3	85,2	85,2

Font: Registre de mortalitat, Agència de Salut Pública de Barcelona.

Notes: ¹Índex sintètic de desigualtat social del 2001. Anuari estadístic 2009. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

²Taxa per 100.000 habitants, estandarditzada per edat i pel mètode directe; la població de referència és el total de Barcelona el 2998.

³Taxa d'anys potencials de vida perduts d'1 a 70 anys per 100.000 habitants. ⁴Esperança de vida als 0 anys.

Són causa de preocupació creixent els efectes negatius de passar moltes hores davant de la televisió, l'ordinador i/o consoles de joc en la salut dels més joves. Segons la darrera enquesta sobre factors de risc en escolars, realitzada a una mostra d'escoles d'ESO de la ciutat, els escolars de 14 a 18 anys dediquen a aquestes activitats sedentàries una mitjana de dues hores diàries entre setmana i tres hores diàries els caps de setmana. El temps dedicat és inferior entre les noies que entre els nois i disminueix amb l'edat i a mesura que augmenta el nivell socioeconòmic. El temps dedicat

a aquests activitats supera el màxim de dues hores diàries que recomanen els experts en sanitat i pot reduir el temps dedicat a l'activitat física, cosa que comporta problemes de sobrepès i/o obesitat i altres malalties.

A Barcelona, continua la tendència d'augment de l'esperança de vida, situada per als homes en 79,2 anys i en 85,3 per a les dones (2009). Les malalties cardiovasculars van ser les principals causes de mortalitat, seguides de les causes relacionades amb el tabac en homes i les malalties degeneratives cerebrals en dones. La majoria de les causes de mortalitat van experimentar una reducció en el període 2004-2009.

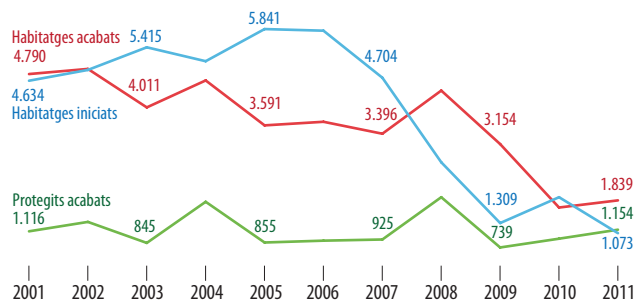
Habitatge

Construcció d'habitatges

Durant l'any 2011, i per quart exercici consecutiu, el sector de la construcció continua acusant una forta recessió tant a Catalunya com a la resta d'Espanya. D'acord amb les darreres dades del producte interior brut (PIB) català, l'any 2011 la construcció registra una caiguda del 4,7% i encadena taxes de variació interanual negatives al llarg de catorze trimestres consecutius des de l'esclat de l'actual crisi econòmica al segon semestre de 2008. De fet, la construcció ha estat l'única branca d'activitat que ha continuat mostrant una variació interanual negativa en el conjunt del darrer any tant a Catalunya com a Espanya, on el retrocés ha estat lleugerament inferior (-3,8%).

Un dels indicadors que mostren de forma més explícita la conjuntura del sector de la construcció és el nombre d'habitatges iniciats. A Barcelona, els primers símptomes de l'actual situació d'atonía ja es comencen a donar l'any 2007, quan es produeix un important retrocés de l'activitat que s'aguditzà el 2008 i el 2009, després de molts anys d'elevats volums d'obra residencial iniciada.

Construcció d'habitatges a Barcelona

Després del lleu repunt del 2010 en la sèrie d'habitatges iniciats, l'any 2011 s'han assolit nous mínims històrics tant a Barcelona com a la regió metropolitana, a Catalunya i a Espanya. Amb només 1.073 unitats iniciades a Barcelona i una caiguda del 44% amb relació a l'any 2010, el baix volum d'habitatge nou és la tònica general també al conjunt de Catalunya i Espanya, amb disminucions de l'ordre del 42% i el 30%, respectivament, fet que posa de manifest la situació de paràlisi que viu la construcció, que pot continuar encara en situació de mínims durant un temps incert, tot esperant una millora en la conjuntura econòmica i una dinamització de l'accés al crèdit que revifi les vendes dels habitatges ja construïts.

En el cas de Barcelona, l'elevada demanda potencial de primera residència fa que l'estoc d'obra nova per vendre sigui més reduït en termes relatius que en d'altres zones de Catalunya i Espanya. Al tercer trimestre de 2011, les darreres estimacions sobre el pes de l'estoc d'habitatge nou pendent de venda dins el parc total d'habitatges a l'àrea de Barcelona el situen en el 0,7%, molt per sota de les mitjanes catalana (2,8%) i espanyola (3,2%).

En termes absoluts, al segon semestre de 2011, a la ciutat, l'oferta de sostre residencial nou en venda al mercat lliure era inferior a 1.600 habitatges, i el termini mitjà de comercialització de les promocions, tot i continuar sent elevat, s'havia reduït per tercer any consecutiu fins a 42 mesos (tres anys i mig). L'escassa promoció d'habitatges lliures nous, especialment durant els darrers tres anys, i l'augment del nombre de transaccions immobiliàries realitzades el 2010 expliquen la reduïda disponibilitat d'obra nova a la ciutat, que es compensa amb una abundant oferta de segona mà i amb el manteniment de la construcció d'habitatge protegit.

L'important paper de la promoció protegida a Barcelona dins l'etapa actual d'atonía del mercat arrenca ja a la dècada dels anys noranta, amb una política de sòl que fixava l'establiment d'unes reserves mínimes de l'ordre del 25% en els nous planejaments. Així, en el conjunt del període 2002-2006, en plena fase alcista del mercat immobiliari, el pes dels habitatges protegits sobre el total d'iniciats a Barcelona no va baixar del 25%, i ja el darrer quinquenni, 2007-2011, marcat per la crisi immobiliària i la contracció del volum d'activitat al mercat lliure, la quota de protecció s'ha enfilat fins al 58%. També al conjunt de Catalunya l'activitat protegida al llarg dels darrers anys ha estat molt important i la quota de protecció dels habitatges iniciats s'ha situat en el 27% de mitjana en el període 2007-2011.

Habitatges iniciats i acabats i % d'habitatges protegits

	Habitatges iniciats			Habitatges acabats		
	2002-06	2007-11	Var..	2002-06	2007-11	Var..
Barcelona (ciutat)						
Total protegits (1)	6.919	6.758	-2,3%	5.740	5.675	-1,1%
Total habitatges (2)	27.035	11.728	-56,6%	20.828	14.465	-30,6%
% protegits (1)/(2)	25,6%	57,6%	32,0*	27,6%	39,2%	11,6*
Catalunya						
Total protegits (1)	34.475	39.139	13,5%	24.796	29.478	18,9%
Total habitatges (2)	494.579	146.863	-70,3%	357.452	228.454	-36,1%
% protegits (1)/(2)	7,0%	26,7%	19,7*	6,9%	12,9%	6,0*

(*) Variació en punts percentuals

(1) Habitatges protegits: qualificacions provisionals i definitives de protecció oficial de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat i habitatges del programa de remodelació de barris

(2) Habitatges iniciats i acabats: visats d'obra nova i certificats finals d'obra dels col·legis d'aparelladors. Habitatges lliures i protegits

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, amb dades de la Secretaria d'Habitatge de la Generalitat

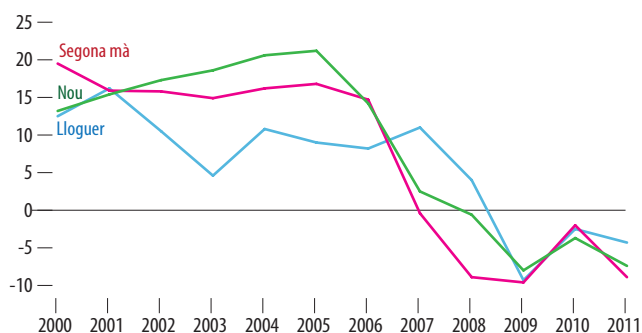
Pel que fa als habitatges acabats, a Barcelona la quota de protecció ha arribat al 39% en el període 2007-2011. No més el darrer any 2011, un 63% dels habitatges acabats a la ciutat s'ha emmarcat en algun dels règims de protecció oficial, majoritàriament lloguer protegit.

Evolució dels preus

Després d'una moderació en el ritme de descens dels preus durant l'any 2010 a causa d'un cert revifament de la demanda, l'any 2011 s'ha intensificat la trajectòria a la baixa dels preus de l'habitatge iniciada amb posterioritat a 2007, any en què van tocar sostre.

El preu/m² mitjà d'oferta dels habitatges lliures de nova construcció a la ciutat s'ha situat en 4.853 euros al segon semestre de 2011, amb una reducció del 7,4% en termes nominals amb relació a l'any anterior, la qual cosa suposa la tornada a nivells anteriors a 2005. Des dels màxims assolits l'any 2007, la rebaixa a la ciutat ha arribat al 25% en termes reals.

El preu mitjà d'un habitatge nou en oferta el segon semestre de 2011 s'ha situat en 486.900 euros, amb una reducció del 6,6% interanual. Ens hem de remuntar a l'any 2004 per trobar preus mitjans d'oferta d'habitatge nou a la ciutat per sota de mig milió d'euros.

Evolució dels preus al mercat residencial de Barcelona. €/m²

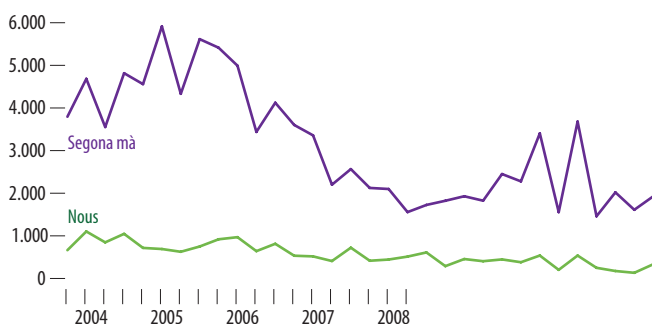
Font: Instituto Apolda i Tecnigràma (habitatge nou) i Departament d'Estudis Fiscals de l'Ajuntament de Barcelona (segona mà i lloguer)

Durant l'any 2011, els preus en euros/m² de l'habitatge de segona mà també han accentuat la seva caiguda, amb una reducció de gairebé el 9% amb relació a l'any anterior. Amb una oferta abundant que cobreix tota la trama urbana, el preu mitjà d'un habitatge s'ha situat en 360.450 euros, un 26% per sota de la mitjana dels de nova planta, amb un lleuger increment de l'1,3% en termes nominals amb relació a l'any anterior que obeeix a l'augment de la superfície mitjana.

Després de la moderació en el ritme de descens dels preus el 2010 a causa del repunt de la demanda, especialment al segon i al quart trimestres de l'any, durant el 2011 s'ha tornat a intensificar la tendència descendent dels preus, amb una caiguda semblant a la de 2009.

En un moment en què l'economia sembla tornar a abocar-se en una nova fase recessiva, els descensos dels preus no aconsegueixen reactivar la demanda atès que es mantenen tant la desfavorable situació del mercat de treball com les dificultats d'accés al crèdit, factors als quals cal afegir, el 2011, un moderat repunt a l'alça dels tipus d'interès.

Compra-ventes d'habitatges a Barcelona. Dades trimestrals

Font: Ministeri de Foment. Estadística de transaccions immobiliàries.

La desmobilització de la demanda es posa de manifest amb l'important contracció del volum de compravendes d'habitatges a Barcelona durant el 2011, amb un total de poc més de 7.900 transaccions, un 37% menys que l'any anterior, segons l'estadística elaborada amb dades del Col·legi del Notariat.

Un altre indicador de referència del mercat immobiliari com és el nombre d'hipoteques formalitzades també mostra la mateixa evolució. Després que les hipoteques d'habitatges registrades a Barcelona l'any 2010 augmentessin un 21% respecte a l'any anterior, les dades de 2011 presenten una reducció del 31% en termes interanuals, semblant a la d'altres àmbits territorials. Amb un total de 11.659 hipoteques formalitzades, l'import mitjà s'ha anat reduint des de 2008, en què va arribar a 203.430 euros fins a situar-se en 156.685 euros el 2011.

Per comparar les variacions dels preus dels habitatges a Barcelona amb altres àmbits territorials es disposa de l'estadística del Ministeri de Foment basada en els valors de taxació dels habitatges.

Preu mitjà de l'habitatge lliure

	€/m² 2010	€/m² 2011	Var.
San Sebastià	3.672,10	3.767,20	2,6%
Barcelona	3.366,70	3.021,00	-10,3%
Madrid	3.204,90	2.883,30	-10,0%
AMB (*)	3.045,48	2.763,30	-9,3%
Catalunya	2.233,10	2.098,50	-6,0%
Espanya	1.843,03	1.740,20	-5,6%

(*) 20 municipis de l'AMB, incloent-hi Barcelona.

Font: Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona, amb dades del Ministeri de Foment.

Nota: els valors anuals corresponen a la mitjana de 4 trimestres.

D'acord amb aquestes dades, la reducció dels preus dels habitatges al mercat lliure en euros/m² el 2011 ha arribat al 10,3% a Barcelona i la pràctica totalitat de les taxacions són de segona mà (97%), segment que disposa d'abundant oferta a la ciutat. El descens ha estat gairebé idèntic al de Madrid (-10%) i superior al de Catalunya (-6%) i Espanya (-5,6%).

El moderat augment dels tipus d'interès el 2011, juntament amb el retrocés en termes reals de la renda familiar disponible de les llars, ha contrarestat l'efecte del descens dels preus sobre la millora de l'accessibilitat a l'habitatge en propietat. A més a més, les dificultats d'accés al crèdit en una conjuntura econòmica tan complexa han fet que una part substancial de la demanda d'habitatge hagi passat del mercat de compra al de lloguer. La incorporació a l'oferta

de lloguer dels habitatges que no aconsegueixen ser venuts ha fet que aquest segment també hagi experimentat una reducció de preus el 2011 si bé de menys magnitud que la del segment de nova planta. El lloguer mitjà a la ciutat se situa en 950 euros mensuals. El notable dinamisme d'aquest mercat s'ha fet palès en la signatura de més de 38.000 contractes, un 3,5% més que l'any anterior.

Política d'habitatge

El retrocés de les rendes familiars en termes reals ha mantingut allunyada la capacitat adquisitiva de les llars amb ingressos més baixos no ja només dels preus de mercat, sinó fins i tot dels preus de l'habitatge protegit, que durant el 2011 han mantingut els límits màxims vigents des de 2008 i han reduït distàncies amb els preus de mercat.

Segons les dades del Ministeri de Foment, el 2011, a la demarcació de Barcelona, els preus de l'habitatge protegit (valors de taxació) s'han situat en 1.352 euros/m² de mitjana amb un increment del 3,1% amb relació a 2010, equiparable a l'IPC.

Durant l'any 2011 ha aflorat un important volum de nous habitatges protegits desocupats a tot Catalunya, ja sigui per les dificultats d'accés al finançament de les famílies o per la manca de demanda en algunes poblacions on els preus s'han acostat molt als del mercat lliure. La Generalitat pretén donar sortida a aquests habitatges amb un pla de reconversió dels de règim de compra en habitatges de lloguer amb opció de compra, així com reajustant els preus del lloguer protegit als municipis on calgui.

L'Ajuntament de Barcelona, per la seva banda, ha posat en marxa al final de 2011 un pla per impulsar algunes de les principals operacions de transformació urbana ja aprovades a la ciutat i que actualment es troben en situació crítica a causa de la paràlisi del sector immobiliari.

Entre els programes que s'han de desenvolupar els propers quatre anys destaca el d'ampliar el parc públic de lloguer i en dret de superfície, que el 2011 eren prop de 6.000 habitatges gestionats pel Patronat Municipal de l'Habitatge, més de 1.000 dels qual eren habitatges amb serveis per a la gent gran. El fons d'habitatges de lloguer social, que inclou aquest habitatges per a la gent gran així com d'altres per a emergències socials, constava en total de més de 1.800 habitatges.

Si fins a 2010 els ajuts directes a les llars per al pagament del lloguer van anar prenent una importància creixent, en el marc de les retallades del 2011 han patit la congelació: les prestacions permanents per a famílies sense capacitat econòmica que finança la Generalitat només les han pogut continuar gaudint el 2011 els antics beneficiaris que mantien els requisits, i respecte a la renda bàsica d'emancipació per als joves, finançada pel govern de l'Estat, els nous sol·licitants van poder beneficiar-se'n fins al 31 de desembre de 2011, data a partir de la qual va quedar derogada i només els antics perceptors podran continuar sent-ne beneficiaris si encara compleixen els requisits.

En conjunt, i tenint en compte també les prestacions econòmiques d'urgència de la Generalitat per evitar la pèrdua de l'habitatge, el nombre d'ajuts al pagament del lloguer vigents al primer semestre de 2011 a Barcelona era lleugerament superior a 18.000, quan a final de 2010 van arribar a prop de 22.700.

Pel que fa a la Borsa de Lloguer, que presta un servei de mediació entre propietaris d'habitatges buits i possibles llogaters, a final de 2011 constava d'una contractació vigent acumulada de 1.081 contractes.

Respecte al Registre de Sol·licitants d'Habitatge amb Protecció Oficial de Barcelona, durant el seu tercer any de vigència el volum d'inscripcions ha augmentat un 20% amb relació a 2010, fins a 30.572 unitats de convivència el 31 de desembre de 2011, cosa que en palesa la utilitat com a eina eficaç per conèixer la demanda real d'habitatge amb protecció oficial a la nostra ciutat.

El 2011, la xarxa d'Oficines Locals d'Habitatge ha registrat un total de 167.656 atencions presencials d'informació i al llarg de l'any ha fet un total de 5.039 assessoraments legals, majoritàriament per assumptes relacionats amb el lloguer.

Rehabilitació d'habitatges

L'actualització del Pacte Nacional per a l'Habitatge, el 2011, preveia afavorir la rehabilitació en l'àmbit de les patologies, l'ecoeficiència i l'accessibilitat, en un moment en què aquesta política podria esdevenir el baló d'oxigen necessari per al sector de la construcció. No obstant això, el Consorci de l'Habitatge de Barcelona va haver de tancar l'admissió de noves sol·licituds d'ajuts al juny de 2011 en veure reduïda a la meitat la dotació pressupostària corresponent a l'aportació de la Generalitat.

Un total de 8.996 habitatges es van beneficiar d'algun tipus d'ajut públic destinat a la rehabilitació durant el primer semestre de 2011 a Barcelona, un 26% menys que en el mateix període de l'any anterior. D'aquests, 1.334 corresponen al Pla d'ascensors.

En canvi, els ajuts específics d'Àrees de Rehabilitació Integral (ARI) i l'Àrea Especial de Rehabilitació Integral de Sants-Badal, finançats pel Ministeri de Foment, es van incrementar més d'un 50% en el conjunt de l'any, i els habitatges beneficiats amb ajuts d'aquestes zones van arribar a 6.828 a final de 2011.

Precisament per donar un impuls al sector de l'edificació incentivant la rehabilitació d'habitatges, el 2011 l'Estat va augmentar les desgravacions fiscals i les va estendre al segon habitatge, sempre que les obres de rehabilitació es destinin a la millora energètica o de l'accessibilitat.

Amb relació a la Llei de barris de la Generalitat, que al llarg de set convocatòries entre 2004 i 2010 va permetre actuacions de millora en dotze àrees d'atenció especial a la ciutat, el 2011 ha suspès el programa d'ajuts, de manera que els projectes en fase d'execució es retardaran a causa de les restriccions pressupostàries de l'actual conjuntura.

Atenció a col·lectius vulnerables

Atenció social

Els serveis d'atenció primària són el primer nivell del sistema públic de serveis socials. Atenen ciutadans i ciutadanes amb dificultats socials amb l'objectiu de millorar el seu benestar i afavorir la seva integració social.

El servei més important de l'atenció primària, pel que fa al volum d'activitat i als recursos invertits, és el Servei d'Atenció Social Individual, Familiar, Grupal i Comunitària, que ofereix com a principals prestacions informació, orientació i tractament, i tramitació per accedir a altres recursos municipals i d'altres administracions. Aquest servei es presta a través de la xarxa de centres de serveis socials existents a la ciutat i és la porta d'entrada per accedir a la resta de serveis i prestacions del sistema públic de serveis socials.

A la ciutat hi ha 40 centres de serveis socials que disposen de 531 professionals (treballadors socials, educadors, psicòlegs i personal de suport) que donen servei a tota la població de forma territorialitzada. A llarg de l'any 2011 s'han atès 64.514 persones als centres de serveis socials. La tendència dels darrers anys ha estat d'augment progressiu de les persones ateses, que han passat de 44.943 usuaris l'any 2007 a 64.514 de l'any 2011. Aquest augment s'explica a partir de l'impacte de l'actual situació socioeconòmica i de la posada en marxa de la Llei de serveis socials, la Llei d'autonomia personal i atenció a la dependència i la nova Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

El 4% de la població de la ciutat ha estat atesa pels serveis socials d'atenció primària. Al districte de Ciutat Vella és on aquesta taxa d'atenció ha estat la més elevada de tota la ciutat, un 7,5%. A l'altre extrem se situa el districte de Sarrià-Sant Gervasi, on només el 2,18 de la població ha rebut algun tipus d'atenció als centres de serveis socials.

El 43% de les persones ateses a la ciutat tenen 65 anys o més, els infants fins a 14 anys representen el 3,6% de les persones ateses i els joves de 15 a 25 anys el 6,4%. El 64,9% de les persones ateses són dones i el 35,1% homes. La població amb discapacitat representa el 7,11%, del total de persones ateses. El problema més freqüent que presenten les persones ateses als centres de serveis socials és de tipus econòmic i suposa el 30,8% de les problemàtiques plantejades. El 25,6% de les persones ateses presenten problemes relacionats amb la salut, el 18% de tipus laboral, el 12,6% problemes de relació i el 4,7 % problemes relacionats amb l'habitatge. Els usuaris atesos pel servei han generat de mitjana 2,6 unitats d'atenció (entrevistes, reunions, gestions, etc.). A Ciutat Vella les persones ateses han rebut 3,1 unitats d'atenció. A l'altre extrem es troba el districte de Sants-Montjuïc, on les persones ateses han rebut de mitjana 2,3 unitats d'atenció.

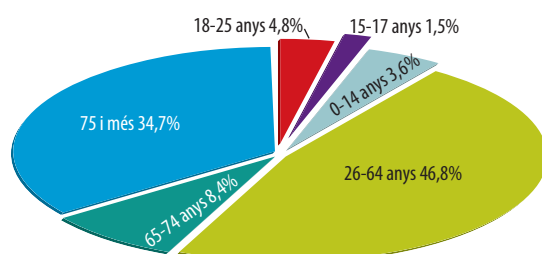
Serveis bàsics d'atenció social primària. Persones ateses, 2007-2011

	2007	2008	2009	2010	2011
Persones ateses	44.943	51.018	55.188	61.300	64.514
Unitats d'atenció	153.099	176.711	192.040	198.451	164.582

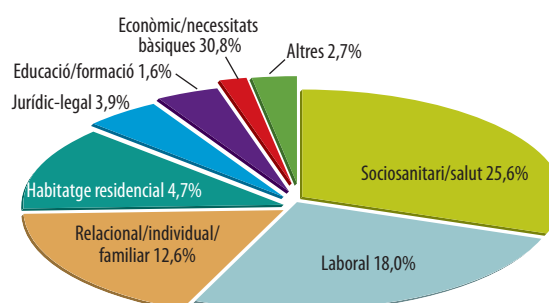
Població atesa als centres de serveis socials per districtes. 2011

	Població	Persones ateses	Persones ateses / població
Ciutat Vella	104.056	7.843	7,54%
Eixample	264.997	9.493	3,58%
Sants-Montjuïc	182.771	7.662	4,19%
Les Corts	82.340	2.306	2,80%
Sarrià-Sant Gervasi	144.791	3.100	2,14%
Gràcia	121.430	4.497	3,70%
Horta-Guinardó	169.512	6.554	3,87%
Nou Barris	167.548	8.969	5,35%
Sant Andreu	146.956	5.308	3,61%
Sant Martí	231.584	8.782	3,79%
Barcelona	1.615.985	64.514	3,99%

Atenció social individual i familiar Població atesa per grups d'edat. 2011

Problemàtiques presentades per les persones ateses als centres de serveis socials. Barcelona 2011

Infància i adolescència en situació d'alt risc social

Els equips d'atenció a la infància i a l'adolescència (EAIA) tenen com a finalitat protegir els menors de 18 anys que es troben en situació d'alt risc social (maltractament, desamparament, negligències en la cura, abandonament, abusos, etc.). Actuen per delegació legal de la Generalitat de Catalunya i a petició dels serveis social d'atenció primària, la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) o a instància judicial o policial. Els EAIA són equips pluridisciplinaris constituïts per psicòlegs, pedagogs, treballadors socials i educadors. La funció principal d'aquests professionals és valorar les situacions d'alt risc que puguin presentar-se per, a continuació, emetre la proposta de mesura administrativa més beneficiosa per al menor. Aquestes mesures poden ser:

Contenció en el nucli familiar: el menor continua en el nucli de convivència i no es proposa cap mesura administrativa, tot i que se'n fa un seguiment.

Atenció en la pròpia família: es proposa l'assumpció de la tutela a la DGAIA mentre els pares mantenen la guarda i custòdia.

Acolliment familiar simple en família extensa: es confia temporalment la guarda de l'infant a alguna persona o família amb vincle de parentiu amb la família d'origen mentre es treballen amb la família els motius de la separació.

Acolliment familiar simple en família aliena: es confia temporalment la guarda de l'infant a alguna persona o família sense relació amb la família d'origen mentre es treballen amb la família els motius de la separació.

Acolliment preadoptiu: les persones acollidores vetllen i tenen cura de l'infant quan els pares biològics estan impossibilitats per exercir-ne la potestat i es preveu que aquesta situació pugui ser permanent.

Acolliment en una institució: en aquest cas, la separació del menor és transitòria i no s'ha pogut produir l'acolliment familiar simple mentre es treballa el retorn a la família d'origen.

A Barcelona hi ha 79 professionals que treballen en 13 equips i actuen als 10 districtes de la ciutat. El 2011 s'han atès 3.733 menors derivats per la Direcció General d'Atenció a la Infància, pels serveis socials d'atenció primària i per la fiscalia i els jutjats.

Menors en situació de risc social atesos pels equips d'atenció a la infància. 2011

	Població de 0-17 anys	Distribució de la població de 0-17 anys per districte	Menors atesos	Distribució dels menors atesos per districte	Taxa d'atenció per 1.000
Ciutat Vella	12.422	5,6%	761	20,4%	61
Eixample	32.315	14,5%	247	6,6%	8
Sants-Montjuïc	24.019	10,8%	452	12,1%	19
Les Corts	10.951	4,9%	201	5,4%	6
Sarrià-Sant Gervasi	25.407	11,4%			
Gràcia	15.363	6,9%	108	2,9%	7
Horta-Guinardó	23.100	10,4%	420	11,3%	18
Nou Barris	23.992	10,8%	537	14,4%	22
Sant Andreu	21.285	9,6%	434	11,6%	20
Sant Martí	34.004	15,3%	463	12,4%	14
No consta			110	2,9%	
Barcelona	222.858	100%	3.733	100,0%	17

Al districte de Ciutat Vella s'han atès 761 menors, el 20% dels menors atesos de tota la ciutat. Cal considerar que aquest districte té el 5,6% de la població de 0 a 17 anys. Això significa que s'han atès 61 menors per cada 1.000 residents d'aquest grup d'edat. A l'altre extrem es troben els districtes de les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, que han atès el 5% dels menors, sis per cada 1.000 residents d'aquest grup d'edat.

La incapacitat educativa, les conductes inadequades, les drogodependències i la insuficiència de recursos materials són els principals factors de risc amb relació als pares o a les persones que tenen cura de l'infant o l'adolescent atès.

La renda mínima d'inserció (RMI)

La renda mínima d'inserció (RMI) és una prestació assistencial de tipus econòmic que té com a finalitat ajudar les persones que no disposen de mitjans econòmics suficients per atendre les necessitats essencials de la vida quotidiana.

Per accedir a la prestació econòmica cal tenir residència continuada a Catalunya durant dos anys com a mínim, tenir entre 25 i 65 anys d'edat o menys però amb càrregues familiars, no disposar d'altres ingressos econòmics suficients per poder cobrir les necessitats bàsiques de la vida i, finalment, assumir el compromís de participar en les activitats dissenyades en un pla individual d'inserció.

L'import bàsic de l'RMI ha estat 641,40 euros l'any 2011, tot i que pot variar en funció dels membres de la unitat familiar.

L'any 2011, 5.931 persones han estat beneficiàries de l'RMI. Tres districtes –Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Martí– concentraven el 45% de les persones beneficiàries i el 56% dels menors a càrrec. A la ciutat hi ha 36 persones beneficiades amb aquesta prestació per cada 10.000 habitants. El valor màxim de la taxa es dona a Ciutat Vella (115) i els valors mínims a les Corts (9) i a Sarrià (12).

El 67% de les persones beneficiàries de l'RMI són dones. Pel que fa a les edats, el 4% tenen menys de 25 anys, l'11% més de 60, i el 66% tenen entre 36 i 59 anys. La població de nacionalitat estrangera representa el 24% del total de persones acollides a la prestació.

Persones beneficiàries de la renda mínima d'inserció. 2001 - 2011

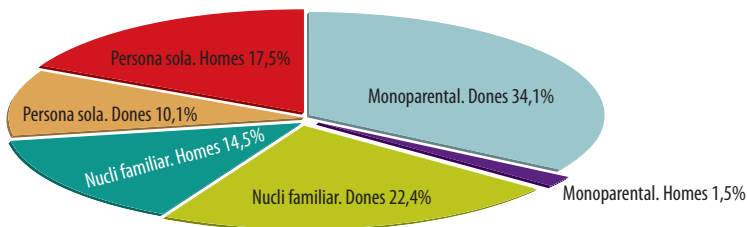
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
6.179	6.455	7.259	7.020	6.798	5.629	5.270	5.072	6.651	7.675	5.851

Persones beneficiàries de la renda mínima d'inserció. 2011

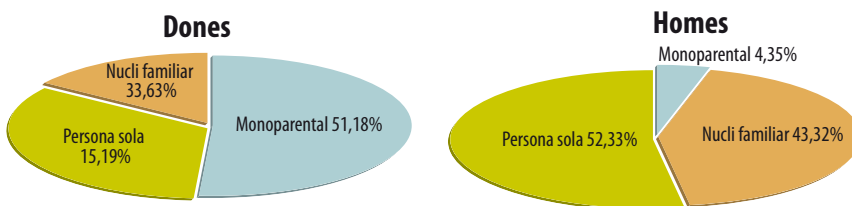
	Població total	Persones beneficiàries	Taxa de beneficiàries per 10.000
Ciutat Vella	104.056	1.201	115
Eixample	264.997	443	17
Sants-montjuïc	182.771	560	31
Les Corts	82.340	70	9
Sarrià-Sant Gervasi	144.791	170	12
Gràcia	121.430	287	24
Horta-Guinardó	169.512	656	39
Nou Barris	167.548	729	44
SANT ANDREU	146.956	406	28
Sant Martí	231.584	729	31
Sense adscripció territorial		333	
Barcelona	1.615.985	5.851	36

El 35% de les persones beneficiàries viuen en llars monoparentals, el 28% són persones soles amb o sense nucli de convivència, i el 37% restant viuen en llars amb nucli familiar. El 63% de les persones soles beneficiàries són homes i el 98% de les persones beneficiàries que viuen en llars monoparentals són dones.

Persones beneficiàries de l'RMI per sexe i tipus de família. Barcelona 2011

Monoparental	2.080
Dones	1.995
Homes	85
Nucli familiar	2.157
Dones	1.311
Homes	846
Persona sola	1.614
Dones	592
Homes	1.022
Barcelona	5.851

La gent gran

Barcelona ha experimentat, en els darrers anys, canvis importants en l'estructura i dimensió de la seva població. Els fluxos migratoris, l'augment continuat de l'esperança de vida i l'estancament de les taxes de natalitat han donat lloc a un perfil demogràfic difícilment previsible fa poques dècades.

L'any 2011, a la ciutat hi ha 336.891 persones residents de 65 anys i més que representen el 20,8% de la població. Si bé aquest pes poblacional es manté estable des de mitjan anys noranta, la seva composició interna ha experimentat importants modificacions.

Més de la meitat de la població de 65 anys i més té 75 anys o més. La població de 80 anys o més ha crescut un 38% en els darrers 10 anys i les 133.723 persones d'aquest grup d'edat representen el 7% de la població de la ciutat i el 34% de la gent gran. A la ciutat hi ha 203.667 persones que viuen en llars unipersonals i el 52% d'aquestes persones tenen 65 anys o més. Si considerem les persones d'edats més avançades, trobem que de les 113.723 persones de 80 anys i més que hi ha a la ciutat, 39.504 viuen soles (34,4%).

Població de 65 anys i més anys per grups d'edat. Barcelona 2001-2011

	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Població	1.503.884	1.586.604	1.612.237	1.629.537	1.603.178	1.628.090	1.638.103	1.630.494	1.615.985
75 i anys i +	151.403	166.131	169.571	174.883	175.926	179.138	181.670	183.722	186.283
65 i anys i +	325.859	331.118	331.166	334.101	328.894	329.748	332.071	334.273	336.891
Pes 75 i +	10,1%	10,5%	10,5%	10,7%	11,0%	11,0%	11,1%	11,3%	11,5%
Pes 65 i +	21,7%	20,9%	20,5%	20,5%	20,5%	20,3%	20,3%	20,5%	20,8%
75 i + / 65 i +	46,5%	50,2%	51,2%	52,3%	53,5%	54,3%	54,7%	55,0%	55,3%
80 anys i +	80.706	93.222	96.276	100.769	101.971	104.839	107.512	110.439	113.723
80 i + / 65 i +	24,8%	28,2%	29,1%	30,2%	31,0%	31,8%	32,4%	33,0%	33,8%

Font: cens i padró actiu el 30 de juny de cada any

Població de 65 anys i més que viu sola per grups d'edat. Barcelona 2001-2011

	2001	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Total	155463	177903	181677	187489	191934	194251	197038	200897	203677
65 i +	90.062	97.472	98.557	99.751	101.698	102.632	103.770	104.925	105.700
75 i +	72.539	76.432	76.567	77.001	77.581	77.880	78.785	79.625	80.083
Sols 80 i +	25.371	31.186	32.355	33.821	34.745	35.806	37.034	38.290	39.504
Solitud 75 i +	47,9%	46,0%	45,2%	44,0%	44,1%	43,5%	43,4%	43,3%	43,0%
Solitud 65 i +	27,6%	29,4%	29,8%	29,9%	30,9%	31,1%	31,2%	31,4%	31,4%
Solitud 80 i +	31,4%	33,5%	33,6%	33,6%	34,1%	34,2%	34,4%	34,7%	34,7%

Font: cens i padró actiu el 30 de juny de cada any

Nota: la solitud expressa la relació entre les persones d'un grup d'edat determinat que viuen soles i el total de persones d'aquest grup d'edat

Aquesta nova estructura demogràfica de la gent gran ha provocat una certa modulació en l'oferta de serveis i equipaments per part del sector públic i de la iniciativa social i mercantil amb l'objectiu de donar resposta a les diferents necessitats que el col·lectiu de la gent gran planteja.

En els darrers deu anys, la població de 65 anys i més ha crescut un 3,3%, mentre que l'oferta de places per a la gent gran en equipaments residencials, centres de dia, habitatges tutelats i centres sociosanitaris ha tingut un creixement absolutament espectacular i sense precedents a la ciutat del 65%.

Considerant les quatre tipologies d'equipaments trobem que ha estat el sector públic el que ha crescut més ja que ha incrementat l'oferta de places pròpies un 206%. El sector privat ha tingut un creixement del 65% i el sector mercantil ha disminuït la seva oferta en un 6,4%.

Establiments d'atenció social per a la gent gran. Barcelona 2002-2010

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Places residencials (1)									
Total	10.241	11.240	11.808	12.209	12.452	12.566	12.802	13.123	13.274
Iniciativa pública	831	1.171	1.315	1.415	1.537	1.537	1.537	1.537	1.631
Iniciativa social	2.400	2.375	2.344	2.212	2.234	2.213	2.243	2.206	2.082
Iniciativa mercantil	7.010	7.694	8.149	8.582	8.681	8.816	9.022	9.380	9.561
Places centres de dia									
Total	1.689	2.040	2.268	2.469	1.623	2.681	2.785	2.683	3.103
Iniciativa pública	390	499	563	563	689	717	727	727	755
Iniciativa social	352	392	396	392	392	360	362	313	359
Iniciativa mercantil	947	1.149	1.309	1.514	542	1.604	1.696	1.643	1.989
Places habitatges tutelats									
Total	231	326	585	1.331	1.319	1.545	1.879	2.193	2.228
Iniciativa pública	118	213	371	1.117	1.117	1.343	1.677	1.991	1.994
Iniciativa social	113	113	90	90	78	78	78	78	78
Iniciativa mercantil	0	0	124	124	124	124	124	124	156
Total	2.212	2.256	2.256	2.600	2.639	2.622	2.677	2.837	2.948
Iniciativa pública	811	885	885	969	969	891	891	891	891
Iniciativa social	436	854	854	737	520	520	531	637	592
Iniciativa mercantil	965	517	517	894	1.150	1.211	1.255	1.309	1.465
Places totals en equipaments									
Total	14.373	15.862	16.917	18.609	18.033	19.414	20.143	20.836	21.553
Iniciativa pública	2.150	2.768	3.134	4.064	4.312	4.488	4.832	5.146	5.271
Iniciativa social	3.301	3.734	3.684	3.431	3.224	3.171	3.214	3.234	3.111
Iniciativa mercantil	8.922	9.360	10.099	11.114	10.497	11.755	12.097	12.456	13.171

(1) Inclou dues modalitats: serveis de llar residència i serveis de residència assistida

Font: Departament de Benestar Social. Secretaria General. Generalitat de Catalunya

A la ciutat hi ha 13.274 places en residències per a gent gran, el 71% de les quals són de titularitat privada, el 16 provenen de la iniciativa social i el 12% tenen titularitat pública. Els habitatges amb serveis per a la gent gran ofereixen 2.228 places i el 90% d'aquestes places provenen del sector públic.

Els 30 centres sociosanitaris que hi ha a la ciutat ofereixen 2.948 places, el 30% de les quals són de titularitat pública, el 20% pertanyen a la iniciativa social i la resta les ofereix la iniciativa mercantil.

Del conjunt de serveis adreçats a la gent gran que ofereix l'Ajuntament de Barcelona, n'hi ha tres que han tingut, en els darrers anys, un creixement molt significatiu: el Servei d'Atenció Social Individual i Familiar, el Servei d'Atenció Domiciliària i el Servei de Teleassistència. L'any 2011, 27.967 persones de 65 anys i més han estat ateses pel Servei d'Atenció Social Individual i Familiar.

Els Serveis Municipals d'Atenció Domiciliària han atès 16.582 llars, el 85% de les quals són de persones de 65 anys i més. El Servei de Teleassistència ha donat cobertura a 54.871 persones, el 97% de les quals tenen edats superiors als 65 anys.

Serveis d'atenció social per a la gent gran. Barcelona 2005-2010

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Atenció social individual i familiar							
Persones de 65 anys i més ateses	20.147	20.935	22.955	24.907	24.804	25.027	27.697
% sobre total d'usuaris atesos	48,2	48,9	50,5	48,7	44,9	45,0	43,1
Atenció domiciliària							
Llars ateses amb	5.409	6.370	7.293	10.478	12.465	14.790	16.582
% llars ateses amb persones de 65 i + anys	80,3	81,2	83,0	83,9	84,3	85,1	85,4
Teleassistència							
Persones ateses	6.985	16.438	30.024	38.229	42.153	49.182	54.871

Font: Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports. Ajuntament de Barcelona

Les entitats de Barcelona en la lluita contra la pobresa

La pobresa és un fenomen complex, tradicionalment lligat a factors de tipus econòmic, és a dir, al nivell de renda, al nivell d'ingressos d'una persona. Cal distingir entre pobresa absoluta i la pobresa relativa. La primera és aquella situació en què no es poden satisfer els mínims vitals de subsistència, és a dir, està caracteritzat per la carència de béns i serveis bàsics (relacionats amb l'alimentació, l'habitatge, etc.).

La segona, situa aquest fenomen en la societat objecte d'estudi, és a dir, la situació en què no s'accedeix a un nivell de vida mínimament adequat en el marc territorial de referència. Aquesta definició de pobresa està vinculada al concepte de desigualtat. Així, l'Oficina Europea d'Estadística, l'Eurostat, considera en situació de pobresa relativa totes aquelles persones que se situen per sota del llindar del 60% de la mediana dels ingressos disponibles ajustada segons la mida de la família.

Com recollíem en l'Informe sobre pobresa i exclusió social a Barcelona, la complexitat de la societat actual fa que avui dia s'utilitzi més el concepte exclusió social, atès que apareixen nous factors en els mecanismes de marginació més enllà de l'estrictament econòmic, com ara la precarietat laboral, l'accés a l'habitatge, els dèficits en formació i en salut, la inexistència de xarxes de caràcter social o familiars i estar en situació irregular, entre d'altres. La pobresa, així doncs, esdevé un factor de risc d'exclusió social.

Un element que influeix en les taxes de pobresa és el nivell salarial. Segons l'Encuesta de Condiciones de Vida 2011 (ECV) de l'Institut Nacional d'Estadística, l'ingrés mig anual net percebut per llar durant el 2010 es va situar en 24.890 euros, amb una reducció del 4,4% respecte a l'any anterior a Espanya. L'ingrés mig per persona per aquell any va arribar al 9.371 euros a Espanya, un 3'8% inferior a l'any anterior.

El més greu és que el 35'9% de les llars espanyoles manifesten no tenir capacitat per afrontar despeses imprevistes el 2011, el 33,1% de les catalanes. El 26,1% de les llars manifesten arribar a final de mes amb dificultat o molta dificultat.

En aquest sentit la taxa de risc de la pobresa, que és el percentatge de persones que viuen en llars la renda de les quals equivalent està per sota el llindar de pobresa. Aquest darrer es fixa en el 60% de la mitjana dels ingressos per unitat de consum de les persones. Així, la taxa de risc de la pobresa calculada amb els ingressos percebuts per les llars en el 2010, es situa en el 2011 en el 21,8% de la població resident a Espanya, un 5,31% més que l'any anterior.

A Barcelona la taxa de risc de pobresa 2010 abans de les transferències és de 37,5%, i després de les pensions i altres transferències és de 16%. Cal aclarir que l'enquesta no ha estat dissenyada per ser representativa a nivell municipi i per tant els resultats de Barcelona poden tenir un marge d'error més gran. Les dades, que són una explotació del servei d'estadística de l'a més han estat calculades sobre el llindar de risc a la pobresa català sobre les dades de l'Encuesta de Condiciones de Vida.

En l'anterior apartat s'han exposat les polítiques realitzades per l'Ajuntament de Barcelona per lluitar contra la pobresa. Però no ens volem quedar aquí, per segon any consecutiu, introduïm a la Memòria Socioeconòmica de la ciutat de Barcelona la tasca que algunes de les entitats significatives de la nostra ciutat ha dut a terme en aquesta lluita, per minimitzar les repercussions de la crisi econòmica i per millorar la qualitat de vida. Prenem l'exemple de tres entitats, per la impossibilitat de recollir les experiències de totes, amb la voluntat de posar en valor la important tasca social que porten a terme el conjunt d'elles amb el suport d'un nombre significatiu de voluntaris i voluntàries.

Creu Roja

La Creu Roja intervé en un ampli ventall d'àmbits socials que van des del suport a col·lectius específics fins a la defensa dels drets humans, la promoció de la salut o les actuacions de socors i emergències.

La Creu Roja ja va reorientar la seva activitat a causa de la crisi. En aquest sentit, mentre que en el conjunt d'actuacions les persones ateses s'han incrementat un 18,93% respecte a 2010 fins a assolir 77.521 persones ateses, les persones beneficiàries dels programes socials per pal·liar l'impacte de la crisi econòmica han experimentat un augment del 53,77% respecte a 2010 a Barcelona. Des de l'any 1987, la Creu Roja manté diversos convenis de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona en matèria d'acció social.

Les persones beneficiàries de programes socials contra la crisi han estat 2.983 a Barcelona ciutat. Les dades dels diferents programes corresponents a l'any 2011 són les següents:

Kits de suport social (aliments, neteja, higiene, bolquers...): 4.759 kits repartits el 2011. Com que l'any anterior van ser 852 kits, això suposa un increment del 458,56%.

Gestió de dos espais a la ciutat de Barcelona per al suport a les persones sense sostre: el Centre de Primera Acol·lida Nou Barris, on es van atendre 605 usuaris i usuàries, i el Centre Residencial d'Atencions Bàsiques Horta, on se'n van atendre 77. Pis Pont, servei d'habitatge temporal per a persones sense sostre amb una estada màxima d'un any on també es promouen accions educatives i d'inserció laboral: cinc usuaris diferents (tots homes).

Es consolida i pren força el nou programa aCRedita, nascut l'any anterior, que proporciona ajuts de tipus material o econòmic (d'un màxim de 300 euros per sol·licitud) de caràcter retornable i sense interessos. El retorn pot ser en efectiu, en un termini màxim de 24 mesos, o en acció social, ja sigui al banc del temps o altres projectes similars. Durant el 2011 s'han concedit 95 ajuts (mentre que l'any passat se'n van concedir 45) amb una inversió de 26.000 euros, gairebé el doble que l'any anterior.

A continuació consignem altres projectes i programes propis de la Creu Roja:

Programa d'aliments de la Unió Europea: 13.036 persones beneficiàries. Aquest programa, tot i ser també contra la crisi, no està inclòs en els 2.983 comptabilitzats en l'apartat anterior. La xifra de persones beneficiàries del Programa d'aliments de la Unió Europea ha tingut un increment moderat respecte a l'any anterior i es va situar en 12.854 persones beneficiàries.

Programes d'intervenció individual i grupal: 588 demandes.

Dispositiu d'emergència: una activació d'operació fred i 69 persones ateses.

Programes de promoció i atenció a la gent gran: 6.716 persones ateses, amb projectes de transport adaptat, tallers de memòria, productes de suport i el servei de localització per a persones amb malalties cognitives (136 usuaris, 123% més que l'any 2010).

Programa d'immigrants: 2.789 usuaris/àries.

Programes de drogodependències i sida de les sales d'atenció primària de salut: durant l'any 2011 s'han atès un total 1.966 usuaris diferents.

Programes d'ocupació: 682 persones ateses, 361 de les quals són homes i 321 dones. Aquesta xifra ha experimentat un creixement del 63,54% respecte a l'any passat.

Banc dels Aliments

El Banc dels Aliments és una fundació benèfica privada, independent i sense finalitat de lucre, que té com a objectiu lluitar contra la fam al nostre entorn més immediat i evitar que els aliments consumibles però no comercialitzables siguin destruïts i fer-los arribar a les persones més necessitades.

Durant l'any 2011, el Banc dels Aliments ha tingut la col·laboració de 200 voluntaris, que han dedicat a aquesta tasca prop de 72.000 hores. També hi han col·laborat 320 empreses donants que, amb el programa de la Unió Europea, han aportat 10.161.769 quilos d'aliments recollits i distribuïts a 311 entitats receptores que han donat suport a 114.816 beneficiaris i beneficiàries.

El Banc dels Aliments disposa de diversos programes: la xarxa del fred, el programa de retirada de fruites i hortalisses del mercat, la transformació de fruita en suc, la recollida de producte fresc a Mercabarna, el programa d'Ajut de la Unió Europea als més desfavorits.

La Fundació Banc dels Aliments treballa juntament amb 320 empreses per donar resposta a la fam mitjançant la lluita contra el malbaratament alimentari.

Durant el 2011 han donat aliments: 181 empreses de la indústria alimentària, 15 plataformes logístiques, tres empreses de transformació de suc, 21 de fruita i hortalisses retirades (SERMA), 49 de Mercabarna, 13 d'altres bancs, 11 empreses no alimentàries, 10 operacions quilo, quatre hotels, la fira Barcelona degusta i 15 empreses d'altres tipus.

	2010	2011	%
Recollits al Banc dels Aliments	4.493.848 kg	5.414.789 kg	20%
Programa Unió Europeu	3.751.157 kg	4.746.980 kg	27%
Total quilos gestionats	8.245.005 Kg	10.161.769 kg	23%

Barcelona ciutat, l'any 2011 es van repartir 4.109.373 quilos a 44.110 persones beneficiàries, ateses a través de 151 entitats receptores.

Actualment, a Catalunya, la pobresa afecta el 20,4% de la població (segons les últimes dades del Institut d'Estadística de Catalunya), és a dir, un de cada cinc catalans/anes. Gairebé un milió i mig de persones es troben per sota del llindar de la pobresa (viuen amb menys de 460 euros al mes). Aquestes persones pateixen mancances alimentàries, és a dir, no tenen prou recursos per assegurar-se una alimentació suficient, equilibrada i adequada. Una altra dada rellevant és la taxa d'atur, que s'ha incrementat un 300% entre el desembre del 2007 i el desembre del 2011, i els indicadors econòmics no conviden a l'optimisme per a 2012.

Càritas. Diòcesi de Barcelona

Segons la Memòria de Càritas 2011, les persones ateses a les diòcesis de Barcelona, Sant Feliu i Terrassa han estat 57.868. Càritas, va atendre un 2% més persones que l'any anterior, però assenyala la dificultat de poder atendre més gent ja que aquesta atenció s'allarga en el temps i es fa més intensa. Una dada significativa és que el 70% de les persones ateses ja ho havien estat amb anterioritat.

Les persones ateses es distribueixen de la manera següent: Terrassa 24%, Sant Feliu 18% i Arxidiòcesi de Barcelona 58%. Es van invertir 3.259.752 euros, un 30% més que el 2010, en ajudes a necessitats bàsiques: 2.505.385 euros en ajudes econòmiques directes i 754.367 euros en aliments en espècie. El 65% de les ajudes econòmiques es va destinar a habitatge.

A aquestes ajudes s'han d'afegir 1.639.200 euros de les Càritas parroquials i arxiprestals i els diners gestionats del programa Caixa Proinfància, 2.284.000 euros en concepte d'alimentació i higiene.

El 45% de les persones ateses són adultes però el grup de menors d'edat és el segon més nombrós, amb un 35%, un 17% de joves i un 3% de persones grans. La pobresa menors han crescut un 10% més que al principi de la crisi, senyal d'alarma que la pobresa infantil continua creixent. Les persones amb fills van suposar el 49% del total. El 785 de les persones ateses no té feina. L'acció social de Càritas sovint es fa en col·laboració amb altres entitats. Així, les 57.868 persones ateses han rebut un total de 74.676 serveis en els 456 punts d'atenció de les tres diòcesis.

El resum de l'acció portada a terme a les tres diòcesis és el següent:

Ajudes econòmiques a necessitats bàsiques: 3.259.752 euros.

Formació i inserció sociolaboral: 10.428 alumnes en 319 cursos

Migració i codesenvolupament: 1.182 persones ateses.

Salut mental: 646 persones ateses en vuit punts d'atenció.

Inserció social penitenciària: 40 persones ateses en tres punts d'atenció.

Salut mental: 646 persones ateses en vuit punts d'atenció.

Inserció social penitenciària: 40 persones en tres punts d'atenció.

Sense llar, habitatge: 4.719 persones ateses i 341.333 nits d'atenció.

Gent gran: 913 persones ateses.

Família i infància: 1.846 persones ateses.

Victimització masclista a Barcelona. 2010

Hi han participat 14.122 dones de Catalunya, 4.029 de les quals constitueixen la mostra de Barcelona. També hi han participat 1.501 homes, 315 en el cas de Barcelona, amb l'objectiu d'estudiar l'evolució de les variables de percepció.

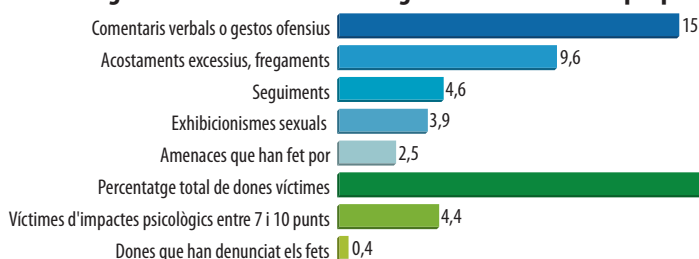
Percepcions i fets experimentats a la via pública

La sensació de les dones respecte als comentaris grollers, els acostaments indeguts i altres agressions sexistes és que en els últims anys la situació "continua igual" (37,9%) o fins i tot "ha augmentat" 32,4%. De cara al futur, l'evolució previsible, en opinió de les dones, és que aquestes dues situacions passaran al 34,7% al 31,3%.

Si comparem aquestes dades amb les respostes dels homes, aquests diuen que en els darrers anys la situació continua igual 41% i un 30,2% diu que ha disminuït. Respecte a la evolució prevista, els homes pensen que continuarà igual en el 27,3% dels casos i que disminuirà en el 47,9% dels casos. En comparació amb Catalunya, les dades no presenten grans diferències si bé un 37,4% de les dones a escala de Catalunya creu que aquest problema s'ha agreujat, mentre que el valor de Barcelona és del 32,4%. Succeeix el mateix en el cas dels homes a escala de Catalunya, en què un 27,2% consideren que aquest problema s'ha incrementat, mentre que a Barcelona aquest percentatge és el 23,8%.

Si analitzem el tipus de violència que han patit les dones a l'espai públic durant l'any 2009, obtenim els percentatges que es mostren al gràfic següent.

Percentatge de dones víctimes d'una agressió masclista a l'espai públic

Les dades presentades segueixen la mateixa ordenació que a Catalunya, si bé tots els ítems presenten percentatges més elevats a Barcelona. Així, per exemple, a Catalunya el comentaris verbals o els gestos ofensius són la resposta de l'11,3% de les dones mentre que a Barcelona és el 15,0%.

El percentatge total de dones víctimes d'alguna agressió sexista és el 12% i a Barcelona el 16,3%. Les víctimes d'impacte psicològic són un 3,2% a Catalunya i un 4,4% a Barcelona. Pel que fa a les denúncies, a Catalunya el percentatge de denúncies és del 0,3% i a Barcelona del 0,4%. Finalment, han considerat els fets com a delictius el 2,8% a Catalunya i el 4,3% a Barcelona.

Quan la pregunta que es fa és si coneixen l'agressor, la resposta és que no en un 82,9% dels casos a Barcelona i un 79,1% a Catalunya. Respecte a l'escala d'afectació, a Barcelona la puntuació més elevada, en una escala 0-10, és per a agressors coneguts, però poc, amb una puntuació de 9,48, mentre que a Catalunya la puntuació més elevada és per a agressors força coneguts per la víctima amb una valoració de 8.

Sobre les conseqüències que aquests fets han tingut, les dones que els han patit responen que ara un 9,3% porten objectes de defensa, el 24,9% tenen més por de sortir i un 29% procura no sortir mai sola. Les dades corresponents a Catalunya són similars i hi destaca únicament la diferència pel que fa a més por de sortir, en concret els valors són: 10,3%, 30,9% i 32,4%, respectivament.

Percepcions i fets experimentats a la feina

Discriminació per raó de sexe

Les percepcions respecte a si la discriminació de les dones a la feina "ha augmentat", continua igual o s'ha reduït presenta les respostes següents.

El 9,9% de les dones de Barcelona creu que "ha augmentat", el 48,3% considera que "ha disminuït" i el 32% considera que "continua igual". Respecte al futur, l'11,9% creu que augmentarà, el 47,2% que continuarà igual i el 32,6% que disminuirà. És a dir, encara que de cara al futur les dones incrementen la seva percepció de la disminució, també s'incrementa el percentatge de les que creu que aquesta situació augmentarà.

Aquestes respostes contrasten amb les que faciliten els homes. El 8,3% considera que han augmentat, el 30,5% creu que la situació no ha canviat i el 59% considera que "ha disminuït". En el futur, el 6,3% dels homes consideren que augmentarà, el 16,9% que continuarà igual i el 73,7% que disminuirà.

La comparació amb Catalunya no revela gaires diferències, excepte en el cas de la consideració actual sobre l'augment de la discriminació de les dones a la feina. Si a Barcelona aquest valor és el 9,9%, a Catalunya és el 12,4%. En canvi, sobre el que passarà en el futur les dades són gairebé idèntiques.

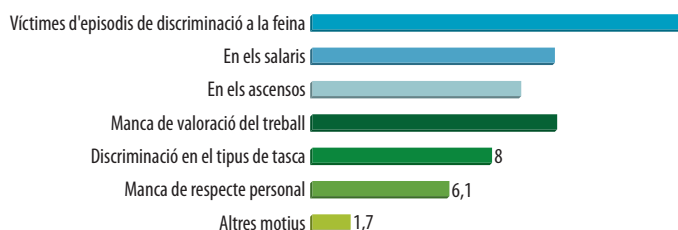
En el cas dels homes, també a Catalunya, es considera que actualment la discriminació s'ha incrementat en un 9,5% dels casos, el que significa 1,2 punts percentuals per sobre de la percepció a Barcelona.

Quan es pregunta si es va sentir discriminada pel fet de ser dona, un 16,5% de les respostes de les dones de Barcelona consideren haver estat víctimes d'episodis de discriminació a la feina, un 10,8% es consideren discriminades en salari i un 9,3% en ascensos.

Aquests valors són semblants, encara que inferiors, si analitzem les dades provinents de Catalunya; en aquest cas els valors són respectivament: 14,7%, 9,9% i 8,1%. Dins d'aquesta pregunta es considera l'aproximació al mobbing sexista, a partir de les respostes a les qüestions següents: manca de valoració del treball, 10,9%, discriminació del tipus de tasca, 8,0%, manca de respecte personal, 6,1%, i altres motius 1,7%. Les dades per a Catalunya són semblants, encara que inferiors en tots els casos excepte els altres motius, en concret el valors serien 9,2%, 7,2%, 5,3% i 1,9%.

Quan la pregunta de referència és qui és l'agressor en l'àmbit laboral, les dades també reflecteixen uns valors semblants entre les dades de les respostes de Barcelona i Catalunya. També en aquest cas els percentatges de Barcelona són superiors als de Catalunya excepte en l'epígraf "algun altre". Així el superior jeràrquic figura un 82,8% (85,7%) de les vegades, altres empleats de l'empresa un 43,9% (43,21%), els clients un 14,7% (14,45%), usuaris, pacients... un 9,8% (9,2%), personal al seu càrrec 10,4% (9,4%), algú altre 1,4 % (2,3%), on entre parèntesis figura la dada corresponent a Catalunya.

Tipus de discriminació a la feina per ser dona

Assetjament sexual

Una vegada més, les respostes recollides a Barcelona i a Catalunya presenten valors semblants. Els homes tenen una percepció més positiva, especialment els de Barcelona que els de Catalunya.

Respecte a la pregunta sobre si en els darrers anys l'assetjament sexual a la feina "ha augmentat", "continua igual" o "ha disminuït", la resposta més comuna de les dones és que "continua igual". Un 44,2% de les dones entrevistades de Barcelona es manifesten en aquest sentit i un 43,0% de les dones de Catalunya. La resposta més comuna dels homes és que "ha disminuït", aquesta és la resposta del 47,6% dels homes de Barcelona i del 45,0% dels de Catalunya.

Pel que fa al futur, les respostes més comunes dels homes i dones no canvien. Les dones creuen que continuarà igual en un 50,2% dels casos a Barcelona i en un 48,1% dels casos a Catalunya, encara que respecte a la disminució

d'aquest assetjament s'incrementen els percentatges de dones. Així, a Barcelona passa del 22,2% al 34,6% i a Catalunya del 22,1% al 34,4%.

En el cas dels homes, la diferència de cara al futur s'incrementa gairebé 15 punts percentuals per a la resposta majoritària: "disminució". Així, a Barcelona passa del 47,6% al 62,2% i a Catalunya del 45% al 59,8%.

Quan es pregunta si alguna vegada s'ha vist obligada a deixar una feina contra la seva voluntat, el 34% de les dones (33,8%) diuen que l'acomiadament no ha estat sexista, però un 4,8% reconeix assetjament sexual i un 5,3% sí que assenyalen motius sexistes en l'acomiadament. Això suposa un 10,1% de les dones que han treballat per compte d'altri a Barcelona. A Catalunya aquestes dades serien: 4,0%, 5,2% i 9,2% respectivament.

Perspectives

5

Del talent a la competitivitat

Xavier Mena, Conseller d'Empresa i Ocupació de la Generalitat de Catalunya

Malgrat que sempre mesurem el creixement econòmic en termes de variacions del PIB, una de les lliçons que hauríem d'aprendre de l'actual crisi és que hi ha creixement econòmic d'alta qualitat i creixement econòmic de baixa qualitat, independentment del que marquin les taxes de variació. Catalunya –com Espanya– ha gaudit durant un llarg període d'elevades taxes de creixement del PIB que no s'han vist acompanyades d'inversions d'alt retorn o del dimensionament empresarial adequat per afrontar la competència en nous mercats. Per contra, i amb les excepcions que calgui, el creixement durant el període de bonança s'ha basat més en la recerca del rendiment a curt termini, en una estructura productiva de baixa productivitat i en el palanquejament financer. La crisi financera internacional no ha fet més que fer aflorar la crisi del nostre sector productiu.

Si aspirem a viure en una societat cohesionada, avançada, basada en el benestar i el treball de qualitat ens cal una economia que la faci sostenible. Una estructura productiva forta, dinàmica, oberta i innovadora, basada en el coneixement. Cal construir o reforçar els fonaments sobre els quals se sustentarà aquesta economia. Més enllà de la crisi, de la urgència del dia a dia, hem de tenir la visió estratègica –com a país– per saber com consolidar les bases d'un futur, d'una economia sòlida que ens porti un creixement d'alta qualitat.

La competitivitat ja fa temps que passa per la innovació. Els canvis que s'estan produint en l'economia mundial es manifesten bàsicament pel creixent procés de globalització i per l'acceleració del canvi tecnològic. En aquest nou context, no només competeixen les empreses, sinó que també ho fan els territoris. La caiguda de distància entre els mercats i els competidors, i l'aparició en escena com a actors rellevants dels països emergents, capaços d'assumir a costos més baixos part de la producció que fins ara es localitzava a Occident, han impulsat el fet que la innovació sigui la punta de llança de la competitivitat. I no només la innovació tecnològica, sinó també la no tecnològica.

En aquest context, cal tenir en compte que la innovació apareix gràcies al talent dels individus en entorns innovadors. La idea és important. D'una banda, una obvietat: el codi genètic humà és essencialment el mateix arreu. En aquest sentit, el potencial creatiu de les persones és el mateix a tots els territoris. Però també és innegable que mentre que hi ha societats més conservadores –des del punt de vista econòmic– d'altres mostren un destacat dinamisme. N'hi ha que són un autèntic “caldo de cultiu” per a la innovació i on la innovació és sistemàtica.

L'entorn on s'ubica l'individu marca la diferència. A partir d'aquí, el sil·logisme és immediat, gairebé obvi: si les economies més creatives i innovadores són les que han sabut generar un entorn favorable, cal analitzar i adoptar els factors necessaris per construir un entorn favorable. I aquí és on apareixen les dificultats, sobretot en una economia com la nostra on, en aquests moments, no només s'han de corregir profundament molts aspectes estructurals (el mercat de treball i el sistema financer en serien exemples), sinó que cal revisar i reorientar alguns aspectes més intangibles del nostre entorn, com ara els valors. I això ho hem d'aconseguir entre tots en un context de greu crisi econòmica.

Per convertir Catalunya en un entorn innovador fan falta actuacions en el conjunt del sistema. Però aquestes actuacions no han de provenir només de les administracions públiques. Es necessita la implicació de tota la societat. Des del món de l'Administració i la política fins a les associacions empresarials i sindicals, passant pel sistema educatiu i universitari. I sobretot, la ciutadania en general.

La importància dels valors

Per sortir de la crisi i en condicions cal arribar a nou model productiu més dinàmic i dimensionat, amb visió globalitzada, innovadora i cooperativa. Fixem-nos bé que darrere de tot això hi ha valors i actituds. Cal canviar la visió que tenim del món.

Alguns dels errors comesos estan relacionats amb aquesta visió que tenim del món. S'han comès greus irresponsabilitats per part de moltes entitats financeres a l'hora de gestionar les seves polítiques creditícies. Però també hi ha hagut falta de responsabilitat per part d'empreses i famílies a l'hora d'endeutar-se.

Hi ha poques empreses orientades als nous escenaris: moltes no s'han dimensionat i no s'han adaptat a una nova escala, de vegades per qüestions personalistes, de vegades per falta de visió estratègica: no s'ha sabut veure que els

mercats han esdevingut globals. Cal entendre que això no vol dir només que hem de competir i vendre a fora, sinó que de fora poden venir a competir aquí i ocupar el nostre lloc si ho fan millor. Ens veiem obligats a fer millor el que fèiem i a fer coses noves o de manera diferent. Han faltat visió estratègica i creativitat.

Estem massa ancorats en la cultura de la subvenció amb la idea que hi ha uns drets permanents i inamovibles. Apareix l'Administració, com a garant de prestacions, sense consciència que les prestacions tenen un cost. Ha faltat iniciativa i la capacitat d'afrontar un mateix les situacions adverses.

Hi ha una percepció social negativa del fet de ser empresari o emprenedor. Fins i tot, en moltes sèries de televisió, quan apareix un empresari acaba fent el paper de "malfactor". Ens falta cultura emprenedora i una visió ponderada del paper d'"empresaris" i "treballadors".

I, sobretot, ens fallen els incentius per assolir resultats, per innovar, per anar més enllà de com sempre s'han fet les coses. Ja en l'ensenyament primari i secundari, només al·legant que t'hi has esforçat, "progresses adequadament" independentment del resultat aconseguit. Ens falta la cultura de l'esforç orientat a resultats i la cultura del risc.

Ens podem plantejar una pregunta: és possible que un país de set milions d'habitants, en un racó del Mediterrani, sense gaires recursos naturals, esdevingui un pol de competitivitat i un referent mundial? És aquest un objectiu massa ambiciós per a Catalunya?

De fet, el país que ho ha aconseguit és Israel¹. Amb set milions d'habitants, ubicat al Mediterrani i vivint un conflicte bèl·lic permanent, crea més empreses hi-tech, innovadores i creatives, del tipus start-up que països amb economies estables com el Canadà, Corea, la Xina, l'Índia, la Gran Bretanya o el Japó. Atreu més del doble d'inversions en capital per càpita que els Estats Units i gairebé 30 vegades més que tot Europa (incloent-hi la Federació Russa). Té més empreses al NASDAQ que qualsevol altre país del món excepte els Estats Units i el Canadà. Té més start-ups cotitzant que tota la Unió Europea, l'Índia i la Xina juntes. És líder mundial en patents relacionades amb l'equipament medico-sanitari i la creació de fàrmacs. També ho és en activitats relacionades amb el desenvolupament sostenible: estalvi i eficiència energètica, millora de la productivitat dels recursos, energies renovables i agricultura ecològica, i és un competidor, a escala mundial, en biotecnologia, optrònica, nanotecnologia, etc.

Quin és el secret? Entre d'altres factors, les actituds i els valors. Israel viu en un entorn on necessita l'exèrcit per sobreviure. Té instaurat un servei militar de tres anys per als joves (tres anys els nois, dos les noies). L'exèrcit israelià sotmet el jove soldat a situacions límit que requereixen assumir una gran càrrega de responsabilitat, situacions que, alhora, presenten una intensa pressió exterior. L'exèrcit prepara els israelians per ser responsables, per comunicar-se, per treballar en grup o per desenvolupar el networking, per improvisar. Habilitats que més endavant podran desenvolupar en el camp laboral. El resultat són persones impregnades dels valors del lideratge emprenedor, amb capacitat de reacció i adaptació a l'entorn, sense por al risc, etc. Evidentment, no cal que instaurem un servei militar obligatori a Catalunya, però sí que cal extreure'n una lliçó important: els valors poden esdevenir un gran avantatge competitiu. O una rèmorà competitiva si els que tenim ens porten a ser una societat acomodada i amb l'aspiració del mínim esforç.

L'entorn innovador

Aquí tenim un repte de país: que l'escala de valors de referència inclogui la iniciativa i la proactivitat, la recerca dels reptes, l'esforç, voler anar sempre "més enllà". Això és responsabilitat de moltes institucions, en el sentit ampli de la paraula: famílies, escoles, universitats, administracions, emprenedors, empresaris, sindicats, etc.. Si s'ha de transformar Catalunya en una economia oberta, dinàmica i creativa, cal que les peces que la componen (empreses, treballadors, institucions, etc.) es regeixin pels valors que condueixen a l'obertura, el dinamisme i la creativitat.

Cal impregnar l'empresa de cultura innovadora. S'ha d'innovar en tots els àmbits, perseguint el paradigma de la innovació oberta: amb els treballadors, els quals poden ser uns grans coneixedors dels productes i els processos. L'empresa ha d'institucionalitzar, canalitzar i promoure que facin suggeriments i aportacions que poden facilitar la innovació en producte, organitzativa, el sentiment de pertinença i la motivació. Dins de les empreses tothom ha de nir mentalitat innovadora.

¹ Com s'exposa en el llibre de Dan Senor i Saul Singer, *Start-up Nation: The Story of Israel's Economic Miracle*.

Amb els clients. Els consumidors finals, cada vegada més, marquen la tendència. L'empresa que millor la capti i la materialitzi, millor posicionada estarà. I el mateix pot ser equivalent si el "client" és una empresa. Però cal establir "canals d'entrada" i de feed-back per a aquesta valuosa informació.

Amb els proveïdors. Per exemple, instaurar contractes d'aprovisionament llargs amb els proveïdors pot facilitar que "inverteixin" més en la qualitat del producte, i més implicació amb el client. Alhora, això pot implicar un augment de qualitat en el producte mateix.

Amb els competidors. Tot i ser la "competència", també poden ser l'oportunitat de fer front a la competència global. S'ha de perdre la por de compartir projectes i explorar col·laboracions, associacions i, fins i tot, fusions.

L'empresari s'ha de plantejar la internacionalització com a repte i deixar de veure les fronteres que els competidors externs no veuen. L'economia catalana mostra una elevada sensibilitat a l'evolució del producte interior brut dels països europeus, però es mostra insensible a la de països com els Estats Units i la Xina (o el Brasil i l'Índia) que, segons sembla, exerciran el paper de locomotores de l'economia mundial. Cal connectar l'economia catalana més enllà d'Europa. No només exportar, sinó també cal instal·lar-se fora. I, paral·lelament, atreure empreses dinàmiques de l'exterior. Els mercats són globals, la nostra mentalitat també ho ha de ser. Els joves també han de perdre la por de sortir a fora. L'aprenentatge d'una llengua estrangera o les experiències laborals en un entorn diferent s'han de veure com una inversió.

També, com a societat, hem d'aprendre a gestionar el fracàs, ja sigui el propi o el dels altres. És obvi que com més assumpció de risc, més probabilitats de fracàs. Però d'un projecte no reeixit se'n poden extreure lliçons aprofitables. És conegut que als Estats Units, un emprenedor que fracassa és valorat pel coneixement que ha après dels errors.

El paper de l'Administració

Aquests reptes es plantegen en un moment de crisi. En aquest sentit, hi ha un problema de "tempos". La crisi provoca problemes a molt curt termini. L'atur, el finançament empresarial, la morositat, etc. no deixen de ser problemes urgents. Però, per la seva banda, redreçar el sistema productiu i aconseguir un canvi de valors requereix temps. Cal trobar l'equilibri, doncs, entre les mesures pal·liatives a curt termini sense deixar que allò que és urgent impedeixi de fer allò que és important a llarg termini.

També cal ser conscients, com a país, de quins són els àmbits on tenim influència i quins queden fora del nostre abast. Hi ha coses que no depenen de nosaltres com, per exemple, la normativa i el funcionament del sistema financer internacional, el tipus de canvi del iuan-renminbi o el del dòlar, els preus de les matèries primeres i el petroli, etc. Davant d'aquests àmbits cal ser cauts i previsors.

D'altres depenen del nostre poder negociador com a país: el dèficit fiscal, les infraestructures, la competència de Madrid (corredor mediterrani, aeroport, etc.). Aquí cal trobar la complicitat de tots els sectors implicats: polítics, institucions, empreses, ciutadania. Són temes de país.

Però hi ha molts àmbits d'actuació al nostre abast on, actuant correctament, ens han de permetre redreçar els nostres desequilibris, recuperar la creativitat, la innovació, la productivitat, i la competitivitat. Entre aquests àmbits destaca el sistema educatiu. El sistema educatiu forja la qualitat del capital humà. La qualitat del talent es forja a les llars, a les escoles, als instituts, a la universitat i al món laboral mateix. Des d'aquesta òptica, l'educació és indubtablement una inversió. I cal que la societat s'impliqui en la lluita contra el fracàs escolar i que, alhora, l'escola faci seva la lluita per la cultura de la creativitat i l'esforç orientats a resultats. Les bases de la competitivitat futura del país depenen del que faci avui el sistema educatiu. La qualitat de les empreses està determinada, en gran part, per la qualitat del seu talent, és a dir, els seus treballadors.

L'educació és indispensable per al funcionament d'un país i per a la competitivitat de les seves empreses. Les economies emergents de l'Àsia Oriental ho han après de pressa i alguns dels seus indicadors educatius comencen a deixar enrere els Estats Units i Europa. Segons l'OCDE, fa tan sols dues generacions, Corea tenia el nivell de vida que té avui l'Afganistan i es trobava entre els que tenien el rendiment escolar més baix. En aquests moments, més del 98% dels coreans entre 25 i 34 anys han acabat la segona etapa d'educació secundària, el percentatge més alt de països de

l'OCDE. L'experiència de Corea no és única. Només entre 1995 i 2004, el nombre d'estudiants universitaris es va duplicar a la Xina i a Malàisia, i va augmentar fins a un 83% a Tailàndia i un 51% a l'Índia. L'èxit econòmic d'aquests països està tenint lloc a mesura que milloren i s'eixamplen els seus sistemes educatius. En aquest àmbit, l'Estat espanyol, dins dels països occidentals, no ocupa els primers llocs.

Per la seva banda, tenim una universitat amb mancances i deficiències però que és raonablement de bona qualitat i compleix el seu rol social. En moltes disciplines, els nostres investigadors són referència mundial i generem un percentatge significativament més elevat de citacions en publicacions científiques que el nostre pes en la població mundial. La universitat és el darrer esglaó abans d'accedir al mercat laboral per a moltes persones. S'ha de mantenir en l'excel·lència i forçar a elevar el nivell del sistema educatiu precedent. Però cal tenir en compte que cal racionalitzar el mapa de titulacions i adequar l'oferta i la demanda d'estudis. Cal un diàleg constant universitats-Administració-empresa per ser proactius en les deteccions de necessitats. No totes les universitats han d'oferir tots els estudis i no tots els estudiants han d'acabar sent titulats universitaris. Una peça clau del nostre sistema educatiu ha de ser la formació professional (FP).

En aquest àmbit, el Govern persegueix els objectius de facilitar una oferta d'FP única i adequada a les necessitats del mercat laboral, desenvolupar un model d'FP dual, en què participin les empreses i els sectors productius, i generalitzar un model comú de reconeixement de l'experiència laboral i d'acreditació de competències professionals. La idea és acostar l'FP al món laboral. El pla d'integració de la formació professional (formació continuada, formació ocupacional i FP) que impulsa la Generalitat marca el camí per assolir aquests objectius.

Altres àmbits on les administracions tenen un paper important són aquells més lligats al món de l'economia i l'empresa. Aquí, el plantejament bàsic del Govern i de l'Administració ha de ser el de donar suport a totes les empreses: simplificant-ne la relació amb l'Administració, garantint un marc de política empresarial estable i assegurant que els ajuts que dona tinguin el màxim efecte d'arrossegament. Els gestors de la política econòmica han d'actuar amb modèstia i no prejudicar quins sectors seran de futur i quins no. Sí que s'ha de ser capaç de saber detectar tendències i aprofitar-les, però no forçar-les. És el mercat el que acaba determinant quines són les bases d'una economia sòlida. Cal saber trobar l'equilibri entre aquests factors i evitar "modes" que poden ser arriscades i comprometre recursos cap a sectors llaminers però que, finalment, no s'acaben articulant com a sectors tractors de l'economia.

Aquestes fites es poden concretar en dos grans camps d'actuació rellevants impulsats des de del Departament d'Empresa i Ocupació que busquen l'equilibri esmentat anteriorment entre els impactes conjunturals de curt termini i els efectes estructurals de llarg termini: la simplificació administrativa i l'estratègia catalana d'ocupació.

Simplificació administrativa

L'exercici de l'activitat econòmica requereix normes adequades, transparents i accessibles per a tothom. Les normes han de ser eficients i aconseguir un equilibri entre la preservació de determinats aspectes rellevants de l'entorn empresarial i l'eliminació de distorsions que suposin un cost desproporcionat per a les empreses. Una regulació empresarial onerosa afecta negativament la competitivitat de les empreses.

La presa de consciència sobre aquest fet fa que, arreu del món, siguin comunes les reformes regulatòries que procuren agilitzar els processos per a l'obertura d'empreses, els registres de propietats o els permisos de construcció. I, paral·lelament, cada vegada més, els processos de reforma també se centren a reforçar les institucions jurídiques i millorar la protecció legal dels inversors i els drets de propietat. No avançar en la línia de la simplificació administrativa dificulta clarament el posicionament competitiu d'una economia.

El Global Competitiveness Report 2011-2012 del World Economic Forum situa Espanya en el lloc 36 en el seu rànquing de competitivitat global. Però si ens fixem en el subindicador "nombre de tràmits per iniciar un negoci", l'Estat cau a la posició 107 o a la 121 en "nombre de dies per iniciar un negoci". Aquest mateix informe detecta com a principals problemes a l'hora de desenvolupar l'activitat empresarial i emprenedora l'accés al finançament i la regulació laboral. Però ja apareix com a tercer obstacle principal la ineficiència de la burocràcia administrativa. Un altre estudi que considera les facilitats per fer negocis en diferents països del món és el Doing Business 2012 del Banc Mundial. Aquí el panorama es mostra molt pitjor quan es focalitza el fet d'iniciar un negoci. En aquest cas, Espanya se situa en el

lloc 133 de la classificació mundial. D'entre els 48 països de renda alta, l'Estat espanyol és el 42è en termes de facilitat per iniciar una activitat empresarial.

Davant d'aquesta realitat, cal implementar un nou model de relació entre les empreses i l'Administració. L'empresa ha de tenir un reconeixement i un entorn favorables per poder desenvolupar la seva activitat. La situació actual és que hi ha una multitud de barreres a la creació d'activitat com, per exemple, tràmits administratius necessaris per a la legalització de l'activitat, el predomini dels procediments d'autorització versus els de comunicació i, a més, amb una casuística molt complexa i poc pautaada. A causa del nombrosos nivells administratius i el gran nombre de municipis es genera heterogeneïtat en el tracte en funció del territori. Les obligacions derivades del compliment de diferents normatives sectorials no sempre estan coordinades, generen controls redundants per diferents òrgans de l'Administració i en diferents moments del temps i el temps de resposta per part de l'Administració és excessiu en la majoria de situacions. Tampoc s'ha de negligir l'impacte de l'activitat inspectora sobre l'empresa.

Cal adaptar el marc normatiu per tal que reculli un nou model de relació entre les empreses i les administracions catalanes que permeti la transformació del model actual i que abordi la solució dels problemes identificats. El nou marc de relació entre les empreses i l'Administració posarà en valor la utilitat social que té emprendre i mantenir una activitat econòmica.

Per tal de recollir que l'element central és la confiança mútua i la responsabilitat de l'empresari, avançarà en l'eliminació de les comprovacions prèvies a l'inici de l'activitat econòmica, les quals passaran a fer-se a posteriori, intensificarà el paper de les institucions d'assegurament de la responsabilitat civil davant de tercers per a les situacions incidentals o accidentals i establirà els mecanismes adequats per garantir la detecció de les activitats que no estan complint les obligacions previstes i, si cal, s'imposaran sancions àgils, eficients i eficaces. De fet, la intervenció administrativa prèvia hauria de limitar-se als casos en què l'activitat econòmica pot afectar la salut de les persones, la seguretat o el medi ambient. Paral·lelament, ja s'ha iniciat un procés d'eliminació i simplificació dels tràmits que afecten l'activitat empresarial per evitar les càrregues administratives innecessàries que dificulten la competitivitat empresarial.

Igualment, des de les diferents administracions s'està treballant per tal de possibilitar que el canal de relació amb les empreses i els professionals sigui el canal electrònic, garantint la possibilitat d'emprar el canal presencial sempre que ho considerin necessari. La implantació de la finestra única empresarial permetrà integrar en un únic punt tots els tràmits i serveis que les persones emprenedores, empresàries i intermediàries hagin de portar a terme per exercir l'activitat empresarial al llarg de tot el seu cicle de vida.

Estratègia d'ocupació i política empresarial

El Departament d'Empresa i Ocupació es va marcar com a repte emblemàtic d'aquesta legislatura intentar reduir significativament l'atur. En conseqüència, es van presentar les bases per a l'estratègia catalana d'ocupació, que bàsicament es poden resumir en tres blocs: la creació de llocs de treball, millorar l'ocupabilitat dels treballadors i millorar el mercat laboral. Tot i que nominativament els blocs es refereixen a l'ocupació i el mercat de treball, el seu contingut inclou elements transversals com la política industrial i empresarial, la innovació o el foment de l'emprenedoria. A curt termini, la urgència immediata és la disminució de l'atur, però no hi haurà creació d'ocupació si no la creen les empreses, ja existents, i els futurs emprenedors.

Així, millorar l'ocupabilitat dels treballadors és el segon bloc de l'estratègia catalana d'ocupació. Es basa en la reforma del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) per millorar-ne l'eficàcia i en el pla d'integració de la formació professional que ja s'ha vist més amunt. I el tercer bloc, que té com a directriu la millora del mercat de treball, consisteix a fer més transparent tot el mercat de treball per donar més accessibilitat a les persones aturades i un assessorament millor i més complet als estudiants a l'hora d'escollir carrera universitària o altres modalitats de formació.

Per la seva banda, la creació de llocs de treball té com a primer pilar bàsic el Pla d'actuacions industrials i empresarials del Govern de Catalunya 2012-2014, que té com a principals eixos d'actuació l'atracció de noves inversions, el manteniment de les ja existents, la innovació, la internacionalització i la capitalització empresarial.

Entre altres qüestions, el Pla considera la importància de disposar de plans tractors, és a dir, iniciatives que girin al voltant d'un projecte nou i d'alt impacte econòmic al qual es puguin apuntar les nostres empreses i que tingui capacitat d'arrossegament d'activitat, tant endavant (clients) com endarrere (proveïdors) i supleixi, així, la manca de grans empreses. Els plans tractors, basats en avantatges competitius i oportunitats clares de país, es preveu que generin un alt impacte en el teixit econòmic, especialment a les PIMES.

Emprenedoria

El segon pilar bàsic en la creació de llocs de treball és un programa per fomentar i estimular l'emprenedoria, el programa Emprèn, que busca teixir una xarxa publicoprivada de col·laboració entre tots els agents de Catalunya compromesos en la creació d'empreses. D'una banda, el programa fomentarà l'esperit emprenedor tant en les etapes educatives bàsiques com en la formació professional i la universitat. Es tracta de familiaritzar els estudiants de qualsevol disciplina amb el món de l'empresa i l'emprenedoria, de manera que els pugui ser més fàcil convertir una idea en negoci. Igualment, el programa es proposa mostrar el que significa ser emprenedor a l'opinió pública. D'altra banda, el programa preveu el suport directe a l'emprenedor a l'hora d'establir-se a partir d'assessorament, tutories o formació. I, finalment, el programa Emprèn preveu l'establiment d'un sistema de recursos per als emprenedors. Recursos que van des dels vivers d'empreses fins a avals garantits, serveis de suport a la creació d'empreses, etc. Així mateix, el programa també preveu el suport específic a empreses d'alt creixement potencial. Es tracta, en definitiva, que les persones amb talent que vulguin desenvolupar-se com a empresaris es trobin amb una administració més facilitadora que obstaculitzadora.

L'Administració i el Govern poden liderar l'objectiu compartit majoritàriament de viure en una Catalunya avançada i pròspera, on els seus ciutadans gaudeixin del més elevat nivell de benestar possible. Però cal ser conscients que el paper més rellevant en la consecució d'aquests objectius correspon al conjunt de la societat, tant institucions, com persones. Cal remarcar la idea inicial d'aquest escrit que darrere de les virtuts i característiques que defineixen una economia i una societat avançades hi ha actituds i valors. Posicionaments individuals que configuren un tarannà col·lectiu i defineixen la manera com ens enfrontem a diferents situacions. Hem de fer del nostre talent un avantatge competitiu.

Talent, activitat econòmica i generació d'ocupació: tres dimensions, una prioritat

Sònia Recasens, Segona Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona

Activitat econòmica i generació d'ocupació van unides: sense activitat econòmica no es genera ocupació. Però també és certa l'afirmació contrària: sense capital humà qualificat, competent i ben orientat no hi ha activitat econòmica competitiva.

Podríem, doncs, afirmar que talent i competitivitat econòmica són un binomi inseparable i una prioritat estratègica per a qualsevol territori que vulgui destacar en el context global.

A més a més, com s'ha pogut observar en diferents indrets del món, talent i competitivitat econòmica s'atreuen l'un a l'altra i configuren pols globals capaços d'atreure encara més talent, més activitat econòmica i més inversions.

I quan la conjuntura econòmica és adversa, la reactivació i el creixement només són possibles si aquest cercle virtuós no es trenca i les dues variables continuen alimentant-se recíprocament: el talent –positiu, creatiu i emprenedor– és capaç d'identificar nous camins i noves oportunitats de negoci, sobretot quan sembla que el futur només anuncia dificultats i amenaces.

D'altra banda, les conseqüències derivades de la pèrdua de talent i activitat econòmica poden arribar a ser molt negatives per al conjunt d'una economia o d'una societat. I aquest risc és, avui dia, més viu que mai atès que, en un mercat mundial cada vegada més interconnectat i competitiu, talent i activitat econòmica tendeixen a concentrar-se en aquells llocs on troben –o se'ls ofereixen– les millors condicions per desenvolupar-se.

Conseqüentment, la capacitat que les ciutats i els territoris tindran de retenir talent i activitat econòmica en aquests moments de crisi serà clau per mantenir la posició competitiva en el mapa econòmic mundial i per tornar a créixer, generar riquesa i atreure més talent i més activitat econòmica.

Barcelona vol continuar sent una ciutat creativa i emprenedora, generadora d'oportunitats per a tothom. Per aquest motiu, l'impuls a la creació i el creixement de les empreses, l'estímul de l'esperit emprenedor i l'activació del talent i l'ocupabilitat de les persones esdevenen, en aquests moments, els eixos principals de les polítiques de promoció econòmica del seu Ajuntament. Unes polítiques que han de donar resposta a problemes coneguts i urgents a conseqüència d'una crisi d'arrels profundes, però que també volen mirar més enllà i dibuixar un escenari ple d'oportunitats per a tothom a mitjà i llarg termini.

Així va néixer, al final de l'any passat, la iniciativa Barcelona Creixement que, mitjançant el debat obert, transparent i creatiu amb desenes d'experts i actors econòmics clau de la ciutat, va permetre identificar un conjunt de prioritats que s'havien d'activar per garantir, precisament, una Barcelona més forta i projectada cap al futur.

El talent i l'emprenedoria, la competitivitat i la internacionalització de les empreses, la connexió entre economia i societat van ser els principals àmbits del debat; un debat que ha permès identificar 30 mesures concretes que ja s'han integrat en el Pla d'Acció de Barcelona Activa d'aquest any amb l'objectiu d'accelerar al màxim la seva implementació.

En aquest context de debat, molts dels experts convidats han identificat el talent com un dels principals motors per a la reactivació econòmica de la ciutat: un talent que no ha de deixar d'aportar valor a l'economia de la ciutat tot i la profunda caiguda de l'activitat econòmica deguda a la crisi, sinó que, ben al contrari, s'ha de posar en valor més que mai perquè és el principal actiu per sortir-ne. El talent creatiu dins de l'empresa i el talent creador de noves empreses és el veritable motor de generació de riquesa i llocs de treball.

En aquest sentit, crida l'atenció el fet que, encara que la demanda continuï caient i l'atur se situï en nivells preocupants, moltes empreses –sobretot empreses de creació recent i que operen en àmbits altament especialitzats– tinguin dificultats per identificar aquell talent que necessiten per créixer i competir. Per aquesta raó, una de les primeres mesures que s'estan implementant com a resultat de Barcelona Creixement és la creació, a través de Barcelona Activa,

d'un nou sistema que, de manera àgil i permanent, permeti posar en contacte demanda i oferta especialitzada, talent i empreses. Aquest sistema serà una peça clau del catàleg de servei de l'Oficina d'Atenció a l'Empresa, una de les principals novetats d'aquest nou mandat i una eina estratègica per a la promoció econòmica de la ciutat.

Un exemple de mesura concreta i específica que afavoreix l'aplicació del talent al teixit productiu de la ciutat i que contribueix directament al manteniment d'aquell cercle virtuós del qual parlàvem al començament.

D'altra banda, els debats de Barcelona Creixement han permès constatar com una de les millors expressions del talent és el talent emprenedor: no només en el sentit d'empenta que mou una persona a crear la seva pròpia empresa, sinó també de talent emprenedor com a actitud creativa i crítica envers les coses i que porta a identificar oportunitats, generar alternatives, il·lusionar-se, innovar, assumir riscos i aprendre dels errors. Una actitud que cal encoratjar perquè és, a la vegada, un valor individual i col·lectiu i un actiu per a la societat.

Consegüentment, per tal de posar en valor aquest talent emprenedor i creatiu en la societat en general, però sobretot entre els joves, s'ha proposat una altra mesura –d'implementació immediata però amb impactes a mitjà termini– que preveu executar un programa de divulgació de la cultura i els valors emprenedors a les escoles de la ciutat: a partir del proper curs escolar, totes les escoles de Barcelona podran familiaritzar amb aquests conceptes els joves i les joves i aquests podran aplicar la creativitat i la visió emprenedora a la definició del propi futur acadèmic i professional.

Finalment, des de Barcelona Creixement s'ha insistit força en la necessitat de traslladar a escala global el repte del talent i la competitivitat econòmica i s'ha proposat donar un fort impuls a la marca Barcelona, protegir-la jurídicament i crear-ne un consell promotor conformat per l'empresariat i presidit pel mateix alcalde. Una marca Barcelona que ajudi les nostres empreses i el nostre talent a projectar-se en els mercats mundials i, a la vegada, que atregui empreses, inversors i talent internacional cap a la nostra ciutat.

En termes més generals, l'aposta per un model de promoció econòmica de la ciutat basat en el binomi empresa-ocupació ha inspirat també el procés de reorganització interna de Barcelona Activa.

Així, amb l'objectiu d'identificar i donar resposta a la demanda real de les empreses i de convertir l'Ajuntament de Barcelona en partner estratègic d'aquestes, Barcelona Activa tindrà l'oportunitat i el repte d'alinear les polítiques d'ocupació de la ciutat amb les necessitats del teixit productiu en una dialèctica permanent entre aquests dos àmbits que haurà de traduir-se en més i millors oportunitats per a tothom.

Un nou Departament d'Empresa mantindrà un diàleg fluid i còmplice amb les empreses de la ciutat i donarà respostes ràpides i efectives a les seves necessitats de finançament, dimensionament i incorporació de talent, a la vegada que un renovat Departament de Capacitació Professional i Ocupació treballarà amb les persones aturades i ocupades de la ciutat per tal d'orientar-les, formar-les i facilitar-los el procés de recerca de feina i inserció d'acord amb les necessitats del teixit productiu.

Activitat econòmica i talent han d'anar unides i el rol de l'Administració local ha de ser el de facilitador i impulsor d'aquesta visió: és bo avui per a la reactivació de la nostra economia i ho serà encara més per a la Barcelona de demà.

L'impacte de la universitat pública sobre el teixit econòmic i social

Juan José Moreso, Rector de la Universitat Pompeu Fabra

El novembre del 2011, els rectors de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) vam presentar l'informe *Impacte de les universitats públiques catalanes a la societat*, una anàlisi dels principals indicadors del sistema català que mostra la repercussió de la nostra activitat en la societat i l'economia del país i que n'avalua l'eficiència en la gestió dels recursos públics.

Entre els indicadors directament vinculats a l'impacte econòmic podríem destacar-ne diversos, com la generació de més de quaranta mil llocs de treball directes (l'1,1% del total de llocs de treball del teixit econòmic català); l'elevada rendibilitat que fem de les subvencions públiques (amb un retorn de prop de noranta cèntims per cada euro invertit); l'impuls del teixit empresarial (amb més de dues mil empreses innovadores en els parcs científics catalans el 2009) o els resultats en transferència i innovació (amb un increment del 89% de les sol·licituds de patents entre 2000 i 2009, xifra que ens situa en el grup de països amb una proporció més alta de sol·licituds mundials provinents del sector universitari).

Podria referir-me també a la manifesta competitivitat de les universitats públiques catalanes, no només pel que fa a la productivitat científica (on mantenim un impacte científic un 35% superior al de la mitjana mundial), sinó també vinculada a la captació de finançament. En aquest camp, les universitats catalanes aglutinen més de la meitat (57%) de les ajudes obtingudes per l'Estat espanyol a les convocatòries del Consell Europeu de la Recerca (ERC). Es tracta de beques altament competitives, amb dotacions que oscil·len entre 1,5 i 2,5 milions d'euros per a cinc anys i en les quals, com a rector de la UPF, em plau destacar que la Universitat Pompeu Fabra se situa com la primera universitat catalana i entre les primeres vint d'Europa en nombre de grants aconseguides (11 la UPF stricto sensu i fins a 26 si hi sumem els centres de tot el grup UPF).

Tot això, les universitats ho hem aconseguit sense descuidar la nostra missió docent, com a institucions de formació en un sentit plenament integrador de la paraula: impartint coneixement científic, humanístic i tècnic però també cultural i cívic. És a dir, educant en valors, fomentant una participació ciutadana lliure i alhora compromesa amb els principis de les societats democràtiques; i amb un ferm compromís cap al nostre país, cap a la nostra llengua i cap a la nostra cultura. O sigui, també assolint la nostra funció com a ascensor social, convertint Catalunya en la regió de l'OCDE amb la proporció més elevada d'estudiants universitaris que han millorat el seu nivell d'estudis amb relació al dels seus pares.

Tot això és el que –diu aquest informe– hem aconseguit les universitats en aquests darrers anys. I, malauradament, sembla necessari fer-ne una referència explícita en l'actualitat, en un moment en què, des de diverses institucions i mitjans, sembla que es vulgui posar en dubte el rol de la universitat pública com a creadora de coneixement i garant del benestar social. Toca recordar, doncs, que el primer compromís de la universitat és que la formació dels seus estudiants i la recerca dels seus investigadors contribueixin decisivament a millorar el benestar material i a enriquir el teixit social i cultural de la societat de la qual formem part.

No és nova aquesta tesi, de fet, és un dels valors que ja vaig exposar durant la celebració del XXè Aniversari de la UPF i que vaig voler reflectir en la nostra estratègia institucional. I, tanmateix, recordar-lo ara em sembla d'una rellevància alarmant.

Perquè aquest informe no parla únicament del que hem aconseguit. També parla del com. En el cas dels estudiants universitaris, amb una despesa pública en beques i ajuts sobre la despesa total en educació del 8% l'any 2005, la meitat que la mitjana de l'OCDE (per sobre del 17%) i clarament allunyada de països com Alemanya (19,1%), el Regne Unit (25,8%), Suècia (27,1%), els Països Baixos (27,7%) o Dinamarca (30,8%). Traslladat a Catalunya, això vol dir que, fins fa poc, el 80% dels joves catalans cursava els seus estudis sense cap beca; i dic fins fa poc perquè, em temo, aquesta situació pot agreujar-se en els propers anys. En el cas dels treballadors públics –i això, per una qüestió de temps, ja no ho cobreix l'informe– a una reducció salarial del 5% l'any 2010 cal afegir-hi una reducció similar el 2012, juntament amb la supressió d'altres ajudes socials que, al capdavant, també són percepcions econòmiques.

En definitiva, la situació econòmica que patim les universitats públiques és per tots coneguda. Però és imprescindible que, entre tots, corregim aquesta situació.

Perquè, si bé a l'inici d'aquest article exposava alguns dels indicadors que acrediten l'impacte de l'activitat de la universitat sobre la societat i l'economia del país, cal aprofundir en les circumstàncies que l'han fet possible. En aquest sentit, posaré dos exemples –dues iniciatives governamentals– que han fet possibles els excel·lents resultats que les universitats catalanes mantenim en recerca i transferència.

D'una banda, la creació, el 2002, del programa ICREA per fomentar la recerca d'alt nivell, mitjançant un procés de selecció basat en el talent científic, i atreure a Catalunya talent consolidat arreu. En aquests deu anys, el programa ha permès la contractació de 229 investigadors en especialitats molt diverses, amb una mitjana d'edat jove, de 46 anys. D'altra banda, l'impuls, també durant aquests darrers anys, de centres de recerca de referència als quals es va dotar d'autonomia i flexibilitat, mecanismes que n'han permès la consolidació en molt poc temps. Sense aquestes dues iniciatives no és ni tan sols intel·ligible l'èxit de les universitats i dels centres de recerca catalans en les successives convocatòries competitives, per exemple, del Consell Europeu de la Recerca.

En síntesi, aquestes dades volen mostrar la fecunditat "tangible" de les inversions a la universitat: amb un esforç pressupostari relatiu, en deu anys, hem tornat amb escreix el capital públic invertit. És el nostre compromís, també, com a administració pública. Poques entitats poden dir el mateix.

Finalment, si abans he fet referència al compromís de les universitats amb la societat de la qual formen part, ara voldria acabar aquest article –ja que es tracta d'una col·laboració dins la memòria socioeconòmica de Barcelona– parlant del compromís concret de la Universitat Pompeu Fabra amb la nostra ciutat.

Des que es va crear, l'any 1990, la UPF ha participat activament en la revitalització urbana dels barris de Barcelona. Es tracta de projectes amb una plena implicació de la nostra Universitat, iniciatives que abasten des de la recuperació de Ciutat Vella i l'obertura al mar als anys noranta amb els Jocs Olímpics, a la decidida aposta per a la creació de nous nodes de creació i transferència de coneixement al 22@, on les noves instal·lacions del campus de la comunicació o l'actual desplegament del Parc de Recerca UPF, en constitueixen el millor exemple.

Però, com deia abans, l'estreta relació d'una universitat amb la societat també es concreta en la seva tasca diària –amb la seva activitat docent, de recerca i de transferència– i, en el cas de la UPF, connectant amb l'esperit emprenedor dels sectors productius; amb l'esperit de llibertat i justícia de les associacions i institucions cíviques; amb l'esperit refinat de les institucions culturals. Aquest compromís tampoc no és nou; també el vaig voler reflectir en l'estratègia institucional de la nostra Universitat. Perquè, en la mesura en què siguem capaços de contribuir a la societat, formant ciutadans que conviuen al món i per al món, no només formarem millors professionals i millorarem el nostre sistema econòmic, sinó que també formarem ciutadans més capaços, amb més capacitat deliberativa, més compromesos amb la llibertat i amb la igualtat de tothom.

En un sistema en crisi a tots els nivells, la universitat pública no és el problema, forma part de la solució.

El paper de l'educació i la formació per millorar la productivitat i la competitivitat de les empreses: les relacions universitat-empresa

Dídac Ramírez i Sarrió, Rector de la Universitat de Barcelona

La conjuntura econòmica és una circumstància determinant en l'anàlisi de les dades socioeconòmiques de Barcelona, perquè la crisi actual, ja en anys anteriors, explicava l'evolució negativa. L'any 2011 —i ja podem avançar que el 2012 serà similar o pitjor—, gran part dels indicadors que representen millor la situació social i econòmica han empitjorat com a efecte de la política d'austeritat obligada per la restricció del crèdit, la retallada en el finançament dels serveis públics i l'augment de la pressió fiscal.

En aquest context de la universitat pública, des de la Universitat de Barcelona i altres institucions d'educació superior reivindicuem el nostre paper com a solució i demanem ser una aposta per assolir un model de creixement equilibrat i basat en el coneixement. La universitat representa la major part de la recerca científica que es duu a terme al país i, en l'àmbit local, és tot un agent econòmic, científic i social als territoris on es localitza. Barcelona és una població amb una alta concentració d'universitats, principalment públiques, molt actives i que tenen en la ciutat un valor afegit addicional perquè entre tots hem sabut generar un clima atractiu per a la formació, la recerca i la transferència. Barcelona és una de les ciutats amb una taxa més elevada de patents sorgides de les universitats, amb una presència més important d'investigadors i de formació superior en termes relatius poblacionals i amb una millor valoració per crear activitat.

Així, per al cas de la Universitat de Barcelona, tres dades significatives d'aquest clima atractiu que la universitat contribueix a crear són:

Els darrers quatre anys ha mantingut pràcticament estable la facturació per transferència i contractes amb empreses en uns 14 milions d'euros, tret de l'any 2011, en què ha caigut gairebé un 20% per l'agreujament de la conjuntura de crisi.

Les pràctiques en empreses han crescut exponencialment, sobretot les curriculars, amb la implantació de l'espai europeu d'educació superior, i s'ha passat de 3.500, fa quatre cursos acadèmics, a superar les 12.000.

S'han creat una mitjana de quatre empreses de base tecnològica, tret de l'any 2011, i dues empreses derivades (spin off), a partir d'iniciatives i recerques aplicades dels grups i investigadors de la universitat i del seu grup.

Aquests tres resultats mostren que la col·laboració universitat-empresa és una relació activa i que en èpoques de crisi o recessió es manté estable o fins i tot pot créixer en alguns indicadors, tot i que quan la conjuntura negativa dura tant, com és el cas actual, també acaba empitjorant. Les iniciatives publicoprivades també mostren que són un bon mecanisme per generar ocupació i millorar la nostra competitivitat perquè permeten compartir sinergies i aprofitar el millor de les dues parts: el rigor científic de la universitat i el dinamisme emprenedor de l'empresa.

L'educació superior, la formació continuada, la concentració de talent i la qualitat docent i científica, representades per la universitat pública, són variables estratègiques que, tal com mostren la majoria de models de creixement des dels anys setanta, constitueixen la base del capital humà, de la competitivitat tecnològica i de l'alta productivitat. Hi ha un ampli consens a afirmar que aquests tres elements, en conjuntures com l'actual, són els que justifiquen les diferències entre països pel que fa als efectes de la globalització i de la confiança dels mercats.

Per tal que la tercera missió universitària tingui valor, és evident que les dues primeres, la formació i la recerca, han d'assolir un nivell de qualitat i de competitivitat internacional similar al dels països cap als quals es vol convergir. Espanya, abans de la crisi, estava entre les deu primeres economies del món, i també ocupava la novena posició en producció científica amb uns nivells de qualitat formativa i de productivitat en recerca comparables als de les primeres economies europees. En innovació i tercera missió, Espanya se situava al voltant de la vintena posició del món i mostrava la bretxa en la relació universitat-empresa. No obstant això, aquesta relació ha anat creixent des dels anys vuitanta i noranta, però des de valors baixos.

Aquesta relació, que és un dels pilars del que s'anomena la tercera missió universitària, de relació amb l'entorn, ha anat creixent des de les col·laboracions d'assessorament en les especialitats de ciències socials i s'ha anat ampliant a altres àrees com ara les de salut, biotecnologia, ciències experimentals o humanitats, i universitats generalistes com la de Barcelona tenen centenars, i fins i tot milers, de relacions amb l'entorn.

No obstant això, la tercera missió universitària és relativament recent en la nostra història i encara té recorregut per créixer, una vegada superada la conjuntura actual. Així, calen polítiques públiques actives per continuar impulsant la relació universitat-empresa a fi de generar més beneficis socials, més aplicacions científiques que arribin al mercat i una competitivitat més alta sota la base de la qualitat del que s'ofereix. Espanya és una economia que té poca tradició de col·laboració universitat-empresa, i poques innovacions i iniciatives han sorgit d'aquesta col·laboració; però si ens fixem en economies com ara les anglosaxones, es pot comprovar el recorregut dels resultats de la tercera missió universitària. Només s'exigeix un clima de confiança entre ambdós sectors, confiança que ha de provenir d'un marc normatiu que afavoreixi la relació i d'una estabilitat en el model de finançament de la recerca i de les universitats.

Els campus d'excel·lència internacional van representar un marc de relació entre la universitat i l'empresa que, malgrat la conjuntura i l'exigüitat dels recursos de l'Estat, han donat alguns fruits. La universitat cerca la formació i l'atracció de talent, però són la iniciativa privada i el mercat els que han de treure rendiment econòmic del rendiment científic que acumula la primera. Un rendiment que en un model de creixement basat en el coneixement és fonamental per a la sostenibilitat de la millora. Per això, crec que és important que s'aposti per l'educació superior com un dels fonaments per sortir de la conjuntura i fer servir eficientment els limitats recursos que l'economia internacional ens pot confiar. La Llei de la ciència i altres normatives també havien aportat nous elements per potenciar la transferència universitària, però la duresa de la conjuntura i l'austeritat han provocat que els pocs exemples que pot haver-hi de potenciació de la col·laboració publicoprivada no siguin representatius del que pot esdevenir la relació universitat-empresa.

La tercera missió universitària també inclou, a més de la relació econòmica i científica amb l'entorn, la responsabilitat de fer-ho diligentment i cercant el benefici social. La responsabilitat social engloba des de la transparència de comptes fins a la col·laboració social, passant per una actuació diligent. És un compromís i una cultura que la universitat pública ha de projectar i instaurar de dalt a baix, des de l'exemple. Aquesta responsabilitat, però, és doble: una responsabilitat d'actuació i de gestió del servei públic, però també de defensa d'aquest servei públic. I des d'aquesta defensa, que els indicadors científics i econòmics mostren que té un impacte rendible en l'entorn empresarial i en el social, confio que les administracions públiques i el teixit productiu no s'oblidin, en la conjuntura actual, de l'aposta per l'educació superior com un dels fonaments per superar la crisi actual de manera sostenible.

En tot cas, les universitats continuem contribuint a la dinàmica de la ciutat de Barcelona i a través de la relació amb l'entorn esperem que als bons indicadors de formació i científics, s'hi afegixi la millora en els indicadors de transferència i innovació gràcies a unir talent amb el teixit empresarial.

Sobre el futur incert dels arquitectes

Daniele Porretta, Arquitecte i coordinador del Sindicat d'Arquitectes de Catalunya

El país dels arquitectes

L'any 2007, abans de l'esclat de la bombolla immobiliària, el sector de la construcció s'havia convertit juntament amb el turisme en el principal motor de l'economia. L'any 2005 es van batre tots els rècords d'habitatges lliures i protegits visats pels col·legis oficials d'arquitectes: 800.000, un fet excepcional. El 2006 s'estimava que el volum econòmic que representava el sector de la construcció a Espanya era d'uns 321.664 milions d'euros, el més gran d'Europa. Durant aquest període de bonança, les empreses d'arquitectura van acumular ingents beneficis i la desocupació en el sector va baixar de manera considerable. Les oportunitats laborals per als arquitectes van ser durant molt de temps nombroses i la conjuntura econòmica favorable va portar molts joves titulats recentment a emprendre l'activitat en el camp de l'arquitectura de forma autònoma. Al principi, amb petits encàrrecs, nombrosos despatxos van obrir les portes i van començar a operar arreu del país amb la certesa que les condicions no canviarien durant un temps i això els permetria consolidar les seves empreses de forma ràpida. A més d'autònoms, el mercat necessitava un gran nombre d'arquitectes com a tècnics especialitzats i, en aquests anys, els despatxos d'arquitectura van tenir un creixement exponencial de les seves plantilles.

Una de les conseqüències del boom immobiliari va ser l'efecte crida sobre el jovent. Per a aquest, l'arquitectura era percebuda com una professió sòlida i de prestigi que els garantiria un futur. El resultat va ser l'ampliació gradual de l'oferta formativa universitària fins a arribar a les actuals 31 escoles d'arquitectura repartides per tot el país i freqüentades per més de 30.000 alumnes.

Segons les dades d'un estudi publicat l'any 2010 pel Consell d'Arquitectes Europeus (ACE), a Espanya hi hauria 50.000 arquitectes, la qual cosa la situa com a tercer país europeu en nombre d'arquitectes, després d'Alemanya i Itàlia. Això equival a una densitat d'1,1 arquitectes per cada 1.000 habitants. Si, a mitjan anys noranta, Llàtzer Moix va anomenar Barcelona "la ciutat dels arquitectes", sense dubte el boom immobiliari va convertir Espanya en "el país dels arquitectes".

Les xifres de l'economia espanyola durant el boom immobiliari només poden oferir una idea de la centralitat aconseguida per la professió durant aquest període. L'arquitectura es va convertir a més a més en vehicle de difusió i promoció de ciutats al món, la "marca Barcelona" n'és un exemple. Els estudis d'arquitectura locals van assolir innumbrables premis internacionals i les seves obres van ser constantment publicades en revistes especialitzades. Aquest miratge va portar un nombre important del col·lectiu estranger de la professió a traslladar-se a ciutats com Barcelona o Madrid a la recerca d'oportunitats laborals. No obstant això, la realitat d'aquestes empreses d'arquitectura era molt diferent de la imatge de prestigi que mostraven de portes enfora.

L'any 2008, coincidint amb el principi de la crisi borsària internacional, va començar a circular un correu electrònic anònim per les bústies de molts arquitectes. Es tractava d'una carta que denunciava la gran paradoxa que vivia el sector de l'arquitectura: mentre la construcció havia estat un sector que havia obtingut guanys enormes, la població ocupada dels despatxos d'arquitectura treballava en condicions d'extrema precarietat, sense contracte, sense un conveni de referència o sota la figura de falsos autònoms, veient-se obligada a donar-se d'alta de l'IAE i assumir el pagament de la Seguretat Social. El frau a la Seguretat Social, les col·laboracions irregulars i la utilització de mà d'obra gratuïta i semigratuïta de "becaris i estudiants en pràctiques" s'havien convertit en moneda corrent entre les empreses del sector. La imatge prestigiosa que oferia de si mateixa la professió no tenia res a veure amb la realitat empresarial, marcada per la competència deslleial entre empreses, la falta de respecte dels drets laborals més bàsics i la difusió de pràctiques poc professionals. El model de l'empresa d'arquitectura era el mateix que utilitzaven els gremis medievals.

La carta va tenir una gran difusió i, al març del mateix any, uns quants centenars d'arquitectes es van concentrar davant de les portes de la seu central del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya per manifestar el seu descontentament. La iniciativa espontània va continuar amb la convocatòria de nombroses assemblees i accions reivindicatives, un primer pas decisiu per a la fundació del primer sindicat d'arquitectes d'Espanya (SArq), l'any 2010.

Arquitectes en fugida

Una de les primeres dificultats que es va plantejar al sindicat quan va intentar analitzar l'estat de la professió va ser la total absència de dades laborals sobre el sector de l'arquitectura. Les úniques estimacions de les quals es tenia constància eren relatives al món de la construcció i les xifres elaborades pels col·legis referents al nombre de visats. Davant la manca d'auditories, el SARq va decidir elaborar de manera autònoma una primera enquesta laboral els resultats de la qual es van exposar públicament al novembre de 2010, durant l'acte de presentació del sindicat a Barcelona. Les dades, confirmaven la pitjor de les presumpcions: l'arquitectura era un sector altament precaritzat i els seus professionals es trobaven massivament en atur.

Entre les conclusions més destacades de l'enquesta, realitzada entre 1.800 professionals de l'arquitectura, incloent-hi per primera vegada 675 arquitectes no col·legiats, van ser que l'any 2010, a Espanya, el 32,4% dels professionals es trobaven en situació de desocupació, un 32,9% dels quals declarava trobar-se en aquesta situació des de feia més d'un any. Una altra dada preocupant va ser que solament el 3,1% cobrava un subsidi, com a conseqüència directa de la situació irregular en la qual molts treballaven. De fet, el 25,8% declarava treballar sota la figura del "fals autònom", una xifra inferior que el 2008 quan aquest tipus de col·laboració rondava el 60%. Aquesta figura laboral, un frau que continua estant molt estès avui entre les empreses d'arquitectura, consisteix bàsicament a encobrir una relació laboral simulant-ne una de caràcter mercantil. En aquest cas, l'ocupador no es fa càrrec de les despeses de la Seguretat Social, no garanteix el salari establert pel conveni col·lectiu ni es veu obligat a respectar els altres drets dels treballadors/ores: baixes per malaltia, pagament de les vacances, hores extres, permisos de maternitat i paternitat, etc.

L'acomiadament massiu d'aquests treballadors/ores esdevinguts durant l'esclat de la bombolla i completament gratuït per a les empreses va acabar demostrant, a més a més, l'extrema fragilitat i precarietat d'aquest tipus de relació laboral. Era evident que aquesta situació d'extrema precarització de la professió xocava amb les dades econòmiques del sector de l'arquitectura que havien estat fins a aquell moment extremadament positives. Una situació paradoxal on, per una banda, l'arquitecte/a destacava per la seva posició social de prestigi, mentre que en realitat tan sols el 41% dels treballadors/ores per compte d'altri tenia un contracte laboral legal i el 59% afirmava haver estat almenys una vegada en situació de "fals autònom".

La crisi estava sent particularment dura amb el col·lectiu. El 30,7% de les persones enquestades declarava tenir uns ingressos compresos entre 6.600 i 15.000 euros, i el 73% que es trobaven en actiu no arribaven al mínim obligatori de 22.826 euros bruts anuals establert en el Conveni nacional d'enginyeries i oficines tècniques, únic conveni existent en aquell moment que podia equiparar-se a les funcions que desenvolupaven els arquitectes i les arquitectes a les empreses d'arquitectura. Davant d'aquesta situació de precarietat i falta de feina, el 73% del col·lectiu enquestat declarava estar disposat a abandonar el país i triava com a principals destinacions països europeus com Alemanya (25%), Anglaterra (22%) i França (11%). Si bé podria suposar-se que la primera causa per abandonar el país era la crisi, aquesta era assenyalada com a motiu principal solament pel 24%, mentre que gairebé la meitat (48%) afirmava que el seu objectiu era la millora de les seves condicions laborals.

Un any més tard el SARq va fer públics els resultats d'una segona enquesta. En aquesta, el 63% dels i les arquitectes declarava haver vist reduïts els seus ingressos durant l'últim any i l'atur continuava sent generalitzat en el sector. Les relacions laborals irregulars havien significat, per a moltes persones, l'acomiadament sense dret a indemnització ni subsidi per desocupació (85%). Un 7,5% dels enquestats/ades declarava haver abandonat ja el país i estar treballant fora. A més, la remuneració bruta de qui declarava treballar a l'estranger era de 24.564,71 euros, més elevada que els 15.842,89 euros declarats pels professionals residents a Espanya.

La crisi com a oportunitat

A la llum de la situació actual es poden fer algunes consideracions sobre la situació en la qual es troba avui la professió de l'arquitectura. És un fet que la figura de i l'arquitecte, una vegada acabats els anys de la bombolla, ha sortit compromesa des de diferents punts de vista: social, econòmic i cultural. Hi ha tants aspectes que caldria ajustar per recompondre aquesta imatge que l'espai d'un article esdevé insuficient i, per tant, em limitaré a introduir algunes qüestions que em semblen essencials.

Mentre la conjuntura va ser positiva, la professió es va demostrar en molts casos, excessivament autocomplaent i allunyada de la realitat. Com més atenció rebia per part dels mitjans de comunicació, simplificant les seves competències i responsabilitats, més gran era la imatge falsejada i frívola que transmetia sobre el seu paper en la societat.

Avui, una de les prioritats dels arquitectes i les arquitectes avui ha de ser reivindicar la seva funció social. Recuperar el paper central que van exercir en el passat: la seva obstinació en la investigació de solucions als problemes reals de les persones. La nostra societat necessita, avui més que mai, trobar solucions per a l'emergència habitacional i la millora de la qualitat de vida de les nostres ciutats i el nostre territori.

D'altra banda, hem d'assumir que l'emigració dels nostres professionals o "fugida de talents", és un fet i que és una pèrdua de riquesa inacceptable en moments de crisi. Molts joves arquitectes estan abandonant el país a causa de les escasses perspectives laborals. Si bé es podria considerar com un fenomen temporal, per al conjunt de l'economia es tracta d'una importantíssima pèrdua de capital humà. Tal com es defensa des de diferents àmbits, la sortida de la crisi passa necessàriament pel desenvolupament d'un nou model econòmic que rendibilitzi les capacitats i la formació dels nostres joves. Aquest objectiu només es pot assolir impulsant un canvi estructural de l'economia que sigui capaç d'aprofitar amb intel·ligència el potencial que suposa disposar d'una generació de joves professionals altament qualificats. Segons les dades recollides pel sindicat, els arquitectes i les arquitectes parteixen a l'estranger a la recerca de condicions de treball dignes. Les denigrants ofertes laborals que molt sovint es veuen en el nostre sector són part de les causes que produeixen aquesta emigració. Els despatxos d'arquitectura hauran de professionalitzar-se, abandonar un model empresarial medieval i respectar els drets del personal que hi treballa com ho fan les empreses d'altres sectors. En aquest sentit, cal fer notar que la precarització extrema en què es troben molts dels treballadors/ores del sector constitueix avui un factor gravíssim de desequilibri per a l'existència d'una lliure competència entre despatxos. Mentre que algunes empreses compleixen amb la legislació vigent oferint ocupacions de qualitat al seu personal i pagant tots els impostos, unes altres competeixen en el mateix mercat de forma totalment deslleial, amb despeses laborals increïblement ridícules que repercuten negativament en els preus que es paguen pels serveis d'arquitectura. Posar fi a aquesta situació requeriria, en primer lloc, un control explícit per part de l'Administració i, sobretot, una presa de consciència generalitzada de totes les parts compromeses perquè les relacions laborals entre el col·lectiu d'arquitectes es normalitzin i s'ajustin al marc jurídic.

Finalment, caldria democratitzar l'accés a la professió. Avui, emprendre l'activitat d'arquitecte per compte propi comporta uns costos inassolibles per a la majoria dels professionals. No solament cal fer front a les despeses corrents de qualsevol activitat econòmica, sinó també al pagament de quotes col·legials oneroses i assegurances decennals exorbitants. Seria lògic i desitjable que part de les despeses del personal autònom fossin proporcionals al volum dels seus negocis de tal manera que les petites empreses tinguessin alguna possibilitat de desenvolupament. D'altra banda, l'Administració hauria de reformar els termes en què es formulen les convocatòries de concursos de projectes d'obres públiques per tal de complir amb la funció redistributiva que com a Administració pública li correspon, buscant mecanismes perquè aquests concursos siguin realment oberts, transparents i equitatius i afavorint un relleu generacional que mai no acaba de donar-se.

En l'escenari actual, la profunda crisi que travessem només podria convertir-se en un factor positiu si impulsés un canvi veritable. Una transformació, com deia abans, hauria de tenir en compte la necessària recuperació de la funció social de l'arquitecte/a, impulsar la professionalització de les empreses i garantir la democratització de l'accés a l'exercici de la professió. En aquest sentit, la crisi podria convertir-se en una oportunitat de la qual no solament es beneficiaria el col·lectiu d'arquitectes. Ciutats com Barcelona, on els arquitectes han tingut històricament un paper destacat en la construcció de la ciutat democràtica i la seva projecció internacional, són la demostració que l'arquitectura ben entesa és una riquesa per al conjunt de la societat.

Talent i activitat econòmica

Salvador Guillermo, Director del Servei d'Estudis. Foment del Treball Nacional

Talent i activitat econòmica van força lligats, encara que no s'ha fet ús habitual d'aquest mot sinó del terme més econòmic de capital humà. La disponibilitat de les persones com a factor productiu, mitjançant la seva feina, i la millora de la capacitat cognitiva resulten vitals en el món econòmic. Darrerament ha estat més en boga la utilització del terme "talent", ja sigui el que tota persona té de forma innata o bé l'engrandiment d'aquest mitjançant els mecanismes de la formació –sigui formal o informal– gràcies als estudis o l'aprenentatge de l'experiència laboral o vital que es va agafant. Sens dubte, el talent ha estat, conjuntament amb els avenços tècnics i tecnològics, el que ha permès avançar en aquest darrer segle, alhora que ha permès ampliar substancialment l'esperança de vida en néixer.

En aquest sentit, només cal assenyalar una dada del començament i el final del segle XX com és l'esperança de vida, que ha passat de 34,76 anys l'any 1900 (33,85 per als homes i de 35,70 per a les dones) a 79,34 anys el 2000 (75,94 per als homes i 82,73 per a les dones). Sense la millora dels avenços i del coneixement sanitari, d'una banda, i sense la millora de la qualitat del capital humà, és a dir, del talent, no s'hagués produït l'etapa de fort creixement i amb la magnitud en què s'ha fet al segle XX. No s'ha d'oblidar que durant gran part del segle XIX, i especialment al segle XX, és quan la millora econòmica resulta significativa.

Així, només cal recordar la destacada tasca que el professor Angus Maddison ha dut a terme amb les estimacions de creixement econòmic des del naixement de l'era cristiana. El creixement mundial, expressat en taxa interanual, va ser del 0,01% en el període 0-1.000; del 0,22% en el període 1000-1820, i finalment del 2,21% en el període 1820-1998, que és quan es produeix el canvi substancial, amb un abans i un després en el benestar econòmic de la població.

Per tant, aquesta referència història només vol posar de manifest que els avenços científics, i per tant el talent acumulatiu que aquests incorporen, han permès un allargament de l'esperança de vida espectacular, d'una banda, i el creixement econòmic, de l'altra. Tot això ha permès aprofundir en la millora i l'aprofitament del capital humà, que cada cop més exigeix un període formatiu molt més extens que es deriva de la societat del coneixement. Alhora que es palesa la importància de la gestió de persones amb l'abandonament del taylorisme, on el factor humà era només una peça, per passar a ser la peça essencial del procés productiu.

Des del punt de vista macroeconòmic, resulta rellevant el capital humà com a factor productiu, i encara més com més nivell de coneixement i o de talent incorpora, com ho mostren les dades referides al mercat del treball dels països desenvolupats, que són els que pertanyen a l'OCDE. Així es constata una relació entre el nivell formatiu del capital humà (educació primària, secundària i terciària o superior) i la participació en el mercat de treball i, per tant, com a factor de producció.

En el quadre adjunt s'exposen les variables següents per als països més desenvolupats (països OCDE): el percentatge d'ocupats sobre la població; la taxa d'activitat (població activa / població), i la taxa d'atur (aturats / població activa) de les persones compreses entre 25-64 anys, en aquest cas, i en funció del nivell educatiu.

Per al conjunt de països de l'OCDE (la seva mitjana) la variable ocupació sobre població –entre les edats de 25 a 65 anys– és del 84,0% en el cas de persones amb educació superior i de només el 56,4% en el cas de persones amb educació primària. És a dir, que el 84% de les persones compreses entre 25-65 anys amb educació superior tenen feina, mentre que només en tenen el 56,4% de les persones amb educació primària. Per tant, a mesura que la formació és més elevada, la contribució, en termes de factor de producció, es més gran, la qual cosa resulta lògica si ens adonem que les economies desenvolupades es troben cada cop més immerses en la societat del coneixement.

També resulta interessant conèixer la taxa d'activitat per nivells formatius. Aquesta variable ens informa del percentatge de persones, en aquest cas de 25 a 65 anys, que són la força de treball o persones actives en el mercat de treball, ja sigui perquè treballen –ocupats– o perquè busquen ocupació –aturats–. Així, la taxa d'activitat mitjana de l'OCDE per a les persones amb estudis superiors és de 84,9% (per tant, únicament el 15,1% en edat de 25-65 anys no acudeix al mercat de treball), en canvi, la taxa d'activitat en aquesta franja d'edat de les persones amb estudis primaris és del 62,3% (és a dir que el 37,7% de les persones en aquestes edats no acudeix al mercat de treball i, per tant, no constitueix un factor de producció).

Taxa d'activitat i atur per nivells formatius (2009). Persones amb edat entre 25-64 anys (percentatges)

		Nivell educatiu					Nivell educatiu		
		Primària	Secundària	Superior			Primària	Secundària	Superior
Austràlia	Taxa d'atur	6,6	4,1	3,3	Luxemburg	Taxa d'atur	5,8	3,5	3,8
	Taxa d'activitat	70,8	83,7	87,1		Taxa d'activitat	65,1	72,7	88,3
	Ocupació/població ràtios	66,1	80,2	84,3		Ocupació/població ràtios	61,3	70,2	84,9
Àustria	Taxa d'atur	8,4	3,6	2,2	Mèxic	Taxa d'atur	4,0	4,2	4,4
	Taxa d'activitat	60,7	80,5	88,6		Taxa d'activitat	64,3	75,1	85,4
	Ocupació/població ràtios	55,6	77,6	86,7		Ocupació/població ràtios	61,7	71,9	81,7
Bèlgica	Taxa d'atur	11,9	6,5	3,8	Holanda	Taxa d'atur	4,3	2,9	2,1
	Taxa d'activitat	54,4	79,1	87,5		Taxa d'activitat	66,2	84,0	89,9
	Ocupació/població ràtios	48,0	74,0	84,2		Ocupació/població ràtios	63,3	81,6	88,0
Canadà	Taxa d'atur	12,6	8,1	5,3	N. Zelanda	Taxa d'atur	5,9	3,9	3,3
	Taxa d'activitat	63,0	80,2	86,3		Taxa d'activitat	73,3	85,7	86,9
	Ocupació/població ràtios	55,1	73,7	81,7		Ocupació/població ràtios	69,0	82,4	84,0
Xile	Taxa d'atur	5,9	7,4	7,7	Noruega	Taxa d'atur	4,3	1,8	1,6
	Taxa d'activitat	61,9	74,8	84,4		Taxa d'activitat	68,8	84,1	91,7
	Ocupació/població ràtios	58,3	69,2	78,0		Ocupació/població ràtios	65,9	82,6	90,3
R. Txeca	Taxa d'atur	21,8	5,4	2,2	Polònia	Taxa d'atur	13,9	7,2	3,6
	Taxa d'activitat	56,2	79,4	86,2		Taxa d'activitat	48,3	71,5	88,5
	Ocupació/població ràtios	43,9	75,1	84,3		Ocupació/població ràtios	41,6	66,3	85,3
Dinamarca	Taxa d'atur	7,3	5,0	3,9	Portugal	Taxa d'atur	10,1	8,2	5,6
	Taxa d'activitat	69,7	83,9	91,0		Taxa d'activitat	76,8	87,3	91,8
	Ocupació/població ràtios	64,6	79,7	87,4		Ocupació/població ràtios	69,0	80,1	86,7
Estònia	Taxa d'atur	24,1	14,8	6,3	R. Eslovaca	Taxa d'atur	38,3	10,0	3,6
	Taxa d'activitat	62,4	84,0	88,4		Taxa d'activitat	49,2	80,0	86,3
	Ocupació/població ràtios	47,4	71,6	82,8		Ocupació/població ràtios	30,3	72,0	83,2
Finlàndia	Taxa d'atur	10,1	7,7	4,0	Eslovènia	Taxa d'atur	7,8	5,6	3,1
	Taxa d'activitat	62,7	81,0	87,9		Taxa d'activitat	58,2	79,0	91,2
	Ocupació/població ràtios	56,4	74,7	84,3		Ocupació/població ràtios	53,7	74,6	88,4
França	Taxa d'atur	11,9	7,2	5,0	Espanya	Taxa d'atur	22,0	15,5	8,8
	Taxa d'activitat	63,6	81,3	87,9		Taxa d'activitat	69,0	83,0	89,0
	Ocupació/població ràtios	56,0	75,5	83,5		Ocupació/població ràtios	53,8	70,1	81,1
Alemanya	Taxa d'atur	17,0	7,4	3,5	Suècia	Taxa d'atur	10,3	6,0	4,3
	Taxa d'activitat	65,9	81,9	90,0		Taxa d'activitat	72,2	87,1	92,0
	Ocupació/població ràtios	54,7	75,9	86,9		Ocupació/població ràtios	64,8	81,9	88,1
Grècia	Taxa d'atur	8,8	9,2	6,7	Suïssa	Taxa d'atur	7,5	3,2	2,7
	Taxa d'activitat	65,5	75,3	88,2		Taxa d'activitat	72,9	84,4	92,1
	Ocupació/població ràtios	59,7	68,4	82,4		Ocupació/població ràtios	67,5	81,7	89,6
Hongria	Taxa d'atur	21,0	8,2	3,5	Turquia	Taxa d'atur	11,8	12,0	8,7
	Taxa d'activitat	47,3	73,0	81,6		Taxa d'activitat	50,7	66,2	80,5
	Ocupació/població ràtios	37,4	67,0	78,8		Ocupació/població ràtios	44,7	58,3	73,5
Islàndia	Taxa d'atur	7,4	5,8	3,9	R. Unit	Taxa d'atur	9,9	5,8	3,5
	Taxa d'activitat	83,2	87,7	91,9		Taxa d'activitat	63,1	83,2	87,5
	Ocupació/població ràtios	77,1	82,6	88,3		Ocupació/població ràtios	56,9	78,3	84,5
Irlanda	Taxa d'atur	15,4	11,3	6,1	Estats Units	Taxa d'atur	15,8	9,8	4,9
	Taxa d'activitat	59,1	77,9	87,3		Taxa d'activitat	62,3	76,4	84,9
	Ocupació/població ràtios	50,0	69,1	82,0		Ocupació/població ràtios	52,5	68,9	80,8
Israel	Taxa d'atur	10,8	7,7	5,2	OCDE	Taxa d'atur	11,6	6,9	4,4
	Taxa d'activitat	49,6	74,8	86,9		Taxa d'activitat	63,0	79,6	87,4
	Ocupació/població ràtios	44,3	69,0	82,4		Ocupació/població ràtios	56,4	74,7	84,0
Itàlia	Taxa d'atur	8,4	5,6	5,1	EU 21	Taxa d'atur	13,7	7,5	4,3
	Taxa d'activitat	55,9	77,5	83,5		Taxa d'activitat	61,5	80,1	88,2
	Ocupació/població ràtios	51,2	73,1	79,2		Ocupació/població ràtios	53,3	74,1	84,4
Japó	Taxa d'atur	X	5,9	3,6	Brasil	Taxa d'atur	5,7	7,2	3,5
	Taxa d'activitat	X	77,7	82,7		Taxa d'activitat	72,9	83,4	88,7
	Ocupació/població ràtios	X	73,1	79,7		Ocupació/població ràtios	68,7	77,4	85,6
Corea	Taxa d'atur	3,0	3,7	3,5					
	Taxa d'activitat	67,3	72,3	78,9					
	Ocupació/població ràtios	65,3	69,6	76,1					

Font: OCDE

I, finalment, la darrera variable, la taxa d'atur, ens indica el percentatge de persones que van al mercat de treball (i que s'ofereixen) però que no troben feina –aturats–. En el cas de les persones amb estudis superiors, la taxa d'atur mitjana de l'OCDE és del 4,4% (quasi no té atur), mentre que la taxa d'atur de les persones amb nivell formatiu primari és de l'11,6%.

De tot això se'n pot inferir que a mesura que augmenta el nivell formatiu de les persones, augmenta la participació i la contribució del factor treball en la generació de valor i, per tant, en termes macroeconòmics de PIB, alhora que se redueix la probabilitat de trobar-se en situació d'atur. Per tant, la formació i el talent són un element vital des del punt de vista econòmic, i també social, atès que redueixen les possibilitats d'exclusió social.

En definitiva, les polítiques de talent i de promoció del capital humà, que a vegades s'han concentrat en un àmbit més reduït de persones d'alta vàlua en el àmbit científic o universitari, cal desplegar-les en el conjunt de la societat i no només reservar-les a un àmbit molt exclusiu per promoure el talent i retenir-lo. També cal defugir dialèctiques o polèmiques com ara si som o no som capaços, com a país, de retenir el talent, i si la gent jove i ben preparada se'n va a l'estranger, i això veure-ho com una desgràcia. En aquest sentit, no s'ha de veure només el vessant negatiu i, per tant, que persones que no troben una feina adequada al nostre país puguin desplaçar-se a un altre i que sigui valorades, cosa que, de ben segur, enriqueix la seva experiència professional i vital.

En aquest sentit, cal saber diferenciar una situació conjuntural –gens favorable com la nostra– d'una de caire estructural que, de ben segur, si es fan les reformes adequades i en la direcció correcta, aviat permetran desplegar una activitat atractiva per a les persones formades al nostre país. Tot això també requereix accions per reduir el fracàs escolar i l'abandonament prematur dels estudis.

I, finalment, no es pot parlar del talent i del capital humà –més enllà de la qüestió econòmica– sense fer referència als valors socials. Díficilment podem fer aquesta aposta pel talent a la nostra societat, i fer-la de forma extensiva al conjunt dels seus membres – més enllà d'aquella més selectiva– si no posem en alça els valor de l'excel·lència, de la creativitat, de l'esforç, de la feina, del compromís, entre d'altres. I tot això no només des de la perspectiva individual, sinó també col·lectiva, dins de la qual cal potenciar el lideratge i el treball en equip o col·lectiu i multidisciplinari. El talent no és només coneixement, sinó també les actituds i els valors que hi estan lligats.

De JASP a JESP en 10 anys

Daniel Garcia Tenorio, portaveu nacional d'Avalot - Joves UGT de Catalunya

Encara recordo aquell anunci de televisió d'una marca francesa de cotxes en què, per publicitar el seu model més petit i transgressor, hi sortien uns joves amb formació universitària, idiomes, màsters i vivències internacionals disposats a menjar-se el món. Aquesta va ser una manera de visualitzar que la generació més ben formada de la història del país estava empenyent amb força des de la base, amb moltes ganes de tenir un futur laboral i social.

Per primera vegada sentim parlar de "generació JASP", joves inconformistes, amb coneixements en TIC, amb valors democràtics, creatius, amb capacitat innovadora... que havien estat formats per fer d'aquest un món millor i, sobretot en el cas del nostre país, fer-lo més modern, més avantguardista, més contemporani i sobretot més europeu (<http://www.youtube.com/watch?v=rJrsUnxLlpo>).

En aquella època, fa 20 anys, l'equació formació + esforç = èxit era viable al nostre país i també a Barcelona, una ciutat moderna i actual que des de la celebració dels Jocs Olímpics de l'any 92, per a molts dels millors jocs olímpics de la història, es va projectar al món sense complexos, com una ciutat europea on la innovació, la creativitat i el disseny van revolucionar la marca Barcelona arreu del món. I en aquests moments, malgrat la crisi financera d'abast internacional, Barcelona, encara avui, pot ser una ciutat plena d'oportunitats a condició que siguem capaços de combatre les nostres debilitats i desenvolupar les nostres fortaleces.

Una petita ciutat limitada pel mar Mediterrani, per un costat, i la muntanya del Collserola, per l'altre, que avui és l'entrada i sortida de productes per via marítima més important del sud d'Europa. Amb un aeroport que, tot i les seves limitacions, més polítiques que reals, es va fer un lloc en l'àmbit internacional. Però sobretot és cultura, disseny, tradició industrial i esperit emprenedor; una ciutat on es respira cultura, història i modernitat. Els seus valors afegits. La manca d'infraestructures de pes com és el cas del corredor del Mediterrani o el retard a connectar el ferrocarril d'alta velocitat, tant de mercaderies com de persones, amb Europa, són entre d'altres, els nostres mals endèmics i el que ens resta competitivitat si ens comparem amb d'altres ciutats europees. I no els nostres salaris i el nostre marc de relacions laborals, tal com ens volen fer creure, uns dels més flexibles d'Europa, fins i tot abans de la imposició de les dues reformes laborals, la de l'any 2011 i la de l'any 2012, que es van aplicar sense cap mena de consens amb els agents socials.

Tot i així, les polítiques que s'han aplicat i s'estan aplicant van directament lligades a la precarització de les relacions laborals i atorguen encara més poder a l'empresari en detriment de la classe treballadora. És palès que les reformes del mercat de treball que s'han produït darrerament no estan creant riquesa i que, com a conseqüència d'això, no estan creant ocupació. A més, els llocs de treball que encara no s'han destruït cada cop resulten més precaris per dos motius principalment: primerament perquè avui dia tenir la consideració de treballador indefinit ja no és sinònim d'estabilitat laboral i, en segon lloc, perquè els salaris cada cop gaudeixen de menys garanties i protecció, i s'intensifiquen les dobles escales salarials dins de la mateixa empresa, condicions laborals diferents per a treballadors que fan la mateixa feina (dumping laboral).

Estem davant d'un fenomen de polarització social, on hi haurà un segment que cada cop aglutinarà més riquesa mentre que a l'altre costat cada cop hi haurà més pobresa i sobretot la sensació i el sentiment de no tenir res a perdre. El conflicte social està servit i el futur de la ciutat i del país hipotecats. Actualment tenim unes condicions laborals pitjors que les dels nostres pares i és molt contradictori i preocupant que la generació més preparada de la història faci història per la precarietat en les condicions laborals i per no tenir unes projeccions laborals i socials clares, per no veure la llum al final del túnel i perquè la incertesa s'ha instal·lat a les nostres vides.

Dia rere dia escoltem el Govern i la patronal parlar de competitivitat basant-se només en el preu hora que costa fer un producte o un servei sense entendre que l'Estat espanyol ja no pot competir en mà d'obra barata, per a això ja hi ha altres països com la Xina, el Vietnam o l'Índia, on la legislació mediambiental és molt minsa i on, sobretot, la laboral és inexistent. Aquest és el model de societat que volem? Sense jornades laborals, sense salaris mínims, sense drets?

L'emprenedoria en aquest país està cada cop més desprestigiada atès que s'anomena emprenedoria el que en una altra època hauria estat guanyar-se la vida. No hi ha assessorament per part d'universitats, administracions, banca... i

cal recordar que la tipologia d'empresa del nostre país i de la ciutat de Barcelona és, en un 90% PIME, cosa que dificulta molt poder aplicar la tipologia d'emprenedors freelance del nord d'Europa. A Barcelona i Catalunya hem de lluitar per fabricar productes i serveis amb valor afegit en el marc d'un nou model productiu, i això no es pot fer de cap altra manera que amb formació. Formació universitària i formació professional, totes dues conjuntament amb les empreses i els treballadors, en definitiva amb el teixit productiu del país. No tots podem ser enginyers ni tots cambrers, però tots necessitem unes competències clau, una fluïdesa en idiomes i uns estàndards de qualitat tant de serveis com de productes de nivell internacional.

Durant molts anys, la formació professionalitzadora ha estat infravalorada professionalment i socialment en detriment de la formació universitària. En països com Alemanya, sempre amb polítiques industrials potents, han anat acompanyades de polítiques actives de formació professional. Això comporta que els estudiants de formació professional del país creguin que l'FP és una bona manera de formar-se i de guanyar-se la vida. Un prestigi que ve donat per l'oportunitat que els empresaris alemanys donen als seus joves, amb una única premissa, la formació i l'oportunitat laboral a les empreses. Aquesta dualitat formativa es valora com una inversió i en cap cas com una despesa i, a canvi, els joves donen tot el seu potencial creatiu i tècnic a les empreses per fer que aquestes siguin molt més competitives i responsables socialment.

La pràctica de les empreses alemanyes és totalment oposada a la de l'empresariat del nostre país, tal com ho demostren les elevades taxes d'atur juvenil, que ja superen el 52% a Catalunya. D'altra banda, estem davant una fugida de cervells i de talent: un 68% dels joves del nostre país volen emigrar a l'estranger i un 32% ho fan sense bitllet de tornada. Joves formats i que només busquen una oportunitat. Una oportunitat però no a qualsevol preu. No volem treballar gratis i, el que és pitjor, no volem haver de pagar per treballar. Emancipar-nos, crear una família i, en definitiva, créixer com a persones és una missió impossible actualment perquè la frustració entra per la porta i les il·lusions surten per les finestres.

Un exemple de valors empresarials el trobem en el model del Barça. Un model d'èxit en qualitat i quantitat. Amb una fórmula senzilla i arriscada que dona els seus fruits. Donar una oportunitat als joves del planter. Jugadors formats, que senten els colors i que malgrat que podrien guanyar més diners en un altre club s'aixequen "molt d'hora, molt d'hora cada dia" per tirar endavant més que un equip i més que un club, tot un projecte. Aquest és el model que s'ha d'exportar, el de la formació i l'esforç. Un esforç que cal recompensar en un futur.

Com és possible que un país i una ciutat on el pes del turisme en el seu PIB és de gran magnitud no disposi d'universitats públiques ni instituts públics on es formi el jovent en turisme, si sabem que és un dels nous filons d'ocupació de la ciutat?

Durant els anys feliços, del 1997 al 2007, a Barcelona i a l'Estat espanyol vam eliminar gairebé les polítiques industrials i vam basar el nostre model productiu en la construcció i el turisme low cost. Ara que ja sabem els errors del passat hem de canviar el xip i no tornar a cometre els mateixos errors ni estar-nos llepant permanentment les ferides, cal passar a l'acció. Amb aquestes taxes d'atur no tenim cap altre remei ni cap altra opció. És hora de posar les cartes i les eines sobre la taula des dels sindicats, les patronals i el Govern. Hem de desenvolupar el valor afegit de la concertació, hem de mirar-nos en el mirall del progrés, el futur i la sostenibilitat i establir aliances per tal de sortir d'aquesta situació que està hipotecant tota una generació, minvant les oportunitats i obligant a buscar un futur prometedor fora de les nostres fronteres a molts joves que han fet els deures.

En els darrers anys hem passat de ser la generació JASP ("jóvenes aunque sobradamente preparados") a ser la generació JESP (joves emigrants sobradament preparats), joves molt formats i preparats que constitueixen la generació més ben preparada de la història del país i de Barcelona i alhora la que menys perspectives d'ocupació està tenint.

Barcelona és, malgrat tot, una ciutat d'oportunitats. Una ciutat a la qual Madrid ha mirat de fer ombra històricament, però que ha sabut mantenir-se fidel al seu estil modern i captivador capaç d'oferir talent i dinamisme. Des del punt de vista polític, hem de pensar com a país per construir infraestructures i deixar d'actuar per inèrcia política. Barcelona ha de ser una ciutat capaç d'integrar les febleses i obrir-se al món de la mateixa manera que ho va fer al mar, i això passa per donar una oportunitat a tots les joves de la ciutat i del país que sens dubte senten els colors. Perquè senten el que s'anomena Barcelona way of life

Fomentar i aprofitar el talent: una assignatura pendent

Antonio Madrid Pérez, Professor titular de la Facultat de Dret, Àrea de Filosofia del Dret, UB

A hores d'ara ningú no dubta que el talent és important. De fet, quan se sent parlar de 'talent', de seguida es pensa: sí, és clar que sí... hem de potenciar el talent de les persones. No se sent ningú que digui: el talent és pernicios en l'economia o en la política. De fet, en allò que jo conec més, que és l'àmbit universitari, es diu que es busquen persones amb talent... i, si és possible, que vinguin de fora. De vegades sembla que el talent dels altres pesa més que el talent dels propers. Quan es concreta això del talent i s'analitzen les polítiques públiques i els models econòmics seguits, les coses comencen a complicar-se. El que explico a continuació és com el nostre model econòmic, polític i social no tendeix a valorar i a impulsar el talent de les persones. Veiem quines són les raons d'aquest dèficit que s'ha incrementat amb la crisi financera de 2008.

I. La paraula 'talent' fa referència, segons les seves arrels grega i llatina, a una balança, a una unitat de pes i, també, a una moneda. Aplicada a les persones, aquesta paraula indica una aptitud intel·lectual especial i una destacada capacitat natural o adquirida per fer certes coses. Aquesta paraula també s'utilitza per parlar de la creativitat de la persona o de la capacitat per a l'exercici d'una ocupació. Podem pensar en persones a les quals reconeixem o es reconeix un talent o diferents talents. Sabem que una persona té talent per fer una cosa en funció dels resultats que obté i/o de com arriba a aquets resultats. La persona de talent supera el que es considera normal.

II. La crida a estimular el talent no és nova. En el passat s'han fet diverses referències a la importància de fomentar i valorar el talent, per exemple el dels estudiants o el dels treballadors. El que sí que canvia en cada època són els termes que l'acompanyen en l'escena. Durant els anys de la dictadura, per exemple, s'apel·lava al talent dels treballadors, alhora que se'ls demanava i exigia que fossin fidels i sacrificats. En d'altres èpoques més properes semblava que qualsevol persona, pel fet d'obrir la boca o escriure una frase, tot i que estigués mal escrita, ja tenia talent. El film Professor Lazhar, de Philippe Falardeau (2011), parla de la importància del model educatiu en el desenvolupament de la persona. No parla del talent, però l'espectador entén perfectament que sense un bon model educatiu, sense una societat que vulgui potenciar i potencii les seves capacitats per atendre les dificultats col·lectives, no hi ha talent que valgui.

III. El talent és una qualitat personal, però apareix a partir de condicions col·lectives que estimulen i reconeixen el talent. El mite de la persona que es fa a si mateixa, que determina el seu camí amb independència de les relacions que ha mantingut des del seu naixement, no explica el talent de les persones. És cert que hi ha elements genètics que tenen a veure amb el talent de les persones, com també són presents en la genialitat, però aquests elements necessiten un bon terreny en el qual fructificar.

Iris Marion Young va explicar a Responsabilitat per la justícia (2011), el llibre que estava escrivint quan va morir, la discussió que s'estava donant als Estats Units sobre per què la gent era pobre. Unes teories ho expliquen a partir de la responsabilitat personal. Segons aquestes teories, la persona és pobre perquè no ha fet el que havia de fer: no s'ha sacrificat, no ha seguit els bons consells, ha estat un gandul, hereta els pecats dels seus pares...

Altres teories expliquen que la pobresa es crea a partir d'estructures que generen desigualtats i exclusió social, la qual cosa no impedeix parlar de la responsabilitat i el marge de decisió que té la persona. Amb el talent es podria reproduir una discussió similar: el talent respon a un camí individual o hi ha models educatius, socials, polítics i econòmics que fomenten el desenvolupament del talent personal?

IV. En la meua opinió, si volem fomentar el talent ens hem d'ocupar de les condicions culturals i econòmiques en què viuen les persones. Per desenvolupar el talent es requereixen unes condicions bàsiques sense les quals aquest ni es potencia ni dona fruit. Aquestes condicions bàsiques tenen a veure amb la satisfacció de les necessitats essencials de la persona i amb un ambient que l'estimuli i li proporcioni els mitjans adequats per desenvolupar-se. Aquesta relació entre allò que és individual i allò que és col·lectiu fa que tot i que tendim a pensar en el talent com una qüestió individual, en realitat siguin els aspectes col·lectius els que orienten el desenvolupament i l'aprofitament del talent de la persona. Per veure aquesta relació n'hi ha prou d'entrevistar persones reconegudes pel seu talent i analitzar quins elements han afavorit aquest desenvolupament de la persona que és el talent.

V. Es corre el perill de no reconèixer la importància dels aspectes col·lectius en el desenvolupament del talent personal. La cultura individualista i les polítiques neoliberals fa temps, molt abans de la crisi del 2008, que identifiquen els aspectes personals i desatenen les arrels col·lectives dels fenòmens socials. El perill d'aquesta forma de plantejar la realitat social és carregar les tintes sobre la responsabilitat personal i oblidar-nos de la responsabilitat per les qüestions col·lectives. Les conseqüències d'aquestes formes de pensar sobre les polítiques públiques i els models econòmics són molt importants. Si es pensa que el talent és una qüestió estrictament individual, s'apel·larà als esforços personals o a l'exercici de la voluntat amb una capacitat il·limitada per triar els camins a seguir. Aquest model considera que una persona està aïllada de la resta de la societat. Tal cosa existeix com a relat, però no existeix en la realitat social. Les persones som persones en relació amb d'altres persones.

L'altra forma de pensar, la que posa en relleu el pes dels aspectes col·lectius, dona importància a les polítiques educatives, a les inversions fetes per tenir espais educatius adequats, a l'impuls a la capacitat creativa, a l'ajuda a les activitats formatives i educatives, al suport a la recerca o a la valoració social de les persones que utilitzen el seu talent per potenciar els interessos públics.

VI. En cada època històrica, els grups socials i les seves institucions defineixen quins talents els són útils i quins queden apartats. La nostra història més recent no n'és una excepció. No queda gaire lluny l'època en què els personatges més admirats eren aquells que s'enriquien, perquè s'havia entès que qui no ho feia era un ximple. Era una època en la qual el talent apreciat no estava en relació amb l'estudi, la feina ben feta i la creació i el manteniment d'estructures productives ben pensades i que fossin sostenibles. El talent posat al servei de causes corruptes, a més de ser una possibilitat, ha estat una pràctica habitual al nostre país. I això no es pot presentar tan sols com una deriva individual, sinó que hi ha hagut un teixit polític, econòmic, comunicatiu i cultural que ho ha propiciat i ho ha protegit.

Hem d'esperar que la nostra societat aposti i valori altres talents, però això no serà possible sense l'aposta decidida dels diferents agents implicats: les diferents estructures de govern, les entitats professionals, el sector empresarial, les entitats socials, els mitjans de comunicació, els partits polítics, els sindicats, el sistema educatiu i les persones que treballen i tenen responsabilitats en aquests espais. Els talents que han de servir de referents socials haurien de ser aquells que més interessin a la nostra societat. I definir aquesta qüestió es un tema polític d'arrel, d'aquells que, més enllà de polítiques partidistes, configuren una societat.

VII. Tenir talent no significa ser reconegut per aquest motiu, ni tan sols que el talent hagi de millorar les teves condicions de vida. En les condicions actuals, molts joves estan marxant del país o es plantegen fer-ho atesa la falta d'expectatives. Els que ja han marxat o estan pensat de marxar són, en bona part, aquells que tenen més possibilitats de trobar feina en un altre país. Són persones, per ara, que han pogut formar-se i que o ja han desenvolupat un talent o estan en condicions de fer-ho al país d'acollida. En termes generals, aquesta pèrdua de talent és una molt mala notícia per a l'economia de casa nostra. A més d'una nefasta notícia, de vegades es donen paradoxes com tenir professorat universitari que, malgrat haver superat les acreditacions externes pertinents, està pensant a deixar el país, al mateix temps que es proposen polítiques de captació de talent a l'estranger. És a dir, es vol importar talent i no es cuida el que ja tenim a casa nostra i en el qual s'han invertit un bon grapat de diners públics. Mesures com aquestes han de ser repensades, ja que hi ha formes molt més intel·ligents d'aconseguir el mateix objectiu, que ha de ser fomentar el talent i posar-lo al servei dels interessos generals.

VIII. Els models econòmics i institucionals més intel·ligents, i els que donen millors resultats, aposten per potenciar i aprofitar el talent de les persones. Això es pot fer de formes diferents, però la manera com es fa té molta importància amb relació al model social que s'acaba definint. En el nostre cas, es corre el perill, que ja comença a ser una realitat, d'apostar per desenvolupar el talent dels que ja estan més ben situats socialment i deixar a la seva sort els que ja ocupaven posicions subsidiàries o hi han quedat situats a causa dels efectes de la crisi econòmica.

Una situació de crisi podria servir per apostar amb seriositat pel desenvolupament i l'aprofitament del talent en una societat democràtica que tingui com a valors fonamentals la igualtat d'oportunitats i la llibertat, però em temo molt que aquest corrent sigui minoritari a hores d'ara.

Valoracions i propostes

Sobre l'activitat econòmica

Els símptomes d'un inici de recuperació econòmica que s'apuntaven a principis de l'any 2011 no s'ha consolidat, més aviat al contrari, atès que l'economia espanyola i catalana ha anat disminuint el seu ritme d'activitat, entrant ja a l'any 2012 en valors negatius. Aquest comportament deriva de dos fets diferencials, el primer, una caiguda cada cop més intensa de la demanda interna i de cadascun dels seus components (consum de les llars, consum públic i inversió), per l'altre, la demanda externa feia aportacions positives al creixement econòmic, a diferència del que succeïa abans, fet que ha anat reduint gradualment el fort desequilibri exterior de la nostra economia. Cal asanyalar que aquesta reducció del dèficit exterior prové d'un creixement de les nostres exportacions, com també de la forta davallada de les importacions (força lligades a la disminució de la demanda interna). Aquest context de menor creixement també s'ha donat al conjunts dels principals països desenvolupats, com al Japó, als Estats Units o a la Zona Euro o tota la Unió Europea.

De tota manera, les dades apunten tant al 2011 com el que portem de l'any 2012 a un agreujament de la situació econòmica a Espanya, i en menor mesura a Catalunya (per ser aquesta economia més internacionalitzada). Les darreres previsions ja apuntades pels organismes econòmics internacionals i nacionals apunten a període recessiu a l'any 2012, que s'allargarà fins al 2013, amb presència de desequilibris importants, especialment en el sector públic i al sector financer, que requeriran d'un procés de sanejament intens i ràpid, amb un projecte a mig termini creïble que permeti recuperar la confiança dels mercats, dels consumidors i dels inversors.

Aquesta situació econòmica també té el seu reflex en les dades del mercat de treball, amb taxes d'atur, i destrucció d'ocupació, que ja semblaven oblidades, i del que es trigarà a tornar-hi a nivell d'atur "homologables" o similars als que tenen els nostres socis europeus.

En aquest sentit calia corregir la rapidesa del mercat de treball, que obliga a fer ajustaments –normals en èpoques de baix creixement o recessives– però que son molt més potents en quantitats que d'altres països, i per tant, en destrucció d'ocupació, fet que després té incidència a la demanda interna, sobretot si la debilitat econòmica perdura força temps.

L'allargament en resoldre acuradament el sanejament del sector financer, i la corresponent reordenació bancària, que en altres països s'ha dut a terme més intensa i ràpidament, ha dut a un estrangulament financer de l'economia real, on el crèdit, i més precisament la manca d'aquest. Així ha anat ofegant les empreses, especialment pel que fa al finançament del circulat, que anat molt més enllà, de les típiques restriccions creditícies en època de crisi, així com una immobilització de recursos financers en actius immobiliaris associada a la crisi immobiliària que ha tingut el país, i que continua tenint. El crèdit a famílies i empreses s'ha estancat i ha davallat als darrers mesos, i amb una forta immobilització de recursos derivat de l'estoc d'habitatges per vendre que resten en mans de les entitats financeres.

La darrera Cimera Europea de Caps de Govern ha estat un element substancial per accelerar i redreçar l'ordenació del sistema financer espanyol amb el suport dels instruments europeus "ad hoc" que podran arribar fins a un ajut financer de 100.000 milions d'euros i que es concretarà amb el memoràndum que es signarà per part d'Espanya i la UE a finals de juliol, cosa que permetrà suavitzar les tensions dels mercats.

A tot això cal afegir-li l'elevat nivell de dèficit públic que a l'any 2011 ha assolit el 8,9% del PIB (enfront d'un objectiu pactat a Europa del 6%). L'exigència del Pacte d'Estabilitat requereix una correcció per reconduir l'elevat nivell de dèficit públic, i que s'ha flexibilitzat recentment, però que exigeix un control per tal de poder corregir les desviacions de forma ràpida. Aquest serà també un factor que restarà creixement econòmic, però que resulta, a mig i llarg termini, una condició necessària per una recuperació sostenible, que ha de venir acompanyada de polítiques de reformes que millorin la productivitat i competitivitat del nostre país.

Aquesta major flexibilitat, amb l'allargament d'un any per assolir el 2,8% del PIB de dèficit públic de les administracions públiques, no ha de servir per relaxar-se, sinó per fer les correccions escaients tant en els ingressos, com especialment en les despeses públiques, de forma que el seu impacte econòmic i social no sigui molt agressiu (com ho hagués estat si s'hagués volgut passar del 8,9% del PIB en 2011 al 3% del PIB en 2013 de dèficit públic de les administracions públiques).

Tot i sent conscients del marc de restriccions, tant creditícies, com dels sector públic, cal desplegar accions colaterals que reforcin la nostra competitivitat.

En aquest sentit, cal assenyalar la capacitat del nostre sector exterior, tant de bens com de serveis, que fins i tot, ha mantingut quotes de mercat, en un context de preus moderats (per sota del 2%) i amb diferencials de preus amb Europa negatius –que ens permeten recuperar competitivitat preus- així com el creixement que experimenta el turisme, com a factor d'impuls econòmic, que és destacat al nostre país (no s'ha d'oblidar que Espanya és la 2ª potència mundial per ingressos per turisme exterior, i que Catalunya és la primera Comunitat Autònoma receptora de turisme). Aquest comportament dels sectors dinàmics, com aquest, i com d'altres que també hi ha a la nostra economia, permeten compensar, en part, les correccions dels desequilibris de la nostra economia presents a diferents sectors –sector públic, financer i immobiliari- que drenaran la capacitat de creixement als propers mesos.

Aquesta és una visió realista, que no ha de fugir ni amagar els problemes, sinó reconeixent-los i corregint-los, alhora que cal centrar els esforços en les solucions, i no només en la recerca de culpables, per tal de que a mig termini la recuperació i la creació d'ocupació torni a ser entre nosaltres.

Sobre el mercat laboral i les polítiques actives

L'evolució dels principals indicadors del mercat de treball reflecteix les repercussions negatives que durant l'any 2011 està exercint la crisi sobre l'activitat econòmica i l'ocupació a la nostra ciutat.

Cal destacar que l'any 2011 va disminuir el nombre de persones actives menors de 25 anys i va augmentar el de persones majors d'aquesta edat. En relació al nivell formatiu, la població activa amb estudis superiors continua augmentant, mentre a l'altre extrem disminueix el pes de la població sense estudis o amb estudis primaris.

Un element que s'ha de destacar és la necessitat d'aprofitar convenientment l'alta qualificació de les persones que treballen i de les que busquen feina, com a factor fonamental per millorar la productivitat i la competitivitat del nostre teixit econòmic, sense oblidar els grups de persones que per la seva edat o diverses qüestions d'índole socioeconòmica no han aconseguit nivells acceptables d'ocupació. Les polítiques actives d'ocupació han de ser l'instrument que articuli les necessitats dels treballador(e)s i dels demandants d'ocupació amb els requisits dels llocs de treball. El Consell Econòmic i Social de Barcelona considera que les polítiques actives d'ocupació i les de reactivació econòmica han de ser prioritàries i estar dotades dels recursos que l'actual situació requereix per crear noves ocupacions.

El temps que transcorre en la cerca de treball és un altre element que genera preocupació. Les persones aturades que fa més d'un any que estan en aquesta situació superen la xifra de 36.800. Aquesta és una situació especialment greu tant per a les persones que no perceben cap tipus de prestació com per a les que la perceben però estan a punt d'esgotar-la. Amb relació a aquesta circumstància destaquem que el grau de cobertura de les prestacions per desocupació a Barcelona ciutat ha experimentat un descens constant des del gener de 2010.

Considerem que el treball és l'element principal de la cohesió social i, al mateix temps, advertim que la falta d'ingressos és el detonant de la pobresa i del risc d'exclusió social. Solucionar aquesta situació, prestant especial atenció a les famílies en les quals tots els membres estan en atur, ha de ser una prioritat de les polítiques públiques.

En relació a l'ocupació, s'observa un descens de l'afiliació a la Seguretat Social que també es reflecteix en el nombre de centres de cotització. Aquesta minva de la nostra capacitat productiva no només té repercussions a curt termini, sinó que pot convertir-se en una llosa pesada per a la recuperació a mitjà i llarg termini. Per evitar les repercussions negatives que aquest fet comporta creiem necessàries noves polítiques que ajudin algunes empreses a superar situacions d'obsolescència tecnològica i falta de competitivitat en alguns sectors. Cal prestar especial atenció als nous emprenedor(e)s i definir plans específics per ajudar a engegar els seus projectes.

Considerem que cal engegar polítiques de reactivació econòmica en funció de les característiques de cadascuna de les activitats. A manera d'exemple, proposem l'impuls de les activitats relacionades amb la rehabilitació d'edificis, de l'espai urbà i del teixit comercial. S'han de valorar des del vessant econòmic, de conformació del teixit urbà i de

convivència de Barcelona. També creiem necessàries polítiques que contribueixin a preservar els polígons i l'activitat industrial tradicional de la ciutat, així com les orientades a afavorir la seva engegada i l'atracció d'activitats intensives en coneixement.

Entre 2008 i 2011 es redueix l'ocupació entre les persones assalariades del sector privat i del públic, i entre els empresari(e)s. En aquest període, el percentatge de població ocupada amb contracte indefinit baixa a Barcelona del 80,6 al 79,1%.

A Barcelona el nombre de treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació s'ha incrementat l'any 2011 un 13,6%. Les activitats econòmiques més afectats per les regulacions empresarials són les activitats sanitàries i de serveis socials i l'educació que presenten increments anuals del nombre de treballadors afectats per ERO superiors al 1.000%.

Per altra banda, la contractació registrada posa de manifest unes elevades taxes de temporalitat que són un factor sobre el qual cal incidir. La temporalitat hauria de quedar restringida a situacions en què per necessitats productives sigui estrictament indispensable. Com assenyalen experts en gestió de recursos humans, l'estabilitat en el lloc de treball és un element que genera confiança i afavoreix la lleialtat del treballador/a envers l'empresa i, com a conseqüència, repercuteix en la productivitat. En aquest context cal entendre l'estabilitat com un marc de relacions laborals que garanteixi flexibilitat per a les empreses i seguretat per a les persones en edat de treballar.

Malgrat que no disposem de xifres oficials, també hem d'advertir del risc que comporta l'ocupació informal i submergida per les repercussions que comporta sobre les condicions de treball i de vida de les persones i els comptes públics.

En aquest context d'increment continu de la desocupació, veiem que la manca d'oportunitats laborals, com a conseqüència de la crisi econòmica, a més de les repercussions negatives que es poden produir en l'àmbit personal, també vol dir deixar perdre les capacitats de la generació més ben formada de la nostra història, la qual cosa suposa un malbaratament econòmic dels recursos invertits en la seva formació i, al mateix temps, perdre l'oportunitat de fer avançar la nostra economia i situar-la com a referent i capdavantera de les societats més desenvolupades des dels punts de vista tecnològic i social. Una vegada més insistim en la necessitat d'aconseguir un model econòmic i social en el qual la productivitat sigui una derivada de l'ús intensiu del coneixement aplicat a l'R+D+i.

Enguany hem inclòs les xifres de demandants d'ocupació, com a un nou indicador del mercat de treball a la Memòria Socioeconòmica de Barcelona. En aquest apartat, cal assenyalar que les dones són majoria en els nivells d'estudis superiors i els homes en els nivells d'educació general i primaris.

En relació a la salut laboral dels treballador(e)s, tot i que també presenten un descens cal advertir que el percentatge més elevat de les malalties relacionades amb la feina correspon als trastorns mentals i del comportament, aquest indicador mostra un ascens ininterromput entre les dones. Aquesta és una qüestió que mereix una anàlisi profunda sobre les causes que la produeixen, per la qual cosa instem els organismes competents (Departament d'Empresa i Ocupació) a engegar un estudi per identificar-les i actuar-hi adequadament.

Un altre element que cal destacar la relació entre qualitat del treball i productivitat. Diversos estudis han posat de manifest la causalitat entre aquests dos factors, la qual cosa atorga a aquesta relació un valor que hauria de formar part de l'anàlisi econòmica del mercat de treball. Les actituds positives del treballador(a) respecte a l'empresa augmenten a mesura que s'incrementa el seu grau de satisfacció i, en sentit contrari, disminueixen quan la satisfacció és més baixa.

Considerem que juntament amb les polítiques de reactivació econòmica i ocupació cal treballar per aconseguir un marc de relacions laborals en el qual la satisfacció laboral sigui considerada com un element de progrés i desenvolupament per a l'empresa i per als empresaris/àries.

A la relació de novetats d'aquesta Memòria hem afegit un apartat sobre l'increment de la emigració de la població de Barcelona. Cal assenyalar que, a diferència d'èpoques passades, l'emigració afecta les persones amb un nivell de qualificació més alt. Les empreses més avançades, així com els països més desenvolupats, al costat dels emergents, pugnen per atreure les persones de més talent i vàlua.

Ens semblen especialment preocupants les conseqüències de l'augment de les persones que, necessitades d'oportunitats professionals, es veuen obligades a buscar feina fora de les nostres fronteres. Si bé és cert que hi ha persones que marxen voluntàriament buscant noves experiències, el CESB considera especialment preocupant que per a un creixent nombre de persones emigrar es converteixi en l'única opció possible, forçades pel panorama econòmic i laboral en el qual ens trobem. Hem d'assenyalar que aquest fenomen afecta majoritàriament les persones joves. Si sumem la falta d'oportunitats al nostre territori i les ofertes que provenen d'altres països, el resultat és una pèrdua irreparable de talent, dels recursos invertits en formació i de les aportacions que podrien fer per millorar la competitivitat de la nostra economia i del teixit productiu.

Tal i com s'expressa a les diferents col·laboracions del capítol de Perspectives el talent es un factor clau per a la competitivitat i la recuperació de l'activitat econòmica. Considerem imprescindibles polítiques actives orientades a retenir el talent de les persones que voldríem desenvolupar la seva carrera professional a casa nostra.

Sobre la qualitat de vida

Al gener del 2011, la població de Barcelona era de 1.615.448 habitants, amb una lleugera disminució del 0,2% en relació a l'any anterior com a conseqüència de l'estancament dels fluxos migratoris.

La qualitat de vida va directament relacionada amb el nivell de renda i la cohesió social. En termes per càpita, la renda de la ciutat 2010 s'estima en 19.700 euros, un 16% superior a la mitjana de Catalunya. Les dades dels darrers anys confirmen l'estabilitat d'un dels trets més significatius de la distribució de la renda a Barcelona, com és que Barcelona és una ciutat de rendes mitjanes, amb un gran segment de la població que viu en barris propers a la mitjana. El 2010, aquesta proporció se situa a l'entorn del 80%. De la resta de població, un 12,3% viu en barris situats a l'extrem superior, on la renda mitjana és almenys un 40% més alta que la mitjana de la ciutat, mentre que als barris del segment inferior es concentra un 7,4% dels residents.

Valorem positivament el conjunt de polítiques de lluita contra l'exclusió social que porta a terme l'Ajuntament de Barcelona: d'atenció social, d'Infància i adolescència en situació d'alt risc social, contra l'exclusió amb la renda mínima d'inserció i d'atenció a la gent gran. En aquest marc d'actuació, els serveis d'atenció primària són el primer nivell del sistema públic de serveis socials. Observem que la tendència dels darrers anys ha estat d'augment progressiu de les persones ateses.

En l'actual conjuntura socioeconòmica, la renda mínima d'inserció (RMI) té un paper molt important en la lluita contra la pobresa i l'exclusió social. L'import bàsic de l'RMI ha estat 641,40 euros l'any 2011, tot i que pot variar en funció dels membres de la unitat familiar. A la nostra ciutat, l'any 2011, 5.931 persones han estat beneficiàries de l'RMI. Els districtes de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Martí concentraven el 45% de les persones beneficiàries i el 56% dels menors a càrrec.

El 67% de les persones beneficiàries de l'RMI són dones. Pel que fa a les edats, el 4% tenen menys de 25 anys, l'11% més de 60, i el 66% tenen entre 36 i 59 anys. La població de nacionalitat estrangera representa el 24% del total de persones acollides a la prestació.

Cal fer esment que la gent gran també esdevé un col·lectiu vulnerable. L'any 2011, a la ciutat hi ha 336.891 persones residents de 65 anys i més. En els darrers deu anys, la població de 65 anys i més ha crescut un 3,3%, mentre que l'oferta de places per a la gent gran en equipaments residencials, centres de dia, habitatges tutelats i centres sociosanitaris ha tingut un creixement absolutament espectacular i sense precedents a la ciutat del 65%.

Del conjunt de serveis adreçats a la gent gran que ofereix l'Ajuntament de Barcelona, n'hi ha tres que han tingut, en els darrers anys, un creixement molt significatiu: el Servei d'Atenció Social Individual i Familiar, el Servei d'Atenció Domiciliària i el Servei de Teleassistència. L'any 2011, 27.967 persones de 65 anys i més han estat ateses pel Servei d'Atenció Social Individual i Familiar. Els Serveis Municipals d'Atenció Domiciliària han atès 16.582 llars, el 85% de les quals són de persones de 65 anys i més. El Servei de Teleassistència ha donat cobertura a 54.871 persones, el 97% de les quals tenen edats superiors als 65 anys. Creiem bàsic i fonamental mantenir i millorar la cura de la gent gran.

Considerem que el manteniment de la qualitat de vida i el desenvolupament de l'Estat de benestar contribueixen a l'enfortiment de la cohesió social i són elements clau per al desenvolupament econòmic i social de Barcelona. En aquesta línia, instem l'Ajuntament a continuar desenvolupant i enfortint aquestes estratègies.

Per minimitzar les repercussions de la crisi econòmica i per millorar la qualitat de vida volem un cop més posar en valor la important tasca social de lluita contra la pobresa que porten a terme nombroses entitats amb el suport d'un nombre significatiu de voluntaris i voluntàries.

Cal destacar també els esforços efectuats en l'àmbit educatiu. Així, en el curs 2010-2011 la ciutat ha estrenat sis nous equipaments educatius. A més, el curs 2011-2012 se n'han obert gradualment 25 escoles bressol, cinc de les quals són de substitució. Cal afegir que, durant el curs, es van concedir un total de 16.550 beques de menjador, 1.542 més que en el curs anterior, per cobrir les necessitats de les famílies amb dificultats econòmiques.

L'important paper de la promoció protegida d'habitatge a Barcelona dins l'etapa actual d'atonía del mercat arrenca ja a la dècada dels anys noranta, amb una política de sòl que fixava l'establiment d'unes reserves mínimes de l'ordre del 25% en els nous planejaments. L'any 2011, un 63% dels habitatges acabats a la ciutat s'ha emmarcat en algun dels règims de protecció oficial, majoritàriament lloguer protegit. Malgrat això, el retrocés de les rendes familiars en termes reals ha mantingut allunyada la capacitat adquisitiva de les llars amb ingressos més baixos no ja només dels preus de mercat, sinó fins i tot dels preus de l'habitatge protegit.

Entre els programes que l'Ajuntament de Barcelona ha de desenvolupar els propers quatre anys en matèria d'habitatge, destaca el d'ampliar el parc públic de lloguer i en dret de superfície, que el 2011 eren prop de 6.000 habitatges gestionats pel Patronat Municipal de l'Habitatge, més de 1.000 dels qual eren habitatges amb serveis per a la gent gran. El fons d'habitatges de lloguer social, que inclou aquest habitatges per a la gent gran així com d'altres per a emergències socials, constava en total de més de 1.800 habitatges.

Des del CESB, creiem necessari mantenir i impulsar un parc públic d'habitatge per donar resposta a les demandes no cobertes pel mercat lliure i alhora mantenir l'activitat del sector més afectat per la crisi econòmica.